

NGUYỄN NGỌC TƯ



Sống
tiểu thuyết



NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

song

BIỂU GHI BIÊN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN ĐƯỢC THỰC HIỆN BỞI THƯ VIỆN KHTH TP.HCM

Nguyễn Ngọc Tư, 1976-

Sông : tiểu thuyết / Nguyễn Ngọc Tư. - T.P. Hồ Chí Minh : Trẻ, 2012.

230 tr. ; 20 cm.

1. Tiểu thuyết Việt Nam -- Thế kỷ 21. 2. Văn học Việt Nam -- Thế kỷ 21.

1. Vietnamese fiction -- 21st century. 2. Vietnamese literature -- 21st century.

895.92234 -- dc 22

N573-T88

NGUYỄN
NGỌC
TƯ

Sống
tiểu thuyết



NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Cho những ngày chủ nhật vắng người

1.

Ba lô vẫn còn nguyên những vật dụng của chuyến đi trước. Áo mưa. Túi ni lông bọc máy ảnh, điện thoại. Đèn pin. Thuốc chống muỗi và tinh dầu chống vắt, đĩa. Quẹt gas. Trong lúc lục lọi cậu tìm được hai bàn chải đánh răng, thấy tan nát một chút. Giày thể thao có đế dày chống gai cũng không cần mua mới. Đi nhà sách tìm bản đồ giấy được cập nhật mới nhất, tiện tay cậu lấy mấy cuốn sách thiên, hy vọng học được cách quên.

Mai Triều nói cũng nên tìm bạn đồng hành. Thêm một người cùng đi thì sẽ bớt khó khăn, cô đọc. *Cũng phải có người quay về để kể lại người kia chết kiểu nào chỗ*, ông nói,

và không cười. Chết kiểu nào cũng là chết, kể lại thì quan trọng gì. Cậu nghĩ vậy. Ông già kia gần như không đưa ra lời khuyên nào, bí quyết nào... như những đàn anh hay xoa đầu vỗ vai dạy dỗ. Một tuần trước khi cậu đi, có lẽ cảm kích vì chai rượu ngâm cao ngựa bạch mà cậu tặng, ông lẳng lẳng cho mượn quyển ghi chép dày 186 trang của một vị tu sĩ người Pháp, trong đó có khá nhiều đoạn liên quan đến thượng nguồn sông Di, nội dung mớ ấy cộng lại vón vện chín trang rưỡi.

Phần tư liệu đó, cộng với những gì cậu có, xếp chồng không được một gang tay. Vài cuốn sách khảo cứu, hơn trăm bài báo, một tập sưu tầm văn nghệ dân gian. Cậu vẫn chưa hình dung rõ ràng được dòng sông, thấy trong đầu mình có một dải sương mù rờn rợn rịt lấy, giống như hình ảnh sông Di chụp từ vệ tinh. Với bản đồ trên mạng cậu có thể thấy tòa nhà mười bảy tầng mình đang làm việc, thấy cả những tấm trải giường người ta phơi trên sân thượng, sông Di thì đập bằng gì mà không thể rõ được hình?!

Sông phát nguyên từ dãy Thượng Sơn, sườn đông bắc của Puvan, xuôi về phía Nam. Đây là dòng sông duy nhất chảy dọc theo đất nước, qua nhiều địa hình phức tạp, độ rộng hẹp cũng thay đổi bất ngờ. Trước khi ra biển Tây, nó giao cắt với rất nhiều con sông nổi tiếng khác. Có quãng sông Di chảy song song với Mê Giang dài gần trăm cây số, hai con sông chỉ cách nhau vạt đồng. Cũng như từng vũng nước, cục đất trên cái quốc gia hình chữ S, sông Di đã phải chứng kiến nhiều cuộc binh biến, loạn lạc. Ngựa của Quang Trung hay của Nguyễn Ánh; voi của hai Bà Trưng

hay ông hoàng Bảo Đại; Nguyễn Thị Anh hay Huyền Trân cũng chúa cũng đều đã tắm trên sông này.

Thông tin trong Đại Từ Điển Bách Khoa cũng chẳng nhiều hơn hơn những gì cậu đã biết. Cậu rao trên mạng tìm bạn lặn lội sông Di, có mười bảy hồi đáp. Cuộc hẹn thứ nhất ở quán Gió mười hai người tới. Khi nhũn nhận nói với ba cô gái có mặt ở đó rằng chuyển đi này không phù hợp với phụ nữ, cậu có chút ân hận đã quên thông tin ngay từ đầu. Một cô gái tóc xù nhuộm trắng xen đỏ như tô mè khô lẫn mấy cọng giá đổ quạu, sao không nói sớm cho người ta biết. Cô còn quăng phệp câu hỏi trước khi xốc túi xách bỏ đi.

- Anh dám chắc trong số họ không một ai là đàn bà?

Ai biết đâu. Ở đời luôn có những câu hỏi không thể trả lời, dù không phải quá khó. Chỉ biết vỗ tay tiễn cô đi. Đuổi bằng vỗ tay là học lóm ở các đại hội văn nghệ.

Cuộc hẹn cuối cùng cũng ở Gió chỉ còn hai lò dò tới. Một người tên Thuần, biệt danh là Bối, cao lêu đêu, áo thun rộng kẻ chữ “*Biển của tao trời đất của tao*”, như vừa tan một cuộc biểu tình đòi biển đảo về, quần kaki lủng ống rộng nhiều dây nhợ khiến cậu nhớ tới cái rổ đan dở, đi cùng đôi kính và tai nghe trắng. Vết hằn ở chỗ nút tai của Bối làm cậu ngờ lúc tắm và làm tình anh ta cũng không rời chúng. Khi đang nói, Bối hay ngừng lại giữa câu, mặt lơ mơ như một giai điệu nào đó chọt rớt vào người. Người kia là Xu, không biết đó là tên hay biệt danh, người đen trũi lấm lì, mi mắt dài và rộp che lấp cả ánh mắt sâu hút hay nhìn bằng quơ đầu đầu, tóc hớt đỉnh một phân đều

nắng soi tận da đầu. Về kiệmlời chín chắn của Xu ngay lập tức thuyết phục cậu, nhất là khi biết anh ta tham gia điều hành một diễn đàn phượt nổi tiếng, cộng đồng nhiếp ảnh anhdiep.com anh ta cũng chung tay chăm sóc. Nhưng cậu cũng cần có Bối góp nói cho vẳng lên tiếng người trong suốt cuộc đi. Cậu vật vờ chính mình suốt buổi gặp, để rồi quả quyết rằng Bối nhận được cái gạt đầu không phải vì anh ta thích màu hồng, và hay xoay cái ly nước cam vắt ồm ồm như một nàng vũ nữ đang nhón trên những đầu ngón chân. Không phải cậu quan tâm chuyện ngón tay út Bối hay cong tốn lên, như một dấu hiệu của đồng-loại. Bối chụp ảnh giỏi, vậy thôi. Sách cậu hẳn sẽ cần khá nhiều ảnh.

Và cậu cần có người để đỡ vất vả.

Cả Bối và Xu đều bảo đi đâu không quan trọng, miễn là được đi, khi cậu nhắc lại cuộc này cũng gió bụi, xương xẩu. Ăn ở tùy nghi có khi phải nằm bụi nằm bờ. Họ cười tui này lạ gì, dân chơi thứ thiệt mà. Cả hai không giấu giếm vài mục đích riêng, Bối nói đi cho bớt buồn chán, mùa này lang thang sẽ săn được rất nhiều giông gió. Lúc đó cậu chưa biết gì về sự khoái cảm của Bối đối với sự vằn vù của trời, chỉ nghe kể anh ta săn ảnh những cơn giông. Xu thực hiện đơn đặt hàng một bộ lịch cũng hơi lạ: Hoa đại.

- Tụi này có tham vọng làm sao đại gia phải treo tấm ảnh cỏ cứt heo ở phòng khách.

Xu mang đến sức nặng cho nhóm, theo cả nghĩa đen và bóng, bởi những cái sọc anh ta mang trên người. Bọn cậu sẽ không gặp những rắc rối nhỏ nhẻ và chậm không

đáng có trên đường, với cái vẻ ngoài bặm trợn kia. Toàn sẹo lồi, một vết trên bắp tay phải, một đường may vụng về từ cằm lẹm xuống cổ. Vành tai trái của anh ta cũng bị xén mất một nửa. Bất gặp ánh nhìn lảng vảng của cậu, Xu bảo chỗ đó từng có một nốt ruồi son lớn, như đeo một chiếc bông tai bằng đá mã não.

Cậu đang hình dung thì điện thoại reo. Phòng tài vụ của bộ phận xuất bản nhảu ghé qua cơ quan ứng tiền. Chị kế toán đưa cậu danh sách những chứng từ cần phải mang về. Chị li như mọi khi, “trả tiền đồ thì phải nhớ mà kê ra giấy, xài gì trên trăm ngàn đồng cũng phải có hóa đơn”. Chị đã từng gây ngạc nhiên cho cậu khi tuyên bố bỏ chồng. Chuyên cần và tỉ mỉ, suốt ngày ghì mặt vào con số, kiểm soát những bảng kê chứng từ để bảo đảm rằng chúng không quá phi lý, không bị tài vụ cấp cao hơn vật vạ tại sao ăn chuối nướng đến vài trăm ngàn đồng. Người như chị không hợp với xáo động, dù là xáo động nhỏ nhoi nào.

- Phải đem đủ chứng từ về cho chị, cậu không được quên đó.

Có lẽ chị là người duy nhất sắt đá tin cậu trở lại. Và là người duy nhất ở thành phố này lo lắng dõi theo cậu từng bước nhỏ, như vừa ngó coi gói tiền có được cất một cách cẩn trọng không.

- Cậu phải chia nhỏ tiền ra cất làm nhiều chỗ, mất cái này còn cái khác. Giang hồ hiểm ác...

- Em sẽ nhớ chị lắm.

Cậu nói như là đang cơn mê sáng, trong lúc liếc qua tờ

giấy chì đưa. Hóa đơn phòng nghỉ, vé xe, tàu. Hợp đồng thuê mướn phương tiện (nếu có). Bảng kê tiền cơm. Cậu hoàn toàn không biết rằng nửa tháng sau chị nhận được mấy dòng thư viết trên bao chì của gói thuốc lá, “*Ở chốn hoang vu tiền cũng như lá mục, tôi đem đi xài giùm cho. Giỏi thì tìm tôi mà lấy lại...*”. Nếu đoán trước được, cậu đã hỏi chị kế toán nó có thể được xem như biên nhận và quyết toán sòng phẳng số tiền bị lấy đi đó không.

Hai ngày trước khi bắt đầu cuộc đi, cậu gọi về cho mẹ. Mẹ áp vào nói ngay, người ta ăn trầu uống rượu con nhỏ rồi, mẹ đang tiếc hùi hụi đây nè, Ân cứ cà lơ phất phơ nên người ta không chờ được. Con nhỏ mà mẹ cậu nói chắc là cô bạn bên xóm, mẹ đã nhắm sẵn từ hồi học phổ thông. Cậu quên mình định nói gì sau khi mẹ cậu lại khoe vừa gặp một đứa khác coi cũng được gái, hôm đi đám tang một người họ hàng. *Bữa nào về coi mắt, bảo đảm Ân thấy là ưng liền, con nhỏ ngó hiền, mà mặt tươi trong, tuổi lại hợp nữa.* Bà cũng cho hay thằng Kỳ bạn học cũ của cậu vừa chào đón đứa con thứ hai, “*thêm một thằng con trai nữa, trúng dãi đỏ au, thấy cưng dữ lắm...*”. Cậu không biết dãi hay thằng bé mới rơi tòm vào biển đời ấy thấy cưng. Đầu cậu nghĩ cái câu mẹ nhớ giữ gìn sức khỏe, nhưng khi tuôn ra môi vẫn quá sức trần trụi, cục cằn.

- Con có ít tiền thưởng chuyển khoản về cho mẹ. Chắc mai là có tin báo của ngân hàng. Thôi ghen.

Bảy tiếng đồng hồ trước khi lên đường, Bối gọi hỏi có phải đem hộ chiếu theo không, giọng có vẻ hồi hộp. Xu không gọi. Cậu trở lại công ty lần nữa để tìm giấy tờ tùy

thân nằm đầu đó trong mấy học bàn. Ba mươi phút nấn ná, có chín người hỏi cùng một nội dung, đi thật à? Sao phải đi gấp vậy? Sao không đợi hết tháng Bảy hãy xuất hành, đi chi giữa tháng cô hồn?

Năm phút trước khi xe lăn bánh, khi đứng tè trong nhà vệ sinh, cậu nhần Tú “đám cưới vui không?” mà không hy vọng nhận được hồi đáp.

2.

Tờ báo đối tác của công ty đưa tin tuyên truyền chuyển du khảo sông Di của cậu. Những người quen nhắc tin chúc thuận buồm xuôi gió. Điện thoại run lật bật từng cơn trong túi quần. Trong mớ hỗn độn có tin của Tú “Báo nói Ân đi sông Di. Không ngờ Ân quyết liệt vậy. Chúng mình đâu phải chấm dứt ở đây”. Cậu nhắc lại “Đám cưới vui không?” và biết vừa kết thúc cuộc tin đi tin lại. Lúc đó cậu đã ở hạ nguồn sông Di. Không, là bọn cậu.

Một xóm nhỏ ở cửa sông.

Sông Di ra biển bằng mười ba cửa lớn nhỏ, tỏa theo hình rẽ quạt. Cậu chọn Mù Sa vì cái tên nghe lạ và cửa

sông này xa nhất về phía đông: nó nằm ở cùi chỏ của dải đất châu thổ.

Ba cây số trước khi sông Di ra biển, sông chỉ là con rạch quanh quanh giữa những cồn cát, đôi bờ là những bãi bẩn. Nó không có vẻ ra đi, mà nhận biển vào lòng. Nước sông mặn quắt, nắng càng lâu thì nước biển sẽ thè cái lưỡi dài nhằng của nó liếm vào sông hàng mấy chục cây số. Bọn cậu mượn một chiếc ghe máy men từ cuối xóm ra tận cửa sông, nơi có thể nhìn được dòng nước phù sa đục ngầu trộn lẫn vào màu xanh của nước biển. Chiếc ghe máy đi chậm rãi trên lòng rạch đang buổi nước ròng. Bối nói hai ông cháu chủ ghe làm Bối nhớ cái truyện *Rừng mắm* của Bình Nguyên Lộc, dù ở đây nhiều bẩn, ít mắm. Thằng nhỏ đen thui, da mốc cời trên mình chỉ dính cái quần cộc, nằm gối đầu lên mũi ghe. Thấp thỏm. Nơm nớp. Còi cút. Cậu chẳng giải thích được vẻ mặt lơ ngơ, phấp phồng mà một đứa con nít lẽ ra không bao giờ có. Đằng sau lái, ông già cũng đen thui mốc cời chỉ quần cộc trên người. Cũng nơm nớp. Họ đưa khách ra gần cửa biển, chỗ một cồn cát nghe nói khá đẹp. Nước biển trong, tắm được. Người ta hay ra đó chơi, thằng nhỏ quảng cáo chồn lỏn.

Hai bên bờ rạch là những cây bản lớp quỳ lớp đứng thành chòm, thành rừng. Cây lá thưa, cành rời nên có mọc dày cũng không thấy chen chúc, vẫn thấy những khoảng trống. Dẫm chân trong sinh lầy, mỗi cây là một điều hiu, hợp lại làm rừng cũng là một rừng điều hiu.. Ngửa mặt thấy phía trên những nhánh bản de ra lòng rạch là trăng chiều mỏng, gai gai lạnh. Như một cô con gái vừa qua cơn sốt, là người tựa cửa sổ ngó ra sân nắng.

Chiếc ghe tấp vô bờ, thả bọn cậu lên cồn, ông già dặn cứ chơi vui chừng nào về cũng được. Ba người chẻ nhau đi, Xu nhắm phía Lăng Ông, Bối đi ra bãi biển, cậu lang thang giữa những rẫy dưa hấu tàn mùa, chỉ còn mấy trái đèo đẹt nằm chèo queo trên cát. Xóm cồn nhà nào cũng thấp, phần lớn cất bằng vật liệu tạm bợ. Cả xóm như đang dớm bỏ đi. Đồ đạc gói ghém trong mấy cái thùng mì tôm, thùng bột ngọt. Con nít hỏi má ơi áo ấm con đâu, bà mẹ bảo bữa trước tao để trong thùng mì Tốt Tốt, giờ chắc lạc qua thùng Vui Vui rồi.

- Chừng muốn đi chỉ cần xách đít là đi thôi.

Báo viết cồn cát này sắp bị nước biển nuốt mất, nhưng mấy thím đang ngồi làm cỏ rẫy thì lia mũi dao về phía trời ngó bộ rất coi thường, “ôi người xứ này đất bồi thì ở đất lở thì đi, lo cũng không khỏi...”.

Hàng rào ở xóm cồn được làm hồ hững. Chỉ là mấy bụi cây bông bụt lúa thừa, hoặc một rào mỏng bằng cây xương cá, hay dùng chắn bằng mấy nhánh cây khô queo quắt. Vài nhà đang xúm xít bóc vỏ tách hạt sắn để làm giống cho vụ rẫy sau, cậu nhón một nắm định nhá thử. Họ kêu chói lói, ấy đừng, quý thần ơi, ăn là ngùm củ từ liền. Hạt này coi giống y như hạt so đũa nhưng cực độc. Cậu hỏi đã có ai chết chưa. Họ bảo cũng nhiều, vụ gần nhất thì mới một năm trước. Vài thím đưa mắt về cuối xóm, nơi có căn chòi rách của hai ông cháu người chủ ghe.

- Lúc miệng bà già trào bọt cua rồi, thằng cháu còn hí hục vú da. Chừng vú bà nội nó cứng và lạnh đi thằng nhỏ khóc rùm, làng xóm mới hay.

- Khi đó ông già ở đâu?
- Ông nói đi chơi hội Lăng với con dâu. Nhưng ở hội Lăng có ai gặp hai người đó đâu.
- Con trai ông không ở nhà?
- Nó đi biển. Cưới vợ về rồi theo ghe đi bạn suốt.

Họ kể bữa đem chôn người đàn bà được coi là tự tử không nguyên cố, ông chồng để quên cái áo vắt trên bụi ô rô. Người ta thấy còn sót mấy hột sắn gỗ lên ở góc túi áo.

Cái thím mặt đỏ nhần mạnh mấy chữ “còn sót lại”.

Cậu bỏ ra chỗ chiếc ghe đang đậu chờ dưới mé rạch. Ông già đang nhả khói hơi ngạc nhiên, hỏi sao cậu chơi ít vậy. Cậu than xóm này buồn quá. Ông ờ ờ quăng điều thuốc hút dở xuống đám rế bần, nói nhẹ bâng, “Mấy bữa trước, ngay trăn đêm hội lăng, có người ăn trộm nghêu bị bần gãy chân...”

Xu cũng sớm trở ra, cho coi mấy tấm ảnh chụp Lăng. Thấp và nhỏ, với các mái hơi cong, sân rộng. Bình phong sơn đỏ bầm như máu. Trong máy Bối là hình ảnh hoa muống biển nằm giữa những gốc cây dạt lên bãi cát xám sau cơn biển động. Vài người đàn bà đi mót củi che mặt, cười sau những kẻ tay mà không giấu được vẻ mệt mỏi. Đơn độc giữa bãi biển là căn chòi canh giữ của hợp tác xã nghêu giống, nóc cắm ngọn cờ le lói. Mùi mồ hôi của Bối nồng rục làm cậu thấy hơi chóng mặt. Giống như đốt những cánh hoa móng rồng đã se khô.

Thằng nhỏ la cà đâu đó. Ông già không thèm réo gọi, lăm li quay mũi ghe về. Đi một đoạn, thấy trên bờ thẳng

nhỏ vọt theo. Nó không chờ ông già ghé vào bờ đón mình, mà chẳng có vẻ gì ông sẽ làm như vậy. Nó chạy vọt qua rồi lội càn xuống đu mũi ghe leo lên. Ướt ròng, thẳng nhỏ ôm bàn chân đang chảy máu, chắc bị vỏ ốc cắt, lấm lét ngó ông già. Nếu không liệu nó sẽ phải lội bộ ba cây số, luồn qua bao vạt bần, qua một con rạch mới có thể về đến nhà.

Suốt chặng đường từ mé biển về, bọn cậu đồng cứng giữa màn kịch câm của hai ông cháu. Cây bần lơ thơ làm người ta không nói nổi. Không hiểu được vì sao bọn đom đóm lại thích sống trong đám rừng này, có lẽ vì bọn chúng hợp thành bầy cũng không thành hội, giống như loài cây kia. Cậu nghi ngờ là do tâm trạng cậu bỏ như dưa gang chín rục nên buổi đầu sông Di hiện lên trong mắt chẳng mấy vui. Mới bước chân vào thôi đã thấy mùi rầu rĩ rồi.

Cậu thấy đói, bọn vi khuẩn trong bụng cào cấu thành ruột để tìm cái ăn. Lúc tạt vào nhà ông già xin nước ngọt rửa mặt, cậu thấy mâm cơm đã dọn sẵn, đầy lồng bàn đan bằng tre thâm kim, xỉn màu. Nó báo hiệu cái mà nó đang che giấu cũng tới tàn tương tự. Bối dáo dác nhìn quanh, như là tìm kiếm một bóng người nào khác. Chắc người ta cũng kể cho Bối nghe câu chuyện người chết vì những hạt sạn độc.

Xu hỏi tối nay mình ngủ ở đâu.

Cậu thì chỉ quan tâm mỗi chỗ tắm. Tú nói giết Ân dễ lắm, chỉ cần không cho tắm, là xong đời. Cậu thường tắm rất lâu, miết da đến đỏ ửng lên, đến tắm kính trong phòng nhòe hơi nước. Tắm như là được thờ. Đó là lúc ở nhà. Đó là lúc biết có một người đang nằm khấp trên giường, chờ

bạn tình bước ra khỏi căn phòng đẩy hơi nước để hít hà da dẻ.

Giờ chỉ tắm cho mình.

Chợ Mù Sa nằm ngay cửa sông Di, ở bờ khác, cũng là một cái cồn cát lớn. Có cái gì đó hơi giống nhau ở cửa sông Di và những cửa sông mà cậu từng biết, là một bên sông có vẻ khá giả, sầm uất, bên kia thì hiu hắt, tách biệt, như ở một trời khác, đời khác, dù bên này ới bên kia nghe.

Những dòng sông luôn làm rất tốt cái việc chia cắt của nó.

Đường phố ở đây chỉ bằng ngõ hẻm của Sài Gòn. Đặt đít ngồi nhậu với anh xe ôm mới quen thì anh có điện thoại, bạn anh oang oang trong đó “Ê, nãy chạy ngang qua tao thấy nhà mày có mỗi bển quá, lầu mực hả? Mà có đám nào ngồi với mày lạ hoắc vậy?”. Đám lạ hoắc đó là bọn cậu, và đúng là cả đám đang ngồi xếp bằng quanh cái lầu mực trướng nhúng nước dừa cùng với mấy lát gừng tươi.

Sách “Ba tháng ở miền Hạ”¹ viết rằng năm 1801 thị trấn này có hai mươi căn nhà. Họ sống bằng nghề hạ bạc, giàu có cũng nhờ vào nghề hạ bạc. Nổi tiếng nhất là ông Chệt

¹ Sách sưu khảo viết bởi một vài nhà truyền giáo người Bồ Đào Nha đến miền Hạ theo những chuyến thuyền buôn những năm 1920. Thất lạc bản thảo theo một chiếc tàu đắm ngoài khơi Đông Hải. Năm 1990 người ta trục vớt con tàu, và phát hiện sách nằm trong tráp đá. Nhà xuất bản Sử Việt dịch và in năm 2000. Đây là tài liệu được xem là đáng tin cậy nhất về miền Hạ, làm cứ liệu khoa học cho những nhà khảo cứu sau này.

vốn là thầy thuốc bắc, nhưng làm nò sông cũng có hạng nên thành tên Chệt Thầy Nò. Bối cười nói ông Chệt đó mà làm thêm nghề mò cá, nuôi chim thì sẽ có tên Chệt Thầy Nò Mò Chim.

Cậu đi gặp một ông già được coi là pho sử của Mù Sa. Pho sử già nên nhăn rúm và lẫn thẩn, ông ngồi kể những chuyện không đầu không cuối, lâu lâu dùng ngón tay lúi sùi ngoáy mũi rồi măm măm cút mũi trên hai chiếc răng còn sót lại sau một cuộc cướp bóc của thời gian. Thấy hết ham. Lúc ra về ông già dặn vói theo, ráng giữ nước ghen bây. Còn mất không hay.

Ba thằng làm thỉnh giả bộ như ông cụ không phải nói với mình.

Cảnh quang đáng nhất là ở cầu cảng thị trấn. Giày Bối giẫm lên mấy mẩu thịt nhảy nhảy, chung quanh nhiều dấu máu vương vãi. Anh ta chờn chợn, chắc người ta mổ heo mổ bò gì đây.

Xu nói không phải, đó là máu người. Làm sao biết được những vũng máu khô này là của người hay của thú? Cậu thắc mắc. Xu cười, tôi chơi với máu lâu rồi, thuộc lòng mùi, vị, màu sắc nó. Phân biệt kiểu nào, Bối hỏi. Cứ đổ máu miết rồi dần quen, sẽ biết. Câu ấy không làm cậu ngạc nhiên bằng vẻ mặt ngà say của Xu khi nói. Như một đứa trẻ con say sữa nói về kẹo mút kẹo que kẹo sôcôla...

Xu đứng, sáng qua có hai gã chủ trường gà thách chém nhau, và người xem khản giọng reo hò cho đến khi hai thanh mã tấu múa loạn theo một khúc ca đắm máu đã

phút đi một cánh tay và một đoạn chân. Một gã cụt tay đến tận nách, gã còn lại tháo khớp gối phải.

- Như người ta phút lóng mía. Ngọt lịm.

Người bán bong bóng ở cầu cảng như vẫn còn ngây ngất khi kể lại. Làm cậu nhớ cái vẻ ngây ngất của những người đàn bà xóm cồn bên kia sông, khi kể về cô con dâu ông già chủ ghe.

- Con nhỏ bỏ xứ mất biệt rồi. Chưa kịp nói thẳng con là của chồng hay ông già chồng.

Tối qua nhóm cậu ở lại cồn cát hiu hắt đó, ngó cái thị trấn hào nhoáng bên kia hắt chút sáng sang. Ngủ ở trong một trường tiểu học “cho có không khí lang bạt”, như Bối đòi, dù phía trước có cả quăng giang hồ no nê. Cô giáo lơ thời tên Mận lục đục nấu bữa tối cho bọn cậu. Cá ngác nấu canh chua bần, tép bạc rang muối ớt. Chị nói mút bần cũng ngon lắm, nhưng đây lọ mút chỉ còn đủ cho cậu quẹt cái chất dẻo sền sệt ấy bằng một ngón tay, cái vị chua thanh của bần không lẫn vào đâu được. Hình như cô có kể cho cậu nghe về đứa học trò hay đến trường với vài ba lần roi trên đít. Những trận đòn đổ xuống vì ông nội nó muốn chứng minh không thương nó như con đẻ, như xóm giềng vẫn xoi xia. Cậu dùng từ hình như vì lúc đó điện thoại lại rùng mình. Tú nhẩn “Ăn ngủ có vất vả lắm không?”

Cậu nghĩ tới cái ống nước cắm khơi khơi xuống lớp cát mặt, chỉ sâu chừng năm ba mét lại phun lên một thứ nước ngọt lừ, nhưng nhẩn lại là cái câu nhặt nhèo “Đám cười vui hả?”

3.

Sự xa lạ bỗng trở nên dễ chịu hơn bao giờ hết. Có chút nhẹ nhõm khi người ta không mang quá khứ để đến với nhau. Nhờ vào công việc đã từng trải qua, cả ba không quá ngỡ ngàng với việc nhập vào một nhóm lạ hoắc nào đó để lang thang. Người ta thậm chí còn không hẹn gặp nhau trước như bọn cậu, chỉ cần thông báo một điểm hẹn ở trên mạng, vài dấu hiệu để nhận biết, là đi. Vừa đi vừa hỏi một vài thông tin về sở thích để có thể tránh những va chạm lặt vặt. Kể về xướng cuộc đi ngẫu nhiên là trường nhóm. Lần này còn có vẻ đơn giản hơn nữa, khi câu trả lời “gì cũng được” Xu và Bối đều ưa. Hai cá tính tưởng như trái ngược đó hóa ra cũng có điểm chung.

Tú thì hơi ghét cái kiểu “gì cũng được”. Tú nói mấy chữ cứ âm u chẳng biết đâu mà lường. Thích gì thì nói thẳng ra cho đỡ phải đoán. *Sao mà có người đến nghĩ cũng lười*, sau đó là một cái cốc đầu.

Mình thích được chôn giữa một đồng hoa cải vàng như vậy. Ba năm trước, ở Mộc Châu, Tú nói vậy, ngay lập tức cậu không dứt mắt ra khỏi Tú dù mới gặp nhau một ngày trước, ở bến xe. Thậm chí không phải là cuộc hẹn hò trên mạng. Chỉ lên chung chuyến xe ngồi cùng một hàng ghế. Len lỏi vào mũi cậu mùi trà xanh mà Tú vò nát gói cho đỡ say xe. Khi đó cậu bắt đầu nghĩ về chữ duyên, chứ không đâu có hai kẻ quẩy ba lô đi bụi cùng trôi về phía núi. Ngày mười bảy tháng mười một. Mùa đông chưa đi được nửa đường rét của nó. Nắng trên những triền núi chảy ròng xuống, khôa lìm lìm trong thung lũng. Thè lưỡi ra có thể nếm được cái vị thanh thoả của nắng. Cậu cũng muốn được những vạt hoa cải vàng nuốt chửng lấy mình, chìm sâu tận đáy.

Cho đến bây giờ cậu đã không gặp lại cái màu nắng hơi ngả xanh và óng ánh ấy nữa. Nhưng nỗi khao khát được chìm sâu vào một cái gì đó, mềm và dịu ngọt, thỉnh thoảng lóe lên.

Đã bảy ngày cậu không ngồi quán Gió ở góc đường Lý Thường Kiệt. Bách gọi nói sáng nay chỉ có mình tao, tụi thằng Lâm đi kiểm cơm ở tòa xử vụ vợ đốt chết chồng. Tụi nó không thoát được kiếp ruồi bu rác. Nhóm ngồi quán sáng của cậu có gần chục người, phần lớn làm việc cho mấy báo mạng. Gặp thường thì không sao, nhưng lâu lâu

gặp thấy họ bạc rạc đi. Hoặc cả đám đã bạc rạc hồi sinh viên với nỗi lo hết tiền cơm từ giữa tháng, lo không tìm được việc khi ra trường... Bách, Duyên và cậu học cùng khóa, chỉ Duyên là ít bay màu, vẫn năng nổ, miệt mài những cuộc đi viết ký sự đồng rừng. Lúc về Duyên thường gọi hỏi cậu đi đến quán ấy thì đi đường nào, bệnh viện mắt nằm ở đâu, sao đĩa cơm sườn đã lên đến năm mươi ngàn rồi. Bọn còn lại quần quanh với việc làm sao bán được vài ba tin mỗi ngày, làm sao để có thể chẻ tin làm nhiều mảnh, làm sao nghĩ ra được nhiều bút danh để qua mặt cơ quan khi bán tin cho báo bạn.

- Nhiều lúc ngồi coi ca nhạc chỉ mong con ca sĩ bị tụt áo.

Bách bị đuổi học từ năm hai, sau chuyến thăm trường của ông bộ trưởng. Khi ngang qua lớp, ông ghé vào ủy lạo, bảo các bạn là những chủ nhân tương lai của đất nước. Bách gật phắt, tội này không nhận lấy cái nước đang nợ nần ngập đầu này đâu, trả bao giờ mới xong? Tội của chàng ta là hét hơi lớn, thối tai ông bộ trưởng và đoàn tùy tùng. Cái thằng sinh viên quan tâm đến thời cuộc, đến vận hạn của dân tộc giờ là một tay sẵn ảnh hậu trường kiểu lộ “hàng”, khoe ngực trần, tốc váy... cay đắng nói bọn người của làng giải trí thì như xác chết mà mình mãi mãi kên kên.

Cậu không biết cái gì khiến cậu gần như nằm ngoài vòng xoáy kiếm tiền, vì những khoản hàng tháng mẹ vẫn gửi bất kể cậu đã có việc làm, hay vì cậu lãng đãng, nghèo ham thích.

- Tao lại ra đường bới móc đây. Mà đang ở đâu?

Cậu biết là Bách chỉ hỏi cho có, nó không chờ đợi được

trả lời. Cất điện thoại vào túi, cậu ngồi thừ lừ trong một ngôi nhà sàn ngó ra sông Di làm những cơn mưa tháng bảy hí hửng tưởng quyền năng ngăn trở của chúng có tác dụng. Mưa và nước sông trắng mịt mù khó mà phân định được, trời đất một màu. Sông vắng, lâu lắm mới có chiếc tàu khách khẳm lừ ngang qua, chỉ vài ba chiếc xuống ngoi ngóp cày nghiêng cày xéo để mong vớt được những vật dụng nổi trôi từ ngã Chín về.

Tối qua có một vụ sạt lở phía đó.

Không có cảnh tượng gì hay ho để ngó, nhưng bọn cậu, cùng với gã chủ nhà cứ ngồi đăm đăm nhìn ra quãng sông lênh láng nước. Trông mưa xéo méo có vẻ gì đó hoảng loạn.

Cao, chủ của cái nhà sàn trống hoác đầu đuôi chỉ chín tấc tây, mặt già hơn cái tuổi ba mươi hai. Giải thích cái tên tréo ngoe, Cao ngượng ngập nói dân mình thiếu cái gì thì mưu cầu cái đó. Cho nên có người tên Hùng Cường mà ương yếu, Trọng Tình thì giả trá, Tuyết thì đen thui... Cậu nghĩ nếu có thời gian đi hỏi mọi người về lịch sử của những cái tên, sẽ viết được một cuốn sách hấp dẫn. Ngay cả khi ta tưởng cái tên ấy được đặt một cách tình cờ, bằng quơ nhất. Tên của cậu ban đầu là Yên, nhưng mẹ nghĩ nó có vẻ thụ động cầu an quá. Rốt cuộc cái tên Ân, như được ban ơn, như nhận nợ.

Tại sao là Xu? Tại sao là Bối, có phải bảo bối? Cậu sẽ hỏi. Còn đi dài với nhau.

Áo Cao còn dính mảnh vải tang.

- Cha tôi chết chưa giáp năm.

Bàn thờ có cái ảnh lem nhem, một người đàn ông trán thấp, đuôi mày xuôi, miệng mím lại gần như không thấy môi, chỉ một đường kẻ chì mỏng dính. Cao không giống cha, nhưng chắc chắn không giống mẹ. Khuôn mặt của những chú lùn có một kiểu định dạng riêng. Họ như một tộc người tản mác chỗ này chỗ nọ. Những cái nắm lạc bầy.

Ngôi nhà nằm phía trước nghĩa địa nhỏ, nhiều cây trúc đào mọc quanh làm rào. Bên trong chừng bốn chục nắm mồ, có vài mộ lớn gấp đôi những mộ còn lại. Cao nói đó là táng chung vì lúc nổi lên họ vẫn còn ôm ghì nhau, hoặc cái đàn ông vẫn còn ở trong cái đàn bà. Tất cả họ đều từ ngã Chín trôi về.

- Trong đó có mẹ tôi. Cũng mộ đôi. Không biết thằng cha nằm chung tên gì, tôi vẽ chữ “Thằng chó chết” bên cạnh tên của mẹ.

Ánh nhìn nặng quá nên Cao quăng mãi mà không qua khỏi rào. Cậu không biết mẹ Cao nằm ở đâu. Mộ cha Cao thì dễ thấy, vì còn mới, cỏ chưa lợp hết. Mẹ Cao cũng từng làm việc ở ngã Chín, trước và sau khi sinh anh ta.

- Nếu tôi đẹp dễ như bình thường, biết đâu mẹ tôi không quay lại đó. Chắc mẹ thất vọng vì cái thân hình thiếu khổ của tôi.

Cậu hiểu một người sinh ra là nỗi thất vọng của người khác nó cảm giác như thế nào.

Cao thừa kế một mảnh đất rộng vài chục công, nếu chỉ nhờ vào lúa rày và cây trái mọc hoang do chim trời ỉa cũng đủ để con người bé nhỏ sống đắp đổi. Nhưng Cao đã bán lần bán hồi để mua lấy vài khoảnh khắc riêng tư với một

cô gái nổi tiếng của quán Tầm Sương. Đó là lý do Cao sẽ thức trắng đêm nay để quét đèn trên sông đón đợi cô.

- Tôi đã rủ cổ đi rồi. Cổ nói cậu chỉ một mẩu con con vậy thì làm gì để nuôi tôi?

Hường cười, bấm chuông để khách khác vào. Cúc áo không cài, vì tí nữa rồi cũng mở.

Bối ngồi dựa cái cột nhà, anh ta sẽ thức cùng Cao. Chờ đợi một thi thể là cảm giác đáng để trải nghiệm, cũng không mấy khi con người ta có dịp.

Xu ngủ sắp trên cái giường dài hai mét, đến anh ta còn lọt thỏm. Cao đã thuê đóng giường này cho Hướng, độ dài của giường nói vậy. Cậu ngồi tựa vách, mân mê điện thoại thấy bóng tối hun hút trong cái màn hình. Tin đã tạnh. Nghe tiếng Cao cứ ngủi ngủi lẫn trong mưa.

- Tôi gọi Hướng Buồn vì cái rún của cổ buồn lắm, nhìn như một mặt người đang khóc.

Bọn cậu đã được nhìn thấy cái rún buồn hiu đó vào rạng sáng hôm sau. Toát ra một nét đẹp nào nùng dù mặt hơi rúm ró một chút, mắt mở đầy chói với. Da xanh phẳng mịn như đắp bằng sáp. Cao vùi mặt vào rún cô rất lâu rồi nói vẫn còn thơm.

- Cổ đã bôi dầu thơm lên đó vì tôi, cho tôi. Là biết trước sẽ đi gặp tôi.

Mặt Cao nhòe nhoẹt nước.

- Mình cũng có hẹn với người này.

Bối bần thần, tay chải vào mớ tóc ướt rùng của cô.

Trưa hôm kia tàu cao tốc quăng ba thằng người nhếch

nhắc bọn cậu xuống chợ ngã Chín, nơi sông Di giao cắt với sáu dòng chảy khác. Sông Mê nổi tiếng cũng chảy qua đây, cùng với Trèm Trẹm, Tranh, Thương, Thấy Kỳ...

Bối thắc mắc, “sao không phải là Ngã Bảy?”. Cậu cũng nghĩ vậy, lần đầu nhìn sông Di trên bản đồ giấy, đã nghĩ chỉ bảy con sông hợp nhau ở đó thôi. Tình cờ đọc được cuốn di cảo “Sông nước miền hạ” của Mai Nam Tư, thấy ông giải thích có hai dòng sông đã bị san lấp thành chợ, thành làng. Sông, thấy mệnh mông mà dễ giết. Người ta ước tính làm một dòng sông cạn còn dễ hơn làm một con đường. Sông Di cũng đang bị những dãy nhà hai bên bờ chồm ra bóp nghẹt. Chỗ này được xem là chỗ hẹp nhất sông Di, có thể ước chừng lòng sông bằng mắt thường. Không quá bốn thước tây.

Nhưng nó dào dạt theo cách riêng của mình, bằng cách luôn sâu vào lòng đất. Không ai hay sông Di trả đũa cho đến khi những ngôi nhà lần lượt đổ vào sông, sau những trận mưa dầm.

Những dịp ấy thì cái tên ngã Chín được lên trang nhất của các báo, nhưng nó nổi tiếng từ trong chiến tranh, khi những cuối tuần rất nhiều binh lính trong vùng đổ về ngã Chín để vui chơi. Cái tên chợ Yên Hoa cũng thành hình. Ca sĩ Kiều Mị Lê, Đài Trang Lệ cũng đã từng là một trong những cô gái ăn sương nổi tiếng ở Ngã Chín. Không phải ai cũng biết chuyện đó, trong những cuộc phỏng vấn họ đều bảo quê nghèo, cuộc bám đồng sâu, cọ lọ nổi dưới sông hát ngêu ngao rồi có người nhặt lấy tiếng hát vàng. Cậu có lần hỏi bà Lệ, khi ấy đã năm mươi ba tuổi, rằng

Yên Hoa có để lại dấu ấn gì trong bà không. Bà cười, tôi đã được tổng thống xoa bóp vai, rồi nói thêm, đừng đưa chi tiết đó lên báo, hay ho gì đâu. Cậu cũng cười, bảo xoa bóp chỗ khác mới kiêng kỵ chứ, chỉ vai thôi thì ăn thua gì, tay ông tổng thống ấy ra làm sao? Lệ bảo, có năm ngón dài ngắn khác nhau.

Mẹ tôi cũng dắt khách, tôi muốn gặp phải rút số ngồi chờ. Cao kể. Cậu hình dung cảnh một đứa bé tha thần đứng đợi trong lúc đàn ông dẫn sâu dẫn sâu vào mẹ nó. Mẹ dặn Cao gọi mình bằng cô, không phải ai ở Yên Hoa cũng biết mối quan hệ mẹ con của họ. Cô Diễm thường cho tiền và xoa đầu, nhưng không bao giờ ôm thằng nhỏ. Buổi về ba nó đổ hết cơm đi, găm gù bảo mày gặp con đi đó cũng no rồi. Khỏi! Cao lơ đãng nói má ốm hơn lần trước, con đo eo thấy hụt mất một gang tay. Rất cân nhắc, nó không biết có nên nói đôi vú mẹ dường như đã nhẽo hơn một chút rồi.

Thằng nhỏ đó bây giờ cũng không lớn hơn bao nhiêu, về thước tắc. Lúc Cao ngược mặt lên nhìn trùng trùng vào những rui mè đã mục, cậu cảm giác con người này được ướp trong nước muối. Rắn chắc. Chai lì. Ngồi gần nghe phảng phất vị mặn, không biết từ nước mắt hay mồ hôi.

Chợ Yên Hoa ngày vắng. Ngồi trước cửa nhà sửa móng tay, chuốt lại mi mắt là những cô gái có nước da xanh mai mái, dù mập mạp, đầy đặn. Xu khều sườn cậu, phì cười chỉ vào những chữ “tươi, mới”, “giàu kinh nghiệm, giỏi chiêu chuộng” bên dưới bảng hiệu Chiêu Tím, Đài Trang... Anh ta còn chụp ảnh cái ba lô hầm hố của mình bên một tường

rào có hàng chữ vẽ tay “giảm nửa giá cho khách đào vàng”. Bức ảnh có nghĩa ta đã từng ở đây. Cậu cũng đã lột đôi dép cao suбет bùn đặt ngạo nghễ lên cột cờ Lũng Cú, chụp cái ảnh sau này được dùng làm bìa cuốn sách đầu tay.

Bãi vàng nằm bên sông Kim cách Ngã Chín mười một cây số đường đôi, có thể nhận ra nước sông Kim bởi cái màu đục ngầu khi ngang qua chỗ giao cắt. Bãi vàng trút sạch đàn ông vào ngã Chín. Và đàn ông thì trút sạch túi mình vào những cô gái đầy đà ở Thiên Cẩm, Thiên Thai, Tầm Sương... mua lấy thứ không khí lơ lửng tỏa ra trong các căn phòng kín sực mùi gắt gỏng. Bối nói những cô gái đó ợ lên toàn mùi sương, vì họ ăn sương.

Bối hay liếm mép mỗi khi nói xong một câu gì đó có vẻ hơi văn chương. Như những chữ đó là mật, trào ra trên môi Bối. Những năm làm việc ở nhà sách Thư Viện dường như Bối cũng đọc lồm bồm ít nhiều. Gương mặt nhỏ nhắn thanh tú đó làm cậu đôi lúc muốn chạm vào, gói nó bằng cả hai tay. Ý nghĩ chỉ thoáng qua, cũng giống như có lúc cậu muốn giắt một bông hoa ly có cuống muốt dài lên tóc mình. Ham muốn tắt đi nhanh, nhưng rạo rức như cái đuôi, quét lướt thướt trong tâm tưởng.

Bữa trưa ở Ngã Chín có sườn bò nướng và ngỗng muối gừng. Hơi nặng mùi và sống sã. Miếng thịt chặt to khiến người ta như nghiêng ngấu một mẩu củi mục. Cậu nhớ cái món đậu hủ non nấu với lá hương nhu mà cậu thường hay nấu, và Tú hít hà mãi, thốn thức kêu thiết là thanh bai.

- Ở Ân cái gì cũng mảnh mai. Yêu chịu không nổi.

Nửa ngày qua Tú không nhấc.

Chủ quán biết khách từ xa đến, liền bắc ghế ra ngồi đưa chuyện. Bối hỏi về sông Di chảy qua đây, gã chủ quán thì thăm, ấy, chớ nói lớn tiếng, *bà* nghe được. Cậu nhớ mỗi lần chị hàng xóm cho chuột cống ăn thuốc, cũng thăm thì coi chừng ông Tí hay. Mắt lăm lét vừa ghét vừa kính sợ. Chỉ có một thắc mắc nhỏ, không hiểu sao sông Di được coi là giống cái.

Bê một bình rượu ngâm bìm bịp ra, gã chủ rử làm vài ly cho đỡ buồn chán. Cách một lớp thủy tinh, con vật đưa đôi mắt đỏ lù rầu rĩ nhìn thiên hạ, bất giác cậu muốn đưa tay vuốt mắt nó cho một cuộc yên nghỉ thật sự. Gã ngồi cạnh cậu, hay gọi *em gái này* và vuốt cái đuôi tóc cột nhông. Gầy và nhỏ nhắn, dù lặn lội mấy hôm da đã bớt trắng nhưng cậu vẫn xếp vào loại thanh mảnh ưa nhìn. Xu cười rơi cơm nói trai đó, không phải gái đâu. Gã chủ nói Xu giỡn hoài, sẫm soi cậu rồi quả quyết bảo gái. Thì cá, thua gì? Bữa cơm này miễn phí, hoặc được tính giá gấp đôi. Cậu tụt quần lót ra. Gã chủ quán gãi háng, sừng sốt khen:

- Chú mày đẹp đâu có thua Hường Tre Miếu.

Cậu đã nghe nhắc đến cô gái có cái tên hơi quê mùa cùng biệt danh Tre Miếu khi ở cách Ngã Chín bảy mươi cây số. Dân bãi vàng thuộc lòng số điện thoại cũng như biết số đo các vòng và chiều cao một mét tám mươi bảy của cô. Cậu ước chừng người như Xu thì chỉ đến ngực Hường, Bối chắc đến ngang vai. Có lẽ Hường được đàn ông ưa thích vì chính cái chiều cao lêu đêu đó. Người ta xục rục bên dưới cô trong khi vẫn được úp mặt lên vồng ngực dịu dàng kia mà không phải cúi người. Khách làng

chơi đã cúi mặt suốt ngày này đến ngày khác ở bãi vàng rồi, đã mồi mê chán chê.

Bối bảo muốn gặp cô nàng cao nghệu kia cho biết. Chủ quán cơm xăng xái gọi điện giúp và chếp miệng tiếc rẻ, nói chú mày rui, người ta đã đặt trước kín suất hôm nay rồi. Bối nói, vậy thì mai. Nghe như bên kia điện thoại có cái gật đầu sẽ sàng.

Cuộc hẹn không thành vì nửa đêm sông Di đã mang Hường đi. Quán Tầm Sương chìm vào lòng sông sau một tiếng gầm thảng thốt. Dân Ngã Chín không lạ gì với việc một ai đó, một căn phòng nào đó căn nhà nào đó biến mất. Họ quen với việc một người ngồi cạnh mình bỗng dưng lọt tòm vào một cái hố sâu nào. Mọi sự biến mất đã trở nên bình thường, họ thò đôi đũa ra để gắp thức ăn thì không thấy mâm cơm đâu nữa, họ với tay lấy áo mặc sau khi tắm xong thì nó không còn ở đó, họ đứng dậy rót rượu và cái ghế vẫn còn ấm hơi người lẳng lẳng rơi xuống sông và người kia khi ngồi phịch vào khoảng không, cũng biến mất.

Quán Tầm Sương thì nổi tiếng, Hường càng nổi tiếng, nên Ngã Chín Yên Hoa có chút xôn xao để đáp lễ cho cuộc ra đi. Người ta xáo xác đổ ra đường, xáo xác ăn xáo xác nhìn nhau. Những người cùng dây nhà với Tầm Sương te tái mang đồ đạc trên tay mà không biết nên đi hay ở. Có thể sông Di chỉ nhón mỗi Tầm Sương, như cô gái nhón mỗi cái hạt sen ngon nhất trong đĩa mứt, như rút một lá bài trong bộ bài trước mặt, rồi thôi. Chơi mà. Cho vui. Nhưng cũng có thể cô ta đang đói, sẽ ăn cả. Không ai biết

được. Thấp thoáng vài nhà báo với máy ảnh và sổ ghi chép đi quanh quanh cái hồ đất tối mù. Dấu vết của cuộc sụt lở nhanh chóng xuất hiện ở ngay giữa chỗ nước những con sông hòa làm một. Giữa nước của đất và nước của trời, cái bảng hiệu Tầm Sương còn lấp ló chữ g cùng với vài vật dụng bằng nhựa. Đồ gỗ nửa chìm nửa nổi, người ta đếm cả thấy mười ba chiếc giường. Rất dễ nhận ra giường của Hường bởi độ dài khác thường. Xu xoay ống kính xa đến hết cỡ, bảo coi nè còn vài sợi tóc của cô ta trên đó. Cậu hơi ngại châu đầu xem ảnh khi nó vẫn nằm trong máy, vì gần quá, tóc Xu đâm nhói vào tai làm cậu nhột đến nín thở.

Mưa vẫn tầm tã từ tối hôm trước và nước từ những dòng sông đổ vào ràn rạt nhanh chóng xóa đi mớ tàn tích từ trò chơi ngẫu hứng của sông Di.

Cậu hiểu vì sao cư dân ngã Chín gọi sông là bà. Nín nhịn và dịu dàng, khéo léo và có vẻ vô hại, nhưng đầy thù hận và hung hiểm.

Cả bọn nôn nao khi ngồi đợi bữa cơm trưa hơn nửa tiếng mà chưa được dọn ra. Cậu hơi lạnh lưng, không phải vì người ướt. Quán cơm vắng khách lúc trưa qua giờ đặc quánh người. Dân đào vàng tràn ra Yên Hoa để thương tiếc cho những cô nàng ăn khách của Tầm Sương. Nhưng họ nhanh chóng vào những quán khác để an ủi và được an ủi.

Hồi xưa sông Di chỉ lấy đi những thứ nhỏ thôi. Bà ngoại tôi chuyên bị nó lấy kim chỉ và bao lưới trùm đầu tóc mượn. Nên mất gì thì cũng tỉnh bơ. Chủ quán hồng học chạy ra chạy vào phục vụ khách, vừa kể chuyện. Giờ thì nó dữ tợn, có khi kéo đi cả một căn nhà...

Mười bảy bài báo cậu đọc được trên mạng nói về sạt lở đất trên một trăm cây số vuông từ Yên Hoa đến Dốc Sương Mù. Họ viết rằng không thể giải thích được việc sạt lở ngẫu hứng từ đâu đó bên trong mà không phải là rìa sông. Cái hàm ếch mà dòng chảy tạo ra không thể luồn lách vào đất liền xa vậy. Các nhà khoa học lớn, những tiến sĩ chống thảm họa hàng đầu đưa ra một gợi ý tầm thường mà bà ngoại mù chữ của gã chủ quán cũng biết: Bỏ chạy khỏi cái hàm ếch chết chóc đó. Nhưng không phải ai cũng đành lòng đi khỏi mảnh đất vàng này. Họ nấn ná và xâu chuỗi các căn nhà lại. Nên ngoài vẻ kín bưng buồn tẻ của các quán mỹ nhân, kiến trúc ở cụm dân cư ven sông Di còn quái đản bởi những căn nhà dính liền với nhau, quàng vai neo vào nhau với hy vọng sông sẽ không thể kéo cả dãy đi.

- Chống chọi được chùng nào hay chùng ấy. Kiểm đủ tiền là vọt lẹ. Nhưng khổ nỗi tiền là thứ người ta thấy không bao giờ đủ.

Vuốt đuôi theo lời gã là một cảm giác tròng trành. Mình đang ăn trên một cái cầu treo, cậu nghĩ vậy, nuốt trọng một họng cơm, suýt nghẹn.

Câu chuyện hỗn độn về cú sạt lở vô lối làm cậu quên Tú, cho đến khi điện thoại rung khê khàng trong túi. Tú nhắn “Coi ảnh trên mạng, thấy Ân đã đen nhiều. Đứt ruột!”. Tú vẫn thích vẽ vôi lên da cậu, thích lần theo những đường gân xanh để di ngón tay trở từ đuôi mắt chạy miết đến gót chân. Giờ thì nắng rám giấu đi cái bản đồ kỳ bí ấy.

Cậu không hình dung được tới một ngày giữa mình và

Tú không còn chuyện để nói với nhau. Chỉ nghĩ được câu đám cưới vui không đã mòn hần học, thấy hết sức trẻ con, rồi điện thoại chuối vào túi. Xu và Bối đã nai nịt đi trước tới phía mà người ta kể rằng mọi thứ rơi ở Yên Hoa đều trôi về đó, một đoạn sông Di cách đây chừng hai cây số. Một cái ống đựng những tan hoang. Ai trong hai người đó đưa ảnh chuyển đi lên mạng? Cả hai đều mang ba lô nặng khự, những máy móc những ống kính làm cậu chóng mặt khi đem ra khoe với nhau.

Hành lý của cậu có vẻ đơn giản nhất.

Trước hôm đi sông Di, cậu mang cái máy tính cộc cạch cho thằng học trò ở căn phòng thuê cuối dãy. Mụn trứng cá trên mặt nó cứ ửng lên, cứ hỏi thiệt hả anh. Cái này chơi game là hết ý. Mà, sao tự dưng anh cho không vậy?

Cậu nhận ra cho không cũng quá khó hiểu trong cái thời thế chụp giựt này.

- Cú xài đi, chừng về anh lấy lại.

Về yên tâm xuất hiện trở lại trên mặt thằng học trò. Chắc nó đã được dạy rất kỹ, rằng chẳng ai cho không ai cái gì.

Cái duy nhất cậu còn kết nối với thế giới sau lưng, là điện thoại. Cậu không rời khỏi nó sau cái hôm mẹ gọi cầu cứu mà cậu lại tắt máy vì sợ Tú mất ngủ. Cậu mở máy đúng lúc mẹ vào phòng mổ xếp lại đoạn xương đùi rạn, vài ba cái tin nhảy xổ vào. Tin của mẹ: “đau quá Ân ơi!”

Mẹ bị đâm xe.

4.

Sài Gòn 448km. Thông tin khô khan trên cột cây số làm thấy an toàn, như thể đã chạy thoát một nỗi ám ảnh nào đó, mà nó đã không còn khả năng đuổi kịp mình.

Bọn cậu đang trôi theo một cái chợ.

- Mọi thứ ở đây gì cũng trôi, tụi bây mà gặp hên thì còn thấy cả rừng trôi, chớ giỡn.

Bà già teo khô như trái dừa điếc, thì thảo. Người con dâu tên Bế ngồi gần đó chiết muối ra từng gói nhỏ, nói thôi má đừng xạo, tôi bốn mươi mốt tuổi rồi, có từng nhìn thấy rừng đi đâu.

- Ba mày bị rừng đem đi, bữa đó tao thấy rõ ràng ổng

đứng trên ngọn cây đước vẫy tay nói bà ở lại mạnh giỏi. Mày trúng mà đòi khôn hơn vịt.

- Ba bỏ đi theo vợ nhỏ đó chứ. Sao sống nổi với con người xấu xa như má.

Bà già húng hắng ho, mày thì biết gì, hồi đó mày còn trong kiếp ngựa.

Mẹ chồng nàng dâu này sống chung trên một chiếc ghe chở theo đủ thứ trên đời. Ở đây, có lu chứa nước, cối xay bột, cần xé và cả vật dụng lí nhí như đá lửa, kim may tay, paracetamol... Bối phục lần khi hỏi một loại thuốc chống nê môi Bế cũng bảo có đây, dầu mù u. Bọn cậu vẫy cái chợ trôi trên đường nó ra Vĩnh Châu bồ hàng. Chủ chợ tên là Bế ngăn ngừa bảo chở mấy anh thì bà già mắc dịch kia lại ho hen, nhưng không sao, kệ bả.

Sau mới biết phổi của bà già nằm trên đồng vải vóc nhảy cảm kỳ lạ. Nó hay cầu nhàu sưng sứa vì những thứ tưởng chẳng liên quan gì đến việc hít thở, như người ta vẫn hay hào hển vì nắng mưa đột ngột, độ ẩm không khí cao. Nó khò khè vì tiếng chuông leng keng của anh cà rem mỗi khi cặp ghe lại xin nước uống, vì mùi mồ hôi ngai ngái của anh bán hàng bông chết vợ vẫn hay hát gheo “*em ơi nếu mộng không thành thì sao, non cao đất rộng biết đâu mà tìm*”. Nó giằng ném bà già chỉ vì những tiếng thở dài của con đàn bà son trẻ thẳng hoặc vắng lại từ đằng lái. Lần đẩy ghe lên ụ để vá víu, bà già ho gấn một tháng, không phải vì đất ẩm hay mùi dấm bào xước lên từ những thân cây đã ngâm trong nước lâu ngày. Bà ho làm Bế rầu mà không cười với mấy tay thợ mộc.

Đó là những năm Bế còn son trẻ, và ngơ ngác. Bà già càng xưa “bây thấy ai được thì cứ sang ngang cho rồi...”, “Luẩn quẩn với má hoài thì con chết già...”... thì chị càng nấn ná. Bà già đã làm mọi cách để chứng minh có thể sống một mình được. Bà chèo chống, xỏ kim, tự đánh gió mỗi khi cảm cúm. Trong cái dáng bà bưng è thúng gạo từ vừa xuống ghe là một lời tuyên bố đồng dạng, bà già này còn khỏe lắm. Có lão đảo làm rơi thúng chẳng qua là “trơn quá nên vượt tay”. Làm cá đứt tay thì do “sơ sẩy chút thôi, mai mốt lại lành”, và luôn chỉ qua đít kim có hơi trầy trật hàng giờ chẳng qua “mắt không tỏ vì bụi vương vô”. lấy thuốc nhỏ mắt, không may cầm nhầm chai dầu mù u cũng là một lần lộn nho nhỏ. Bà già càng chứng minh cho việc có thể tự xoay sở được Bế càng thương.

- Con mẹ già đó giả đồ thôi – Bế vo gạo bắc xoong lên cái cà ràng, giận dữ làm cho nước tạt xuống mớ củi lửa mới bắt đầu bén - Chừng chị biết được thì cũng đã còn trẻ nữa đâu. Bao nhiêu mỗi đều bỏ lỡ.

Bà già ở trong kia cười rình rích:

- Ai biểu tử tế? Tao đã biểu đi lấy chồng đi, hơi sức đâu mà chờ thằng Tường nữa, cứ kệ tao. Không nghe ráng chịu. Đừng nổi khùng chớ con.

Tường, thằng đàn ông duy nhất của ghe-chợ này đã khăn gói đi rằm tháng Giêng một năm nào đó Bế cũng không còn nhớ nữa. Chỉ biết là tháng Giêng vì ăn Tết vừa xong, mớ thịt kho tàu bà mẹ cho vào hũ để con trai mang theo ăn dọc đường. Bế chưa kịp quen với tiếng ngáy của anh ta, chưa kịp biết trên người có bao nhiêu nốt ruồi,

và Tường cũng chưa kịp cấy vào bụng vợ một một mầm sống. Số phận Tường lúc đầu còn lơ lửng theo những tin đồn, ai đó nói gặp Tường đập đá ở núi Sam, ai đó nói gặp một người giống Tường hay ôm gà đá ở chợ Thủ, ai đó nói Tường theo ghe biển làm ngư phủ, mất tích ngoài khơi sau mấy bữa mưa giông. Sau thì không nghe tăm tích. Cái tên Tường như chìm trong một dải sương mù, mờ dần trên môi hai người đàn bà mòn mỏi.

Hai mươi bảy cây số trên sông Di, câu chuyện của hai người đàn bà cô quạnh với đầy những oán ghét, thù đoạn, những màn trả đũa vặt vãnh như tơ nhện giăng lên bọn câu nhùng nhằng. Xu thờ ơ với chuyện đàn bà, day qua chuyện khác:

- Xứ này còn cái gì trôi nữa?

- À, có nhà trôi.

- Tụi cháu cũng mới đi coi nhà trôi đây, hay ho gì đâu, toàn người chết. Vụ rừng trôi nó làm sao?

Thì nửa đêm có vạt rừng rùng rùng trôi ra biển, trên đó có khi có cả một cái xóm, người ta và chó và gà. Cũng không biết chạy đi đâu vì hay được thì nó trôi xa khỏi mé bờ rồi. Càng trôi xa nó càng chìm từ từ. Thím thấy chú tụi bây leo mút đọt cây để khỏi ướt, nhưng rồi cuộc cũng chìm lìm theo rừng. Bà già kể, chi tiết liên quan đến hình ảnh cuối cùng của chồng (mà con dâu bà quyết liệt cãi lại chỉ là nói xạo thôi), giọng bà cứ run lên vì khoái cảm, mắt lìm dim tê mê.

- Hồi bảy tám tuổi thím còn thấy miếu trôi.

- À, vụ đó sao?

- Thì miếu đó thờ một cô gái bị chìm chết dưới sông sau khi chúng nó hiếp đã đời. Linh lắm, ghe nào qua đó cũng bị chìm, người ta dựng cái miếu thờ. Cổ chê miếu nhỏ nên đốt cháy, người ta làm miếu lớn. Bữa cúng miếu có mời hát bội về. Phàn Lê Huê đang hát ỉ ỉ ỉ thì miếu tách đất trôi đi chừng nửa cây số. Nghe nói bảy người chết, toàn là đàn ông.

- Còn gì trôi nữa không?

- Kể tới tết Lào còn chưa hết. Sao không hỏi có gì không trôi không?

- Có cái gì không trôi?

- Đâu biết, vì ta đang trôi.

Bà già lại cười. Nằm khoanh trên đồng vải vóc, bà bảo vừa êm lưng vừa ấm, gió sông không làm gì được bà. Radio mở rọt rẹt suốt, cậu nghe trong tiếng sóng nhiều người ta đọc tin một vụ cháy chung cư cao tầng ở Sài Gòn. Một tin tức quá xa xôi so với không gian của cái chợ trôi này, như chỉ thiếu cụm chữ ngày xưa ngày xưa nữa thôi. Chỉ câu chuyện của bà già còn tươi xoi xói, những chuyện không thể tra cứu trên mạng, bà cố ý lùi thời điểm rất xa ở cái khoảng năm mà con dâu không thể xiên xéo, thậm chí Bé nói bà xạo thì sẽ gặp phản bác ngay, “lúc đó chưa đẻ mày, biết gì mà cãi...”

Cậu bỗng nghĩ căm ghét nhau cũng là một liệu pháp chống lại nỗi buồn. Sông thì dài quá. Người ta cần có một thứ tình cảm mãnh liệt để biết rằng mình còn sống.

Anh Bằng thường trú ở văn phòng Hà Nội nói, nếu bảo anh phác họa một thú thật đặc trưng miền Hạ, thì anh sẽ vẽ một người đàn bà hơi đầy đặn, da trắng bật lên trên nền áo bà ba đen, tay chị buông lơ, như vừa xong việc hoặc đang dở việc gì đó, những ngón tay vẫn thơm mùi cây cỏ... Chị đứng nơi hiên trước, hay ở bên hè, hoặc cạnh cầu ao. Điều bộ ngẩn đi như chợt nghe tiếng kêu nào thẳm trong vườn, mắt xa xôi, rời rợi. Anh Bằng kể có lần theo tay phó chủ tịch hội văn nghệ Kiến Tường về nhà gã chơi. Trừ dịp cuối tuần, chỉ một mình chị vợ gã nhà thơ ở trong căn nhà nằm giữa vườn dừa mênh mông. Dừa bấy bạn ở tít trên cao, khoảng ngang tầm mắt người lại trống trải với những thân cây lẻ lút chân trong cỏ dại. Ở đằng xa ngó vào nhà thấy nao ruột. Chị vợ xách cái lọ cá từ ngoài vườn bước vô. Người đẹp, da trắng, mắt và tóc thì đen nhúc. Nhan sắc làm anh Bằng cảm thấy việc để chị sống xa chồng, một mình giữa những liếp dừa đầy cỏ ống gần như là tội ác.

- Cái đất gì mà chỉ thấy lảng vảng đàn bà.

Cái câu đó anh Bằng từng thốt lên với cậu, giờ tới lượt Xu. Đàn ông ở đâu đó trong nhà, cậu có thể nghe họ cười, xuống mùi một câu vọng cổ, quát tháo con. Có thể thấy áo đàn ông căng trên dây phơi. Có thể biết họ đang ở đâu đó trong hình ảnh những đứa nhỏ đi mua rượu về tha thẩn bắt chuẩn chuẩn trên con đường đất. Nhưng không hiểu sao bọn cậu chỉ thấy bóng những người đàn bà lai vãng ở đường mòn bên sông, bên hiên nhà, qua cây cầu khỉ, dưới chòi vó...

Và cảnh Bế ngồi ở mũi ghe chống mông thổi lửa sao mà trụi trơ.

Cậu nghĩ tới chị Ánh, cũng một mình khi ở lại Bình Khê.

Bể neo chợ trôi ở một nơi gọi là bến Rẫy để nấu cơm chiều đãi bọn cậu. Cá bống dừa, rau cóc... cũng là những thứ chị mua ở chợ trôi khác. Trên bến có vài cây sộp nhiều tuổi nằm ọp ẹp dưới lưới tơ hồng rục rở. Dưới cái bóng của cái lưới vàng ấy có một cô dâu ngồi đợi anh trai mình sửa cái máy nổ Vanra một ngựa rưỡi đang trở chứng. Hình như cô đi làm tóc cho đêm đãi bạn tối nay. Cô dâu lén nhìn bọn cậu đang vẫy vùng tắm táp, rồi mắt lại lảng đi. Bối bảo để chọc con nhỏ này chơi, rồi rẽ nước bơi lại tay vịn be xuống, nói “kệ cha đám cưới, theo anh đi, bỏ cái đất buồn teo này đi”. Cô dâu cúi mặt. Bể lom khom rửa chén, thứ nước sông mà khi nãy cậu thấy chị dùng để nấu cơm, kho cá, thứ nước cậu đã tè vào và đang tắm táp, chị bảo “mấy đứa chơi gì mà ác”. Cổ áo chị thấp thoáng hai bầu vú héo khi vói tay khóa nước.

Một ngày bất hạnh nào đó (và phụ nữ ở quê kiểu gì cũng có thời đoạn bất hạnh), cô dâu hôm nay sẽ nhớ mình đã được rửa đi và mình đã chối từ. Như Bể.

Bọn cậu rời khỏi chợ trôi ở bến tàu Vĩnh Châu, lúc gần nửa đêm. Trong lúc vẫy tay chào biệt, chiếc ghe như một nắm mồi trôi cùng với hai xác quéo.

Bối nói quên tặng chị Bể một món gì đó. Xu vòng hai tay ôm gáy làm vài động tác thư giãn cổ và vai, bảo tụi mình không có thứ chị ta cần.

5.

Bầu trời sà xuống thấp như có thể với tay là tới. Hơi nước ngan ngát chung quanh, đậu trên những sợi lông mi nghe nặng. Những cụm mây hình nấm bắt đầu biến dạng, hung hãn, quái dị hơn. Sét nhì nhằng bên trên như những mạch máu muốn bật ra khỏi làn da dày cóc cáy. Bối nói phía tây chút nữa đây sẽ có cú xé toạc mây kinh điển.

- Trời này là của mình đây. Jupiter gặp Vulkan rồi, đã đời.

Bối kể đã sẵn hàng ngàn cơn giông trong quãng thời gian từ khi anh ta cầm cái máy cơ phải lấy cò lên phim từng phát một. Giờ thì anh ta dùng đến máy ảnh số thứ

bảy của mình, tốc độ chụp liên tục tám hình mỗi giây. Với hệ thống ống kính dài ngoằng, Bối sắm sửa mọi thứ để phục vụ cho mỗi việc bắt lấy khoảnh khắc một tia sét lóe lên, một bầu trời đen tối đầy thịnh nộ, một cơn lốc xoáy... Bối có thể kể vanh vách vòi rồng này đã chụp ở đâu, tia sét kia mình đã từng nằm phục kích bao lâu. Ảnh nền máy tính là một cánh đồng ngậy thở dưới một đụn mây đầy nộ khí, và hai cái cây cổ thụ nằm ở góc ảnh trông như đang lấy bối run. Một tia sét trong cơn giông đó làm Bối cháy áo, anh ta có vẻ tiếc nuối vì nó đứt rời sớm quá. Cậu không biết lúc Bối đi vào đàn bà có cuồng nhiệt như khi đứng trước cơn giông không. Hơn cả niềm vui, đó là một khoái cảm có chút gì đó bệnh hoạn.

- Tin tôi đi, không có đứa con gái nào mang đến cái lạc thú khi tôi chụp được ảnh tia sét như rễ cây khổng lồ phóng xuống cao ốc Thiên Đường. Cúc cu tôi phun ra ướt luôn vạt áo.

Bức ảnh của Bối nổi tiếng vì tia sét lộng lẫy ấy đã làm cháy trụi hai chị lao công đang lấy đồ phơi trên tầng thượng. Cậu xem ảnh, nghĩ mãi không hiểu tại sao hai mạng người kia không làm tia sét xấu đi. Nó vẫn lộng lẫy, ma mị. Mình không thể ghét nó, cậu nghĩ.

Bối vẫn thường ao ước một vòi rồng mang anh ta đi. Một hành trình đầy ngẫu hứng. Hình dung xem, cứ cuốn xoáy vào trong cơn lốc, cùng với những cái cây bị nhổ cả rễ, một cái ghế sofa, một máy hát đĩa vẫn còn quay, chậu hoa ngâu vẫn còn thơm, những bông lúa... Tất cả được bay lẩn đầu, theo một điệu luân vũ chóng mặt. Ta sẽ được đưa

đến một nơi mà ta không thể nào đoán được. Va đập vào vách núi, nằm phơi trên một mái nhà, hay bị vùi trong một đồng bụi.

- Cái gì đẹp cũng nguy hiểm. Cả những cái hoa mà tôi biết. Nấm độc không đẹp sao? Hoa độc cần không muốn trắng đến nao cả ruột sao?

Xu góp chuyện. Đó là những lúc hiếm hoi Xu tỏ ra cởi mở, nhiều chuyện. Lan đỏ tía đầu mùa đã mọc dưới cây thánh giá của Chúa. Người ta đã huyền thoại nó, rằng máu Chúa nhỏ lên lá nó nên giờ có những chấm đỏ. Ở vườn thực vật quốc gia trước đây từng có năm giò, giờ chỉ còn ba. Loại đó đông đánh lăm, ai có hơi rượu đứng gần tụi nó cũng héo lá.

Mồ hôi Xu ửng lên thành hạt trong suốt giữa những sợi râu đã bắt đầu lên xanh rì. Môi Xu khá dày, luôn ướt. Anh ta hay để đầu lưỡi đỏ nằm giữa môi khi nhìn vào kính ngắm máy ảnh. Cậu xem những cuộc huyền thoại của Xu là một vận may như ngồi chờ con trai mở miệng. Loại cây mang tên Venus nghe đê mê vậy mà lại có hoa ăn thịt. Thế giới có trên hai mươi ngàn loại lan, một cây lan nữ hài lá sọc nào đó giá bằng chiếc xe Lexus. Những cái cây đầy hiểm họa như thuốc phiện và đoạn trường thảo lại ra hoa đẹp nao lòng. Những thanh hạc, hoàng phi hạc, tử phi hạc... Những tia sét hình tim vỡ, hình một đóa hoa xòe; vôi rỗng đã mang một biệt thự ở Texas dời đi năm mươi dặm mà không làm vỡ cái kính cửa nào. Một chiếc xe tăng ở quảng trường chiến thắng mỗi năm vài trăm lần có sét ghé thăm... Những câu chuyện của Xu làm Tú đôi lúc bị

đẩy ra xa, lò mờ. Cậu không còn tức thở. Và đường đi trở nên lung linh sinh động hơn.

Tần Quới đón họ bằng cột cây số đã tróc lở nước sơn. Tấm bảng chào khách cũng không khá hơn, chữ bong loang như một đứa trẻ bị ghê.

- Cứ đi thôi chớ đâu biết chừng nào mới đi hết cái sông này, đúng không?

Bối hỏi. Mặt trời nguyệt ngọc vẽ cái dáng thanh mảnh nho nhã của anh ta lên cái bến xe đầy những vũng nước đọng. Cổ áo thun đã giãn rộng vì anh ta có thói quen kéo lên lau mồ hôi trên mặt, lộ ra những cái xương vai mảnh dẻ.

Bọn cậu vẫn còn ở hạ nguồn, nhưng sông Di giới đánh lạc hướng bằng một dòng chảy hơi dích dắc, làm đôi khi họ mất phương hướng. Đất giống làm cậu có cảm giác mình lạc giữa trung du với những ngọn đồi thấp. Sông dẫn ba thằng tới Tần Quới. Nước chảy xờ xạc như mất ngủ lâu ngày. Cậu ngắt một cái bông đậu biếc thả xuống nước và thấy nó hầu như không trôi.

Thằng nhỏ lái chiếc Landu đời 80 mà bọn cậu thuê đi từ thị xã Trà Kiết rất rành đường. Cậu đồ rằng nó chưa qua mười tám, dù dưới mười tám thì không được cấp bằng lái xe bốn bánh. Hào, tên của tài xế, nói thảng trước có chở một người đi mua tay gỗ về gửi cho cha.

- Ông già của chị đó cụt tay, ông hay về than không đủ tay nên làm gì cũng khó. Không cấy hái gì được.

- Ông đi đâu?

- Bán muối chó đầu. Ông chết queo vì miếng bom lâu rồi. Chị kia mua tay về đốt cho ông già thôi cần nhần.

Hào để tóc hơi dài, rẽ giữa, thỉnh thoảng bị tóc xập xại che mắt mắt mà vẫn tránh chó rất tài. Nó nói Tần Quới chán lắm, không có gì coi. Đầu đầu cũng nhà xương, đầu đầu cũng người còng lưng đục đẽo. Dân xứ này sinh ra đã lưng tôm.

Chiếc xe bông dừng bị rừng son hai bên đường vây lấy. Son trở bông trắng, từng chùm cong cong, mỏng lẹm như một mảnh trăng mùng bốn. Trăng treo oằn nhánh. Trăng chạm vào nhau thì thảo. Người ta trồng son lấy gỗ để đẽo làm chi. Thớ gỗ tự nhiên mang màu da người, lại mềm và dai, nghe nói là những ngón tay khi tạc xong, người ta có thể bẻ cong chúng được. Năm nào son trở bông hường, coi như đại họa.

Người đầu tiên làm nghề này từng bị án chung thân. Hào khoe, tưởng khách chưa biết. Cuốn sách *Những làng nghề thủ công châu thổ sông Di* mà cậu ém được của thư viện viết rằng nghề nhân đầu tiên sáng tạo ra nghề đẽo chi bằng gỗ son là Út Hết, vào năm cậu ta mười ba tuổi. Cánh tay cho người chị gái. Một năm trước đó chị gái Út Hết đi giúp việc cho vợ cá Hưng Phát Lộc ở bên thị trấn. Mờ trời, nhà chủ sai chị xuống vợ xay nước đá ướp cá, tôm. Sáng nọ chị bị máy xay nước đá cửa đứt cánh tay.

Ở Tần Quới vẫn còn vài người già nhớ Út Hết. Hiền lắm, một bà già nói, hãy còn hơi then thùng, hồi nhỏ má tui với má Út Hết hứa làm sui gia. Tụi tui đi học với nhau, tui nói má mày kêu tao là con dâu rồi đó, chừng tao lớn

sẽ gả cho mày. Út Hết trẻ môi, chừng nào mày đẹp như chị tao thì tao cưới. Tới giờ tui còn tức mình. Rất đẹp trai, người khác kể, nó hay đu lên rào để được nhìn chị Ba của nó. Nó kêu chị Ba ơi đừng buồn, không ai cưới chị thì em cưới. Nó kêu chị Ba ơi tay đã mọc lại chưa. À, là vì nhà Hưng Phát Lộc giữ con bé lại, nói là sẽ nhận làm con nuôi, để đền bù mất mát, để không mang tiếng ác.

Cậu đi trong mảnh sân của một ngôi nhà trống nhìn hoa khế rụng và cố hình dung một buổi sáng nào đó lâu rồi thì có tiếng tàu khách ghé nhà, không bóp còi, “thím Năm ơi, con May chết rồi”. Một bà già hiền như củ khoai đựng đầu lẫn đó, lụp chụp choàng cái khăn lên đầu mà nó cứ rớt lên rớt xuống, tay bà đã rời từng đốt, không vịn nổi cái chéo khăn, như bà đang chết từng phần một. Ra khỏi khoảng sân thì chiếc tàu đồ khác trở tới, còi tru lên một tràng dài, “Hưng Phát Lộc nhắn bà già ra nói chuyện, hình như nhỏ May ăn cắp tiền gì đó, họ kêu ra lãnh cục nợ đó về”. Chiếc tàu này bị hư dọc đường nên tới trễ, nhắn một cái tin thừa.

Cô gái bị giam một đêm ở văn phòng nhà chức trách vì nghi là ăn cắp chiếc nhẫn vàng của con nhà chủ. Nửa đêm cô treo cổ bằng mấy sợi dây nhặt nhanh trong phòng tạm giam.

Bà già Thẹn Thùng dẫn bọn cậu ra nơi thằng bé mười hai tuổi kia ngồi đẽo tác phẩm đầu tiên. Nó dùng cái mũi dao mác vót khắc những nếp nhăn nơi khuỷu tay, vẽ những vết hằn trên từng chỗ nổi của các đốt. Nó không quên đẽo ngón út của chị khum khum, dấu vết của những

mùa cắt lúa mướn, làm cỏ mướn. Nó muốn chị có một vòng tay tròn khi về trong những giấc chiêm bao, để ôm nó chặt đến nghẹt thở. Và chị sẽ không mặc cảm khi đứng trước những hồn ma trai tráng.

Nhà Út Hết vẫn được quét dọn thường xuyên, và lư hương mẹ, chị của cậu vẫn được cắm đều mỗi tối. Người ta nói nhờ cậu mà cái rẻo đất bên sông này khấm khá, nhất là qua mấy cuộc chiến tranh làm hàng vạn người tật nguyền.

- Hết cuộc chiến này đến cuộc chiến khác, còn đánh nhau là tội này còn ăn nên làm ra hoài hoài.

Ông từ giữ đình Cả khoe. Cây dao nhỏ để dẽo cánh tay cho người chị dân Tân Quới đặt trên một gian thờ của đình. Xu nài nỉ xin chạm vào nó nhưng ông từ giữ đình cương quyết lắc đầu. Ông bảo là vật thiêng, không chạm thì con dao lại nhuộm máu. Cứ như là Xu cầm lên, thì ngay lập tức con dao đó sẽ khiến anh ta day qua cắt cổ cậu vậy.

Con dao mác vót đó là vật tổ của nghề đẽo chi gỗ của Tân Quới. Nhưng con dao đó đã lấy đi năm mạng người của nhà Hưng Phát Lộc, không tính hai con chó dữ. Năm đó son ra bông đỏ cháy trời. Trăng máu.

Hào nói nếu như ông Út Hết đó còn sống, giờ ông sáu mươi chín tuổi rồi. Người ta tin là ông sẽ về, vì mồ mả ông bà còn ở nguyên đây. Hôm trước nước ngập nền mộ, người ta lấy cốt bà May, thấy trên ngón tay đeo nhẫn có chiếc nhẫn bằng sợi dây đồng. Người ta càng tin rồi ông cũng về.

- Em mà không vương con vợ sắp đẻ, em sẽ theo mấy anh chơi. Không cần biết đi đâu, cứ đi là sướng.

Anh chàng lái xe tỏ vẻ tiếc rẻ khi quay về một mình. Cậu hình dung khi đứa trẻ kia gọi cha ời cha, lòng mắng trên gương mặt thằng nhỏ sẽ rơi tá lả. Bối nói với theo bao giờ về sẽ gửi ảnh theo đường bưu điện. Hào nhờ chụp để phóng lớn treo trên vách chơi. Một thằng trẻ con sắp làm cha đứng trước đầu xe cười toe để lộ những cái răng vàng khời thuốc lá.

Bọn cậu quá giang ghe chở hàng đi lên Bình Khê. Ông chủ ghe quá năm mươi, cái mũi lớn quá khổ so với những đường nét còn lại của khuôn mặt xương, tóc tụt khỏi đỉnh đầu, xởi lởi nói khời tiền bạc gì hết, tụi mày đi chung cho tao nghe có hơi người.

Mẹ gọi cho cậu khi đang nằm ngửa trên mũi ghe, mắt với hái một chùm mây bay thấp. Mẹ hỏi sao lại gởi tiền về, mẹ có xài gì đâu. Vòng vàng để cho cô dâu thì cũng đã sắm sửa lâu rồi, sắp mốc meo. Nghĩ chắc mẹ thấy lạ, hồi nào giờ tiền luôn chảy ngược về phía cậu. Lâu lâu cậu chỉ mua tặng bà cái áo hay một khúc vải hàng đồ đồng, gọi là. Chỉ loại đó mới độc, lạ. Đôi lúc mẹ hỏi cậu ủa sao lâu quá không thấy xin tiền. Chỉ trước khi đi sông Di, lần đầu tiên cậu gửi tiền về nhà, một khoản tiền thưởng nhỏ với ý nghĩ mình sẽ không còn cần đến nó.

Nhưng chương trình thác mắc bị bỏ dở, mẹ bỏ sang chuyện khác, vẫn cái tính “gái mằm non nhiều tuổi”, như mẹ tự nhận. Con nhỏ hôm trước mà mẹ nói, đã dò hỏi kỹ rồi, giải giang chuyện trong nhà trong cửa lẩm, một tay

nuôi dạy mấy đứa em. Hôm qua mẹ nấu chè khoai môn, chú Dữ có ghé qua ăn, à, là thằng nói tui nhảy xuống cầu Gành Hào thì em có vớt tui không, đó, ở đúng thằng đó. Nhưng buổi tối thì mẹ đi chùa một mình thôi, gặp chú Tín cũng chở vợ đi. Nó giả bộ ngó lơ nhưng hai tay chấp đàng sau ra dấu dâm đảng làm mẹ hết hồn, chùa chiến linh thiêng mà. Thứ người gì mà báng bỏ cả thần linh. Cái áo vải dũi nâu Ân mua cho mẹ cháy đến chục lỗ, do hương khói người ta hươ đụng. Xót thì có xót, nhưng mẹ xin được xăm thượng thượng, nói rằng nhà mình có thay đổi. Chắc là năm nay Ân rước người đúng về. Cưới ghen??

Cậu ờ ờ trong lúc nhớ Tú nói phải cưới vì người lớn muốn.

Hôm đó Tú cũng gác chân lên bụng cậu, như Bối bây giờ. Nhưng chân Tú lạnh, phấp phồng. Bối thì đang xung xằng những ngón chân dài ngoẵng lục lợi khắp người cậu, anh ta nói sẽ tìm ra chỗ nhột nhất. Cái tai nghe mà Bối chia cho cậu một bên, đang phát ra một bản nhạc bốn chồn, *“ngồi bên dòng sông, nhớ đời mình, chiều đã vàng phai trên đầu non...”*. Bối thường rủ cậu nghe nhạc chung, nhưng cậu hay mất kiên nhẫn; hàng ngàn bài hát kia, bài nào nghe cũng bốn chồn. *Sẽ còn ai bốn chồn. Khúc Thụy du bốn chồn. Cơn mưa phùn bốn chồn. Lời thiên thu gọi bốn chồn. Áo ướt nửa khuya bốn chồn. Mộng thấy hoa rơi bốn chồn.*

Trong cái máy nghe nhạc hiệu Táo, thỉnh thoảng cậu nghe được một bài hát lẫn nhiều tạp âm, đệm guitar. Tiếng đàn lững thững, lời hát ngập ngừng, có chỗ ngập ngừng

lâu như anh ta đang chọn một nốt nhạc thích hợp. Mười hai bài “tanh” là mười hai lối hát khác nhau. Nhưng đều bốn chồn. Bối nói mình tự viết lời, hát và đệm đàn, tất nhiên là tự ghi âm vào máy.

Chỉ còn mỗi mùa xiên/Những tin nhắn không soi vào mắt nữa/Những gọi mời tắt ở bên kia cây cầu/Mấy oán thù vút đáy sông sâu/Đâu đó có một cuộc vui/ và một cái tên không còn đậu trên môi của những câu chuyện vãn/Đâu đó có người nằm co ro trên cỏ/Đâu đó có đám rễ cây đâm rươi mùi bùn/Không có ai hỏi mi đã ăn chưa, đã đến đâu,/xe mê miết đi qua biên giới của đất nước mang tên bóng tối/bạn đường dẫn mi chó có ngoái nhìn/Nhưng sau lưng mình còn có một cơn mưa/Chỉ còn mỗi mùa thôi/Và mùa/cũng tanh rồi.

Bối không hỏi bài hát của mình hay không, chỉ hỏi nghe buồn không? Lần tới tôi hát Rock thử coi. Cậu hình dung lời lẽ ấy dù gào thét đến mấy cũng không che lấp được bốn chồn. Móng tay cậu xước, hỏi mượn cái kềm cắt móng, Bối ghê răng vào cắn.

- Mấy cái răng chó của tôi bén lắm.

Những lúc đó cậu hay đưa mắt tìm Xu vì cảm giác đã gạt anh ta ra rìa. Không có vẻ gì là Xu đang nhìn, hoặc anh ta đã nhác thấy nhưng day đi chỗ khác.

Xu cũng giải thích cái sự không nhìn vào bạn đồng hành vì anh ta có thói quen ngắm nghía cảnh vật hai bên đường.

- Biết đâu tôi được đẻ ra ở đó.

Xu nói. Đó là lúc cậu thấy Xu cũng giống mình, đương

đầu với một vài câu hỏi khó. Anh ta không biết mình đến từ đâu.

Chị Ánh từng nói thiên hạ ai cũng một lần va đầu vô câu hỏi “Ta là ai, sao ta là ta mà không là họ, sao ta ở đây với những người này mà không cùng người khác...”. Nhà Phật đã lấy hai chữ duyên nghiệp ra giải thích, làm thỏa mãn được chút nào. Tôn giáo này ăn khách một phần nhờ thuyết ấy. Những vị sư mặt trơn trán bóng, gãi ghẻ chân trong lúc nói điện thoại di động oang oang, trông phàm tục mà vẫn được người ta kính trọng tôn sùng. Sung sướng hay đau đớn ở kiếp này là do kiếp trước, nói vậy thì biết vậy, kiểm chứng sao được. Nhưng có thứ để đỡ mù mịt còn hơn chẳng có gì.

Bối có vẻ nhẹ nhõm hơn, khi anh ta chỉ suy tư xem không biết sắp tới làm gì cho đỡ chán. Câu hỏi ấy hay bộc phát ra những trò nghịch dại, có khi Bối lặn lâu khiến cậu định nhao xuống đáy sông cứu, Xu khùng khinh cười nói người ta giỡn đó, không sao đâu. Có khi Bối chọc tổ ong vò vẽ làm cả bọn chạy trốn chết. Lúc dừng lại thở, Xu trật vai áo cậu, chấm cọng khoai nước lên chỗ ong chích, anh ta nghiêng rằng, “đừng chơi ngu kiểu này nữa, tôi giết”. Bối gặp người chống tay lên gối, thở hồng hộc, nghe như cười. Cậu nghe nọc ong tê mê chạy ra khỏi người mình, nói “cũng đáng mà, biết thêm một cảm giác mới”. Nói xong thấy sượng, hình như mình thiên vị, cậu nghĩ.

Sự thông thạo của Xu với mọi loại máy móc, mọi con đường, mọi ngõ ngách trên bản đồ, đã không còn làm bọn cậu kính nể hoặc ngạc nhiên nữa. Cả cái cách Xu bẻ cổ

vịt khoan thai như đang bẻ ngón tay và nghe nó kêu lắc cắc, sau đó nắn nốt đắp bùn non lên thân và đốt lửa lên để nướng, gần như cậu không phân biệt được vẻ mặt anh ta khi đó và khi chụp ảnh. Hứng thú như nhau. Cậu cũng hết giật mình khi anh ta đọc một vài câu thơ mà anh ta bên lên nói mình đọc trong sách, lâu rồi. Ngó mao mạch trên mặt Xu giãn ra và lượng máu tăng vọt đỏ nhũ, cậu nghĩ không biết từ hồi nào thì trên đất nước này người ta làm thơ và đọc thơ là một nỗi ngưỡng ngùng, gần như là mặc cảm.

Không có gì là không thể, với Xu. Mũi ghe không chệch choạc tí nào từ khi anh ta ngồi giữ lái. Ông chủ ghe cũng tin tưởng, tụt xuống sàn sau lui cui làm đồ nhậu.

Ngồi xe thì từ Tân Quới đi Bình Khê chỉ non nửa ngày, nhưng bọn cậu đi đến ngày rưỡi. Chiếc ghe khảm lừ những lu khạp sành còn chất thêm ba thùng người đen đúa. Nước lè đế mép ghe. Ông chủ ghe thì quá bận rộn với những người đàn bà sống dọc bên bờ.

Xình xang tới chai rượu thứ hai thì ông hớn hờ khoe mình có cả thầy bốn cô vợ bé, sau mười năm chạy ghe chở hàng xuôi ngược đường này. Bà vợ lớn đang coi vừa đồ lưới ở Bình Khê.

Chiếc ghe neo lại ở một bờ lá dọc đường, cách nhà cô thợ may nhân tình của ông chừng hai trăm thước. Ông phải chờ người đàn bà đó ngủ thì mới dám chống sào cho ghe qua, thậm chí không nổ máy vì cô ta thuộc lòng tiếng máy.

- Nhưng lúc này con nhỏ ở tiệm uốn tóc vắt thẳng nhỏ

của tao khô queo rồi. Già, phải nghỉ nửa ngày mới ngóc đầu lại được.

Ông ta cười hơ hơ, không có chút sượng sùng. Cậu đã ngủ ngáy khi ghe ghé qua đó nên không hay. Một giấc không mơ, lịm quên trời đất. Dậy thấy sáng khoải, có lẽ vì tạm rời xa hiện thực, đầu óc tạnh nghĩ được một lúc. Mở mắt ra thấy ngay một cảnh hoang tàn, một cánh đồng ngút trong những lùm cỏ dại, bên bờ sông có con chó ròm trơ xương đứng yên như tượng, cậu cảm giác nó đã chết khô. Ông chủ ghe nói hay nhìn thấy con chó ở đó, dù suốt bảy cây số rông bờ sông không có nhà. Chỉ còn những tiếng gà trưa eo óc vắng ra từ đất, và con chó ma quái hình như chờ đợi người chủ cũ trở về. Phải đến gần hai chục năm rồi.

Cậu mở tin nhắn điện thoại trong khi vẫn còn lan man hình ảnh con chó ròm. Lúc cậu đang ngủ, chị Tịnh ở hãng phim tài liệu hỏi có gửi gì cho con gái của Bùi không, con bé ghé qua xin một ít quần áo cũ để mặc. Bùi từng quay phim chính cho hai phim ký sự của cậu, khi anh nằm chết dưới gầm xe tải cậu mới biết anh đang đơn thân nuôi con gái. Chi tiết đó có thể anh đã kể trong các cuộc nhậu cuối chiều, từng để vắng vào tai cậu vài cuộc gọi giữa hai cha con, nhưng cậu không nhập tâm những thứ mà cậu nghĩ nằm ngoài mình. Cậu quen gần trăm người ở thành phố đó, quen bằng sự hiện hữu của chính họ thôi.

Cậu nhắn lại nhờ Tịnh mua tặng con bé một cái từ điển điện tử, tiền gửi trả sau, nhưng chị bảo lúc này không thấy em lên tiếng nên con nhỏ đi rồi, chị không biết nó sống ở đâu, có hỏi nhưng chị cũng quên mất. Một nhà trọ nào đó

ở quận Bảy, chừng nó lại ghé thì cho em hay. Bốn tin nhắn còn lại là của Tú, gửi cùng một nội dung, “Ân ơi!”. Chắc Tú say.

Bối cũng ngủ nên không hay chuyện ghé tấp vô bờ vài chục phút. Xu tả cô thợ uốn tóc ngăm đen, nhưng chắc lẫn, mông quang vinh đùi vĩ đại. Bối vỗ trán tức tối, nói phải biết thì dậy để rình coi. Ông chủ ghé cười hơ hơ, nói thì ai cũng như ai, tội mày còn lạ gì trò vào ra lên xuống đó.

Muối bên bờ sà như trấu vãi, như thể quơ tay là bắt được. Bối nói vì thịt anh ta thơm. Cậu ngấm đồng tình, mồm hôi Bối nồng, nhưng không khó chịu. Nó gây gây trong không khí, như mùi cỏ giập.

Ông chủ ghé bảo kẹ muối, cứ uống say quắc cần câu, muối cần no cũng xin.

Đêm đó bọn cậu lẫn lóc vì rượu trắng, Xu hát grừ grừ - tiếng của một con thú khấn thiết kêu bấy. Bối cứ mút ngón chân mình như một vận động viên uốn dẻo. Tay chủ ghé gà gât nổ máy chạy ghé đi. Cậu nôn hai lần, cứ ước có Tú vỗ lưng cho, có cảm rằm cũng vui. Đáng đời, ai kêu uống cho cố mạng, uống không biết thương chính mình. Tú thường nói vậy. Giờ này Tú làm gì trong tổ, một căn nhà vừa mua cuối đường Xuân Diệu?

Sáng hôm sau thì ghé đến... Tân Quới. Ông chủ ghé cười, nói xin quá có biết đâu là đâu, trời tối mịt sông nào cũng là sông. Điều này chắc phải lén vọt qua nhà con nhỏ thợ may, vướng vô nó là bị tát càn thêm lần nữa.

Chiếc ghe lụp lại hành trình chiều trước. Một ngày không mưa, mây sai lúc lỉu treo từng chùm trắng như nước gạo, như bông gòn chín cây. Cậu phát hiện ra lúc ngủ thiếp đi, đã để lỡ một xóm làm gạch ven bờ. Những lò gạch mới có, đồ nát có nằm la liệt bên sông. Vài dòng khói dùng dằng trước khi tan chảy vào gió.

Chớp mắt, có nghĩa là bỏ lỡ.

Mackenzie, người viết du khảo nổi tiếng thế giới đã nói câu đó, cậu ghi trên trang đầu của sổ tay. Thời gian nằm ghe cũng thừa thãi, cậu xem lại toàn bộ ghi chép của mình. Lâu lắm cậu mới viết tay nhiều như vậy, những trang đầu chữ cứng quèo, nhưng cậu nhanh chóng lại thuần được chúng. Viết tay làm cậu thấy nhớ một đàn chị tên Ánh đã biến mất lâu rồi, chị cũng viết tay vào những cuốn sổ nhàu mưa.

Những thứ có thể dùng được cho cuốn du khảo hóa ra rất ít, dày đặc những ghi chép riêng tư. Có vài đoạn khi viết xong cậu đã gạch đè bỏ. Vẫn còn đọc được những câu kiểu như *lúc kỳ cọ lưng Bối, mình miết tay trên cái hòm lưng sâu, cái bột son phía gần cuối cột sống làm mình liên tưởng tới một cái đuôi vừa rụng*. Cậu không biết mình đã viết và xóa chúng khi nào, phải trong lúc gấp rã lắm, vì vẫn còn đọc được. Và cũng hơi khó hiểu khi đọc lại lần thứ hai một đoạn xóa đè khác, *lúc khỏa thân tắm người Bối gì cũng dài, nhĩa nhặn*.

Cậu xé vài ba trang viết lảm nhảm kia. Giấy đáp vào mặt sông lơ ngơ.

Chắc lúc tha thân miết mực, cậu nghĩ đến Tú, ghen thờ vì ở đâu đó có một tháng trăng đầy mặt. Bối thường gọi nhớ Tú. Vóc dạc Tú cũng khá mảnh dẻ, chỉ bụng hơi lớn vì nhậu nhẹt nhiều, mà cậu hay cần nhằn là coi thô tục. Và Tú không có những vết xăm hình trái tim đen.

- Vết tích yêu đó. Mỗi lần có bồ mới tôi đi xăm chữ cái tên của hai đứa lồng vô trái tim, chừng xù đi xóa đề lên cho tim bấm đập coi chơi. Đem cái thân ra cho nó đau đớn tí để kỷ niệm một mối tình, chớ không đau khổ gì thì cũng vô cảm. Bằng cách này tôi mới nhớ hết mình đã yêu bao nhiêu lần.

Dấu xăm chi chít kể rằng Bối có quá nhiều bồ.

- Chẳng hay ho gì khi mình là cái thằng vác dái đi vọc lung tung. Không phải là không muốn lâu dài, nhưng được chừng vài tháng tự dừng thấy oải.

Lúc khép sổ lại, chợt nhìn thấy dấu mực mình từng khoanh tròn trên trang lịch, cậu sực nhớ chỉ còn hai mươi bảy hôm nữa là đến kỷ niệm ngày chị San ngủ. Năm nào đúng ngày ấy cậu cũng mua hai cái kẹo mút về, dành chị một cái. Rồi ngồi nhìn kiến kéo lại bu đây.

Lớp cho làm một bài tập về phỏng vấn, thằng sinh viên năm hai bạo gan gọi điện cho nhà văn đình đám San PP. Hồi đấy cậu nghĩ người viết văn hẳn là ghê gớm lắm, chữ phải nhảy múa trên mặt. Chị nói được, cũng đang thèm người. Lưng lững tới với tóc ngắn, mặt mộc, thứ duy nhất cho thấy chị có quan tâm tới nhan sắc mình là đôi mày tía khéo mỏng, hơi xếch lên thách thức.

Cậu đã hỏi chị những chuyện chị đã làm có thật vì chị muốn thế không.

Trưa đó ở quán Cỏ, chị không trả lời được. Cuộc phỏng vấn được biên tập viên báo *Tầm nhìn mới* khen là nẩy lửa, khi cậu đặt vấn đề người nổi tiếng phải có trách nhiệm giữ hình ảnh của mình trước công chúng, còn San thì giãy giụa chống lại điều đó, chị nghĩ quan trọng là sống như mình muốn. Bài phỏng vấn bắt đầu bằng một ví dụ về cô hoa hậu đang chịu búa rìu dư luận vì phì phèo thuốc lá, say rượu, chụp ảnh nuy. Cậu nói vào cái tuổi những cô bé khác còn nhảy dây, chơi chuyền, ngậm kẹo mút thì một cô bé đi thi hoa hậu. Giờ cô sẽ trả giá cho việc đó, cô sẽ phải sống làm sao để xứng đáng với cái áo lộng lẫy đó. Cái gì cũng có giá, đến tấm xỉa răng còn có giá mà. San kêu trời đất ơi, sao lại bắt một người phải trả giá bảy chục năm trời cho vài ba ngày tò mò ham vui. Người ta đều đã đi rồi, mình lại bắt cô ta ở mãi cái năm mười tám tuổi. Hôm ấy cậu thấy mình cũng nghiệt ngã khi hỏi chị có thấy mình chỉ là xác chết của nhà văn khi đi làm những chuyện không liên quan đến chữ nghĩa, thí dụ như vừa đóng một bộ phim ma rất chán chường, hay là xuất hiện trên truyền hình để thi tiếng hát xanh.

- Chị thật sự muốn làm vì thích?

Chị bảo sẽ nghĩ nghiêm túc về câu hỏi này. Lúc đứng chờ nhân viên quán lấy xe ra về, chị nói sắp dọn khỏi nhà của ông bố họa sĩ, vì vừa cãi nhau. “Hình như chỗ em đang thuê còn một căn nhà trống”, cậu cũng tỏ ra quan tâm một chút.

Hai giờ đồng hồ sau, San chở hành lý tới, trở thành hàng xóm của cậu.

Lúc đó cậu không bao giờ nghĩ người hàng xóm này quan trọng với mình.

6.

Giám đốc xuất bản nói anh nhớ Bình Khê khi đứng ngó ra cửa sổ. Cái đình gần chợ cũ kỹ, nhưng hợp với rêu mọc trên mấy gốc cây. Gió thổi làm lời ông run lật phật. Chẳng có gì để ngắm bên ngoài đó hết, chỉ có những cái máy điều hòa như bộ chết xám xịt bám vào bức vách trắng toát của tòa nhà bên cạnh.

Ông gọi khi cậu đang ở biển. Tú đã hẹn bay ra nhưng giờ chót báo tin ở lại chụp ảnh cưới. Cậu ra bãi biển ngồi, sau đó thì say. Cậu không còn nhớ nhãn hiệu của thứ bia đắng ngắt của bà già bán kèm với khô mực bám đầy trứng

ruồi ấy nữa. Và cậu cũng chẳng biết mình lè nhè gì với giám đốc lúc ông gọi. Sáng hôm sau, lần theo những cuộc điện thoại nhận được lúc tối, cậu gọi lại ông chỉ cười.

- Thất tình thì đi sông viết cho anh cuốn sách. Di chuyển vẫn mau nguôi hơn là ngồi một chỗ, không phải sao? Anh nhớ ông Sơn có bài hát vậy, “*đi đi và che giấu bao nhiêu là vết thương*”. Một cuốn sông Di đậm đà. Chưa ai làm thì mình làm mới sướng.

Ý tưởng đi viết sách về sông Di khi thời vàng son của dòng phim, sách ký sự về các dòng sông đã lắng xuống. Người ta gần như cày nát những dòng sông trong và ngoài nước, cố tìm kiếm thành công như loạt phim ký sự sông Mê đã từng làm nên cơn sốt. Lúc đó cậu không hiểu vì sao sông Di lại bị ký sự truyền hình bỏ sót lại.

- Nó không phải loại giàu màu sắc và kịch tính cho phim ảnh đâu. Sông Di là dòng sông của những mảnh đời con con, loại này viết sách thì ngon phải biết.

Sếp nhắc lại cuộc đi mà ba năm trước Hoài Lê đã bỏ dở nó cũng như bảy năm trước chính ông bỏ dở nửa chừng.

Khi Hoài Lê đi sông Di cậu mới từ phòng truyền hình về làm biên tập viên mảng sách. Bản nháp của phần đầu cuốn sách gây xôn xao khi được truyền nhau khắp cơ quan vì người chịu trách nhiệm biên tập cuốn ấy không tự tin, không nghĩ là cây bút ký sự nổi tiếng Hoài Lê lại viết ra những trang sách cạn xèo đó. Anh ta chỉ cười hếch khi quay về, gãi mũi bảo ít thời gian quá, bao nhiêu là ràng buộc, đi lơ tơ mơ thì sao viết hay được. Bút ra khỏi thế giới xô bồ này và chìm vào dòng sông đó thì may ra...

Giám đốc xuất bản cũng đã định bỏ lại mọi thứ sau lưng để cùng Ánh đi hết sông Di. Đến Bình Khê, ông đột ngột phải về vì vợ báo tin con gái động kinh vào viện. Ánh bảo anh cứ đi, không sao đâu, cũng đâu phải lần đầu anh có việc phải về giữa chừng. Tội mình vẫn hay bị gây kế hoạch mà. Cô ấy còn nhoẻn cười khi vẫy tay, sắp cậu nhớ lại. Ông không biết đó là lần cuối cùng mình nhìn thấy người tình.

- Lẽ ra tôi phải nhận thấy sự trách cứ trong mấy chữ “cũng không phải lần đầu anh có việc phải đi”.

Thình thoảng ông lại gọi cậu ra ngồi quán, chỉ vì nhớ Ánh, vì cả cơ quan chỉ cậu còn sót vài hồi ức về con người này.

Cậu quen Ánh lúc đến thực tập ở *Tin chiều*. Cậu đang là sinh viên năm cuối mà Ánh thì đã nổi tiếng với mấy giải báo chí của thành phố. Một đàn chị đáng nể. Cậu thường bắt gặp Ánh nán lại cơ quan cả đêm để viết. Chị hút thuốc rất dữ, sành điệu nhả khói hình trái tim, hoa hồng hay chiếc lá đa. Những bài phóng sự gai góc nhất thì ám nhiều khói thuốc nhất.

- Lúc trà trộn làm gái bán bar, học được nhiều đó. Không khó đâu, lưỡi cậu dài và dẻo thì dễ thôi.

Nhưng cậu không hút thuốc lá. Đã thử nhưng sặc long óc, nên từ bỏ.

Hồi đó cậu hay bị cắt cử trực tin tối. Tòa báo chỉ còn chừng chục người, đôi lúc ai đó mua một ít thức ăn khuya làm tiệc. Có gọi thì Ánh mới rời khỏi cái ghế nóng rộp vì đã ngồi lì hàng giờ đồng hồ, vắn lưng kêu răng rắc, xoay cổ mỗi nhừ nhờ cậu xoa bóp vai và gáy.

- Tay Ân hay thật, sờ vào đầu nghe an ủi tới đó.

Chị San cũng nói vậy, ý nghĩ đó làm Ánh trở nên gần gũi, trong cảm giác. Cậu không biết Ánh đang cặp bồ. Mặt chị không có vẻ lấp lánh tươi rạng của một người đang yêu, tưởng chị chỉ say việc thôi. Những tối cuối tuần chị hay ở lại cơ quan. Bọn cậu thường ti bụng vào ban công để nhìn con đường trước tòa soạn. Bóng đèn càng khuya càng rực sáng dưới hàng me ủ rũ. Bên kia đường là một bức tường cao mà cậu không biết bên trong nó có gì.

- Một trung tâm trị liệu cho người tâm thần, đại loại vậy.

Ánh thì gì cũng biết.

- Chị vào đó vài lần. Họ trị liệu giảm căng thẳng cũng hay. Chị nghe bien. Trong đó có nhiều thứ để nghe. Gió cũng hay, nhất là gió qua khe núi ấy. Mưa ở rừng, nước mưa trượt trên tán lá này và rót vào tán lá khác, loại đó cũng dễ ngủ.

Gì chị cũng biết.

Ở cái ban công đầy bụi đó, cậu nghe Ánh nói chuyện đời, trừ những thứ thuộc về riêng tư của chị. Chuyện chạy xe ôm, làm tài xế xe tải đường dài, đãi vàng ở Bồng Miêu, bán ma túy trong xóm Liễu, những gì ở bên trong một trại tâm thần. Ánh thích trà trộn vào thiên hạ sống nhiều đời sống khác. Chị làm công nhân giấy da để trả lời câu hỏi tại sao những đứa trẻ sơ sinh bị kiến ăn ở bãi rác gần khu công nghiệp ngày càng nhiều, chị xin rửa chén trong nhà hàng chuyên thịt động vật có tên trong sách đỏ, để chứng minh bọn ăn chúng phần lớn là quan chức.

Đôi khi bọn cậu trèo lên bảy mươi hai bậc thang ngấm thành phố đêm trên tầng thượng, Ánh chỉ một tòa cao ốc, nói chỗ đó bùng bùng phát cháy thì hay quá, ha. Minh sẽ có chuyện để lao tới ngay. Cậu cười, chị như thiêu thân. Ủ, như thiêu thân. Họ sẽ phải dùng trực thăng chữa cháy, ngồi ké trên ấy mà nhìn đám lửa ngút lên chắc hoan lạc lắm.

Cậu nghĩ tòa soạn đặt biệt hiệu Cú Mèo cho Ánh cũng có lý do, như một điểm gở. Chị luôn có mặt ở những chỗ có vấn đề.

Chị xốc ba lô đi theo sông Di cậu không hay vì thời hạn thực tập ở tòa báo đã hết, chỉ nghe kể bảy ngày sau Ánh gọi cho thư ký tòa soạn nói tôi bỏ việc. Không về nữa. Chìa khóa tủ tôi nhét trong cái bình hoa rỗng, hỏi Doanh vì Doanh vẫn hay lén lục lọi ăn cắp tư liệu của tôi. Nợ căng tin hình như bảy phần ăn sáng, trừ vào tiền nhuận bút cuối tháng, còn thừa thì cho chị Ba tập vụ. Khoản thưởng quý tôi chưa nhận xin gởi về cho ba mẹ tôi. Địa chỉ nhà tôi ở Cẩm Đường ghi rõ trong hồ sơ cá nhân. Có vài cuốn sổ tay tôi dịch mấy tài liệu về nghề báo của tụi Tây bảo phóng viên thực tập Đình Ân lấy về mà đọc.

Cái tên Trần Hải Ánh dạo đó chộn rộn trong những thêu dệt, đồn đoán. Rồi biến mất. Cuối năm cậu có nghe người ta xướng tên chị một lần ở giải báo chí thành phố. Giải nhất. Gọi đến lần thứ ba mà trên bục vẫn trống.

Quà của Ánh dành cho cậu là ba quyển sổ bìa giả da sờn góc. Có những trang dày những chữ, rồi lại bỏ trắng vài ba trang kế tiếp. Cuốn sổ luôn làm cậu phấp phồng, không

biết sau những trang trắng này cậu còn gặp lại nét chữ đồ tháo, rời rã của chị, hay vĩnh viễn là những trang trắng. Để chống lại cảm giác đó, cậu bắt đầu đọc chúng từ phía sau, bắt đầu từ trang cuối cùng. Thịnh thoảng bắt gặp một trang chi chít những vết mực dài ngắn khác nhau, mà cậu đoán là Ánh vẽ mưa khi ở góc phải cuối trang chị ghi “Na Rì, một ngày mưa”. Một lần nhìn thấy, Tú phát hiện ra nếu xoay ngang thì mưa của chị giống như mã morse, không quên ghen tuông sao Ân được lòng mấy bà chị quá vậy, hết San rồi lại Ánh? Cậu bảo chắc do từ nhỏ đã chơi với đàn bà. Tú nhìn như thể cậu có bùa mê. Chăm chú vào cơn mưa trên giấy, bọn cậu dịch lôm bôm được vài ba câu hình như chẳng dính gì với nhau, “co mua thu nao vang truoc mat”, “ta vo nghĩa nhu ngon co cua nhung nguoi thua cuoc sau chien tranh”, “thenh thang qua ngay ngay ngay dang truoc”, “bai hat khong con ngan o cuoi cay cau”... Bọn cậu cũng lơ mơ cảm giác được sự trống trải bất an khi ở chân trang giấy Ánh viết những chữ Nhân bằng Hán tự nằm đồ tháo. Lâu lâu lại thấy câu “rồi sao nữa?” với trùng trùng dấu chấm hỏi phía sau cứ lặp lại trên nhiều trang giấy.

Chị để lại cho cậu vài mảnh khố có ích. Trong mấy năm nhảy cóc ba tòa báo, gặp gỡ nhiều nhân vật đình đám của làng giải trí, văn nghệ, cậu không bao giờ hỏi những câu ngớ ngẩn kiểu như chị có cảm giác gì khi được giải (chẳng lẽ họ nói tôi buồn như cha tôi chết), anh nghĩ sao về cuốn sách mới của mình (chẳng lẽ họ nói tôi chán lắm, tôi thấy mình không có tài, chỉ cố viết ra thôi). Cậu học được cách làm chủ nhịp điệu của cuộc phỏng vấn, chặn

đúng sự huyền thuyên. Cậu hỏi người đối thoại những câu kiểu như bạn có cảm thấy mình là người tốt không, bạn nghĩ gì về sự giả dối, bạn có nghĩ mình hạnh phúc? Chẳng cần có liên quan đến nội dung cuộc phỏng vấn, nhưng rất hiệu quả để cắt cơn nói phun trào. Phần lớn những người gặp câu hỏi tưởng như đơn giản ấy đều ngập ngừng, như cậu từng ngập ngừng khi anh Bằng hỏi trên thư điện tử, “Có gì vui?”. Cái vui nhất thì liên quan đến Tú, không thể kể, những thứ còn lại thì không đáng kể. Vụn và nát nhừ. Khi ấy cậu đã nghĩ, vui cũng khó vậy sao.

“Rồi sao nữa?”, ba chữ băng quơ đó vẫn thường ám theo cậu. Rồi sao nữa?

Một buổi tối có người đàn ông lạ gọi đến và nói ông rất muốn mượn xem mấy cuốn sổ tay kia, hy vọng tìm được những dấu vết người tình để lại. Bốn năm sau, ông trở thành sếp cậu.

- Ánh vẫn còn ở đâu đó dọc sông Di. Biết đâu chú sẽ gặp. Tiện mắt thì nhìn quanh giúp anh.

Cậu không biết ông muốn cậu sẵn đi viết sách thì tìm người, hay ngược lại. Nhưng quan trọng gì, miễn là có thêm mục đích cho cuộc đi. Ngoài đi để quên.

Nhưng khi bước chân lên đất Bình Khê, cậu bỗng nghĩ có khi mình không còn nhớ gương mặt chị Ánh nữa. Mình chỉ nhớ chữ. Có thể chị đang đứng trước mặt mình, trong nhân dạng của người đàn bà vào tuổi trung niên, nhiều túi mỡ đọng đưa trên người. Vai và gáy, những chỗ mà hồi xưa bàn tay cậu đã từng xoa bóp, giờ day ấn các bó cơ nhão sẽ lún sâu, nhờn nhờn.

Vợ ông chủ ghe nói nếu không có con đập phía trên Bình Khê chừng ba chục cây số, thì nước sông Di có thể làm sạch và cuốn trôi bất cứ thứ rác rưởi nào, kể cả con người. Khi nói câu đó, bà thoáng nhìn chổng vó cái nhìn mai mỉa. Phảng phất cái nhan sắc của thời con gái, bất chấp da đã xuất hiện nhiều mảng đồi mồi. Cậu hỏi bằng quơ về một người con gái tên Ánh, sáu năm trước đã từng đến đây. Bà cầm cúi ghi chép một toa hàng, chữ thẳng dờ. Không giống chữ của người cậu quen. Người phụ nữ hờ hững hỏi, vậy chứ Ánh vợ ai?

Cậu càng không biết Ánh có con tên gì.

Ở nơi này, đàn bà không còn tên riêng nữa.

- Chị đó từ Sài Gòn giặt xuống đây.

- Ôi trời, dân xứ này có ai không trôi giặt?

- Bạn cháu nói lần cuối cùng nhìn thấy chị ấy ở sân đình Phương Các.

Cậu nói như trẻ nít chỉ đường. Chỗ có con chó cò nằm ngủ là nhà má con. Kiểu vậy.

Người đàn bà mỉm cười, bấm bấm xóa xóa cái máy tính đã phai mặt chữ, những ngón tay hơi bần thần. Bỗng bà đứng dậy cầm chổi lông gà quét mạng nhện trên vách. Bụi táo tác. Bà chỉ vào ảnh một cậu nhỏ đang mặc quần áo thụng tân khoa, bảo con trai tôi đó. Nó đang học bên Na Uy thì đột tử, sáu tháng sau tôi mới nhận được tro. Mà tôi còn không biết có phải tro nó hay không.

- Sao để đi lâu vậy mới tìm? – Bà hỏi, cậu biết nó không dành cho mình, nên đành cười trừ.

Hỏi một người bán quần áo may sẵn, chị ta khép cuốn sách *Tình trời như mộng* lại, mắt vẫn chớp chớp chữ, nói không biết đâu, có nhiều Ánh lắm, và gọi giật khi cậu đi khỏi:

- Ông bạn cậu còn hút thuốc nhiều không?

Lại hỏi một thím ngồi đan áo len ngoài thêm cửa, thím nói người tên Ánh thiếu gì, ai biết Ánh nào là Ánh nào. Rồi mắt bà trở nên đầy những khói, bạn cậu giờ cũng quá năm mươi rồi, hả? Bao nhiêu năm rồi mà...

Ừ, bao nhiêu năm rồi, sông Di khác xa trong miêu tả của ông sắp cậu. Sông ngò ngệch, không thể nhận ra là nước đang chảy nếu không có những vầng rêu nhớt phập phều. Đã vậy chợ Bình Khê còn kẹp cổ nó giữa những dãy nhà cao cẳng tẹt nẹp. Chỗ có tên là bến Lở mà chị Ánh đã từng lột giày rửa chân, giờ là một bãi rác nửa chìm nửa nổi.

Cậu rờn rợn thấy chỗ này sao mà giống ngã chín Yên Hoa. Chừng nào sông Di mới tỏ rõ quyền uy của nó?

Bối nói chỗ này chán quá. Trời trong veo như có thể vắt ra mấy chậu pha lê. Khi đi cạnh cậu ngang qua chợ cá, Bối nuốt nước miếng nhắc món cá sạo này nấu với lõi hoa chuối ngự rất ngon, hồi làm ở nhà hàng của chú Bối, anh ta vẫn thường được ăn. Cậu bỗng nghĩ hay là trở tài nấu nướng một bữa.

Cậu ập vào bếp nhà ông chủ ghe hơn hờ làm cơm chiều. Nấu một món ăn luôn làm cậu rạo rức. Tú nói nhìn vẻ mặt Ân đang nấu cũng thấy ngon rồi, không cần ăn. Hôm nay tên Tú ngoi lên trong mớ đậu hủ giữa đầu mình chỉ một

lần, cậu sức nhớ. Lúc hắt nước rửa cá xuống sàn nhà, cậu đã nghĩ mình vừa làm lem luốc vạt áo của một bà tiên mắc đọa. Cái dòng sông hung hiểm, cũng có khi chịu nhục.

Xu vác máy đi một vòng. Không có hoa. Dù là hoa dại thì cũng tránh xa chợ búa. Anh ta quay về đánh cờ với chủ nhà. Bối chắc lang thang xa hơn, dù nơi đó không hứa hẹn xuất hiện giông gió. Cơm dọn ra, gọi điện thoại thì máy Bối tắt, một giọng Hà Nội bảo hãy liên lạc lại vào lần sau.

Cậu ngại chủ nhà phải chờ lâu nên rủ nhau ăn dần, để cá sạ nguội sẽ rất tanh. Xu sốt ruột đứng dậy nói để đi tìm quanh. Anh ta chưa quay về thì một đứa bé gái chạy lại hỏi tên cậu và đưa mảnh giấy. Chính xác là bao chì của gói thuốc lá. Ý nghĩ đầu tiên là chữ xấu quá, cong queo và chệch choạc như thể kê trên cái đầu gối. Ý nghĩ thứ hai là lâu lắm rồi mình mới nhận được một bức thư viết tay. Ý nghĩ thứ ba là tại sao ai đó biết cậu ở đây mà gửi thư. Ý nghĩ thứ tư sáng rõ nhất, rằng nhóm cậu đã có một người rời khỏi cuộc đi cùng với ống kính mắt cá Xu rất cứng cùng nửa tiền công tác phí mà cậu nhét ở đáy ba lô. Và người đi cùng bọn mười lăm ngày qua không phải tên là Bối.

“Tra từ điển coi từ đó nghĩa là gì”, người đã từng tên Bối xúi vậy. Từ điển méc nó là một phương ngữ có nghĩa là bọn trộm vặt trên sông thời trước, chuyên đánh cắp bánh lái ghe. Thế nên người ta mới có Vè bị bối, “*Ngủ quên một phút/ Dậy rờ tráp không/Đứt dây trôi cả khúc sông...*”. Xu về, nói trong hơi thở gấp, chuyển xe đồ cuối cùng cũng đã rời khỏi đây hai giờ đồng hồ trước. Anh ta

ngó qua mảnh giấy, rồi vo lại chẳng nói gì, sục đũa vào chén cơm khô queo. Cậu thậm chí còn không thấy quá bất ngờ, ngoài chút cay đắng, lúc Bối dò dẫm khắp người cậu, có thể không phải để tìm chỗ nhột nhột mà tìm tiền cất ở đâu. Chỗ cậu nhột nhột Bối vẫn chưa chạm tới. Chỉ một mình Tú biết cách hạ gục cậu, dù những lúc đó cậu hung hãn giận dữ đến mức nào. Có lẽ cảm giác ngạc nhiên nhất cậu đã trải qua là khi Tú nói cuối tháng sáu sẽ cưới.

Nửa giờ đồng hồ sau Bối nhắn, “sao ông không tìm tôi, dù là bước ra ngoài ngó dáo dác một chút thôi? Bị mất tiền mà”. Bối không biết rằng cậu đâu phải bạc mặt kiếm ăn, đâu có quay quắt coi tiền là sinh mạng của mình. Thứ đã từng là sinh mạng của cậu giờ chắc đang cho quần áo vào máy giặt trong lúc người bạn đời đang hì hụi nấu cơm.

Nội dung cái tin nhắn làm cậu ngỡ rằng Bối đang chơi trò mất tích để được tìm. Cậu hay đọc nhiều nhân vật kiểu đó trong tiểu thuyết.

Nhưng phản ứng duy nhất của cậu lúc đó là ngồi nghe ông chủ ghe cười hơ hơ, lúc mới đề ra thì mình đã được người lớn dạy rồi, rằng *tình bậu muốn thôi*, rằng *gió đưa cây cải về trời...* đã cảnh cáo là người sẽ phụ người, mà học hoài không xong, hén?! Mắt ông hấp háy, quét qua chỗ bà vờ đang xới cơm. Tay bà hơi khựng lại.

Đêm đó cậu mơ hỗn độn, một giấc rần rì đến ba giờ sáng thì thức luôn bởi một tiếng kêu thảng thốt, oiiii.... Không nhận ra âm gì trước cái vệt ời quét dài trong không khí. Nhìn Xu ngoẹo đầu lên gối ngủ say sưa, miệng méo xệch đi, cậu hoang mang là không biết tiếng kêu đó đã

văng lại từ cõi nào, thực hay mơ hay ảo giác. Chỉ thấy nao cả ruột.

Chị San cũng bị mất ngủ vì những tiếng gọi.

Giờ thì cậu có thể hình dung được những tiếng kêu vờ vọi mà chị nói rằng chúng đến cùng với vũng mồ hôi. Chị luôn xoay nghiêng người cho lưng mình bớt ướt. Hăng mãi ở trong ngực. Rơi hoài không tới đáy. Tưởng tượng giấc ngủ đang bon bon ngon trớn tới với mình thì bỗng bị chặn lại bởi một tiếng kêu chơi với giữa đường.

Cứ lơ mơ thì bị gọi... ơiiiiiiii!!

Sau tiếng kêu loang ra như sóng làm những cánh ngủ bay biến là một khoảng lặng, đến nỗi có thể nghe được tiếng tế bào của mình đang phân chia, mạch cảnh đập thì thụp.

Lúc làm chương trình “Chuyện đời trăm mối” với Đài phát thanh thành phố, chị San nói mình bị rơi vào vực thăm thẳm lặng nhiều lần. Mới biết lời nói giết người, im lặng cũng giết người. Chương trình kiểu như gỡ rối tơ lòng, tư vấn tình cảm phát vào tối thứ bảy hàng tuần. Có cô gọi điện đến than thở chuyện chồng đánh đập rẻ rúng mình, rồi chị bỗng nghe tiếng xoong chảo xúng xoảng ở đầu dây bên kia, cái chuỗi câu “...em muốn bỏ cuộc...” bị méo đi trước khi điện thoại đột ngột mất tín hiệu. Chị làm nhảm lấp liếm trong lúc chờ đợi kỹ thuật viên nối lại. Anh ta khỏa tay vô vọng. Chương trình vẫn còn thời gian và không thể để trống, bọn chị kết nối với một thính giả khác, nhưng cái khoảng lặng sau tiếng kim loại va đập làm chị mất hết không khí trong ngực.

Lần thứ hai cũng giọng một người đàn bà vừa bị chồng bỏ, bảo em muốn chết cho rồi chị ơi, chị mới há miệng ra định bảo đàn ông là thứ không đáng gì thì cuộc gọi đứt rồi. Lần thứ ba là thằng nhỏ nói rằng mỗi khi chơi thuốc nó đều thấy người cha đã khuất gọi nó đi. Làm sao để khỏi thấy ổng nữa? Kìa, ổng lại lòi em đi kìa, thằng nhỏ bỏ dở câu chuyện giữa chừng. Vô phương liên lạc lại. Nó nói mình là Bảo Ngọc, giống như Giả Bảo Ngọc trong Hồng lâu mộng. Nhưng một cái tên trên mạng cũng như trên sóng phát thanh đều chẳng có nghĩa lý gì.

San chính thức bỏ chương trình khi chưa hết hợp đồng, bởi vài cuộc gọi kỳ dị khác. Họ đợi được lên sóng chỉ để kêu “mẹ ơi!”. Và những cái tút tút tút dài rơi tòm vào khoảng lặng. Quá ngắn ngủi để nhận ra giọng nói ấy trẻ hay già, nam hay nữ, nhưng rời rạc. Lần thứ ba thì chị bỏ chạy khỏi phòng thu.

Cậu nghe chuyện, giả thuyết có khi bọn viết lách đổ kị với nhà văn San PP nên quậy phá chơi, hoặc là vợ của những người đàn ông vẫn hay la cà với chị? San chưa chất nói biết đâu chính là những đứa con của chị gọi mẹ ơi? Đứa con với mối tình đầu chị đã bỏ lại ở thùng rác một bác sĩ phụ sản huyện vì “anh là học trò, đã kịp chuẩn bị gì đâu...”, hay đứa con với nhà thơ Hạc Trầm mà chị đã hủy hoại trong một cơn ghen tuông, hay là đứa con với vài ba người đàn ông khác chị đã từng yêu hoặc không yêu, và chị đã bóp chết chúng bằng những viên thuốc tránh thai khẩn cấp, những cuộc nạo vét sọt soạt tê điếng...

Mẹ ơi!

San không lên sóng, hai tiếng đó lì lợm theo chị vào trong chiêm bao. Có lần chị mơ thấy mình đi giữa bầy cừu, chúng kêu mẹ ơi day diết trong gió cát. Tối khác chị mơ thấy chủ tịch tỉnh diễn thuyết ở ngày hội phòng chống cháy mà cứ gọi mẹ ơi. Cuộc biểu tình đòi đất đông người ràn rạt gọi mẹ ơi. Những gã giang hồ đánh nhau miệng xoe xoe mẹ ơi. Tấm ảnh ông nội chị trên bàn thờ mấp máy mẹ ơi. Đúng lúc chị hoang mang nhất, thì tiếng kêu bỗng vắng bật.

Rồi nó trở lại cũng đột ngột như lúc đi, chẳng có cơn có gì. Như nó đi một đoạn xa lắm trước khi đến với chị, âm thanh bị rơi rớt dọc đường, chỉ còn mỗi chữ ơi. Tối đen nhưng chị thấy ơiiiiiiii bay lảo đảo trước khi bị gãy cánh rụng hẳn.

Chị không biết rằng chuỗi ngày mất ngủ của mình còn rất dài.

Cậu đi Ninh Thuận hơn tuần thì chị gọi, nói chị đã biết mình thích gì rồi. Thích ngủ một giấc đã đời. Chị đi ngủ đây.

Đi giữa bầy dê đói khát băng qua đồi cát, cậu thoáng thừ ra vì những lời kia như chào biệt. Trước đó San gọi thợ đến lắp lại ô kính vỡ, chị ngỡ là âm thanh ngoài kia ủa vào khiến chị không chớp mắt được tí nào. Một mảnh kính cũ bị ông thợ vít xuống, cậu nhận ra trên ấy có máu của chính mình.

Một thằng bé lên vào nhà lúc San đi đổ rác, táy máy chốt cửa mà không thể mở. Cậu ròm nhất trong đám đông đang lên ruột vì tiếng khóc của đứa nhỏ bên trong nên nhận lấy

sứ mệnh giải cứu thiên thần mắc nạn đang sắp lịm đi vì sợ và nóng bức. Lúc chui qua ô cửa thì nghe kính xước nhói sườn, sau đó thì máu chảy.

- Đưa chị giữ. Coi như là vật kỷ niệm của em.

San lấy tờ lịch gói mảnh kính dính máu đặt đầu giường. Hành động ấy làm cậu muốn khóc.

Giờ nhớ lại, vẫn muốn khóc.

Cậu đặt cây viết vào giữa quyển sổ tay, bước ra ngoài. Ngó thấy sao Kim, cậu biết mặt trời đang ở gần đầu đó, chuẩn bị ló đầu ra. Ông chủ ghe xách can dầu xuống ghe, chuẩn bị cho hợp đồng chở đồ rầy tới Xuân Thạnh, quá Tân Quới mười tám cây số đường sông. Lại được đã đời với mấy cô bồ nhí, cậu chọc. Ông ta cười hơ hơ đuôi mắt giật xon xot, bảo sẵn sàng đổi bốn con đàn bà đó để lấy một tiếng rên sướng ngắt của vợ mình.

Nghe buồn.

Bọn cậu lên chuyến xe đò đầu tiên rời khỏi Bình Khê. Chạy sớm nên ít khách, lơ xe ngập không thềm che mấy cái răng sâu. Lại đường bộ để vòng qua con đập thủy điện bỏ hoang vì lỗi lã. Người ta nói rằng sông Di nguyên rửa những kẻ chần dòng của nó, không khánh kiệt thì cũng chết oan uống đầu đó. Một tay giám đốc của nhà máy thủy điện Di Giang đã bị tai nạn khi về thăm nhà. Gỗ lãn từ trên đống xuống hất văng chiếc ô tô xuống sông Di. Giám đốc mới lên thay cũng chịu số phận bi thảm, khi vùi trong đồng đất lở. Cậu hơi mắc cười khi tưởng tượng bà sông Di nói ê rừng làm ơn giết bọn nó giùm cho tôi bỏ tức. Đại

ngàn gật đầu ừ được chó, tôi cũng đang hận tụi nó chặt phá lung tung. Và cuộc thanh trừng vẫn tiếp diễn.

Chợt nhớ đã quên gọi cho giám đốc xuất bản, như đã hứa. Gọi để nói không thấy Ánh, đình Phương Các vừa sơn lại sặc sỡ, và chẳng có tiếng nước chảy le re qua chân nhà sàn. Cậu tự hỏi ông ta đã từng quay lại Bình Khê để tìm chị Ánh không, hay mất liên lạc trên điện thoại thì để người tình trôi đi luôn. Có khó khăn gì đâu, cứ ba lô lên vai là có một cuộc đi.

- Không đi với chú anh tiếc đứt ruột. Vẫn muốn làm một chuyến giang hồ trước khi bệnh tật già nua nó đè nghiêng mình.

Câu đó ông nói khi ký lệnh đề xuất xuống các phòng ban bên dưới hiện thực hóa cuốn sách của cậu, ít nhất là trên giấy tờ.

Trong vòng nửa năm tới, ông ta sẽ bù đầu cho việc tranh cử chủ tịch hiệp hội các nhà xuất bản, “sẽ có điều kiện giành lấy những bản thảo hay nhất về cơ quan chúng ta”, ông nói vậy. Không riêng mình ông bận bịu, Trần Thành, tay họa sĩ trình bày sách thì bận ôn luyện ngoại ngữ cho chuyến du học. Hoàng Tiến, biên tập viên ký sự truyền hình bận viết luận án tiến sĩ báo chí. Quý Kiệt, một nhà báo chuyên mảng phóng sự xã hội đang cày cho năm tờ báo kiếm tiền gửi con du học ở Anh sau khi thằng nhỏ thi rớt đại học... Tất cả những người quen của cậu đều thích một chuyến đi để đời, nhưng đều bị trói chân. Hầu hết họ đều là thiêu thân tình lẻ, cái cảm giác bất an đeo đuổi,

kiếm được bao nhiêu tiền ngồi đến chức gì cũng có cảm giác rời Sài Gòn sẽ hất cẳng họ đi.

Ở đây chẳng có thứ gì chắc chắn hết, những hàng cây trăm năm tuổi bị bật gốc nằm chỏng gọng sau một đêm giông bão nhỏ.

Cậu đứng ngoài gió bão vì cậu toàn chăm chú vào mẹ, sau này là Tú. Họ vui cậu vui họ buồn cậu buồn. Tình yêu là thứ khiến người ta thấy cả thiên hạ đã biến mất, chỉ còn mỗi một người, mỗi một thứ đáng để sống cho nó và vì nó.

Tú mà không cưới thì cậu cũng sẽ bận nấu nướng, bận lấy đùi làm gối, vít đầu Tú xuống để nhá tai Tú giữa hai hàng răng sực mùi ổi chín của mình, vờn lưỡi mình lên khóe môi Tú, nơi mà cậu cho rằng hàng vạn lời hay ho nường nấu ở đó trước khi thành tiếng nói.

7.

T hường thì cứ bước lên xe Xu chỉ ngó bên đường. Cố gắng lắm thì Xu cũng nói được vài câu gì đó, rằng đôi khi những làng xóm ven sông, những đám cây đã che khuất đi, làm tôi tưởng mình đã bị lạc mất nó. Hai vợ chồng ông chủ ghe hầu như không nhìn nhau, họ đã sống như thế từ hồi nào? Đi đường sông thì không thấy những cột cây số, những bảng vẽ báo hiệu ranh giới. Nước chảy bất chấp những đường biên. Sao giờ mùa cứ chồng lấp khó chịu, mưa nắng cứ nhằng nhịu, đang nắng mà mưa cứ rùng rùng.

Những câu dài, nhiều chữ, có tính từ hình như quá sức

của Xu. Anh ta thấy Bối (chứ bọn cậu còn biết cái tên nào khác để gán cho người bỏ cuộc ấy), đã để lại một chỗ trống trái, nên cố lấp được chút nào hay chút đó. Nhưng chẳng bao lâu Xu không cố thêm được, bắt đầu im lặng.

Khá dừng dừng khi Bối đi, nhưng rồi bọn cậu nhận ra có vài hạt hăng. Không phải ngay lập tức, mà thảng hoặc nhói lên giữa chuyển đi. Một cái thế chông chênh khi ta bắc nồi lên bếp lò chỉ còn hai ông táo. Hai thằng người tẻ nhạt, có quá nhiều vết thương kín đáo.

Mình biết gì về Xu? Ý nghĩ đó chợt đến trong đầu cậu, khi mưa đổ xuống làm nhòa đi cảnh vật hai bên đường, làm che chắn mọi tầm nhìn. Cậu đành nhìn Xu đang ngồi ngủ ở dãy ghế bên kia, như hồi đầu anh ta nói ngồi dàn ra cho xe đỡ quạnh.

Có thể, là có thể thôi, Xu hơn tuổi cậu, vì một lần hỏi năm sinh nhau anh ta nói cậu bằng tuổi đứa em thứ sáu, và Bối thì bằng tuổi đứa em thứ chín.

- Nhiều em lắm hả? Lúc đó Bối hỏi.
- Ừ. Hai mốt đứa. Chết bốn. Còn mười bảy.
- Làm gì có ai đẻ nhiều dữ vậy?
- Đâu biết. Biết thì vô trại mồ côi chi.

Xu tỉnh bơ xước mía. Phấn mía dính trên khóe miệng thành vệt như cái đuôi sao chổi, nom Xu lạnh hiên, ngái ngủ. Nhưng cả khi đó cậu cũng không nắm bắt được con người ấy, giống như cây dao bấm mà anh ta thường tỉ mỉ vuốt nhỏ cây tăm xĩa răng, chỉ vài giây sau đó nó cắm phập vào vai con chó sủa dai làm con vật đau đớn bỏ chạy.

Bối xung xăng đi trước vung chân đá vỏ chai nhựa rỗng. Lúc đi bộ anh ta hay đá sỏi, cỏ, hoặc sút tung những túi ni lông nằm bên đường. Mũi giày Bối trắng phếch vì những cú đá kiểu đó.

- Ông đổi chỗ cho tôi thì tốt.

Giọng Bối nhuốm đầy than thở, tuồng như cuộc sống êm đềm, đầy đủ cũng là một thứ bất hạnh không thể cứu vãn. Không sóng gió, Bối lớn lên, muốn gì cũng có đòi gì cũng được. Cha mẹ Bối cùng với đứa em gái suốt ngày chỉ biết hùng hục học để kiếm danh vị. Một ngôi nhà có hai giáo sư và một tiến sĩ hoàn toàn không cãi cọ, chỉ là ít nhìn mặt nhau như nhìn mặt sách. Bối cho đó là một cuộc sống giả tạo, một vở kịch tẻ nhạt hết sức nói.

- Tôi khoái kịch tính, nên khoái tự tạo kịch tính cho mình. Hồi nhỏ nổi hứng cắt tay cho chảy máu chơi, coi cả nhà rộn lên cũng sướng. Hay là cứ biến mất coi ai là người tìm mình đầu tiên.

Cậu ngờ là chuyến đi sông Di quá thiếu kịch tính nên Bối chán. Việc viết một cuốn sách hoàn toàn không giống làm một bộ phim ký sự, khi mà người ta lợi xuống một con suối lờm khờm đá để chứng tỏ sự nguy hiểm mặc dù có chiếc cầu gần đó; người ta không đi đường mòn quang quẻ mà trèo lên vách núi, chui vào bụi rậm để có hình ảnh mạo hiểm, người ta từ chối sự sạch sẽ, bôi bẩn lên mặt mũi thuyết phục khán giả rằng chúng tôi đã mất nhiều mồ hôi và nước mắt để làm nên thiên ký sự truyền hình này. Chúng tôi gần như là những người đầu tiên đến đây, họ hay bảo vậy khi đứng trên ngọn núi đã nhả dấu chân

dân phượt. Ông già Mai Triều mỗi khi nhắc tới những cái phim đó thường cười vắt nước mũi ra râu:

- Bọn nhãi nhép ấy mà đến được, chúng tỏ nơi đấy cũng tầm thường thôi.

Trước chuyến đi, dù chưa biết cách nào để cuốn sách hấp dẫn, chưa nghĩ ra một bố cục cụ thể nào, cậu đã nghĩ mình sẽ để sông Di kể về nó. Nhưng dòng sông lặng lẽ nấu mình như những con sông bình thường khác, với những bờ bãi nhiều cây hoang dại, dây tơ hồng phủ vàng ruộm cả dọc dài, tiếng chim nước kêu một giọng hàng trăm năm. Đi mãi vẫn thấy nước chảy và nước chảy. Bối chán cũng phải.

Hôm đó cậu tưởng đã biết nhiều về Bối. Anh ta từng làm nhân viên nhà sách, lái taxi, quản lý nhà hàng... trước khi chuyển sang chụp ảnh chuyên nghiệp. Bối đã làm nhiều bộ lịch người mẫu áo tắm ăn khách, nhưng anh ta coi như công việc đó lấp đầy quãng thời tiết đẹp. Cái ảo tưởng biết nhau còn vì những lúc tắm chung, thấy từng vết sẹo trên người, và sóng lưng khuyết sâu, và bột son ở đốt sống cuối. Ảo giác biết rõ nhau còn vì khi ngủ cùng, Bối vẫn thường bảo cậu cho mượn tay để gối đầu. Và một vài buổi sáng khi thức dậy, Bối nói anh ta mơ thấy làm tình với một con thỏ. Sùng sục với nó, tỉnh dậy nghe quần ướt nhẹp. Nhục thiệt.

Việc kể một giấc mơ riêng tư cho nhau nghe cũng gây cho cậu cảm giác gẫn gủi. Bối hay thú nhận mình vừa tự sướng xong mỗi khi xì xục ở buồng tắm lâu. Nhưng giờ cậu không biết gì hết. Như không biết Tú lại có thể bỏ mặc cậu.

Chiếc xe khách đi khật khùng, ngoài bọn cậu ra, dọc

đường nó đón thêm một nhóm bốn người đồng tính. Một trong số họ đã phẫu thuật chuyển giới xong, nhìn đúng như một quý bà, long lanh vòng xuyến. Chỉ khi cất tiếng mới nhận ra thực tế: những cuộc dao kéo trị giá hàng ngàn đô la đã bỏ sót dây thanh quản. Nó vẫn thuộc về giống đực. Ba người kia đã bước qua tuổi trung niên, áo thun bó sát người và tóc búi. Cả nhóm đều là Việt kiều, mỗi năm về nước vài ba tháng đi xuyên Việt hành hương. Câu chuyện chắc là được nối dài từ dưới đất, lên xe cũng vẫn kỷ niệm về trại tị nạn nào đó - hình như là Bataan, Philippines - nơi họ đã sống chung một vài năm, trước khi xé ra đi. Cao hứng, họ gọi chuyển tay cho mấy chị đàn bà thân thiết hồi loạn lạc, khi điện thoại vòng trở lại chỗ quý bà, cậu nghe cái dây thanh quản đực kia rung lên sự âu yếm về thằng chồng hay ghen tuông và đứa con gái đã lên tám tuổi, mà chị ta nhặt ở một trại mồ côi tự phát của nhà chùa. Chị nói mình hạnh phúc.

Người pê đê trông có vẻ đứng tuổi nhất mời cậu nhai hạt sen tươi, hỏi cứng đi về đâu? Thoảng lại mùi oải hương, chắc ông bơi lên dái tai đã nhăn nhiều nếp.

- Bọn này ấy hả, còn ở Việt Nam lâu, bữa nay đi viếng ông Bi-ia chín đợt. Mai bay qua Hồng Kông ăn chơi mua sắm.

Xu hơi nhăn mặt trong khi mắt vẫn nhắm. Cậu chột dạ như thể anh ta đang khó chịu vì mình. Cái gì đã giúp mình không phơi bày bản thân, bộc lộ thiên tính như nhóm người kia, cậu tự hỏi. Kỳ vọng của mẹ, thoáng nhăn mặt của người đời hay những cuốn sách mà cậu đã gặm trong

các thư viện từ hồi nhỏ? Cậu không biết, chỉ là những cơn khát thèm váy áo chưa bao giờ đủ mạnh để làm lý trí cậu tê dại. Bản chất con người cậu nằm sâu ở bên trong, không cần nín vào giày cao gót đỏ, son đỏ, váy đỏ.

Xu dậy, hỏi cậu có cái buộc tóc nào dư ra không, tóc dài nên cổ nực nội quá. Cả nhóm quý bà vươn cổ ngoái nhìn, do giọng nói ấm và vang của Xu. Sau mưa gió lặng, trời oi, nghe ngọt ngọt. Cậu nói tới Phương Điền thì mua, và hơi ngờ vào sự tin cậy của cậu nói đó. Bọn cậu hay nói ghé thành phố kiếm khách sạn sang ngủ cho sướng đời, nhưng vẫn thường hay ngủ muối. Bọn cậu nói hôm nay sẽ đi một trăm cây chần để cải thiện hành trình ị ạch, nhưng rồi cuộc nằm say ở nhà của một bà già mười ba chồng. Họ sống chung. Kẻ xoa bóp vai, người nấu nước cho bà ngâm chân, kẻ phơi áo ngoài sân... Một ông già nói chỉ cần yêu thương nhau, những chuyện còn lại không quan trọng.

Và xế trưa nay bọn cậu lại nhảy xuống giữa chùng, đi theo nhóm Quý bà đến một nơi có cây Bi-ia chín ngọn. Bi-ia họ dừa, thân sông không nhánh, hay mọc chơi vơi ở sườn đồi hay giữa đồng, đơn độc và kiêu hãnh. Một cây vẫn có cảm giác đó, cả chòm cũng không thấy vui hơn. Cây Bi-ia nổi tiếng này thì tám lần bị sét đánh, mỗi lần như vậy thân nó lại tách làm hai để lộ một cây nhỏ bên trong. Xu nói nó giống một loại búp bê độc đáo của Nga. Coi cái cách nó đứng lẻ, chọc khuấy mây, cậu ngờ là sẽ còn chịu nhiều trận sét nữa.

Một mình giữa bãi đất trống hoang che cho một cái miếu lợp ngói âm dương, có thể nhìn thấy những vết cháy

xém, thân cây chẻ ra như một cánh sen, ôm khít một cái thân khác bên trong, cứ vậy bọc thành nhiều lớp. Có thể nhìn thấy những tổ chim treo trên những bẹ lá đầy gai nhọn. Cái miếu ne nép đứng cạnh gốc Bi-ia ba trăm năm tuổi cũng để thờ cây. Đó là lý do Quý bà đưa bạn bè đến đây chiêm bái.

Một cái cây trời đánh không chết bỗng trở thành thần, truyền đi những lời đồn đãi linh thiêng. Cậu còn lạ gì. Đất nước này vốn dựa vào thần thánh, vào anh hùng mà sống, rồi bỗng dung hai thứ đó vắng teo. Minh chủ kiệt rồi, cậu nghĩ vậy. Người lớn không còn thần tượng cho mình nữa. Tiến sĩ Lê Thăng, một đàn anh của cậu hay viết những bài gai góc chống chính quyền trên blog cá nhân, đã trở thành anh hùng rất băng quơ vào cuộc mất tích giữa tháng Năm vừa rồi. Người ta nghĩ ngay đến một cuộc thủ tiêu đốn mạt nào đó, một cuộc bắt bớ mờ ám. Thậm chí vài nhà thờ còn định thắp nến cầu nguyện cho anh, giống như nhiều lần thắp nến bày tỏ thái độ ủng hộ những nhà dân chủ khác, hoặc chỉ để cầu nguyện cho việc đòi đất. Cậu không nhớ ra họ đã từng thắp nến vì vong nhân qua các cuộc chiến tranh, hoặc vì những hòn đảo bị rình rập ngoài khơi chưa. May mà chị vợ anh Thăng đã kịp cứu nhà thờ một bàn thua khi nhanh nhẩu tìm ra chỗ đức ông chống mình đang hú hí cùng cô bồ nhí. Sự kiện xui đi, người ta nhanh chóng tìm thấy những anh hùng khác, cũng cất tiếng nói ngược lẽ như anh bạn tiến sĩ, người giờ đang tìm chỗ ở sau cuộc ly dị. Tuần trước anh còn hỏi mượn thẻ nhà báo của cậu để mua căn hộ chung cư. Nhà báo thì được giảm giá mười phần trăm.

Cậu ngồi trên cái ghế đá người ta cúng dường cho miếu, đầu lơ mơ nghĩ đất nước này thực sự từng có mình chủ không, hay người dân chỉ biết chạy đi chạy lại giữa bọn quá tệ và bọn (tưởng rằng) ít tệ hơn. Mắt cậu vẫn dõi theo nhóm Quý bà bày biện bánh trái ra khẩu đầu khăn vái. Bỗng dừng thấy hơi cô đơn, đồng-loại đúng là chẳng ích gì. Cậu còn đủ tỉnh táo để không cầu xin cái cây ban phép màu cho thời gian quay lại. Xu cũng dừng dừng, anh ta nói mình vô thần, bởi nếu có, hẳn họ đã nghe anh ta cầu khẩn suốt một thời thơ ấu cô cút. Hỏi một người bán nhang đèn gần đây có món gì lạ mà ngon, chị quệt mồ hôi bằng cái cùi tay đen đúa, chị nói có một cái chợ bán khói. Khói không ăn được nhưng chợ đông nên người ta cũng bán nhiều thức ăn.

- Xa không chị?

- Gần lắm. Đi bộ chút tới.

Cậu ngoái nhìn chị lần nữa trước khi đi, nghĩ không phải Ánh đầu. Việc tìm kiếm chị làm cậu nảy ra thói quen hay nhìn ngắm đàn bà, như một thằng ham gái.

Xu chắc học như bài học khoảng cách của người què nên cảnh báo, cũng mỗi chân đó. Quả thật chợ khói cách cái cây Bi-ia trời đánh không chết đến ba cây số.

Ở đó, phóng tầm mắt qua khói bãi cây cỏ hỗn độn, vượt lên những cái lưng vàng nâu của bầy bò xương xẩu, là sông Di xén lên khi nhập lưu vào sông Rạch Chiếc, như con nhỏ đi xa lắm rồi trở về. Bên kia là thị xã Xuân Lộc, ở đó có cái khách sạn coi mặt thì sang, mà giường lại ọp ẹp chân ngắn chân dài, nhờ vậy Tú đã thử một tư thế mới. Cả hai

đều thích đến vài ba lần. Ngủ dậy mới biết giường có rệp, người cậu nổi đầy mẩn đỏ. Năm ngoái.

Cái chữ “ngoái” ám gợi như một thứ nào xa tít mù tắp. Tiếng Việt cũng thật lạ lùng. Năm kia năm kia năm kia cũng nghe xa. Ngày xưa ngày xưa. Hồi năm.

Người đầu tiên bày khói ra chợ bán là một bà già cháy dở, theo nghĩa đen, vì bị đốt. Mặt phơi đầy sẹo bỏng, tay trái bị rút gân nên hơi co quắp lại, trong lớp vải áo quần che khuất hẳn cũng có những mảng thịt da dị dạng. Khô đét, có Bối ở đây, thể nào anh ta cũng thì thào, “gom hết xương không đủ nấu nổi súp”, hay “nấu cả người cũng không váng mỡ”. Cái học tử gõ đặt cạnh bà già ứa tiền ra miệng, như vừa nôn xong vẫn đang mũi dài lòng thòng.

Khách nườm nượp. Hàng hóa chất ngút tận trần nhà. Chúng có thể là rơm rạ, là gỗ, là lá mục... hay bất cứ gì có thể đốt lấy khói. Có người cầu kỳ đòi đúng rạ tháng tư, để trong rạ có mùi bột cua đồng quánh đặc trước lúc con vật chết khô vì hạn. Một đứa bé đầu trọc treo thang tre rút ra mớ rạ khô, hỏi mang về hay thờ ở đây? Có gian bếp thông ống khói vào mấy căn buồng kín, khi khách ngồi ở đó, có thể ngay lập tức hít hà. Người đàn bà đeo dây vòng vàng bảo con đốt ngay giùm cô. Lúc bà bước ra, mặt ràn rụa nước, ngắt một khúc tiền trả mà không cần đếm.

Bảy năm trước, bà già (khi ấy chưa cháy) còn rong ruổi trong thành phố bán khoai, bắp nướng. Bà nhận ra những ông bà giàu có sà xuống gánh của bà chỉ để hít thở lại mùi vị đồng bãi cũ. Gánh của bà đông khách, bởi bí quyết đơn giản: bà nướng bắp để nguyên vỏ, lẫn trong đó là trứng

nhện hay một con sâu, chúng làm nên một thứ hương vị khác thường. Khoai thì bà không rửa, đất bám quanh nó sau khi qua lửa trở nên nóng nản hơn là nướng một củ khoai quá sạch. Lửa bà lấy từ nhiều nguồn khác nhau, từ củi được, củi bình bát hay mù mịt khói như củi gòn.

Sống sót sau vụ bị nướng, bà về đây bán khói. Cậu hỏi có phải vụ ở ngã sáu Chuồng Chim không. Bà khen cậu nhỏ mà nhớ giỏi, chuyện con con đó cũng để ý. Mỗi ngày có vài chục vụ thanh toán nhau trên đường phố, nhưng thằng sinh viên hồi ấy nhớ, không chỉ vì bốn người bị thương. Không phải họ cùng cảnh ngộ bươn chải kiếm miếng ăn trên phố mà lại tàn hại nhau. Cậu ám ảnh bởi một chi tiết liên quan đến đòn gánh.

- Ủ, ta bị đập bằng đòn gánh.

Bà già trật cái nón vải ra khoe một mảnh xương sọ hóp sâu trước trán, nếu nằm ngửa có thể đựng được một chung rượu. Bà ngoại cậu đã dùng đòn gánh mà bà vẫn thường dùng để gánh nước thuê đánh mẹ cậu, khi biết mẹ mang thai với thằng nhỏ sinh viên thực tập quê xứ xa mù. Bà nói phải đánh cho trụ thai mới thôi. Và ông ngoại nửa đêm dúm tiền cho con gái bỏ trốn.

- Thằng nhóc này còn sống là ơn phước. Quà của trời đó.

Mẹ cậu hay nói vậy, khi ngồi kể lể với cha cậu, cái đoạn trường mà bà hay bảo là vì tình yêu mù quáng. Và người tình đại đột của mẹ thì cười, ai mà biết để con cho anh đâu. Tưởng bỏ rồi. Kêu bỏ rồi mà. Giữ làm gì cho khổ thân.

Tưởng vậy, nên khi cha tìm lại mẹ con cậu, thì cậu đã biết chữ rồi. Câu đầu tiên khi cha con gặp nhau là từ miệng cậu.

- Ụ móá mày!

Thằng nhỏ đồ quạu khi có người đàn ông lạ giẫm lên váy búp bê cậu giắt phơi ngoài sân, và khó chịu hơn khi mẹ mếu máo nói trời đất ơi Ân ơi cha con đó, kêu cha đi. Còn anh, đồ tồi ơi, con anh mà. Phải rồi. Chính là thằng nhỏ này. Cha cậu lùi lại, nói để đi rửa mặt cái đã, bụi lắm. Chuyện đó cậu không còn nhớ rõ, nhưng mẹ hay kể, và cậu chẳng bao giờ hỏi bao lâu sau thì cha mới ôm mình vào lòng.

Bà già bán khói cũng nói, sống là một thứ bốn phận trời dúi vào tay, cầm thì khổ mà không cầm áy này.

Xu mua món khói giá một trăm mười hai ngàn, bước vào buồng, trở về bãi rác, nơi anh ta đã bới phế thải để dìm bọc đứa bé gái, người sau này đã được một đôi vợ chồng Cao Lạng ngọt lạt nhận nuôi để bán qua những nhà thổ bên kia biên giới. Thân phận cô gái chìm vào mịt mù, như Xu nói, không biết nát nhàu ở đâu.

Ra đứng trùng trùng dưới cái bảng bán khói, Xu nhắm mắt. Chùng như anh ta xây xẩm. Cậu ra bãi vạch quần xả nước thải vào một bụi cỏ mần trâu, không ngờ hai ngày sau chim vẫn còn sùng sĩa vì tè vào mảnh vỡ của ông táo. Một thằng con trai chùng mười bảy tuổi bụng beo đến gạ bán chiếc xe máy với giá rất rẻ. Có thể nó vừa trộm cắp ở đâu đó, cũng có thể đang thèm khói cỏ. Bà già bảo ở những tiệm khói khác họ bán cả cây gai dầu, bọn trẻ rất

ưa. Hít thứ khói đó là đi vào một chuyến phiêu du với đầy những ảo giác dị thường của đàn ngựa hát opera và lời than vãn vẳng ra từ trong đá, của những mê lộ rập rờn quả mặt người và ánh trắng tím ngắt. Chị Ánh kể đã từng cắt cổ tay mình khi hít thử gai dầu, vì thấy mọi thứ chung quanh đẹp quá, đẹp đến muốn chết. Cả máu chảy ra là những sợi xanh biếc, căng mọng.

Cậu nhìn cái đồng tử giãn ra mơ màng của thằng nhóc, nghĩ biết đâu trong mắt nó mình có đến hai đầu, hoặc là con sâu đỏ lịm hót tiếng người lạnh lói. Ngó trước sau cho có, ra vẻ sành sỏi cậu hỏi giảm giá không. Thằng nhỏ gãi đầu nói thêm, xe Thái chó không phải của bọn Tàu đâu mà đại ca lo. Bọn cậu sẽ men theo sông Di bằng chiếc xe máy cà tàng này, chừng nào xuống thuyền sẽ bán lại. Cậu từng tham gia vài đoàn làm phim, họ đi theo cách ấy.

Chất ba lô lên rồi, Xu đạp xái cả chân mà xe không nổ, anh ta cục cằn ai bán được cái thứ rác rưởi này chắc làm heo ăn mừng. Cậu đẩy xe khật khùng một chút rồi khịch khịch chạy, bỗng Xu nói uống quá, quên hỏi bà già có bán mùi da thịt người cháy không.

- Tôi đã đốt nhà vợ chồng thằng Cao Lạng lúc nửa đêm.

Xu nói thêm khi chiếc xe vọt đi, nhổ ra một đồng khói đen. Có lẽ cảm nhận được cậu rùng mình nên anh ta nói thêm:

- Tụi nó không chết đâu.

Mà chiếc xe cùi bắp này thì chạy được tới đâu? – Xu lại cần nhân.

8.

Trong đồng thùng xộp đựng trái cây trên chiếc xe tải lạc tay lái đâm vào dải phân cách dưới dốc cầu Thị Kiệu, có bảy thùng không nắp đầy. Một người cảnh sát giao thông xộc vào coi, trong đó có bảy sinh vật tái nhợt, rúm rỏ. Cả bọn chúng nó đều lạnh cóng, thân nhiệt thấp. Nhân viên của trạm y tế phường suýt đánh rơi một thằng bé vì người nó nhờn nhợt rau củ thối. Tính luôn cái khăn bông màu cháo lòng và nón len trùm đầu, đứa nhỏ đó nặng bảy ký tám. Có thể đã sáu tháng tuổi rồi.

Những thư viện trong vùng chắc còn lưu trữ sáu tờ báo có viết tin về bảy đứa bé trên trời rớt xuống đó. Báo viết có

hơn hai chục gia đình nhận nuôi chúng. Một đôi vợ chồng bán rau quả ở Thới Lai mang thằng bé quấn khăn cháo lòng về. Hai mươi ngày sau họ trả lại vì nó không khóc một tiếng nào, nhưng lý do chính là những món tiền mà người có lòng trắc ẩn xúm vào cho cũng vãn.

- Trẻ con mà không khóc thì chắc không phải người.

Họ nói vậy và đứa nhỏ được chuyển qua tay một bà góa. Chuyện đó không lên báo vì báo phải chạy theo tin tức về những đứa trẻ bị bỏ rơi khác rồi. Những đứa bị thả thùng xộp trôi sông, vớt trước cổng chùa, sân sau của nhà hàng thịt chó... Năm nó lên bốn, trong lúc len giữa những chiếc xe tải chờ qua trạm thu phí để bán mía, nước uống ướp lạnh, bà góa bị xe cấp cứu đâm gãy xương chậu. Bọn buôn bán lẻ ở trạm thu phí ai cũng hồ hởi bảo may, nhờ xe cấp cứu đâm nên sẵn xe cấp cứu chở đi viện. Nhờ trời, bọn người đó vẫn lạc quan ngay trong hoàn cảnh bi đát nhất. Nằm liệt giường một năm rưỡi sau thì bà chết vì dòi đã rúc đến xương. Quãng thời gian đó thằng nhỏ kiếm ăn dưới làn xe tải, tối về lấy kim tây xỏ sâu những con dòi lúc nhúc dưới lưng bà rồi đem hơ qua ngọn đèn dầu, nghe cháy khét thơm thơm. Sau một đợt thu gom, thằng bé được đưa vào trại. Nghe nói nó không hề khóc khi mẹ nuôi chết. Như chưa từng khóc khi bị đòn, khi lẫn lóc ngoài đời, khi những cô gái của mình bỏ đi với người khác.

- Từ điển đời tôi không hề có chữ khóc.

Xu nói. Mớ tóc được buộc túm lại cũng không làm anh bớt hoang dã hơn. Chỗ vết sẹo vắt chéo giờ như con đường mòn lút giữa hai bờ lau sậy.

Cậu xăng xái gõ cửa một tiệm tạp hóa, mua buộc tóc cho Xu, giống hệt cái của cậu, vì ý nghĩ giờ thì bọn cậu cũng có một dấu hiệu nào đó cho thấy cùng một đội.

Chợ ở Lệ Kiều đóng cửa ngày thứ hai. Sông Di ngang qua đây mang cái tên hơi xa lạ: Minh Hải. Suốt một triền sông lộng lẫy những bóng cờ ngũ sắc. Nhạc réo rắt từ những cái loa treo trên cột điện, mà Bối từng đùa rằng ở nước mình tươi đẹp đến cột điện cũng nở hoa.

- Cho tới hết ngày mai cũng chẳng mua bán gì đâu. Mấy anh chịu khó ăn tạm mấy món trữ trong tủ lạnh.

Cô gái phụ bếp của một quán ăn liễn lẩu nói để kịp hát theo đoạn điệp khúc trong bài ca *Minh Hải tươi hồng nắng* rất được ưa thích ở đây. Chỗ quảng trường bên kia sông đang có chương trình ca múa nhạc, toàn ca sĩ nổi tiếng mời từ Sài Gòn về, cô nói.

Lệ Kiều đang hội. Hai hôm trước người ta công bố nó là thị trấn đẹp nhất nước. Huệ Chín, tên cô phụ bếp, tỏ ra ngạc nhiên lắm, hỏi mấy anh không coi ti vi sao?

Xu ngoắt phía cậu, ai oán nói, tui tui chỉ coi chỗ nào có vá xe thôi.

Chiều qua, khi nhấp nhóm trên con đường xóm đây dấu chân trâu bám theo sông Di chảy mê mê bên trái, đọc những tin nhắn của bạn bè vói theo từ Sài Gòn làm cậu cảm thấy mình đã lạc khỏi dòng chảy của cuộc đời, nếu cuộc đời là làm việc, ngồi quán, tụ tập và làm tình. Cả khi Tú nhắn nói thêm món cậu nấu, thêm môi cậu mềm. Cả khi mẹ cậu gọi và rên lên vì thằng con trai duy nhất đi

công tác dài ngày mà bà không hề biết. Dù biết cũng chẳng để làm gì, vì không đi khỏi Sài Gòn thì cậu cũng có ló mặt về nhà đâu.

- Cha Ân không ghé qua thì mẹ không biết con đi giang hồ xa vậy.

Giọng mẹ hơi hờn dỗi. Cậu như nhìn thấy một khoe môi cong, đuôi mắt dài. Hình dung cha cậu chắc đang nằm cạnh, tay mơn man trên ngực mẹ để cuộc gọi chấm dứt càng nhanh càng tốt. Hẳn là ông cũng hơi nhản mặt với lối xưng hô mẹ mẹ Ân Ân, một cách xuề xòa, bè bạn.

“Chẳng có tôn ti trật tự gì hết”. Ông nói. Nhưng ông cũng đôi khi gọi cậu bằng tên, nếu không thì xưng hô trống không, vì gọi cha con thì cứng lưỡi. Ông chẳng lớn hơn cậu bao nhiêu. Khi làm cha, ông chỉ hai mươi, thua mẹ cậu hai tuổi.

Lạ lùng, hình ảnh của cha mẹ, hình ảnh căn phòng hơi tối man mác mùi cây cỏ mà cậu đã ngủ mười bảy năm trời cũng trở nên xa vời.

Cậu đã tách dòng hay sông Di cuốn cậu đi?

Xu hồi tối nay ngủ ở đâu khi qua một chiếc phà nhỏ. Những con rạch chằng chịt chảy ra sông Di làm bọn cậu liên tục phải quay đít xe xuống phà, vẫn may hơn là những cây cầu ván cũ càng đến mức hai thằng phải đi qua một cách cân nhắc. Cậu và ba lô máy móc của Xu qua trước, rồi quay lại đón chiếc xe, còn anh ta thì chỉ có thể qua cầu với cái mình không.

Cậu nói có thể tắm ở Lệ Kiều, nhưng chiếc xe nổ vồ làm

vỡ mộng. “Lục bình thì đâu biết trước bị kẹt ở đâu”, cậu hệch miệng ra cười nịnh bợ cho Xu đỡ hậm hực.

- Tối hôm qua người ta chiếu bóng lưu động, vui lắm. Lệ Kiều đứng nhất là đứng trên cả ngàn thị trấn đó, chẳng phải chuyện thường đâu.

Huệ Chín khỏe, khi biết bọn cậu ngủ ở cách đây ba mươi cây số. Sau cả buổi ngồi vá xe ở chỗ đôi vợ chồng giáo chức già. Một căn chòi lẹm vào khuôn viên của nhà máy mía đường làm hàng rào cũng được bẻ cong theo. Họ che những chỗ rách ở bốn vách nhà bằng những bài báo được ép nhựa. Chúng viết về vụ tranh chấp đất của hai anh em ruột, và bài báo cũ nhất in hình đôi vợ chồng hầy còn trẻ lắm. Cô giáo dúm vào tay cậu xấp đơn dày khự dù cậu đã bảo là không phải nhà báo, dường như cô không quan tâm cậu sẽ làm gì với nó. Chỉ để sót bớt cái gọi là oan khuất của mình.

Hai mươi hai năm qua họ không sửa lại nhà, trên nóc oằn đầy xác mía bị ném qua. Người bên đó thỉnh thoảng lại đứng bên rào cười hô hố với nhau, bảo cứ quăng rác sang giúp người ta chống dột. Nhưng xác mía lại rất mê dụ rắn. Cô giáo kể về nhưng tổ rắn trên đầu mình, giọng kẹt giữa đôi hàng răng sin sít. Ngồi ở đó, cảm giác cuộc sống đã dừng từ hai mươi hai năm trước, hẳn là họ không làm tình nữa, đến nhìn nhau mà cũng không đủ sức. Trong ánh lửa xanh ẻo le liếm cái pít tông vá ép, đôi vợ chồng mòn mỏi như tượng gỗ nhà mồ. Cậu chép miệng, “Sống gì mà như bị lưu đầy, sao không buông bỏ cho xong”.

- Chắc họ không còn quay lại được.

Xu hình như đáp lại câu của cậu vào buổi sáng hôm sau khi lại ngang qua căn chòi vá xe đó. Xu luôn giành lái xe, cậu rảnh rồi ngắm sông Di uốn quanh ẩn hiện sau những bụi rậm hoang dại. Đang lúc nước kiệt ròng, chỉ là một lòng lạch nhỏ nhắn. Nắng sớm tráng một lớp mỏng tang lên mặt sông, thấy sóng sánh. Những chiếc ghe chở mía nằm hằn trên bãi bùn, chân vịt gác chổng lên trời. Cậu không hay qua khỏi đám tràm chân trắng trông thành hàng tằm tấp dưới mé sông là vào địa phận Lệ Kiều. Xu nói có cái cổng chào hoành tráng. Chắc do mãi đọc tin nhắn của Tú, “Làm sao Tú có cơ hội khác để vui vào Ân. Tự nhiên thấy ghen với những người đi cùng”.

- Hồi xây cổng chào xong, tụi em hay ra đó chụp hình.

Huệ Chín khoe trong lúc dọn ra bữa cơm nấu vội, vú cô to một cách kỳ dị, núm cả khuôn ngực xuống. Cảm giác chúng căng đến nỗi chạm khê ngón tay vào cũng nổ như bong bóng. Sức nặng khiến cô đi đứng có vẻ ề ạch. Cậu nhìn những món trên bàn và nghĩ, mình nấu ngon hơn. Một ý nghĩ rất đàn bà mà đôi khi cậu cũng ghét khi ngồi quán với những đồng nghiệp đàn bà, thay vì hưởng thụ món ăn thì họ cứ quan tâm cách nấu, để về phục vụ cho chồng con.

Canh lạt. Xu gọi cô gái mang ra thêm chút muối, nhưng cô như không nghe, ngêu ngao hát *Minh Hải tươi hồng nắng*. Hóa ra cô chưa quen với cái tên mới của mình.

- Người ta kêu là Bé Hai mấy chục năm rồi, giờ đổi một ngày một bữa nên nhiều khi quên. Tháng trước trên huyện bắt sửa những cái tên mà họ nói là không đẹp. Em thích

Thanh Kim Huệ nhưng có nhiều người chọn quá, nên họ đánh số trên giấy khai sinh. Kim Huệ Chín.

Lệ Kiều đẹp, phẳng phiu, trau chuốt đến từng chi tiết. Có cả một đội đi hái những lá vàng để cây trong thị trấn xanh mướt, không một cành khô. Những bảng hiệu trong thị trấn cũng được thiết kế một cách chi tiết bởi những họa sĩ nổi tiếng. Cỏ tỉa đều. Đường sá như lau bằng nước rửa kính, không một vết ố mờ. Hoàn hảo một cách nghiệt thở. Xu trái bản đồ dò coi có chỗ nào khác để qua đêm tối nay. Anh ta bảo, “Ở đây ngủ cũng phải ngáy sao cho đẹp, tôi oái”.

Khi qua chiếc cầu Băng Kiều ra khỏi thị trấn, thấy Huệ Chín đang còng lưng lên dốc, mồ hôi ướt lưng áo đã đành, đằng trước ngực cũng loang lổ những quầng đùng đục. Là sữa. Sữa ướt rùng. Cô về xóm Cà Tha cách đây hai cây số về phía mặt trời lặn, nơi đứa con mười tháng tuổi của cô đang sống, để cho con bú.

- Thằng nhỏ em bị bại liệt nên bị dời ra khỏi thị trấn, mẹ em giữ nó, vì mẹ cũng già nhăm nhúm rồi. Lệ Kiều đẹp nhất nước nên ai sống trong đó cũng phải đẹp.

Giọng cô không nhuộm chút chua xót nào. Hoặc ở đây người ta có quy định là không được hiện cay đắng lên mặt. Tối nay có gánh hát về diễn mà mấy anh không ở lại, uống vậy? Cô hỏi vói theo, làm cái âm thanh cuối cùng của Lệ Kiều lọt vào tai cậu hơi chang chói trước khi nguôi hẳn.

Con đường đi giữa hai bờ lau sậy nhanh chóng đẩy cậu vào cảm giác mình không thuộc về nơi nào cả, Sài Gòn cũng không mà sông Di thì ẩn nhẫn đằng sau. Cậu gần

như không muốn nói gì. Điện thoại nằm im lìm trong túi, tạm nghỉ ngơi sau vài cú nhói lên.

Sao Kim ngó theo lưng hai thằng. Nghe nói nó chưa bao giờ đi khỏi mặt trời quá 48° . Có một ai đó để mình quanh quẩn cả đời, cũng không phải là bất hạnh lắm. Ngôi sao ấy vẫn chói sáng, nhẫn nại chờ hàng trăm năm để đi qua đĩa mặt trời trong vài phút.

9.

Mẹ cậu hay nói về họ Thái mà cậu gần đây trước chữ Đình Ân bằng một giọng tơ tưởng không che giấu:

- Một dòng họ danh giá nhất ở Trúc Giang đó.

Cậu tới đất ấy rồi, ghé vào nhà cha chơi nửa ngày, trong lúc chờ ông đi mua vài hộp thuốc bổ gửi cho mẹ, cậu cũng không cảm giác là mình thuộc về nơi ấy. Thậm chí cha cậu đã lái xe chở đi khắp thành phố, chỉ trở những cửa hiệu, siêu thị, cơ ngơi dinh thự của cô chú bên nội. Cậu hơi tức, chỉ băng quơ vào một cửa hàng trưng bày ô tô, hỏi đây chắc là cũng của nhà mình? Và câu trả lời thật sự làm cậu mất lửa, dẹp đi mọi ý định gây gổ.

- Ủ, cái đó của vợ chồng cô Sáu.

Mẹ cậu xem ti vi nghe nói Trúc Giang đang lũ, mẹ chép miệng chẳng biết nhà nội Ân có bị ngập không, phòng tranh của cha Ân có sao không. Và khi người ta nói về nạn chặt phá cây cổ thụ ở thành phố đó, mẹ lại có vẻ xa xót như cây của nhà cha cậu bị mất cắp.

- Mẹ ơi là mẹ, cứ kệ cha thiên hạ, liên quan gì mình đâu.

Cậu cần nhẫn, khoái trá khi dùng chữ “thiên hạ” chém một nhát cho đứt cái gốc gác Trúc Giang của mình. Khi ấy chưa biết Tú. Giờ thì mọi nơi cậu và Tú đi qua, nhắc tên là nghe quen thuộc như cuống nhau cậu chôn ở đó. Dù sự thật nó được vùi trong bãi rác thải y tế của thị xã Châu Thành.

Nên cậu không ngạc nhiên khi Xu chạy bạt mạng khi cọt cây số ghi Đồng Nang – 13km.

- Tôi có đứa em ở đây.

Chiếc xe có vết rạn trên sườn, từ lúc phát hiện ra, cậu cứ nghĩ một lúc nữa thì nó đứt rời, Xu và cậu mỗi thằng làm xiếc trên một cái bánh xe trước khi đo đường. Tóc Xu bắt đầu dài, quất vào rất mặt, đôi khi cậu vịn nó lại, nghe tóc chảy mềm cả búng tay. Cậu hơi dè dặt với những va chạm kiểu vậy, từ khi Bối biến mất, nhắc nhớ về mối quan hệ tạm bợ, không hề có một thứ ràng buộc nào của nhóm. Hôm nay đi cùng nhau, mai mỗi người một ngã, không chừng. Những đụng chạm đã làm cậu nhớ Bối lâu.

Đồng Nang nằm ở chỗ sông Di bị sông Lạc cắt xéo qua như hai nét tạo thành chữ X. Bên nước bạc, bên đỏ. Người ta vẫn thấy hai màu sông ấy chảy mon men từ ngàn năm nay, như hai người cùng đi mãi mà không lấy được nhau.

Trơ trơ. Mực nước vào mùa mưa lũ có khi chênh nhau vài tấc, giữa dòng xuất hiện một ngấn nước quanh co. Chỗ ranh giới của hai làn nước có một loại ốc được ghi trong *Di lưu ký*¹: “Người ăn Ốc Bụt Đồng Nàng ninh với tuyệt tưng trên núi Puvan sẽ thọ thêm vài niên kỷ. Cảnh Thụy năm thứ nhất, hàng ngàn người ven Di Giang bị nhốt vào chuồng đốt vì đã không tìm được ốc Bụt cung tiến vua. Mùa ấy thượng nguồn rừng bị đốt trụi nên cây mần gai cũng hóa tro, ốc Bụt theo đó không xuất hiện nữa. Vua nói ốc Bụt không còn thì yến tiệc cũng chẳng có nghĩa gì, nên tìm vui vào việc giết dân đen bằng những cực hình tai quái”.

Tương tàn ngoại sử² lại có một đoạn viết “Yến tiệc tàn, Đỉnh nói nếu làm vua mà được ăn ốc Bụt Đồng Nàng thì

¹ Sách ghi chép phong cảnh sông Di, những biến thiên xảy ra với cư dân ở dọc theo con sông này. Vẫn còn tranh cãi về tác giả cuốn sách, nhiều sử gia nói đó là của một nhà sư nhà Hồ, lại có tư liệu nói đó là của một sử quan nhà tiền Lê. Sách in mộc bản gồm 5 quyển, sơ sẩy bị đốt mất một quyển để làm...thuốc hen, vì bà mẹ của một nhà sưu tầm thư tịch cổ nghĩ là bùa. Sau cuộc tẩy rửa văn hóa sách bị đốt thêm một quyển nữa, vì bị nhầm là sách mê tín dị đoan.

² Thư tịch cổ ghi lại những cuộc huynh đệ tương tàn tranh quyền đoạt lợi từ năm 227 sau Công nguyên đến năm 1211. Tác giả tự xưng là Sử Nhơn Từ, căn cứ vào giọng điệu nhiều quãng khác nhau nên nghi ngờ là nhiều người chấp bút. Sách viết về những cuộc chém giết sát phạt, những cuộc cốt nhục tương tàn vô nhân của giới quan quyền phong kiến nên bộ sách ba mươi sáu quyển lưu lạc tản mác trong dân gian. Nhà xuất bản Tiếng Dân sưu tầm được bảy quyển và in lần đầu năm 1962.

ta sẽ làm vậy. Ba năm sau Đỉnh giết Việt”. Ngư dân hai dòng sông cũng từng đánh nhau chí tử, ai cũng bảo ốc Bụt thuộc về sông của họ. Quan phủ Trịnh Tường quá mệt mỏi với việc phân xử chém giết đã ra lệnh cấm săn bắt ốc trong thời gian dài. Mười hai năm đó đủ để người ta nhận ra một việc quá sức đơn giản, rằng chim trời cá nước, ai bắt được nấy ăn... Có ít còn hơn chẳng có gì.

Em Xu cũng trôi dạt về đây với giấc mơ ốc Bụt đổi đời. Gầy nhưng đỏ au, chắc nụi, Lượm bóng nước, giống như những cư dân lang bạt của Đồng Nang, ngày nào Lượm cũng uống nước mắm giữ ấm để trắm mình vào sông lặn tìm ốc Bụt.

Anh ta nói chào chị khi bắt tay cậu, hơi kinh ngạc. Nhưng lại tỏ ra rất bình thường khi Xu nói giữa hai ngón chân cái cậu là một thứ lòng thòng.

- Thằng cha Xu không hay đi với đàn bà.

Lượm gãi cổ phân trần. Không xúc động nào hiện ra mặt khi Xu đập tay vào vai người em chỉ nhỏ hơn ba tháng tuổi, tính theo hồ sơ của trại mồ côi. Lượm cũng bình thản, những đứa trẻ mồ côi mà cậu biết đều giấu cảm xúc rất giỏi. Xu hỏi Lượm vài câu rời rạc, nhắc vài cái tên xa lạ và anh ta bối rối vì không thể không gạt cậu ra rìa.

Cậu đã từng có cảm giác áy náy đó với Xu khi Bối buộc tóc lại cho mình, xắn giùm tay áo, chia cho một tai nghe đang phát đi một bài hát bốn chồn...

Tú về nhà cậu chơi ba lần, cũng không cách nào làm Tú khỏi cái cảm giác bị rớt ngoài cuộc chuyện trò của hai mẹ con.

- Chơi thân với Ân thì xúi nó lấy vợ giùm dì. Lêu bêu hoài, rầu quá.

Mẹ nói. Tú cười rười rượi. Rồi Thùy qua ăn tối, nhỏ nhẹ gấp thức ăn cho cậu. Tú bỏ đĩa đi ra ngoài hóng gió, nói cảnh ở đây đẹp nhưng buồn.

Chưa bao giờ Tú rủ cậu về Quảng. Bà nội Tú ngoài quê vài tháng lại đi Sài Gòn bảo trì quả tim hẹp van, ghé qua chỗ Tú trọ hay gặp cậu lúc thì nằm ngủ lúc giặt giũ, nấu nướng. Bà căn nhắc, “Cái tụi này già đầu không hay, cứ quần nhau miết thì biết chừng nào tao có chắt bồng đây”. Tối đó, lần đầu tiên Tú nói, lập gia đình thì đâu có nghĩa chuyện của chúng ta chấm dứt, đúng không?

Giống như một tin nhắn vừa mới làm run rẩy điện thoại cậu. “Tú chẳng khác gì sau cái đám cưới đó, sao tụi ta lại không thể tiếp tục cùng nhau. Hay Ân đã thay đổi rồi???”

Cậu lụp chụp gửi nhầm một tin trắng. Tú nhắn ngay, “Tú sẽ điền vào chữ *nhớ* vậy. Mừng hùm vì cái tin trắng này”. Và Tú lại hy vọng mình ngã lòng, ý nghĩ đó làm cậu rên rầm. Bận rộn với điện thoại, cậu lạc khỏi anh em Xu. Đi dọc xóm không có tiếng ới chào, dân cư ngồi ngó ra sông, mặt căng như chờ đợi một cái gì đó xa xôi và bất chợt, như chờ một con diều bay lạc. Càn qua bãi ý dĩ cao ngang bụng thấy có người con gái đang ngồi thả một cần câu.

- Anh là khách của Lượm, đúng không?

Cô hỏi, một tay vo vo cái hoa rau chay tím bần bật.

- Em thích màu bông này lắm. Tím ơ là tím – Cô lại nói,

trên cổ cô đeo lủng lẳng một cái còi – Anh Lượm kể chưa? Bọn em thương nhau lâu rồi.

Cô gái nhìn thẳng vào cậu, ánh mắt chăm chăm dưới hàng mi đen nhúc, bảo da anh trắng thiệt đó, như con gái.

Một khúc củi mục trôi vương vào sợi dây câu, cô gái giở cần câu lên. Hóa ra sợi dậu câu rất dài, buộc một mẫu gỗ bằng lông tay. Cô gái nói là nhánh cây mần gai.

- Ốc Bụt mà gắp cây mần gai là tụi nó hát liền. À, có con rắn mồi bị kẹt trên khúc củi mục khi nãy, anh thấy không? Cái mặt anh chàng coi rầu thiệt rầu.

Cô gái cười khúc khích. Cậu không để ý. Cô gái lại giòn giã kể chuyện. Đoạn sông phía trên hay bị lở đất, mang nhiều thứ trôi ngang qua ngộ lắm. Nhiều lúc em ngồi *thăm* thấy nguyên một giẻ cỏ trôi, trên đó có bầy kiến vàng chạy ngược chạy xuôi, thương gì đâu. Con chuồn chuồn đỏ vừa rồi bay ngang, anh có thấy cánh nó bị rách không?

Tự dưng cô gái lặng phất sau một cái rùng mình. Cọng rau chay chết cứng trên tay trái. Cậu tưởng mình vừa nói gì đó không hay và làm cô trở nên tê dại. Cậu định dùng ngón tay ẩy nhẹ vào vai cô thì cô gái làm một động tác hết như cậu đồng thoát xác, người nhũn ra, bợt bợt. Kiệt sức, cô gái vẫn cố đưa còi lên miệng thổi. Âm thanh chan loang cả ngã ba sông. Người trong các nhà sàn lao xao túa ra, và biến mất trong làn nước. Lượm cũng hốt hải bỏ cả thằng anh ngơ ngác trên bờ.

Cô gái vừa báo tin cho cả xóm biết có ốc Bụt lân la ở đáy sông. Cô nghe được tiếng hát chúng bằng một khả năng kỳ bí nào đó được trời ban tặng lại sau khi lấy đi ánh sáng,

năm cô chín tuổi. Cả Đồng Nàng chỉ mình cô *thăm* được ốc Bụt bằng dây câu buộc cây mần gai.

- Tụi nó hát buồn thảm lắm, em không thích. Anh Lượm thì thích, dù chẳng bao giờ được nghe.

Nhưng bài ca dưới đáy sông sẽ không còn vẳng đến tai cô một khi cô không còn trong trắng nữa. Trời là thằng già ỉ mình có quyền nên hay chơi ác. Bộ ván ọp ẹp của cô và Lượm nằm trong căn buồng che chắn sơ sài bằng một tấm vải, chưa từng oằn đi vì nhục cảm. Cả đêm cậu nằm cạnh buồng, hơi khó ngủ vì im ắng quá.

Xu bảo Lượm:

- Lấy con nhỏ và bỏ những con ốc Bụt đi.

Lượm tợp một ly rượu, bắt cần:

- Kiểm đủ tiền đã.

Cả buổi chiều lặn ngụp Lượm chỉ kiếm được hai con ốc Bụt nhỏ bằng ngón chân cái. Thương lái người Hoa Bắc than vãn ốc Bụt Đồng Nàng ngày càng nhỏ. Cậu ăn chúng một lần ở Ngọc Viễn Đông, ngan ngát mùi gì đó gần như nhụy sen lẫn trong bùn non. Mùi gì gần như một cuống hoa ngấm nước. Mùi gì gần giống nhựa cây còn ươn ướt. Cậu nhận ra được từng ấy thôi, những mùi khác cứ lẫn vào ngan ngát. Ông đại gia chủ bữa tiệc cho bọn nhà báo nói thú chúng ta ăn chỉ là nước ốc, một vài con thì thấm thía vào đầu. Ốc đất như vàng, đắt vì huyền thoại và vì bọn lái buôn Hoa Bắc. Món gì họ sẵn lòng đều trở nên đắt đỏ.

Kiểm đủ tiền đã. Lượm nhắc lại khi tiền bọn cậu về. Nhưng như gã chủ quán ăn ở ngã chín Yên Hoa nói, tiền là thú người ta không bao giờ thấy đủ.

Cô gái cũng theo cuộc tiễn, nói có nhiều mây đen đang núp lùm lùm, mấy anh sẽ bị mưa cho mà coi.

Cậu hoàn toàn không có cảm giác là cô mù.

Mười ba ngày sau, khi ở Trung Sơn, có người gọi cho Xu báo tin cô bạn gái Lượm đã bỏ đi. Cô bơi ra sông và không quay về xóm nữa. Hôm đó Lượm bắt được ốc Bụt lớn bằng đầu gối, hôm đó cũng có người chết dưới đáy sâu.

- Tụi này nghi ngờ thằng Lượm giết ba tôi để cướp ốc. Đang tìm bằng chứng. Nếu đúng vậy thì nay mai ông về lấy xác đứa em ông.

Người đó nói. Bọn cậu rà soát trong trí nhớ mình gương mặt nào đã từng ngồi nhậu vui vẻ với mình ở Đồng Nàng là chủ nhân của giọng nói lạnh lùng trong điện thoại kia.

Cậu đã từng lặn xuống quãng nước ở ngã ba Đồng Nàng. Tay đã chạm vào vách của hai con nước. Nước sông Di lạnh nhúc, và nước Lạc Giang thì ấm như bên kia vách nước có một đồng lửa.

Cậu bứt rứt tự hỏi sao mình không nhận ra chút u ám nào trên gương mặt cô gái nọ. Mọi thứ ở cô cứ trong veo, ngời ngời. Chẳng biết cô đi vào sông đến với những con ốc Bụt biết hát hay bỏ đi khỏi Đồng Nàng. Ở lại thì mãi mãi cô sẽ chẳng bao giờ được yêu đến tận cùng thân xác.

Phải gần bó đến độ nào thì mới có thể linh cảm về nhau. Tại sao lúc mẹ vật vã đau mà cậu vẫn tóm lấy cúc cu Tú ngủ ngon lành? Tại sao lúc chị San chuẩn bị cho giấc ngủ để đời cậu lại điềm nhiên vác ba lô lang thang miền cát.

10.

Tính luôn bữa nay thì cậu đi chẵn hai chục ngày.

Chị kể toán hụp hửi trong điện thoại, tiếng được tiếng mất, như nhón vói một cành cây nào đó rất cao. Cậu hình dung ra đoạn chân tóc chị nhuộm bạc đường rẽ ngôi bảy ba, thò ra vài ba sợi tóc ngựa xoắn xoắn. Lâu quá cậu không tạt vào phòng tài vụ nhổ tóc sâu cho chị.

Hôm nay công ty kỷ niệm hai mươi lăm năm thành lập. Một người khác nói khi điện thoại chị kể toán được chuyển đi trong tiếng cụng ly lạnh canh. Tiệc ở nhà hàng Ánh Sao, tầng thượng của một tòa cao ốc hai mươi bảy tầng. Tụi này vừa thi karaoke xong, phòng biên tập được

giải đôi tay vàng. Điện thoại lại được chuyển đi trong cái âm thanh nền náo động. Bữa gọi cho Ân hoài mà không được. Chị đang giữ quà của công ty cho em, một bộ ấm chén nhìn chán lắm. À, góc làm việc của Ân mọc lông rồi. Bụi phủ. Có ai gửi hoa tới cho anh, hoa chuông vàng, em mang về nhà rồi.

Giọng của Linh biên tập mắng thiếu nhi, người hay gọi cậu bằng chị vì *không biến sắc trước bộ ngực khủng của em*. Điện thoại cuối cùng được chuyển đến tay giám đốc xuất bản, bằng giọng nghệt mũi, ông hỏi còn tiền xài không.

Sống mũi cậu khô rốc. Đôi lúc sự thân tình làm cậu khó chịu còn hơn cả sự ác cảm. Cậu nhớ hôm Tú đi phát thiệp cưới có nhiều người gọi lại hỏi cậu không sao chứ, bảo đừng thất vọng, bảo rồi Tú vẫn là con ngựa quen máng cũ đường cũ chuồng cũ. Cậu ngắt máy, vết thương đang chảy máu trở nên rộng miệng hơn.

Một tin nhắn đến sau đó, cũng của sếp. Có thấy Ánh, hoặc ai đó hao hao như Ánh? Cậu nháy ngón tay cái, rằng nhìn thấy vài cái bóng của chị ấy. Chưa gặp hình. Ông nhắn lại tôi chỉ muốn hỏi Ánh, có phải vì tôi mà em ấy tuyệt vọng. Cậu ok. Chữ k là cây kéo, cắt xoẹt cuộc tin đi tin lại.

Sinh nhật công ty năm ngoái cậu tới rồi ra về sớm, Tú kêu vừa cãi nhau với ban biên tập, đang chán. Tờ phụ san mà Tú nhận làm bị chỉ trích là quá sang, quá ăn chơi nhảy múa, xa rời đám đông lao động. Cậu thường hăm hờ bỏ lại những cuộc vui chỉ vì Tú than đau răng, mỏi vai. Việc cho Tú thấy Tú quan trọng với mình còn quan trọng hơn

những thứ quan trọng khác. Hít hà người Tú thích thú hơn mọi cuộc vui nào.

Da thịt ấy giờ còn nóng không?

Đêm ở Bể Khâu mịt mù sương như bị gói trong một dải voan trắng. Bỏ cái điện thoại nóng hổi qua một bên, cậu xem ảnh Xu chụp.

Những buổi tối dần thành nề nếp, ăn và rảo một vòng, khi về phòng Xu sẽ đổ ảnh ra máy tính, ngắt lại thành quả lao động của mình. Cậu ghi chép những thu nhập được trong ngày. Ba năm trước cậu tự tin nghĩ những gì mình nhớ trong đầu sau chuyến đi là những thứ đáng giá nhất, đáng để viết nhất. Giờ thì đi không hăm hở, đứng không để tâm.

Đôi khi cậu ghé mắt qua mớ ảnh của Xu, không giấu được gan tị với những miêu tả gọn ghẽ, những khoảnh khắc được lưu giữ đầy màu sắc và sống động, mà để người đọc có thể hình dung, cậu sẽ phải viết những trang dăm dãi tính từ. Loại văn phong cậu không thích sa đà, sau khi in cuốn phóng sự đầu tay. Ai cũng nói cuốn đó tràn đầy nữ tính, như vài ba cái truyện ngắn cậu đã từng in trên báo.

- Nhiều tính từ, từ ngữ và diễn tả lảm lòi. Cố nói cho hết ý, sợ người ta không hiểu.

Ông già Mai Triều nói vậy, và quăng phep cuốn sách ở trang ba mươi bảy, đoạn cậu tả nghe vượn hú như xiên thấu vào tai, như se miết trên da, như vọng từ tiền kiếp.

- Cậu nhồi nhét bắt người đọc cảm nhận theo mình. – Nhếch cười, ông già nói tiếp, – cứ lải nhải những thứ “tôi

không thể nào quên, tôi như bị mê mụ đi”... để làm cái điều gì.

Giờ ở một nơi cách Sài Gòn bốn trăm bảy mươi cây số đường chim bay, đôi lúc cậu nhớ tới ông già. Chẳng vì lý do gì.

Trong một ngăn nhỏ của ba lô, là nắm hạt sắn lấy từ Mù Sa. Rễ cây trúc đào nhỏ bên rào nghĩa địa nhà Cao ở gần Yên Hoa. Nửa hũ rượu ngâm trái thông đỏ mua ở chợ trời Sài Gòn. Một cái vòng đeo tay làm từ hạt đậu cườm thảo đỏ.

Những khi sẫm soi bộ sưu tập nhỏ của mình, cậu nhớ cái màu vàng rực rỡ của hoa đoạn trường thảo mà cậu đã gặp hồi đi lang thang với Tú lên núi, vào những làng bản xa thẳm của Tây Bắc Việt, chỉ vì Tú bảo muốn đi nơi nào đó mà có thể lấp môi Ân đã đời dưới trời, không phải trốn vào những căn phòng kín bưng, không phải sợ những ánh mắt nhìn bén nhọn. Hồi ấy cậu chưa sưu tập cái chết nên không đào rễ cỏ đoạn trường đem về.

Xu hay mang vác ba lô giùm cậu mà không biết trong đó có rất nhiều bí mật. Bộ sưu tập những cây cỏ độc. Và cuốn sổ ghi chép có nhiều chữ về anh ta. Những nhận xét mà cậu gần như không thể kiểm chế khi viết ra, để rồi xé trang giấy đi, hay bôi bỏ.

- Hy vọng ngày mai sẽ khá khẩm. Băng Khâu thất bát quá mạng.

Xu than văn lúc anh ta tắt máy tính, con chuồn kim bay lả đi trong gió trên hình nền tối dần rồi tắt ngúm. Vài ba phút sau đã nghe Xu thở đều.

Thất bát, với Xu là chẳng có cái ảnh nào có góc chụp hay, lạ. Không cực đoan như Bối chỉ săn những cơn giông, Xu chụp nhiều đề tài khác nhau, nhìn cuộc sống qua kính ngắm của máy ảnh. Nhìn anh ta nắn nét vẽ vào không khí một khung ảnh mơ hồ, cậu thấy người này có những khoảnh khắc trong trẻo đến lạ lùng. Xu cũng mê những cái bóng. Một cái cây soi mình xuống dòng sông, những em nhỏ trên đường tan học về bóng dài ngoằng quái dị, một chiếc xuồng câu đối thoại với chính nó giữa nước sông...

Thất bát, với cậu là không có gì để kể. Nhưng từ bắt đầu đi, cậu gần như chưa từng trắng tay. Mấy hôm trước ở Sô Ro, cậu đã tưởng thất bát. Một thị trấn nhỏ xa khuất lạng lờ, đến nỗi Xu gõ hai chữ đó vào thanh tìm kiếm trên mạng, không có kết quả nào ngoài những liệt kê kiểu như “Bầu sô là công việc khó khăn, đầy rủi ro”; “rủi ro khi bay sô”. Hơi khó hình dung được lại có một nơi nào đó trên đất nước này không bị báo chí nhắc đến trước áp lực thông tin. Hẳn là ở Sô Ro không có chuyện lở đất, lũ lụt, không có thanh niên cưỡng hiếp cụ già, không có loài thú lạ, không có cánh đồng năm tấn, không có thứ bánh trái gì ngon, không sinh ra một anh hùng, danh nhân nào... Cứ tưởng áp lực thông tin đã khiến báo giới bối mót trên từng milimét của cái diện tích 331.211,6 km² của đất nước rồi, giờ mới biết có đôi ba chỗ sót. Lúc chuẩn bị rời Sô Ro, cậu nhìn thấy bên vệ đường có một ông lão lưng còng đến mức như bị gấp đôi lại, ngồi bên cái thùng thùng đáy kêu khóc ơ hờ. Mếu máo nói mất rồi, đầu mất rồi, mất thật rồi. Xu cảnh báo nói điên đấy, nhưng cậu không thấy điều

đó trên vẻ mặt đau khổ của ông già. Cậu hỏi mất gì ông già không nói, chỉ bảo mất rồi, càng khóc tợn. Hồi lâu có người chạy xích lô băng qua đường nói tụi mày từ xa tới nên không biết đó đó, ông cố khùng này kêu khóc như vậy đã bốn mươi mấy năm rồi, dân xứ này mà biết ông mất gì thì đã mua trả lại cho xong. Nghĩ coi, đang ôm vợ mà nghe tiếng khóc này thì hứng thú gì nữa. Nhưng ông còn không biết mình bị mất gì thì ai mà giúp được.

Còn mình thì không biết tìm gì ở cái xứ cò gáy này. “Quên” không phải ở trước mặt, bằng chứng là cậu vẫn nhớ Tú. Ánh thì cậu không tự tin còn nhận ra nếu gặp, chẳng có căn cứ gì cho thấy chị còn lảng vảng sông Di. Trời đất thì mệnh mông vậy. Sách thì chưa biết viết kiểu nào, du khảo đơn thuần hay chỉ là một ký sự dài. Chạy trốn không xong, mẹ vẫn gọi về để sửa hàng rào.

Xu cười đã bảo rồi, người tỉnh không khóc như trẻ nít vậy đâu. Người tỉnh càng mất nhiều càng chai lì, càng thần nhiên.

Ừ, giống như anh ta, cậu nghĩ. Có lần ẩn mưa ở một quán cháo cá ven đường, bọn cậu chứng kiến đứa nhỏ bị chủ nó tát tướt máu bằng một mảnh vỏ sấu riêng, bị bắt quỳ dưới trời mưa, Xu xĩa răng lách tách tỉnh như không. Lần khác một bà còng lưng bị xe khách đẩy xuống một quãng đường vắng vì luôn miệng ca cẩm xe chạy chậm, cậu ước Xu đâm văng vài cái răng của gã lơ xe bất nhân kia, nhưng anh ta chỉ huyết sáo mắt lim dim.

- Đừng nhìn tôi như nhìn một vị thần. Không có thần thánh trên đời đâu, tin tôi đi.

Cậu nhớ Xu đã nói câu đó vài ba tiếng đồng hồ trước khi dẫn cổ gà đàn ông mặt sưng húp buộc sụp lạy bà vợ nướng bánh tày ong bán ở chợ Hàng Gòn.

Lúc bọn cậu vừa trở tới chị gần như ngất đi, tay lấy bảy hướng về một bóng người chạy xa đằng trước.

- Nó về ngon ngọt rồi lột sạch tiền tôi đem cho gái rồi. Sáu đứa con tôi lấy gì mà ăn hơi trời.

Bụng chị lùm lùm sau áo, nghe mọi người xúm nhau kể kể cứ mỗi khi anh chống mò về thì bụng chị đội lên, túi thì ngược lại. Xu lăm li bảo cậu cứ chờ ở đây. Chị vợ chưa ngưng nước mũi, anh ta mang gà chống dùm đó về. Có vẻ anh ta ra tay hơi mạnh. Vị thần của cậu cũng xước dọc cánh tay, chắc bị cào.

Khi bọn cậu quay đi chừng chục bước thì người đàn bà hốt hải chạy theo níu lại. Cậu thoáng nghĩ đến lời cảm ơn thì bất ngờ chị thui vào ngực Xu túi bụi, hỏi sao đừng không mày lại đánh chống tao. Anh ta nhìn cậu meo mào như bảo, sáng mắt chưa, xía vô chuyện thiên hạ chỉ chuốc phiền. Không có lần sau đâu, nhá!

- Cứ thấy quân phản bội thì ghét.

Xu giải thích hành động hào hiệp đỡ khóc đỡ cười vừa rồi khi đi vào địa phận Bàng Khâu nổi tiếng.

Năm nào ở đây cũng có truyền hình trực tiếp lễ thả đèn trên sông Di, tưởng nhớ những người đã khuất vì bom đạn. Dân cư thưa chắc không đến số ngàn. Giống như cái tên, vùng đất này đầy những thương tích. Những bức tường đổ những dãy nhà bị san phẳng chỉ còn chông chênh

cái nền gạch. Thánh đài dựng trên những hố chôn tập thể, bia ghi đẳng đặc những cái tên và những dòng chữ giống như cái tên: con gái một tuổi của chị Tím, năm đứa nhỏ con nhà Ba Chất. Cậu nhìn thấy ở phần gần cuối một tấm bia có người cùng tên, cùng ngày tháng sinh với cậu, chỉ khác họ và năm sinh. Hưởng dương mười bảy tuổi.

Mười bảy tuổi. Một ngày của năm đó mẹ đuổi cậu xuống tắm nệm trải dưới đất ngủ riêng. Lý do ngờ ngẩn là cậu lớn rồi, đừng có quần mẹ hoài vậy, tách ra mà yêu đương bồ bịch. Mẹ cấm cậu vô bếp, nói chuyện đó của đàn bà, đi làm chuyện đàn ông đi. Cua gái chẳng hạn. Mẹ bắt cậu húi đầu đinh, thay vì chừa tóc phủ tai như khi trước, thay vì khen tóc cậu óng mượt thì mẹ chê nhìn không ra đàn ông tẹo nào, phải rồi nùi bù xù mới hợp dáng. Cậu tắm lâu thì mẹ gõ cửa, nói đàn ông nên ở dơ chút, cho phong trần.

Mẹ cậu trở chứng trở nết từ khi đau ruột già cấp. Đoạn ruột vỡ trong ổ bụng. Có lẽ đứng mấp mé bên bờ vực nguy hiểm, người đàn bà ba mươi chín tuổi bỗng thấy mình không có gì hết, ngoài ông cha của con bà năm khi mười họa về ngủ chung một vài hôm, ngoài những ông bồ yêu đương tỉnh rụi, ngoài thằng con trai mười bảy tuổi thích nấu ăn, trồng hoa và ngủ rúc trong nách mẹ. Bà bỗng đòi hỏi một gia sản sờ nắm được, ngoài thứ rõ ràng nhất là tiền và đất đai, còn có một gia đình hoàn hảo chứ không phải một nửa như bây giờ. Ngoài thằng con sáng xách xe đi làm, còn có một cô con dâu sẽ cùng bà đi mua sắm và những đứa cháu nhỏ chạy quanh bôi trét chì màu, cút mũi lên vách.

Thùy qua mượn tập chép bài, ngơ ngác nghe mẹ cậu thì thào:

- Cháu thấy Ân của cô có đẹp trai không? Quá đẹp, há?

Những bữa Thùy quá giang xe cậu, mẹ hí hửng. Cậu hôn Thùy cũng để trả lời câu hỏi của mẹ, khi lo lắng rồi rầm chim cậu, “có lên thường không đó, ông con?”. Tối đó cậu dán Thùy dính chặt vào rào, còn mình thì dính vô cô bạn, đặt môi ngang theo một góc bốn lăm độ. Cậu nhớ khóe miệng Thùy vẫn còn dính muối ớt do hai đứa vừa ăn sơ ri xong. Nhờ vậy nụ hôn không quá lạt. Thùy xô được cậu ra, lia lia quẹt miệng bằng cùi tay, nói Ân là đồ khùng rồi bỏ chạy. Đèn hắt ra từ ban công soi đôi gò má chín nẫu.

Biết đâu vì lần đó mà Thùy chờ mình, cậu hay nghĩ vậy mỗi lần về thấy cô bạn gái vẫn chưa ai bước tới. Mẹ cậu vào viện Thùy cứ dấm ngực tức tối vì đã vắng nhà. Giờ Thùy cũng lấy chồng, mẹ nói muộn màng là do cậu.

Giờ mẹ đặt hy vọng vào cô gái khác.

Giờ cậu ở chỗ nhìn đâu cũng thấy thánh đài.

Kiến trúc thánh đài giống nhau, nằm trên chùng chục bậc tam cấp là tượng một bà mẹ trẻ ôm xác đứa trẻ trên tay. Cả hai đều mập mạp no căng. Chung quanh cụm tượng là những bồn hoa. Một cái mái vòm tròn che bia đá, theo hình lá sen hay cánh sen, dĩ nhiên chúng thô dày. Bốn phía treo những lá bùa nguyệt ngoác. Người ta giải thích để vong bên giặc không vào được nơi linh thiêng đó, chỉ có bên mình thôi. Cả linh hồn cũng chia ta - địch.

Nước sông Di vẫn lạnh buốt khi chảy qua đây nhưng dần thêm hai mươi cây số nữa có mấy con rạch liên thông với sông Mê chảy song song, chỉ cách một dãy đồi thấp nằm giữa cánh đồng chó trâu đều ngập. Năm nào lũ lớn thì hai dòng hợp một, làm thành cái biển nước, tham lam nuốt gọn cây cối đất đai, được chừng tháng thì lũ rút. Sông Di lại một mình đi theo hướng Tây Nam, chảy hối hả như nghĩ sẽ đuổi kịp dòng sông vĩ đại phía bên kia. Nhưng nó chỉ gặp vài ba con rạch còm. Đạn được và lính tráng được đưa vào mạn Tây sông Di bằng đường này.

- Ta thủ cái khăn ướt, nằm dưới chiếc ghe hai lườn. Bên trên chất đầy những thứ cây trái rau quả trong vườn. Giặc làm cái trạm ở chỗ kia kìa.

Ông già lo việc nhang khói cho một thánh đài chỉ tay xuống một bến sông còn chơ vơ cái cầu bằng bê tông xám ngoét. Màu của sự mục rã. Bên dưới má phải ông bị thủng một lỗ có thể nóng vừa một đồng xu, làm cho giọng ông hụp hà hụp hử vì thiếu hơi. Ông già nhả khói thuốc lá bằng miệng nhưng khói cứ len qua cái lỗ thủng ấy, cậu như dôi theo một đứa trẻ nghịch không thềm qua cổng mà chỉ thích trèo rào, chui lỗ chó. Nhìn hơi quái đản.

- Bữa đó nằm giữa cái khe ván nên bị chĩa tui nó đâm trúng. Cũng may ta có khăn lau mũi chĩa, đau mấy cũng không quên xóa máu trên đó nên mới qua trạm được. Không là bị lộ hết tội.

- Họ không ngửi được mùi máu còn vương trên đó sao?

- Phải sành lắm thì mới biết. Mùi máu với mùi thép gì cũng tanh tanh như nhau.

Trật áo ra, trên người ông còn vài chục vết sẹo khác do chĩa đâm. Sẹo lồi. Sách lịch sử nói họ đã tắm nhiều chất độc vào mũi chĩa, không chết ngay thì cũng chết vì uốn ván, nhiễm trùng. Nhưng cậu không tin sách lịch sử lắm, chúng hay đứng về phía người thắng cuộc.

Kiểm đếm lại, những thứ cậu tin không đầy đầu ngón tay. Thứ khiến cậu tuyệt đối tin vừa đánh mất.

Những xóm làng mới gầy dựng lại sau chiến tranh cách thị trấn cũ ba cây số. Tàn tích được giữ nguyên, như ông già nói, để người ta nhìn thấy mà không quên được mối thù. Ông già rót trà ra, câu chuyện thỉnh thoảng bị đứt đoạn vì những người ngang qua ới chào, thăm hỏi. Và bướm xám thì bay xập xòe. Giờ không phải mùa bướm nhơ nhỡn đâu, ta. Cậu hơi thắc mắc.

Vài cơn gió lẻ bất ngờ thổi qua, lạnh đến chân cổ.

Lạt miệng, ghé tiệm nước bên đường mua thanh kẹo cao su, loại vỏ xanh, con bé bán hàng cau mặt:

- Đời nào mà em bán kẹo của giặc. Anh mua kẹo gừng đi, ngon hơn nhiều.

Em bé gằn giọng chữ giặc, mắt vẫn những tia máu. Con nít con nôi hỉ mũi chưa sạch mà ai bày đặt cho nuôi oán thù chi. Mớ kẹo bỏ vô túi áo khi qua khỏi ngã ba thì thành những viên sỏi nhỏ, cả viên nằm trong miệng cậu nẩy giờ nổng mùi gừng cũng là hòn sỏi đâm nhói đầu lưỡi. Cậu sùng sốt nhả viên đá ra lòng tay cho Xu coi. Một người đi ngang qua nghe chuyện bảo à con bé đó ngày nào cũng về bán kẹo. Có người ăn tham quá nên gầy rãnh luôn. Cũng

may mấy cậu không mua trứng luộc chỗ ông Tường ở dưới gốc đa đằng kia, không thì ních một bụng đầy ứ đất sinh.

- Họ ở đâu mà về?

- Ở *dưới*.

- Trời, sợ quá vậy. Ngày nào họ cũng về hả chị?

- Đâu biết. Tòì thì thoảng mới về nên không rõ. Hồi trước tôi cũng sợ muốn chết, nhưng xuống *dưới* rồi mới biết họ cũng hiền queo thôi.

Người phụ nữ nọ lau mồ hôi, túm mớ tóc buộc lại lộ ra cái gáy trắng xanh dong dãi, cặp nón đi trong lúc cậu chờ ra và Xu hít hà kêu ui trời trời sướng quá khi xem lại bức ảnh chụp phía lưng chị. Không có người và cái bóng nào trong đó, chỉ là con đường nhựa vắng tanh. Lún phún những cỏ mọc theo kẽ nhựa nứt.

Ông già chèo queo giữ thánh đài, có phải cũng vừa về?

11.

Anh Bằng đã từng đưa cậu đi chợ Chằm, năm đó vừa nhảy cóc sang tòa báo thứ hai. Quen anh qua mấy cái truyện ngắn đăng báo mà anh bảo cũng được đấy, có cơ hay. Thư qua thư lại, cậu mới biết từ có cơ hay đến hay là một khoảng xa mù. Coi như kết bạn. Anh Bằng rủ có chỗ này được lắm, sau Tết ra chơi. Mừng bốn Tết rét mướt, môi cậu nẻ mấy vết, biếng nói biếng ăn vì cứ mở miệng thì đau. Mẹ cứ cầm nhần trên điện thoại là đã bảo mang vaseline theo mà không nghe.

- Cái người đội khăn mỏ quạ kia là ma đúng không? -
Cô bồ anh Bằng cứ nín tay anh thì thảo - Người kia nữa, cũng ma hử?

Anh Bằng cười, em đã gọi họ là người, thì họ là người. Cậu cũng nghĩ vậy. Bước qua cây đa đầu chợ thấy những nhức mặt, rét hơn lúc đi trên đường, gió hui hút từng cơn, quần cậu cứ chực tuột xuống. Trời này đi tè cũng ngại, đầu ngón tay lạnh, cú bới mãi mà không thấy cục cu đầu. Anh Bằng quàng eo cô bỏ đi đằng trước, một chòm sương vắt ngang vai. Cậu cóm róm xán vào một hàng bánh rán, không phải vì bánh mà vì lửa, nhìn thèm. Chị bán bánh tên Chất, nói tiếng dạ của cậu thật dễ thương, hay cậu cho chị đứa con đi. Mặt chị tỉnh đến mức cậu ảo tưởng vừa rồi chị hỏi xin cái khăn, hay một sợi tóc.

- Trời lạnh ghê há chị. - Cậu giả vờ lơ đi.

- Về dưới một mình buồn lắm. Cho chị một đứa con, nhé! Chị sẽ dạy nó dạ dạ suốt ngày, nghe chắc mê ly.

Chị nói, quần thêm một vòng khăn nữa che đi nửa dưới của gương mặt, chỉ hở ánh nhìn rười rượi, chân mày hơi rậm mọc lan xuống mí mắt.

Hôm đó về lại Hà Nội, sốt vật cậu nằm bẹp ở văn phòng báo. Anh Bằng nói do khí âm ở chợ Chằm nhiều quá. Hồi xưa mua bán ở đó người ta còn thả tiền vào chậu nước, tiền chìm là tiền thật, ấy, là xưa dân mình dùng tiền xu. Nếu không thì mang tiền về nhà thấy chỉ là nắm lá, nắm cỏ. Chẳng nhận biết được ai người âm người dương. Anh đã từng gặp ông nội anh ở đó, ngồi rít thuốc Lào trông rất là sáng khoái. Gặp anh ông hỏi sao phiên năm ngoái không đi thăm tao. Anh bảo Tết trước con bận. Ông cốc đầu anh đau điếng, điều quá, mày trốn đi núi chơi với gái. Tao mua đất cho mày dưới này rồi đấy, cất nhà xong vẫn thừa mảnh

vườn để trồng đào. Chùng mày xuống chắc đào cao khỏi đầu. Rồi ông đi, để mình anh ngồi cùng mùi khói thuốc lảo lẩn quẩn trong sương.

Cậu không kể với anh Bằng chuyện mình làm với chị Chất ở đụn rơm nát phía sau cái rào đá ong. Cậu không phải loại dễ dãi chung đụng, nhưng người đàn bà bán bánh rán gây nhớ chị San. Chẳng có kỳ tích nào, cậu không *lên* được, cục cu vẫn nhũn ra như đã từng hờ hững với đàn bà. Môi chị lạnh quá. Hồm cổ bốc hơi như băng. Chị bảo không sao. Năm sau cậu lại tới nhé, chị chờ.

Năm sau, mừng bốn Tết cậu ra đảo chơi với Tú, mở màn cho cái gọi là “năm biển đảo”, tức là cả năm chỉ đi chơi ở đảo thôi, không phải vì tinh thần dân tộc lên cao như báo chí hô hào, chỉ là đảo xa ngoài đó vắng người. Cậu quên mất cuộc hẹn chợ Chằm. Buổi tối thì anh Bằng gọi, nói có người hỏi thăm chú đây này. Cậu nói dối, bảo mẹ giữ lại nhà ăn Tết nên thất hẹn. Sau anh Bằng kể lúc chuyển lời, người đàn bà lau nước mắt bỏ đi, bảo nhớ tiếng dạ của cậu thanh niên đó quá. Về dưới chuyện này sẽ buồn hơn.

Xu nghe cậu kể, bảo anh ta cũng đến đó rồi, hai lần.

- Gặp không?

- Không. Chắc chưa chết, còn sống vất vưởng ở đâu đó.

Cậu không biết Xu nói về ai, cô gái bị bán vào những ổ chứa hay một người quen khác. Mà cậu cũng không biết mình hỏi về ai, cứ âu ơ cho có. Xu lại không muốn chi tiết hơn.

Lo lắng cho Lượm, anh ta như đang ngậm ngọc. Cậu tự

hỏi cái buồn rúc rủa mình có phải vì thừa tiếng nói ầm của Xu hay vì cây cỏ ở Trung Sơn đang mùa thay lá. Không bước chân, không ánh nhìn nào không gặp lá, giẫm lên lá, hoặc đè nghiêng tầng tầng lá.

Sông Di cũng giấu mặt dưới lá.

Không còn uốn lượn giữa những dãy đồi sa thạch níu lấy nhau, men theo những thung lũng hẹp, sông sâu và rộng lòng hơn, nước xanh ngần ngật có thể phân biệt thượng và hạ nguồn sông Di bằng bãi sông. Khi chảy qua Trung Sơn, bãi sông đã xuất hiện cát vàng, thay vì bùn. Nước không còn cái màu đen ngăm gộc rề của những rặng dừa nước miền hạ nữa. Cậu búng tay vào một khoảng chưa được đánh dấu trên bản đồ mà bọn cậu đã nhảy cóc, nói với giấy, “rồi tụi tao quay lại...”. Nhìn vào những vết mực trên bản đồ, hành trình có vẻ lờ mờ vì bọn cậu thống nhất với nhau cứ thấy chỗ nào có tên ẩn tượng thì đi trước, ưu tiên ở đâu có lễ hội, ở đâu có phong cảnh nổi trội. Chẳng nên thật thà bám sườn sông mà đi, cũng phải vòng vèo đổi gió. Có bữa Xu miết ngón tay vào chỗ Di Ổ, nói cái tên này cũng lạ, bỏ qua sao?

Cậu đã đi rồi. Cùng với Tú. Hôm đó hai người mang theo kính lặn và quần bơi, lấy hai vé xe đêm đi Nha Trang. Ngồi ở bến xe chờ xe chạy thì nghe một đám người nhắc đến chợ Thương, Di Ổ. Bà già đội khăn kẻ trắng xanh nói hội tám năm nay chắc tình của tôi chỉ còn ngúc ngoác được mỗi ngón chân cái thôi, từng tuổi này chim chóc xui đi rồi. Một ông già mặc áo vest xám tro cười nói tôi nhớ hội năm Bính Ngọ bà kêu lớn nhất. Còn ông thì làm vỡ

lu mái, làm ai cũng thấy cả hai trần truồng. Lu nút sẵn đó chớ, mắc mớ gì tôi?

Họ đang nhắc về hội Tắm Lu ở chợ Thương, diễn ra vào rằm tháng Hai những năm chẵn. Hàng trăm lu mái được mang ra đặt dưới vườn phượng trắng. Người ta gánh nước sông Di đổ lưng lũng lu, rồi từng đôi người trèo vào tắm rửa kỳ cọ cho nhau. Họ là những người yêu mà không lấy được, thích mà không dám nói ra.

- À, là kiểu như chợ Khâu Vai vậy hả dì hai? – Tú háo hức hỏi.

- Khâu Vai là chợ gì? Tụi dì cũng đi tứ phương nhưng chưa tới chợ đó lần nào.

Tú kể sơ sơ về cái chợ trên núi cao, mỗi năm một phiên để những người yêu nhau tìm lại. Bà già đội khăn kẻ vổ tay cái đóp, nói vậy thì giống chợ Thương của dì rồi. Có khi ở đó nghe nói về xứ dì nên học đòi làm theo. Dì nghĩ cái nước mình cũng nên chọn một ngày quốc lễ để những người chịu ngang trái hẹn hò. Gọi là ngày Thương, cho nó có chất người.

Bà già này đã đi ba chặng xe trước khi trèo lên chặng thứ tư về Di Ổ để dự hội Tắm Lu. Bà cũng là người xa chợ Thương lâu nhất. Từ những năm sáu chín. Một bà bòm bèm nhai trầu chạy nạn Huê Kiều hồi tám hai. Ông già mặc vest xám tro đi lính năm bảy tư. Một ông già chột mắt trái được con cái rước đi Vũng Thuyền sống vào cuối năm chín tám.

- Mấy đứa thấy phượng trắng chưa? Trời, vậy chết xuống mắc cỡ với diêm vương lắm à. Không có chỗ nào có

loại phượng đó đâu. Năm nào hội Tắm nó cũng nở bung cả chợ.

Cậu nói với Tú không muốn mắc cỡ với diêm vương đâu. Tú phì cười chạy mua hai vé đi chợ Thương. Vé Nha Trang chưa chạm đáy sọt rác thì bị gió cuốn bay xấp xỉ. Hôm đó bọn cậu không mang máy tính theo nên không lên mạng tìm thông tin về lễ hội, chợ và cái chỗ nằm bên sông Di đó. Nhưng suốt hành trình tám tiếng đồng hồ ngồi trên chiếc xe ọp ẹp những ông bà già về hội đã vẽ căn kê chi tiết một miền đất lạ lùng. Nhà không có cửa, thông thống ngó ra sông. Vào tháng hai phượng trắng nở bừng soi vào đâu cũng thấy hoa. Món cá cháy ở đó bắt lên khỏi nước là chết, nên ăn ngay. Cá đây bụng trứng nên ai tham ăn cũng đau bụng tiêu chảy té re. Cá cháy mà kho lạt, băm xoài sống ngâm chung là hết sảy. Phải là xoài quéo ấy nghen, thứ đó ăn một mình không ngon, nhưng chịu cá cháy lắm. Chợ Thương còn có lá rầu mọc hoang dại dưới bãi sông, luộc lên rồi chấm với tương ăn kèm cơm nguội bể bụng không hay.

- Chống dì suốt ngày đòi món đó. Nhưng cái bụi rầu dì bưng đem đi, ra khỏi chợ Thương trông đâu cũng đáng. Kiểm đâu ra mà ăn. Ấy, là hồi còn sống chung.

- Ủa, giờ sao?

- Bỏ nhau rồi.

Giữa những câu chuyện rôm rả gần như suốt đêm, là bàn tay day diết miết vào giữa hai đùi cậu, và ở quãng đường không có ánh đèn hắt vào xe, Tú lén lút thả lưỡi vào miệng cậu. Đầu lưỡi Tú nhọn, mỗi lần vậy cậu lại cảm

giác có một giọt lười rơi vào cổ họng mình. Ngọt lừ. Vội vã nhưng vẫn thích vì cái cảm giác vụng trộm. Ăn vụng thường ngon.

- Sao lại bỏ nhau hả dì? – Tú háu chuyện nhưng tay không thôi háu người cậu.

Bà già đội khăn nói trong cái rèm tối xum.

- Ghen. Dì nhớ cái cảnh ông chồng dì xì xục bà Thiềm ở bên sông. Không phải dì nhìn coi, mà bữa đó lu bể làm hai như ông Hai này trước cũng bị. Hội ấy lâu rồi, đầu hồi dì với ông mới lấy nhau. Hồi còn sống ở chợ Thương cứ nhắc chuyện đó làm vui. Ông nhớ không, tôi lấy khăn che *thằng nhỏ* lại rồi đi tìm cái lu khác cho ông. Nhớ không, bà Thiềm còn chưa kịp khép chân. Đó, nhắc mà cười vui vẻ. Nhưng khi ra khỏi cái đất Di Ổ, nhớ tới lại ghen điên điên. Sùng sục miết rồi bỏ nhau luôn.

- Phải đó, người ta cũng như lá rêu, bung ra khỏi chợ Thương thì sống đó nhưng mất hương vị.

Ông già một mắt phụ họa.

Một quầng lặng khiến cậu nghĩ họ đã ngủ rồi, mắt cậu bắt đầu nhắm hờ, chỉ hé một khe nhỏ đủ để những ngọn đèn đường hóa thành từng bó ánh sáng xoắn xuýt, gầy gáp. Một thú vui thâm lặng, riêng tư mà cậu có được hồi sinh viên, trên những chuyến xe đò đi về giữa nhà mẹ và Sài Gòn. Bấy người thao thức lại dậy chuyện lên. Tình của tôi không biết còn mất, lần hội trước cô ấy đau gan nặng lắm, da cứ vàng vọt. Nhìn phát ứa nước mắt ra. Ừ, ông bổ tôi có khi phải chống gậy đến nơi, mười năm rồi mà. Đêm tối, cậu đoán là giọng nói kia của bà già ăn trầu vì

thoảng lại mùi trâu. Xe tạt qua bến chợ Thương khi mới bốn giờ sáng. Chợ chong vài ba ngọn đèn đường lúa thừa, và những bóng đèn thì tối mù vì thiêu thân sướt rướt rơi vào để chết. Được cái trăng tỏ. Bà già đội khăn mở cái túi xách đem son phấn ra bôi mặt, bồi hồi nói quên mất chai dầu thơm ở nhà. Cậu ngó mấy bà già chờn vờn mặt phấn cảm giác như đang coi hát bội. Tú trải tấm áo mưa cho cậu ngồi, hơi so vai. Sương nhiều đến nỗi có thể ngồi được. Tú hồi có cảm giác như đang chiêm bao không? Cậu gật đầu.

Chợ Thương dần rõ nét dưới mặt trời. Hoàn toàn không giống như cậu hình dung qua những thêu dệt móm mém của mấy ông bà già trên xe. Trời đất, phượng trắng đâu? Dãy nhà sàn chỗ vàm sông mất rồi. Còn lễ hội, cái lễ hội mà tôi phải ky cóp tiền mười năm mới về với nó được, đâu? Đâu? Sao mọc cái trung tâm thương mại chình ình chỗ này?

Một đôi vợ chồng quét chợ bị đám người hoảng loạn níu lấy, hỏi Hội Tầm Lu người ta làm ở chỗ nào. Anh chồng ngáp ỏi hời, tay không ngừng nhặt ra mấy món đồ nhựa có thể bán ve chai.

- Hội đó hả? Kỷ niệm quốc khánh năm chẵn thì có diễn ở sân bóng.

- Hội thì sao lại diễn, hả trời? – Một đôi già đồng loạt kêu cái kẻ đang ung dung ở trên cao kia ra hỏi.

Cậu nhớ chuyến đi đó đến nỗi giờ mở bản đồ lại nhìn thấy Di Ổ trước tiên. Cũng là lần thứ hai cậu rửa tay trên sông Di. Ba năm trước.

Giờ cậu khoanh dấu mực chặn nó ở Trung Sơn.

Ở đây từng có hai dòng họ nổi tiếng, không chỉ bởi vì giàu có, còn vì người của họ Nguyễn và Trương luôn làm quan lớn trong triều, từ đời này qua đời khác. Cuộc tranh đoạt quyền hành được xem là tàn khốc nhất năm thứ 111 sau công nguyên, dẫn đến hai họ ra lệnh ngăn dòng sông Di ở giữa dãy Trung Sơn. Trải dài mười lăm ngọn núi, đập ranh giới của hai họ được xây ở nửa núi thứ tám, đếm từ Đông vào. Cuộc tranh cãi xem đếm từ Bắc vào như Nguyễn muốn hay đếm từ Nam ra như Trương đòi đã làm đập thi công muộn đến ba năm. *Di lưu ký* viết “gia đình hai họ chẻ tre làm lồng, đường kính 3 thước, dài 10 trượng, chất đá vào trong để ngăn sông”.

“Nếu có thể chia trời được thì ta đã chia rồi, hướng chỉ là dòng nước Bất Nghĩa Giang này. Sông cũng chỉ được chọn một họ mà theo”. Câu nói nổi tiếng của Nguyễn Tấn Vũ được thư tịch cổ ghi lại, như một minh chứng cho sự quyết liệt khi ấy. Ba trăm năm họ Nguyễn gọi tên sông là Bất Nghĩa, chỉ vì nó chạy từ Bắc vào. Cậu nghe mà tức anh ách.

Chỗ đập chắn dòng đó giờ chỉ có một văn bia ghi đã có một vạn lẻ người chết tại nơi này. Một ngôi chùa cất trên nền núi đã bị khoét sâu từ hồi lấy đá ngăn dòng chia thiên hạ. Một nhà sư trẻ nói trụ trì của ông quả quyết *Di lưu ký* là do sư tổ thảo, từ sự kiện ngăn sông mãi mà không thành ấy. Nhà chùa so sánh vào nét chữ của cuốn sách cổ đang giữ ở bảo tàng quốc gia, và những bài văn tế được cất trong tháp thiêng trong vườn thuốc. Vị trụ trì đi vắng, nghe bảo tham dự một đại hội Phật giáo. Cũng hơi tiếc,

nghe đồn ông đã tự hủy hoại nhân dạng của mình cho xấu xí đi, vì tín nữ đến chùa say vẻ đẹp của sư mà đòi ở lại.

- Tôi là đàn ông mà lần đầu gặp trụ trì còn mê mà. Hồi đó mới mười sáu tuổi.

Vị sư vừa mới xuất gia cười. Ông đã trải qua nhiều nghề trước khi xuống tóc. Cậu ngỡ là nỗi choáng váng của thằng con trai mười sáu tuổi đứng trước vị trụ trì đã âm thầm dẫn con người này quay lại.

- Đạo nào cũng dỗi theo sông này mà.

Sư nói vậy khi cậu bảo có một nhà truyền giáo nước ngoài cũng quan tâm đến sông Di trong cuốn sách của mình.

Cậu hỏi trước khi xuất gia tên tục của sư là gì. Ông cười nhẹ như hiểu ý cậu, bảo chỉ có một chữ Nhơn thôi.

Những bậc thang đổ theo sườn núi thả dài xuống tận bờ sông đang lưng nước. Một dòng lá đỏ chảy ung dung, đá dưới đáy làm nên những xoáy nước nhỏ, như xoáy trầu, làm cho vài chiếc lá xoay thất thần. Mặt sông bình thản như chưa từng bị chặn. Ba lần ngăn ba lần con đập vỡ. Người ta đã chìm nhiều mỹ nữ vào sông để cung tiến thủy thần, đã yếm nhiều tượng xuống đáy nước mà không ăn thua.

- Sông phải chảy đời của nó chứ.

Sư nói. Cậu hơi ngẩn ra. Ông phải đi thỉnh chuông và bảo bọn cậu cứ chơi loanh quanh, chiều ăn bữa cơm chay cùng nhà chùa. Người khuất sau cửa chùa giầy lát, bỗng từng hồi chuông chảy tràn không gian, len vào từng hẻm núi, từng gò đá, từng khe nhỏ của những hạt cát bên sông.

Bỗng đứng trông Xu nhỏ nhoi, chắc vì cậu nhìn từ trên cao xuống. Cũng có thể vì khi lo lắng, Xu xuôi vai lại. Cái ý nghĩ ôm anh ta từ phía sau mạnh mẽ đến nỗi đã kéo cậu bước gần như chạy xuống những bậc đá xanh rêu, nhưng rồi cậu kịp tỉnh táo khi cách anh ta chỉ hai chiếc giày:

- Mình cũng trôi y như tụi nó. Tối đầu hay tối đó. Hơi đầu mà lo.

Cậu giả dò bằng quơ ném hòn đá nhỏ xuống dòng sông lá. Giọng cậu hơi run dù thèm muốn điên rồ đã kiểm soát được. Xu sẽ sợ hãi, phải, anh ta không có dấu hiệu gì là người-giống-như-mình. Anh ta tỏ ra coi khinh nhóm Quý bà trên quảng đường đi tới cây Bi-ia. Xu bảo, ừ, về thôi. Có mất thêm một người anh em nữa, cũng chỉ thêm một vết sẹo, chẳng làm Xu chết được.

Những chiếc xe tải chở vật liệu như bối lá khô và rác rưởi bằng hai bánh xe đằng sau, hắt vào mặt những kẻ đi đường bé mọn. Nhà thờ của họ Nguyễn đang được tu sửa lại. Bà già bán nước mía ở góc thành cũ bảo chắc vì nhà thờ họ Trương vừa coi nói xong.

- Đẹp lắm. Hai cậu chưa tới đó coi như chưa tới Trung Sơn.

Vừa nãy ngang qua hai khu vườn ngùn ngụt khách tham quan, cậu hỏi Xu có muốn ghé qua không, những thú quý hiếm, lộng lẫy nhất trên đời đều tập trung ở đó. Xu lắc đầu.

- Tôi cảm ghét bọn nhà giàu.

Bối thì không ghét nhà giàu, nhưng ghét những chỗ

đồng người. Anh ta nói Nam Cực vẫn là nơi đẹp nhất vì nó ít dấu chân người nhất.

Cậu hay nhớ tới Bối nói này nói kia, nhất là lúc mây đen oằn nước báo hiệu một cơn giông. Lúc nhìn thấy một tia sét giã giũa trên khoảng không bỗng rã. Lúc bỗng mưa vỡ toác, đổ ào xuống mặt đất. Bối bật tằm sau cái tin nhả đầy hàm ý trách cứ kia, như thể một cơn lốc xoáy đã vùi thân xác anh ta vào đụn cát, một tia sét nóng ba chục ngàn độ đã làm tan chảy đến mẩu xương cuối cùng. Đôi khi thấy có chút áy náy. Có phải khi ấy cậu chỉ cần chạy ra đường ngo quanh, Bối lại hiện ra cười híc hác? Nhưng cũng có lúc cậu nghĩ Bối không có thật, chỉ là giấc mơ thôi. Cậu không giữ tấm ảnh nào chụp chung với anh ta, chỉ tấm duy nhất chụp cả ba mặt mày nhem nhuốc đứng bên chiếc xe lam vừa bò lạch bạch lên khỏi dốc Sương Mù. Người cả ba ám khói đen trũi. Cậu thì vừa nôn xong nên quanh miệng khói cũng trôi theo dải nhớt, như hể. Lúc bước xuống xe cậu quyết liệt gạt bỏ xe lam ra khỏi danh sách những phương tiện di chuyển của mình. Ngồi thùng xe đằng sau cứ thấy mọi thứ bên đường trôi tuột về phía sau vùn vụt, cậu chóng mặt lả đi.

Tấm ảnh đó không còn, vì chụp bằng máy của Bối.

Ngồi ăn cơm ở chợ nhật được chuyện ba người đàn bà tên Ánh. Bà Ánh ở Tây Nguyên mót cà phê bị chủ vườn thả chó cắn xé đến chết. Một người tên Ánh ở Hà Lam mắc chứng bệnh ái tử thi, đào lấy cốt chồng đắp thạch cao để ôm ấp bảy năm nay. Một Ánh khác có cái máy ảnh bằng bao thuốc lá hay đi lang thang theo các làng xóm

ven sông chụp ảnh cho người già, dùng để thờ khi họ trăm tuổi.

Người đàn ông tóc rối bù chụp lấy gương mặt nhỏ thó, gần như không có cằm, lẩn trong cái bị bàng trong số bảy bị bàng ra tấm ảnh lồng trong khung kính nhỏ, nói đây, cái này là cô Ánh chụp cho mẹ tôi.

- Hồi đó mẹ còn sống - Chị vợ bổ sung thêm một chi tiết thừa - Cô đó chụp ảnh cho tất cả người già trong xóm tôi. Ai cũng đẹp.

Ảnh chụp bà già hơi mỉm cười, mặt hơi nghiêng về bên trái. Chị vợ nói vì mắt phải là mắt giả, như lấp cục đạn cu li vào đó. Nhưng chụp vậy thì đâu có thấy, nên mẹ chống tôi ưng bụng lắm. Một hiệu ứng có sẵn trên máy ảnh số làm tối bốn góc ảnh, khiến gương mặt bà cụ bật lên, ngồi ngời, bất chấp những nếp nhăn.

Đôi vợ chồng cùng đứa con đang ngủ oạt ra kia đến từ Vịnh Mốc, hạ lưu sông Di. Họ dọn nhà đi về bên vợ, một cô người Sơn Phước. Ở đó đang sôi sục bởi tìm thủy tùng.

- Tháng trước chú tôi trúng thủy tùng bạc tỉ. Ham quá. Nên đùm núu nhau đi. Gia tài gom được có từng này thôi. Trong giỏ kia có cái lư hương của ông bà già chồng tôi.

Nhưng cậu chỉ gật gù cho có, cố chờ cơn huyền thuyên về thủy tùng kia ngừng lại, để hỏi chuyện Ánh.

- À, cái cô đó lang thang qua xóm tôi cũng lâu rồi, nè ông nhớ năm nào không? Để coi, nhà mình làm giỗ mẹ lần thứ tư, tức là cổ cũng ghé qua chừng năm năm. Nước lên cao lắm, tôi nhớ phải kê đồ đạc trong nhà. Không nhớ

mặt mũi đâu, chỉ biết là đẹp, vì tôi thắc mắc sao đẹp mà lại đi có một mình. Hỏi chuyện gia đình cổ chỉ cười.

- Chị ấy có răng khểnh không?

- Không nhớ. Nhưng mặt cô Ánh cứ rầu rầu, coi bộ lo lắng. Hỏi thì cổ nói có thằng nhỏ lúc này hay bám theo đòi lấy cổ làm vợ. Cổ trốn cách nào cũng bị tìm ra. Tôi còn không tin, nói làm gì có đàn ông nào trên đời này si tình dữ vậy. Mà thật, cô Ánh đi khỏi Vịnh Mốc chừng hai ngày thì có thằng nhỏ ghé hỏi cô đi hướng nào. Ông còn nhớ mặt thằng đó không? Nhớ, đúng không? Phải, ai gặp nó một lần cũng nhớ hết. Vì nó xấu trai chưa từng thấy, xấu đầu xấu đốn, chừng mười mấy tuổi đầu. Phải tôi thì cũng không ưng. Tôi chỉ người mày tìm đi hướng đông nhưng thằng nhỏ cười, nói đừng có xạo, ở đó đâu có mùi của cổ. Rồi thằng nhỏ lội qua sông, càn vô ruộng mía đi về phía cô Ánh từng đi.

Người vợ ngừng nói tợp ít nước trà đá cuối cùng đựng trong cái bọc ni lông. Màu trà vàng một cách hỗn xược. Chị chắc phẫn khích với việc về cổ thổ nên xởi lởi. Ông chống thì héo xèo như cái cây bị nhổ gốc rời đi, chẳng buồn lay động mặt, cứ ôm đứa con trong lòng.

- Nói gì nói thì thằng nhỏ đó với cô Ánh cũng không xứng đôi. Vậy mà đòi lấy cho được.

Không phải lần đầu cậu nghe chuyện về một thằng nhỏ đó. Có lần đứng rửa chân ở bến nước nào gần Vĩnh Châu, một ông già chống gậy đi qua nói phải chú em là đàn bà thì biết đâu gặp rủi với cái mặt buồn xo này. Có thằng nhỏ hay thả trôi theo nước, thấy cô gái trẻ nào ra đứng bờ sông

mà mặt mày râu rĩ là nó rủ đi chơi cho vui. Nhiều người đã theo thằng nhỏ đó, không về, hoặc có về cũng chỉ là những cái xác trôi.

Ánh cự tuyệt cậu bé đó, và bị theo đuổi tới cùng?

Cậu nhả một tin cho sếp, “Vừa gặp một vài dấu chân. Có thể là của chị Ánh”. Ông nhả lại ok. Tưởng đâu ông sẽ vốn vã hơn.

Trời đất ở Trung Sơn, là của Xu. Sân nhà ai cũng trồng đầy hoa cỏ.

- Lâu lắm mới gặp hoa tai thỏ. Sờ thử coi, muốt lắm.

Xu nói khi đi qua cửa nhà nghỉ. Cậu chạm tay vào một cánh hoa sắp rã, nghe mát như chạm vào Lãnh Mỹ A, một loại lụa nức tiếng vùng châu thổ sông Mê. Ở quây tiếp tân người ta giắt vài cành hoa tường vi lên cái bình hoa mẽ miệng. Hồi cô gái tiếp tân chuyển tàu khách đầu tiên của ngày đi Trấn Biên khởi hành lúc mấy giờ, phải lặp lại lần thứ ba và Xu gần như hét lên bởi một nhóm khách du lịch nhốn nháo quanh đó.

Câu hỏi phát ra với âm vực cao nhất đã mang đến cho bọn cậu hai người mới. Một ông già thấp người rần rỏ chừng bảy mươi tuổi và cô gái trẻ, mặt lơ ngơ, ma quái khư khư ôm lấy cái ba lô trong lòng.

- Tụi này cũng muốn đi Trấn Biên cho biết. Đi chung cho vui. Đánh bài tiến lên đủ tay, mà nhậu cũng hay, trà tam rượu tứ mà.

Ông già nói.

Phải đến hôm sau cậu mới phát hiện ra ông già muốn trút rắc rối lên bọn cậu.

12.

Mẹ gọi nói xong rồi, mẹ đã dứt chú Tín rồi, mẹ nói giỡn bảo về nhà bỏ vợ cưới em, vậy mà thằng cha đó trốn biệt luôn. Người thứ mười một hả mẹ? Mười hai chứ, mẹ chỉnh lại, tính luôn cha Ân là mười hai thằng. Ủ, mẹ buồn không? Không, tụi đàn ông là cỏ rạ, mẹ có con rồi thì coi trọng gì tụi nó. Cha Ân mẹ còn không thiết mà. Trời sập thì mẹ cũng còn con. Và những đứa cháu nội nữa chứ. Nghĩ thôi đã sướng rồi. Mẹ rủ nhỏ Trâm đi ăn kem đây.

- Trâm nào?

- Thì con nhỏ làm ở cửa hàng giày dép mẹ tính rước về làm dâu đó.

- Trời, thôi mà, con còn chưa gặp.

- Thôi gì, kệ. Mặt mũi con nhỏ không tệ đâu, trang nhã mảnh dẻ lắm. Đang nghĩ, nếu cháu nội mẹ giống cái mũi thẳng của Ân và đôi mắt to của con nhỏ Trâm, cùng với nước da trắng của mẹ nữa, thì đẹp hết sảy...

Cũng là một ý tưởng kiểu kết hợp gien của ông giáo sư xấu mà khôn với bà vợ xuẩn ngốc nhưng xinh đẹp, và ai cũng biết là kết quả hơi xa hơn mong đợi. Cậu định nói thì mẹ ngắt máy rồi, cậu mừng tưởng mẹ đang khom người máng cái quai giày vào bàn chân dài ngoẵng, có thể mẹ nhảy cò cò trên một chiếc giày để tìm chiếc kia nằm đâu đó.

Tự dừng nghĩ mẹ không có thói quen lắng nghe cậu nói. Việc lắng nghe, là của cậu. Việc nhận kỳ vọng và yêu thương, là của cậu.

Tàu đi Trấn Biên mỗi ngày hai chuyến, sáng sớm và giữa trưa. Sáng sau lúc loay hoay tìm chỗ ngồi thì ông già ới lên, đây nè mấy nhóc. Mình bị đón lỏng, ý nghĩ đó rên lên trong đầu. Ông già nói đã giành chỗ cho hai đứa rồi. Xu muốn chỗ gần cửa sổ, ông già và cô gái dịch vào. Thật ra chỉ ông già di chuyển, cô gái thì như dính lấy ông.

- Không phải con đâu, mà càng không phải bồ bịch. Người dung. Vậy mới kỳ.

Ông già kể. Mũi tàu chẻ dòng lá rời khỏi Trung Sơn, rúc lên mấy hồi còi ụt utherford.

Theo lời ông già thì cô gái trên trời rớt xuống. Bước lên xe là cô đuổi người ngồi kế ông, nói nhường cho em chỗ này không, em là bồ của tía đầu bạc đây, rồi thả phịch

xuống mặc cho ai chứng hừng. Kể đó nó ngủ queo. Tựa đầu vào vai ông, ngủ như đôi từ kiếp trước. Ông già ngồi chết trân, bị mớ tóc cụt lùn kia đâm cổ nhột ran mà không dám nhúc nhích. Chừng xuống ăn sáng ăn trưa con nhỏ cũng đeo dính một bên, thẳng hướng dẫn viên tưởng bỏ bịch, xếp cả hai chung phòng luôn.

- Thôi đi, cười gì mà cười. Không sung sướng đâu, thân già đâu có cơm cháo được, mà cả xe còn trộ, nói lên rằng cái ấy dùng để ấy ấy của ta cần cầu kéo còn không cất lên nổi, làm ăn được gì. Đó, nhìn cảnh này đi, đeo như đĩa...

- Anh Hai kêu em ngồi với chú thì dứt khoát em phải ngồi với chú. Hai nói chú tử tế.

Câu đầu tiên khi tỉnh ngủ và ra mũi tàu hóng gió, cô gái phân bua, giọng cũng nhỏ nhẹ một cách kỳ lạ. Như những âm thanh đó từ một nơi nào khác mượn môi cô để thoảng ra, nghe nửa xa nửa gần.

- Người ta chỉ đeo theo thôi mà, có di hại chú đâu.

- Nhưng ngủ chung làm ta thấy bất tiện. Đi tè cũng không dám xả nước trong người thoải mái. Ông già cãi.

Cô gái hơi nhoẻn cười. Day qua bọn cậu, cô chỉ vào ba lô, bảo Hai nói rất vui làm quen mấy anh. Hai nói anh là con thỏ buồn rầu chó đâu phải đầu gấu gì. Cô gái ngược mắt về phía Xu, nói, về mặt tỉnh trần, có phần tợn tạo không bị cái vẻ người rừng của anh ta nhất.

Nhưng anh Hai cô không phải là cái ba lô, mà là hũ tro cốt nằm trong đó.

Người anh chỉ ra đời trước cô năm phút rưỡi. Hôm đấy

tháng, hai đứa trẻ được buộc chỉ hồng vào tay, như đính ước. Người ta nói làm vậy để hai đứa thỏa tiền duyên kiếp trước cho chúng mạnh giỏi mau lớn. Hai anh em thân thiết cho đến năm mười lăm tuổi, thằng anh thấy mình suốt ngày chơi với em gái thì kỳ cục quá, nên tách ra tìm bạn mới.

Nhưng anh làm gì em cũng cảm nhận được. Có bữa ngồi nhà đọc truyện tranh bỗng nghe chơi với, thì ở gần cầu nào đó anh đang vật vả chích liêu ma túy đầu tiên. Tay cô cũng nhói. Có bữa cô ngồi học cảm thấy người hoang hoải như sốt thì thằng anh nằm co quắp mê sảng ở nhà một thằng bạn nghiện ngập sắp qua đời. Từ hôm đó, cô sống lay lắt, xanh xao như người đang mắc nan y, như sắp chết rồi, như máu cũng bị nhiễm độc, một thứ độc chết người, như thằng anh.

Cái thằng chết dần vì virus tử thần ấy kêu muốn đi hồ Thiên tằm một bữa trăng nước cho đã, đúng hôm ti vi trong phòng bệnh đang chiếu đoạn phim về nơi đó, nhân dịp nó vừa được một tờ báo danh tiếng xếp vào “100 điểm đến trước khi mất”. Buồn cười, hai tuần trước hồ Thiên cũng nằm trong danh sách “100 địa điểm biến mất trước khi đến”, khi một ngọn núi Puvan bọc một phía hồ có nguy cơ nứt vỡ, gây ô nhiễm do người ta khoét lấy đá nung vôi.

Cô xoay người anh để lau rửa những chỗ lở loét bốc mùi, cảm thấy mình đang hi vọng với một bộ xương, và cái sọ đó ngúc ngoắc ngoái lại phía ti vi thều thào, “nhảy xuống cái hồ đó rồi chết cũng sướng”. Cô kể mình hơi hồ hững, ờ, bữa nào rồi hai anh em mình đi.

- Giờ em thực hiện lời hứa đó.

Cậu hỏi cô tên gì, cô nói anh Hai kêu em là Bí Đỏ.

Thình thoảng Bí Đỏ moi ra cái bản đồ cũ, nát đến nỗi nếu lơ đãng sẽ ghép nhầm mảnh Phú Yên sẽ nằm cạnh Quảng Bình còn Hà Tĩnh giáp với Hà Giang. Nó nhàu nhò chùng nào chứng tỏ Bí Đỏ thuộc lòng chùng ấy, ngón tay dò dẫm theo con đường mảnh như kẻ chỉ, ánh chùng coi mình đã đi tới đâu rồi.

Còn lâu lắm mới đến hồ Thiên, Xu nói, xem chùng khó chịu với cái sự sành soạn kia. Bí Đỏ bảo không sao, anh Hai em kêu cứ đi theo mấy anh, vì mấy anh sẽ tới đó. À, đừng lo, em có tiền.

Quyết liệt chứng minh, cô xòe ra một nắm tiền thật lấn trong vàng mã. Ông già cười lục xục trong cổ họng, chắc ông gặp cảnh này rồi.

Xu nói tùy cậu. Mỗi khi nói tùy, nghĩa là Xu không phản đối. Cậu thấy hơi chật chội vì bỗng đứng nhóm tăng lên con số bốn. Không, chính xác là năm người.

Suốt thời gian trên tàu cho đến khi ghé My Lăng ăn cơm, hũ tro cốt luôn chứng tỏ sự có mặt của nó. Ba lô máy móc của Xu đôi khi không còn ở chỗ cũ. Vạt áo của ông già bị buộc vào thành ghế. Trong túi bọn cậu lẩn nhẩn những xác gián. Và bằng cách nào đó bộ sưu tập cái chết của cậu bị lục lợi tung tóe trong lúc cậu chiêm bao thấy Bối nằm dưới một đáy sông, miệng đầy rong rêu và chỗ mắt Bối có con cá nhỏ thập thò.

Đó là lần đầu tiên Bối liên lạc lại với cậu bằng một giấc

mơ. Không biết có liên quan tới tấm giấy nhỏ mà Xu lén để lại cho người mua chiếc xe máy. “*Cẩn thận với cái sườn xe sắp gãy. Không thể cho hay trước vì bọn này cần bán xe*”. Xu tìm cách quay lại nhét vào cốp xe mẫu giấy, hy vọng họ đọc được, hy vọng họ nghĩ rằng lương tâm hai thằng vẫn còn vài cái răng.

Cậu kịp nhìn thấy tờ giấy đó khi Xu chuẩn bị gấp đôi lại, sốc khi thấy những chữ anh ta viết giống hệt như chữ trong thư Bối để lại hôm ở Bình Khê. Giống cả tờ giấy bạc rút ra từ bao thuốc lá.

Chuyện gì đã xảy ra với Bối? Cậu chưa từng thử gọi. Một người đã bỏ đi, với cậu, chỉ là một người bỏ đi. Ông già chắc quen với chuyện phá phách kia, kiên nhẫn ngồi gỡ cái vạt áo mình đang bị buộc vào thành ghế. Chỉ bọn cậu là khó chịu. Xu bảo Bí Đỏ đừng giỡn vô duyên, không thì bọn này phải bỏ cô lại. Bí Đỏ vỗ khề khàng vào ba lô, “thấy chưa, đã nói rồi mà, người ta không thích đâu”. Hũ tro im lặng. Cậu không biết nên tin hay nghi. Mọi chuyện vẫn cứ xảy ra hết sức kỳ cục, sao bọn cậu có thể ngủ quên đến mức bị quấy rối mà không hay? Và như kinh nghiệm của Xu, bọn chôm chia chuyên nghiệp cũng không nhanh tay đến vậy.

Cậu còn không biết trong cái ba lô ấy có hũ tro không, chỉ là nghe kể.

Cô gái chẳng để ý, cứ điềm đậm chứng tỏ rằng thằng anh cô cũng ở quanh đây. Và dù kẻ đó trong suốt, nó cũng có khả năng khuynh đảo sẵn sàng bảo vệ cho cô em gái.

Bí Đỏ dường như phụ thuộc hũ tro tuyệt đối, cả ăn cũng hỏi “Hai ơi ăn gì?”, rồi gục gặc gọi một món không giống ai, trứng đánh lên, trộn nhiều hành tiêu vào đem chưng cách thủy.

- Anh Hai em thích món này.

Được đó, Xu gật gù khi ăn thử. Mềm và thanh, nhẹ nhàng. Món của tiên, bao giờ ăn một món nhẹ nhàng Tú cũng nói vậy. Người nấu món thoát tục ở quán này là người đàn bà ngoài bốn mươi, tóc búi cao để lộ cái gáy xăm một cánh diều đứt dây.

Không phải Ánh. Gáy chị ngắn hơn và không nốt ruồi son nào.

Cái kệ gỗ đặt sát quầy chỗ bà ngồi tính tiền có kê dằng đặc những hũ rượu, vàng sóng sánh như nắng. Bà nói đây là rượu cất từ nước sông Di, hương vị đặc biệt, không đâu có. Rượu chỉ nấu được vào mùa thu, mùa lá rụng xuống dày đặc sông. Lá vừa trôi vừa rã ra, ngấm vào nước, cho ra những mẻ rượu thảo mộc lạ lùng.

- Nhưng ngon mấy cũng đừng uống quá ba chén.

Một thằng nhỏ trạc mười bảy tuổi, chân gác xược lên mặt quầy thu tiền, tóc chải keo tua tủa như sẵn sàng đâm lủng ruột bất cứ con ruồi nào bay rướn qua. Mắt dán vào máy chơi tetris, nó nói bằng giọng căng căng.

- Không tin hả? Quá ba chén sẽ tuyệt tình đó.

- Lại nói bậy rồi. – Người đàn bà kêu vói ra từ trong bếp.

- Thì bà đã bỏ tôi đi khi tôi mới có một tháng tuổi đó thôi.

- Xin con đó, nhắc chi mà nhắc hoài.

- Tôi chỉ nhắc nhở mấy ông anh đây thôi, can chi bà đầu. Mấy ông coi chừng cái thứ rượu mê ly này. Nó có thể khiến mẹ bỏ con, vợ bỏ chồng. Không tin hỏi bà đó coi.

Tàu Trấn Biên rúc còi, Xu mua vội hai bình rượu, bảo lên tàu uống bằng hết xem sao.

- Chỉ có rượu sông Di mới làm cho bà mẹ đem bầu sữa của con mình đem cho thằng nhân tình uống.

Thằng quý tử của quán cơm hần học nói với theo. Nhưng cậu biết nó không nói với khách sắp đi khỏi. Cũng may còn có thứ để người ta trút mọi tội lỗi vào, một thứ gì đó có thể gánh gồng thay cho nhân tính, thí dụ như rượu, bùa ngải, mộng du... Cậu cố tình để lại ba cuốn sách “nghệ thuật buông bỏ”, “khép lại quá khứ hướng tới tương lai”. “màu của lãng quên”, hy vọng giúp ích cho thằng nhỏ. Đi một quãng mới sức nhớ chúng đầu có làm mình nhẹ nhàng hơn

Bọn cậu kéo lên nóc tàu, chỗ người ta thường chất hàng, nhưng như tài công nói, chuyển đi luôn trống, về mới đầy tận ngọn. Hàng hóa mùa này chỉ ngược từ biên giới qua, không có nghĩa là đất nước này không chảy máu. Cậu rót rượu sông Di như rót nắng ra. Bí Đỏ nói anh cô không cho uống, còn lại cậu, Xu và ông già, chia nhau hết một vò bằng sành. Có vẻ bọn cậu bị thằng con tội nghiệt kia dọa thôi, rượu nhẹ man mác, phảng phất mùi lá mục, có một chút ngọt vờn ở cổ họng sau khi đắng, chát xáp lá cà nơi đầu lưỡi. Ông già ngồi chưa bao lâu, rượu ngấm nhanh lão

đảo xuống khoang khách ngủ, Bí Đỏ lẻo đẻo nắm vạt áo đi theo. Chỉ còn lại hai thằng.

Mây gầy mỏng bông trắng mỏng tí trên cao. Sông chảy xiên xiên về hướng Tây Bắc, núi hai bên bờ ngày càng cao, dựng đứng như đang làm rào quây nhốt bọn họ lại. Giữa những khúc quanh, núi khóa phía sau núi sừng trước mặt, cậu thấy mình bị nhốt giữa đá rồi. Lâu lâu nghe tiếng chim hót hải rớt một vài tiếng kêu lẻ. Những chiếc ghe ngược dòng kéo theo những bè gỗ nặng nề, vài người đàn ông say nằm phơi trên đống gỗ đã được ràng rịt kỹ. Nghĩ, người đó mà lặn xuống tận đáy sông thì có kịp tỉnh rượu không. Bỗng dừng mặt trời tối sầm bởi một bầy chim lá rụng đồng nghịt bay qua, hót một bài đồng ca lạ tả.

Xu mê mị trước cảnh tượng ngoạn mục, thay thế nhớ. Chán sông thì day qua chụp ảnh cậu. Dấu hiệu duy nhất cho thấy Xu có uống rượu là đuôi mắt muốt kia hơi đỏ, quầng mắt cũng đỏ, những chỗ còn lại trên mặt đều bị râu che phủ, kể cả vết sẹo lẹm xuống cằm, đã không còn chút dấu vết nào.

Không hài lòng cách cậu ngồi, Xu khẽ nâng mặt cậu, kéo cái buộc tóc xuống, tay rải tóc. Hắn má cậu đang đỏ lắm. Hắn là rượu sông Di đã ngấm vào.

Cậu cắn nhẹ cái vành tai bị sút của Xu, rất nhanh. Lưỡi cậu thoáng chạm vào làn da ngăm nắng kia.

13.

Rượu sông Di vậy mà ghê. Mà coi, thằng nhỏ tao ngóc đầu rồi. Chục năm nay mới có lần này đi đái không lo ướt dép. Ông già hớn hở khoe khi Bí Đỏ vừa rời khỏi ông năm bước, để ngược nhìn những con giang sen rộng cánh bay theo hình cánh cung.

Xu nói thứ rượu đó làm cho anh ta bị ảo giác.

- Tôi thấy Ân cắn tôi. Kỳ cục.

Buột miệng kể lại, Xu tỏ ra hơi sượng sùng. Cậu thậm biết ơn. Thật sự Xu nghĩ là ảo giác hay chỉ giả vờ thôi, với cậu cũng có giá trị như nhau. Anh ta bỏ qua hành động bốc đồng của cậu trên tàu.

Tú đã cưới bốn mươi tám ngày.

Trấn Biên nửa đầu tháng Chín. Trời cao, mây lúc lỉu chờ chín tới. Sông Di bằm bỏ cuốn lá đến biên giới rồi ngập ngừng quay lại hướng Đông, bằng một đường cong ngoa ngoắt. Nhiều tàu bè bất ngờ bởi cú ngoặt quả quyết đã va vào đá, không gây mũi thì cũng lật nhào. Dòng sông cứ ru ngủ bằng cái vẻ thong dong rồi bất ngờ đập vào mặt người ta bằng sự đồng đánh không lường được. Âm thanh nước ập vào vách đá như một tiếng cười hồ hởi.

- A, vậy mới đàn bà chớ. Một hành khách thốt lên ơ hờ.

Mẹ gọi cho cậu, hỏi đã đi đến đâu rồi, và hoàn toàn không để tâm đến câu trả lời. Nếu có thì mẹ cũng chẳng muốn tưởng được một vùng đất xa xôi heo hút, đường bộ không mà đường sông cũng trật vuột. Mẹ riu rít trong điện thoại, nói hú hồn, cha Ân tự dưng xuống nhà, cũng may là chú Dự vừa đi khỏi.

- Cha Ân bị bà chặn đuổi thẳng, vì bắt quả tang đánh quần vợt trong khách sạn, lúc năm giờ sáng.

Mẹ cười hể hả trong điện thoại. Bà chặn mà mẹ vừa nhắc là vợ lớn của cha cậu, người hai lần đẻ con hai lần u uất đến phát điên. Cậu đã gặp một lần, bà cũng xởi lởi nói cười nhưng cậu vẫn sợ vì mắt rợn, mặt mũi nhiều âm khí. Bà hay nhăn tóc lúc rảnh tay, cứ nhai nhai dài dại. Hôm ấy mẹ không chờ cậu ra khỏi nhà cha, nóng lòng nhắn tin hỏi “Bà vợ của cha con có đẹp hơn mẹ không?”. Mẹ chỉ hăm hờ so đo nhan sắc, cậu phì cười. Thiên tính đàn bà đắm rượt vậy hèn gì có đồng ông mê.

- Mẹ tính đợi Ân về để tính coi sơn lại hàng rào.
- Cha làm cũng được mà.
- Thằng đó là khách. Mấy chuyện đó phải có đàn ông trong nhà.

Mẹ thường nấn ná đợi cậu khi phải sửa cái máng xối, thay rèm, ngăn lại gian bếp... “Vì Ân là đàn ông trong nhà”, mẹ cậu hay nhắc đi nhắc lại. Đôi khi mấy chữ đó như gọng kìm siết lấy họng cậu.

- Đang lo thú vị ruột. Cha Ân mà ở đây lâu, mấy thằng bố kia sẽ lủi thủi.

Mẹ chạy đi chạy lại giữa năm bảy người đàn ông. Bà tỉnh, họ tỉnh, làm nên những mối tình tỉnh khô, dù bà luôn khoe “lại một thằng nữa té vô lòng mẹ *chết*”. Nhờ mẹ có nhan sắc và duyên dáng, nhà may của mẹ không mấy khi vắng khách đàn ông. Để khi ruột vỡ, mẹ đến viện một mình. Cậu từ Sài Gòn về đã quá nửa đêm, phòng trực cấp cứu cho cậu xem bản cam kết mà mẹ cậu phải nhờ cậy vào sự quen biết với bác sĩ trực để tự ký. Một chữ ký tê tái.

Cậu vẫn thường kể đi kể lại với Tú sự kiện đó, không bao giờ nghĩ Tú có thể nói, có cười ai thì cũng có khác gì đâu.

Những tin nhắn của Tú ngày càng quỳnh quáng, tối qua Tú hỏi có phải cậu đã có người mới rồi. Câu hỏi đó đi sau tin nhắn của Bách, “Tình cờ thấy Tú của ông đưa vợ tới phòng khám sản khoa. Như một thằng đàn ông bình thường”.

Còn cậu, sao không thể sống bình thường?

Không đầy nửa buổi thì đã nghiêng ngó xong Trấn Biên.

Kiến trúc lớn nhất ở đây là khu vực thuế quan và đồn biên phòng. Cư dân thưa thớt, chợ cũng không đông. Ngang qua một bà già ngồi co ro bán củi, ông già dừng lại hỏi đến bây giờ em vẫn ngồi đây chờ tôi sao? Bà già rớm nước mắt. Đuổi theo bọn cậu, ông già nói con người ta ai cũng có một vài mối tình, cũng như sự cô đơn, cứ khoét vô chỗ đó là ăn chắc. Giữa tiếng cười em, tôi bỗng nghe nhoi nhói nỗi cô độc. Hay em có khoác bao nhiêu áo, có che giấu thế nào thì tôi vẫn thấy sự quạnh hiu. Thả mỗi đó thì cá nào cũng dính. Gấu hơi nổi quạu, chơi gì kỳ vậy cha nội. Ông già cãi, cả đời bà ấy có thể chưa từng nghe được một lời ngọt ngào nào, ta có sao lại không cho? Chỉ vài câu nói băng quơ mà an ủi cả đời người, đáng chớ.

Cậu ngoái nhìn lại chỗ bà già ngồi, thấy bà đã biến mất sau một cơn mưa ruối.

Những cửa vạn đang chơi bài ở bến tàu nói ở Ế Ưu có một tượng đá biết đổ mồ hôi.

- Nếu tụi mày muốn đi thì lấy xe máy mà đi. Mười lăm cây số rừng. Không sợ lạc đâu, cứ men theo bờ sông, hết đường là đến.

Xu mượn được chìa khóa xe mà không phải thế chấp gì. Ông già khen dân biên giới tốt bụng, tin người. Ông chưa biết là có muốn đánh cắp xe thì cũng không thể mang nó đi. Qua biên giới là không thể, và cũng chẳng có con đường bộ nào liên thông với bên ngoài. Sông Di tách Trấn Biên ra một rẻo, hàng trăm năm chưa cây cầu kiên cố nào được bắc qua hai dãy núi. Tụi học trò cứ đu dây hoặc chống bè qua sông.

Tại sao cạnh chữ u lại có một chữ u, không ai biết.

Đó là một cái làng nhỏ chừng mười lăm nóc nhà, hai mươi hai cư dân, phần đông là nam giới. Trưởng làng là một ông thầy giáo đã đến đây từ những năm 60, khi Ế Uu ở thời kỳ cực thịnh, bản làng đông đúc.

- Người Ủ từng ở đây trước khi bị diệt vong.

Ông già kể. Năm ông trưởng làng đến Ế Uu mở trường, tộc Ủ chỉ còn một người đàn ông tên Sắt sống cùng cô con gái duy nhất. Chiến tranh mang đi tất cả những đứa con khác cùng với mười hai người vợ.

Son sinh ra với cái môi sứt rộng, hở khoảng lợi đỏ hồng cùng vài chiếc răng đen xếu xáo. Từ nhỏ khi đi qua khỏi môi cô cũng trở nên dị dạng, xấu xí. Mười sáu tuổi không một thằng con trai nào ngoái nhìn theo. Hai mươi sáu tuổi chưa gã đàn ông nào nhìn thẳng mặt. Ba mươi sáu tuổi Son vẫn hay ngồi khóc khi trong làng có cưới, là lũ nhỏ con của đám bạn đồng trang lứa ngày xưa.

Cháu gái trưởng làng đưa bọn cậu đi vòng vèo qua các nếp nhà, cuối làng là tượng Son, được tạc bằng đá trắng. Môi của bức tượng đỏ mọng, ướt ướt đến nỗi cậu thoáng nhìn thôi đã rạo rục rồi.

- Ai nhìn thấy cũng muốn hôn, muốn chạm tay vào môi bà. Người ta cứ ùn ùn kéo tới chộn rộn xóm làng. Ông em tung tin đồn tượng là mồ hôi khi có người xấu chạm vào. Nhờ vậy mà làng lại vắng.

Người làng Ế Uu còn cẩn thận làm cái rào đá quanh bức tượng. Một thanh gỗ gác ở lối vào, gửi lại một thông điệp của nhà chủ, “nhà có trẻ con, tôi sẽ về ngay”.

Cô con gái trưởng làng nói lẽ ra gác ba thanh gỗ, có nghĩa “tôi đi vắng rất lâu”, nhưng cứ gác lên qua đêm là bị dỡ.

- *Tia* em nói có một rặng sương mù nhắc hai thanh gỗ phía trên ra.

- Lạ quá hả?

- Ủ, ai từng rình coi cũng thấy vậy.

Bức tượng được dựng lên đúng chỗ Sơn rơi xuống từ vách núi. Có lẽ là một cú gieo mình. Máu chảy ra khỏi miệng, mũi và giữa hai chân. Cô gái đang mang thai, người ta đồn đãi đó là nỗ lực cuối cùng của lão Sắt, tránh cho tộc họ khỏi bị diệt vong.

Hóa cam khi con gái chết, lão Sắt lăm lè dong trâu qua bên kia biên giới chẻ đá trắng đem về. Ông già vật vã với khối đá trong bảy ngày đêm liền. Phần thân còn nguyên khối, nhưng bức tượng vẫn sống động với gương mặt sống động, bờ môi ma mị. Người cha cắt tay thoa máu lên môi, cứ khô là lại bôi lớp mới, đá ngấu cái màu đỏ ấy vào, mưa nắng không phai. Kịp nhìn cảnh đàn ông trong làng giẫm đạp lên nhau để nghiêng ngấu đôi môi mật kia, lão Sắt chết ngồi, như một cái cây trụi lá, vì đói. Nghe nói đã cười khàn khạch hả hê trước khi trút tàn hơi.

Bọn cậu đi quanh bức tượng, thấy chồn vờn, không biết vì sương hay tóc của đá xỏa bay.

Cháu gái trưởng làng nói hôn cũng không sao, tượng đá là mồ hôi là đốn thổi thổi. Những người tận mắt thấy thì do hôm ấy đúng ngày nồm, chẳng thứ gì là không rịn mồ

hôi. Xu nói thử chứ, xấu xa tôi cũng lộ ra mặt mũi rồi, còn sợ gì nữa.

Ông già gần như không tin được khi nghe bọn cậu kể. Ông cứ bứt đầu bứt tóc vì ngại lặn lội đường rừng mà bỏ qua cơ hội hiếm hoi.

- Cảm giác sao nhóc?

- Khó tả – Xu vẫn còn ngẩn ngơ – Thứ đó có thể gây nghiện.

Cậu cũng đã thử, và vốn ngôn ngữ mà cậu có được không làm sao nói hết sự da diết ngọt ngào khi chạm vào môi Sơn.

Cô cháu gái nói hết tuần cô cũng ngồi tàu đi Trung Sơn. Chưa biết sau đó sẽ đi đâu, cũng có thể lên chuyến xe nào rời bến sớm nhất. Ế Uu tàn lụi cũng vì những cuộc đi này. Con gái chớm lớn là bỏ đi hết. Con trai chớm lớn một nửa bỏ đi theo đám con gái, nửa còn lại sống với tượng đá và những người già. Người ở lại cứ bài hoại vì những nụ hôn với đá, mà không thiết tha gì với người. Ánh mắt ấm áp nhất, yêu thương nhất đám đàn ông dành cho pho tượng ngọc rồi.

- Chẳng chịu được cảnh chống mình suốt ngày cứ quần quanh cái tượng đá kia, bà em cũng đã bỏ đi.

Thật ra đó là cuộc ngã giá, người vợ nói nếu chống không theo bà đi khỏi đất Ế Uu thì coi như duyên nợ hết. Đứa con trai đầu đời ở lại cùng cha. Nó mười ba tuổi nhưng đã tương tư đá. Làng có luật bé trai mười sáu tuổi mới được chạm vào tượng, nhưng khuya nào nó cũng lén

bắc thang để chạm đến môi Sơn. Cái da diết làm nó không nao núng chút nào khi đưa tay vẫy chào mẹ và những đứa em xuôi tàu xuống Trung Sơn, rồi mất liên lạc hẳn sau vài lá thư buồn tẻ.

- Mẹ em cũng bỏ đi?

- Không, mẹ chết khi treo vách núi bắt Sùng Trúng. À, thứ đó đem nướng uống rượu rất ngon. Dân biên giới ai cũng thích.

Biết đâu đó cũng là một cú buông mình, cậu nghĩ. Cô gái nhìn làng đi chỗ khác, che giấu ý nghĩ giống cậu ánh lên đuôi mắt.

Bọn cậu quần ở bến tìm một phương tiện đi hồ Thiên. Xu gọi điện hỏi người ở nhóm phượt và nói ở Thượng Sơn có tuyến xe. Cứ nhảy tàu chở gỗ đến Thượng Sơn thì tiết kiệm được quãng đường vòng gần bốn trăm cây số. Vài người buôn bán trên bến hỏi hồ Thiên là đâu, có xứ đó trên đời sao?

Một cái hồ trên núi, được coi là thượng nguồn sông Di. Một tuần nữa đến rằm tháng Chín, một dịp khá đặc biệt của hồ Thiên mà nếu không tới kịp, chỉ có thể đành nuốt nước dãi đợi đến tháng chín năm sau.

Mẹ cậu gọi hỏi có về kịp đám giỗ bà ngoại hôm hai bốn âm lịch này. Cuộc gọi phập phủ vì sóng điện thoại yếu. Có thể Tú đã thử gọi cho cậu khi núi đã chặn mất sóng, nên chỉ đành để lại những cái tin nhắn lăm nhảm. Có thể những người quen biết đã nản lòng chuyện gọi cho cậu để nghe sau tiếng nhạc ò e í e là giọng Hà Nội nói chủ

nhân của số điện thoại này đã ngoài mọi tầm với. Điều đó giải thích cho những cuộc gọi ngày càng vắng. Cái khoảng trống của cậu để lại nơi đó chắc đã gần được khóa đầy. Con người là cái giống mau quên. Chỉ mẹ còn nhớ mình. Hay cả nhớ cũng là thói quen, mẹ thêm nói những khi nhà quá vắng. Cậu nghĩ vậy trong lúc mẹ nói đám giỗ ngoại năm nay định làm gọn thôi, chỉ gói trong con cháu.

- Ân không về coi sao được.

Bốn năm trước, khi bà ngoại cậu đi cấp cứu, mẹ cũng nói câu đó, nhưng hốt hải, nghẹn ngào, chắc là không qua khỏi. Cậu dạ một cách chán ngán, mình có về thì cũng không thay đổi được gì. Bà ngoại cậu cũng đã lên ra chiếc ghe nát của bà ngủ, và chết đuối vì một mớ dịch tràn ngập trong buồng phổi. Dì Út Lớn phát hiện ra bà thì đã ngưng thở.

Cậu ngồi xe đêm về đến thì cả nhà đang chuẩn bị khâm liệm bà. Mẹ cậu ngồi xếp hàng lý cho cuộc đi vào cõi khác, mặt ngoảnh ra nơi khác cố không để nước mắt dính vào. Cậu lóng ngóng ngồi sờ nắn bàn tay bà ngoại, cố hình dung một nỗi mất mát. Bàn tay này từng cầm đòn gánh đánh đứa con gái cốt để giết giọt máu trong bụng nó, với một sự quyết liệt đến nỗi mẹ cậu hay nói “không hiểu làm sao mà đàn bà có thể làm được”. Bàn tay này từng xô cậu ra khi mẹ dẫn cậu về lần đầu bảo Ân cứ ào vô ôm bà ngoại, bà sẽ thương. Mẹ lẩm. Cú xô đó làm đầu cậu va vào góc ván, phù bánh cam. Mẹ đắp muối cho cậu, nói bà ngoại lỡ tay. Nhưng cậu không bao giờ đến gần bà nữa.

Người đàn bà hôm ấy giờ nằm trước mặt cậu, mắt khép.

Vẫn lạnh lẽo như cậu từng biết. Người trong xóm ngồi cắn hạt dưa nhắc đến bà hàng xóm, tức bà ngoại cậu, bằng những lời ấm áp, pha chút bàng hoàng.

- Mới hôm qua bà Tám còn chống gậy đứng trước sân, hỏi tui ăn me non thì cứ ghé hái.

Cậu cố moi móc cho ra một hình ảnh ấm áp như vậy, nhưng vô vọng. Hình ảnh bà cứ lẫn lộn giữa cuộc này với cuộc kia, giữa đám giỗ ông ngoại và những đám cưới của mấy dì, cái miệng móm mém của bà chưa từng nhếch lên biểu thị một nụ cười, mắt chưa từng hiện lên gì khác ngoài nỗi thờ ơ.

Sau đám tang bà ngoại, mẹ kể có vài người bên xóm xin chiếc ghe để chở ra lấy củi, dì Út Lớn cậu không chịu, để đốt xuống dưới kia cho bà.

Chiếc ghe đó được kéo lên bờ khi mẹ cậu chín tuổi, hàng năm được quét dầu chai, và mái che nó cứ vài mùa mưa là thay lá mới. Mỗi khi buồn quá hay vui quá bà ngoại cậu trèo lên cái ghe mắc cạn, ngồi một mình. Đây là ghe thứ ba trong cuộc đời hàng bông của bà. Khi con gái đầu quá tuổi đi học, và lúc nhúc sau đó là bảy đứa con trai con gái đang và sắp đến lúc phải đến trường, bà buộc phải từ bỏ đời sống lênh đênh. Sự dừng dằng nấn ná cho đến khi mẹ cậu tổng ngổng vào lớp một cho thấy cuộc sống trên chiếc ghe bầu ngang thước rười dãi bốn thước tám, với bà là một thiên đường.

Người ta vẫn nhắc cái cảnh bà ngoại cậu, đi xin ván vụn dăm bào ở các trại xuống về làm củi chụm, nuôi gà lấy trứng bán, đi chèo đò mướn cho chủ bến... trước khi có

một tiệm bán dầu chai nhỏ nhỏ. Cùng năm đó, mẹ cậu mang bầu.

Việc bà ngoại ra chiếc ghe cũ nát để nằm với nó lần cuối cùng, để nghe sóng nước chòng chành trong ký ức làm cậu có chút mũi lòng, khi người ta buộc chặt những dải dây ngũ sắc trong chiếc quan tài, và thắt thành những bông hoa xòe. Bà từ bỏ cuộc đời mình cho cuộc đời kẻ khác, cho đến một hôm bị phản bội. Cậu bỗng hiểu cái điều mà cả thời thơ ấu không bao giờ hiểu được, rằng bà ngoại cậu đã thất vọng đến chừng nào, về sự có mặt của cậu ở giữa đời này. Nhận thức không chỉ đến từ cái chết của bà, mà gom góp bởi nhiều chi tiết khác. Như một hôm nào đó Tú vui miệng kể mình đã được ăn nhiều trứng ngỗng từ trong bụng mẹ. Cháu đích tôn mà, Tú nói, mặt buồn hiu, ăn trứng ngỗng cho khôn. Như việc ăn trứng ngỗng là một trách nhiệm từ trên trời rơi xuống mà Tú ghét phải gánh.

- Bữa giỗ có đồ bánh xèo cổ hủ dừa, món bà ngoại ưa. Ăn cũng mê mà. Về ăn hén. Rồi lại đi, có sao đâu.

Mẹ nói gọn hơ, hoàn toàn không có khái niệm gì về Thượng Sơn, về hồ Thiên, về khoảng cách địa lý ngày càng xa.

Hồ Thiên có đang mưa không, nước hồ có đổi màu không, trăng có làm mình đen không có cần đội nón rộng vành không, thời tiết có lạnh không. Bí Đỏ hỏi liên tục. Cậu và Xu chịu thua. Chỉ ông già biết, ông nói mây vầy cá kiểu này trong vòng chục ngày nữa cũng không mưa, dứt khoát trăng sẽ mọc chính giữa ba ngọn núi, chỉ cần có trăng, nước chắc chắn đổi màu.

- Tôi đã từng đánh mấy trận toi bời ở đó.

Ông già nói để chấm dứt những ánh mắt nghi ngờ cứ xoi mũi mình ngứa ngáy, ý như coi chừng cha già này xạo, tướng hom hem vậy không lẽ đã tới cái chỗ nước tiếng kia. Bọn cậu nghi ngờ cũng có lý. Người ta vừa phá đá làm đường lên hồ Thiên cuối năm trước. Nhà chức trách còn phải họp hàng trăm cuộc để xem có nên làm du lịch hay không, phải dọn dẹp bom mìn, làm chỗ trọ cho du khách, đưa mấy em bé tới mức nước hồ lên làm vật lưu niệm để bán... Ở cái chỗ biên giới heo hút hiểm trở, đầy rẫy những tàn tích của chiến tranh, xe khách không thông tuyến... diễn đàn của dân phượt chưa thấy xuất hiện từ khóa hồ Thiên, sao ông rành rẽ vậy.

Nhưng ông già đã ở đó, cách đây bốn mươi năm. Đánh xong trận cuối, ông thả người vào hồ cho đến khi cảm giác người mình đã sạch máu. Thấy như vừa nhận lại cơ thể của chính mình. Hồ Thiên đêm ấy chỉ có một mảnh trăng leo lét, hui hút tiễn ông xuống núi. Ông chưa bao giờ kể với ai có một cái hồ nằm treo giữa những ngọn núi cao, vào bữa trăng tròn quang mây nước hồ sẽ đổi màu từ xanh ngọc sang vàng rực, và những thân cây tinh linh mọc dầm chân trong đầm đồng loạt trút lá như một cơn mưa. Dường như những người còn sống sót khác khi ra khỏi đó cũng đã không kể với ai, dường như đó là một kỷ niệm xấu nên rừng già cuộn hồ Thiên lại, giấu trong lòng nó. Khi mọi thứ đã khai thác suy kiệt, người ta bắt đầu bới móc hồ Thiên ra.

- Trận đó chú bắn chết bọn không?

Xu hỏi. Ông già ờ ờ đuối cãm. Cậu cảm giác như Xu vừa chém ông một nhát, nhưng không sao dừng được chuyện tự mình đâm nhát thứ hai.

- Cảm giác lúc đó sao chú?

- Cậu không muốn biết đâu...

Bí Đỏ nãy giờ ngồi chơi với tấm bản đồ sút xổ, nói như thảng hoặc như mơ màng:

- Giống như em rút ống trợ thở đứng coi anh em giãy chết đành đạch không??

Sau câu nói đó cậu cảm thấy Bí Đỏ rung mình, hay chính cậu và ông già rung mình, không rõ nữa. Chỉ biết sau đó ba thằng đàn ông trong nhóm trở nên bất an với cái kiểu lơ lửng của cô.

Đồ đạc của bọn cậu lại tiếp tục lạc mất, bị tráo đổi sau một đêm ngủ dậy. Chân cậu và Xu bị buộc với nhau bởi một sợi dây. Tóc ông già bị nhuộm lại nửa vàng nửa xanh. Bí Đỏ thân nhiên vươn vai nói anh Hai em lại buồn chán nên quậy chút chơi. Bí Đỏ càn tỉnh bơ hơn khi Xu bắt gặp chính tay cô bỏ những con chuồn chuồn đã bị vạt cánh vào chai nước uống của cậu.

- Hai bảo em làm vậy, vì thấy Ân buồn nên chọc cho vui.

- Ai nói tôi buồn?

- Hai nói anh bị bồ đá.

- Đâu, tôi đang cười mà.

- Nước mắt chảy từ con mắt là thứ thường thôi, có thứ nước mắt không chảy ra kiểu vậy.

Câu đó cũng của Hai, Bí Đỏ nói. Cô hay mặc áo sơ mi không chít eo, lộ ngọc như một thằng con trai. Cô kể mình mặc theo anh từ hồi còn nhỏ, mẹ cô muốn hai đứa sinh đôi phải ăn mặc y hệt nhau. Liên tục có điện thoại với theo, Bí Đỏ dạ thưa và thông tin gọn ghẽ, sáng rõ nhất. Tụi con đang đi. Không có chuyện gì đâu. Không mưa. Ngày mai là tới. Anh vẫn ở đây, anh nói ba mẹ lo sao không đi theo, gọi điện thoại vậy giúp ích được gì ngoài chuyện biết được con cái còn thờ hay không. Sao lúc nào cũng để ra ngoài tầm tay rồi mới với. À, con đâu có nói, là anh Hai nhờ con nói.

Bằng trí tưởng tượng, khả năng suy luận, cậu lơ mơ ráp nối, cố vẽ chân dung cuộc đời của vài người trong nhóm qua những cuộc điện thoại của họ, dù không cố ý tò mò nhưng lỡ văng vào tai. Cậu và họ chưa tìm thấy được một sự tin cậy đúng mực để nói ra những bí mật của đời mình. Như Xu gọi là chưa mắc nói.

Cả ông già tưởng như thân phận rõ ràng hơn cả, nhưng cũng có gì đó lẫn khuất. Mỗi năm vài lần phơi mặt lên ti vi, kể chuyện chiến tranh vào những dịp kỷ niệm kết thúc chiến tranh. Cậu nhớ một lần ông nói mê mãi đến mức người dẫn chương trình phải cắt ngang, nhưng ông vẫn nói nói nói, đến sôi bọt mép, đến giàn giụa nước mắt. Ông già nghe cậu nhắc lại, then thò:

- Đã đi đến chỗ này rồi mà vẫn còn bị nhận ra. Quê độ thiệt.

Cậu khá thận trọng khi gọi tên ông già, cái tên mà cậu biết từ hồi còn tập sự ở Tin Tức Cuối Ngày, vì lười nên

hay ngồi viết tin qua ti vi những sự kiện có truyền hình trực tiếp. Những khi ấy cậu nhờ nhân viên phục vụ quán bia chuyển kênh truyền hình chừng mười lăm phút là viết được một bản tin đầy những cụm từ quen thuộc như buổi lễ long trọng, không khí áp áp... Ông già ngạc nhiên cái thằng quỷ con này coi những chương trình đó làm gì, bọn trẻ có ai thèm ngó tới đâu. Bằng chứng là Xu không hề biết ông già là ai. Và ngày càng ít người nhận ra lão lính già kể chuyện. Con người thẳng thớm hùng hồn thao thao kể chuyện trên ti vi và con người hay trêu ghẹo đàn bà, ăn nói tung trân bạo miệng ở đây là một. Ai là con người thật của ông già?

- Nhiều lúc ta thấy mình ăn nói sống nhăn, y như mớ cái bằng nhão.

Ông già nói, cậu càng không biết ông đang ám chỉ người nào trong ông.

Thật lạ là, ngay cả khi nghe một người nào đó kể chuyện đời họ, mình cũng không có cảm giác chắc chắn là đã biết. Không chắc chắn được cái củ hành đó đã được bóc đến lớp tận cùng chưa. Đôi khi Xu vẽ đường đi cho bạn bè qua điện thoại, với những tiếng lóng lẹ tai gọi nên một địa thế phức tạp ngoằn ngoèo, nghe vắng vào tai những cái địa danh xa lạ, cậu hình dung những chuyến đi lang bạt của anh ta, và một nhóm phượt vừa vượt ra khỏi một cung đường hiểm trở. Những cái thở phào ở đầu đó trên dải đất hình chữ S đồng điệu với một cú búng tay hứng khởi của Xu, và râu tóc của người rừng rung rinh.

- Thoát rồi. Không bị mất hàng.

Xu nói, và thấy vẻ ngơ ngác của cậu, anh ta cười, tội bạn buồn tình đi buồn lậu ấy mà. Những lúc ấy, cậu thấy mặc cảm về trí tưởng tượng của mình. Nghèo nàn, đơn điệu, thiếu hơi thở đời sống. Cũng như cậu không giải thích được cái thói quen ngủ nằm sấp của Xu dù nó quá đơn giản, “bị đánh đòn, phạt cúi từ sáng đến chiều, nên ngủ quên luôn, riết quen”.

- Trong trại trẻ người ta cũng làm vậy sao?

- Theo ông thì ở đó không có cái gì?

Xu cười cười hỏi lại. Hiếm khi Xu kể chuyện mình. Đôi lúc là khi ngang qua một cây cầu nào đó, anh ta nhòai đầu ra ngoài cửa xe, hơi phấn khích.

- Tôi bị rớt cái dái tai bên cái chân cầu đó.

- Chém nhau à?

- Không, bị cắn đứt. Giành ăn thôi. Hồi đó dắt đưa em trốn trại.

Một cô bé. Lượm đã từng kể. Và bỏ Xu đi theo một người đàn ông khác, khi vừa qua tuổi mười bảy. Nghe nói cô ta chết sau đó hai năm, xác vất ở chân cầu, không biết lý do. Có những con người nhỏ nhoi đến nỗi cái chết không thành dấu chấm hỏi. Lúc đó cậu chưa biết chuyện Xu ghét bị phản bội.

- Lúc đó say máu không hay miếng thịt thẳng kia vừa phun phèo xuống đất là của mình.

Xu kể. Say rượu có thể tả được, say trà có thể tả được, say máu thì không thể, nó không kiểm soát được, như chính mình đã biến mất rồi. Về mặt đó, ánh mắt đó không

có một diễn viên nào thể hiện được. Cậu nhớ Xu đã nói vậy hồi ở Mù Sa, khi Bối gợi ý dựng lại vụ chém nhau của hai ông chủ trường gà để chụp ảnh, nếu muốn.

Bối bỗng dừng hay đi lại trong mơ, khi thì mũi thò lò mấy sợi rong, khi thì nhả ra những cái bong bóng như cá, khi trên người đầy vảy, trừ những chỗ xóa xăm. Da Bối không còn mượt rượt. Nó phập phồng búng beo. Khi tỉnh giấc, cậu hay lâm râm nghĩ, không biết Bối đã quay lại Sài Gòn và về nhà chưa? Bối không về thì có ai gọi tìm anh ta, họ đã quá quen với việc một thành viên trong nhà thích tạo kịch tính bằng cách biến mất.

14.

Hôm nào về nhậu với nhau một bữa, kể chuyện sông nước nghe chơi”.

Tin nhắn của ông già Mai Triều lẫn lộn trong những tin quảng cáo của nhà mạng đổ ào vào điện thoại, khi chiếc xe đồ cộc cạch thở khói bò lên một ngọn đồi của dãy Puvan huyền thoại. Cột sóng trên màn hình điện thoại lùn lùn như đèn cạn dầu. Nó được gửi đi vào lúc 3 giờ 45 phút. 4 giờ 05 phút, ông nhắn tiếp, “nếu muốn”.

Chỉ hai chữ *nếu muốn* thôi, có cảm giác ông già cổ quái đó đã từng rất thân thiết khi cho người bạn vong niên một lựa chọn, và bọn cậu không phải ngồi với nhau thật sự

chỉ một cuộc duy nhất ở Sài Gòn, hôm chuộc ông ra khỏi bệnh viện.

Dùng chữ *chuộc* vì ông gọi nhờ cậu nộm giúp một khoản viện phí “để khỏi phải trốn khỏi đây như con chuột cống già lở lói”, như ông tự trào.

Hôm đó cậu chở ông tấp vào một quán nhậu bên đường. Ông nói đã lỡ trả viện phí thì trả luôn cho ông bữa bia bọt này.

- Thèm say kinh khủng.

Nửa tháng qua, bệnh nhân ở giường 307 khoa Tim Mạch không có người thân nào đến thăm.

- Tôi phá tan nát hết rồi mà.

Ông già say đắm nhìn vào ly bia sủi bọt. Đời ông, nếu mỗi biến cố là một sợi len, người ta có thể dệt thảm cho cả sân bóng. Bỏ vợ để yêu một cô gái trẻ, rồi lại bỏ cô gái trẻ này vì yêu cô gái trẻ khác. Lâu lâu, ở một góc báo thấy người ta viết nhà báo kỳ cựu Mai Triều định cư ở Lào cùng cô nàng gốc Mã Lai, ít nữa gặp ông ở góc báo khác rằng đang lang thang trên đất Pháp. Học giả của gần hai mươi đầu sách nghiên cứu dân gian, sưu và biên khảo, bỗng dừng sống rày đây mai đó vì tình. Ông nói yêu thì phải hết mình.

Nhếch nhác. Buông thả. Sống vô độ. Ham chơi quên trời đất. Loạt từ ngữ không mấy tốt đẹp mà chị em trong cơ quan cậu gán vào cái tên Mai Triều, vào những lúc có người lạ đến phòng tài vụ hót lấy tiền nhuận bút của ông để trừ vài món nợ, hoặc thấy ông nằm co ngủ khò ở chỗ chiếu nghỉ cầu thang bộ.

Nhưng cuộc sống đó không làm ông bớt kiêu ngạo đi. Ngay cả khi chịu ơn cậu đưa ra khỏi bệnh viện cũng không làm ông thôi chì chiết, như mọi khi.

- Cậu chẳng bao giờ lớn được nếu viết những câu ta đây vô lối kiểu như “cái ý nghĩ mình là người đầu tiên khám phá vẻ đẹp hoa sầu trên đỉnh Puvan làm tôi quên bàn chân xước máu...”. Cậu không thể quên mình sao? Cậu nghĩ cậu đáng giá hơn bông hoa đó sao?

Bằng một trí nhớ mãnh liệt không bị bia rượu làm vữa ra, ông già trích những câu của cậu không sai một chữ nào. Ông bảo không thể thông cảm được một người viết lại quá quan trọng những cái danh hão kiểu ấy. Ông cười cợt cái cảnh cậu mô tả rằng mình đã dò dẫm băng qua một dòng nước lũ, đã suýt chết vì gỗ ở thượng nguồn lao xuống.

- Chúng tỏ sự dũng cảm hay ngu ngốc đấy?

Ông chà đạp ký sự chinh phục Tây Hoa Sơn rằng chúng tôi phải mò mẫm những chiếc xe máy trong bùn nhão, được miêu tả kỹ lưỡng như một cuộc dẫn thân.

- Hay ho gì cái thứ dẫn thân để khoe khoang, kể lể.

Giọng Hà Nam của ông sắc nhọn, có cái vị chua lè, cộng với cái nhìn nửa mắt, nói như tạt nước sôi làm mặt cậu bỏng rộp. Chịu trận ngồi lại với ông, cậu tự an ủi, thôi thì mình nhỏ mình bị chửi, như một thông lệ của bọn viết lách, người nào ít tuổi nhất trong mâm sẽ chịu bị hiếp đáp. Cũng may là ngồi lại, nên cậu mới nghe được một cuộc điện thoại của ông. Hình như con gái ông gọi tới nói sắp cưới. Ông già bảo bữa nào dắt thằng nhỏ kia tới cho ta

nhìn mặt. Mười giờ sáng ở quán cà phê Mộc. Ừ quán hôm trước.

- Cha con tôi chỉ gặp nhau ngoài quán cà phê. – Mai Triều nói, giọng không ra vui, buồn.

Hôm đó cậu chở ông già Mai Triều về đến đầu hẻm vào nhà ông. Hẻm ngập sâu đến gối. Ông già xênh xang lội vào đó, cái vẩy tay cũng kiêu. Rác rưởi trôi qua giữa hai đầu gối ướt sũng. Một vẻ ngạo mạn tưởng như không bị mài mòn bởi bất cứ cái gì, kể cả cái chết.

- Tôi thấy mình hơn bọn rác rơm như cậu, đó là muốn sao sống vậy, thích gì làm nấy.

Ông già nói, mùi bia hắt ra luộc chín vành tai cậu, lúc ngang qua biệt thự của một tay bộ trưởng về hưu mà nghe nói ông đã học cùng lớp, cùng luồn rừng vào Nam. Một hôm gã Mai Triều bỏ về thành chỉ vì muốn nghe danh ca Khánh Ly chân trần tóc xõa hát *Cúi xuống thật gần* ở sân trường Văn khoa, đúng hôm có mưa lay phay, tạo nên một cú ngọt cuộc đời lãng nhách.

Nhưng cậu cảm thấy lối sống đó cũng chẳng phải là một thứ chuẩn mực của hạnh phúc, cũng đầy rẫy bất ổn, cũng lệch và cực đoan. Ông già cô đơn trên con đường không dấu chân. Không phải là thứ cậu tìm kiếm.

“Anh cứ lai rai trước...”. Cậu nhún lại. Ông ghét người ta gọi mình bằng chú, cứ anh thôi, một thứ ảo tưởng chống lại tuổi già. Cậu bản thân đọc lại câu đó vài lần trước khi gửi như một đứa trẻ tập đánh vần, cảm thấy nó như một lời hẹn. Lâu lắm cậu tránh những câu mang tính chất hẹn

hò. Nó bỗng thành món nợ mà cậu cảm thấy mình đang dần hết khả năng chi trả. Sông Di còn nhiều chỗ để đi. Cậu không còn nhiều phí đi đường nhưng Xu có, bao nhiêu cũng có, chỉ cần tấp vào một chi nhánh ngân hàng nào đó. Tại sao Xu dường như chẳng có công việc nào mang lại thu nhập cao mà vẫn nhiều tiền thì cậu không hỏi.

Hồi gặp với Tú, cứ mỗi chuyến đi cậu lại có ý nghĩ sẽ không quay về nữa. Bọn cậu sẽ biến mất khỏi trời này, biệt tích. Người ta sẽ kể với cảnh sát rằng có thấy hai người kia đi vô hang mà không thấy ra, đi qua cây cầu kia rồi tối mịt cũng không trở lại, hoặc ly kỳ hơn, họ nói rằng hai gã thanh niên ấy biến mất sau một trận mưa trắng trời, hoặc thơ mộng hơn, đám mây mù đã đưa bọn cậu đi. Mẹ sẽ hoảng loạn một thời gian, chưa thấy xác nên bà sẽ chờ đợi, hy vọng một thời gian nào đó, rồi cũng mỏi mòn.

Kịch bản như vậy, nhưng cậu thường quay về vì công ty gọi hỏi việc đã đến đâu rồi, mẹ nói mớ mỹ phẩm hôm trước Ân gửi đã dùng hết rồi, mua thêm cho mẹ nhé. Vì bà nội Tú đau, em họ cưới. Có khi vì máng xối nhà cậu bị thấm nước mà mẹ nói không có đàn ông thì không sửa được... Có lần cậu gắt có tí chuyện mà cũng phiền, mẹ già y này nói vì Ân mà mẹ không có tấm chồng lặn lưng, đòi mẹ phải ngoặt sang con đường gai góc, không đến bù được cho mẹ tí nào sao. Cậu nghe người bỏ ra bởi ý nghĩ, mình sống đây là vay mẹ một món nợ. Và sống đây để trả món nợ ấy.

Lần này đi không có Tú, nhưng cậu cũng không có ý định về. Bản đồ còn nhiều chỗ chưa có dấu mực. Cứ nghĩ

nếu đi hết, quay về Sài Gòn cậu bỗng sợ. Cậu không biết mình sẽ làm gì ở đó. Người quen ở công ty truyền hình rủ khi về đi Ấn Độ làm phim, cậu bảo gặp dịp thì cứ đi, biết đâu mà chờ.

Cậu không nói với họ mình đang đón trăng rằm trong một phòng trọ gần như là cướp được trên tay nhóm khách du lịch khác, ở hồ Thiên. Không còn thói quen kể lại sinh hoạt của mình những ngày theo sông Di bởi cái cảm giác người bên kia không bao giờ hình dung, hiểu được có một đời sống chảy song song cùng với họ. Ở đây không có những bữa sáng giàu đạm, không có những ly cà phê sánh đặc nhỏ từng giọt trong nền nhạc Trịnh hoang hoang. Ở đây không có bốn nước nóng để ngâm mình lúc cuối ngày, những bữa nhậu với đám phục vụ chân dài treo váy.

Ở đây chỉ có một đám dị dạng, rõ ràng nhất là ngoại hình. Một lão già đầu nửa vàng nửa bạc. Một thằng đàn ông đẩy những sẹ ngoài và trong, điều hành từ xa đám buôn lậu xuyên biên giới. Một hũ tro cốt luôn chứng tỏ quyền lực của nó bằng những vụ phá phách khiến người ta diên tiết, bỗng dựng cái quần Jeans của ta bị xén đến tận đùi, tay ta dính đầy những sơn, bỗng dựng môi ta trét đầy sơn đỏ. Và một đứa con gái nhìn không để nhìn nói không để nói, mắt mũi miệng cũng lạc nhau. Vẻ mặt lạnh nhưng hơi lạnh, cả cái cười chưa đi hết sống mũi đã nguội lại, nên mắt trong lúc cười là thứ mắt buồn hiu. Cái kiểu người khiến kẻ khác muốn che chở, bất chấp cô tỏ ra có khả năng quan tâm người khác. Như lấy tay áo lau trán cho Xu, “coi mình kìa, mồ hôi ướt nhẹp...”. Như nhặt mạng

nhện trên tóc cậu. Kéo ông già khỏi cuộc bù khú với mấy bà bạn hàng bằng cái liếc mắt bén lẹm, “đừng có tưởng tui không ghen...”.

Bí Đỏ cứ thả bong bóng kiểu vậy, lũ đàn ông không biết nên vịn lại hay cứ để chúng bay lên trời. Như giữa bữa cơm chiều nhốn nháo Bí Đỏ hỏi ông già thắng thốt như chốn không người, “không biết con lằng quăng chống gậy đi từ hồi khuya đã gặp được trứng của em chưa, ta?”, làm ai nghe cũng sặc. Cậu ngờ là câu đó của thằng anh.

Bọn cậu có một ngày dài rối rĩ để chờ trăng. Xu nhờ cậu cắt tóc. Anh ta từng nói cứ để tự nhiên coi hết chuyện đi chúng dài đến cỡ nào, rồi sáng nay lại nhờ cậu cắt, không lý do. Có thể vì câu nói của Bí Đỏ hôm qua, khi mân mê đuôi mắt Xu, “em rất muốn biết mặt của Xu làm sao, sau này có gặp nhau ở Sài Gòn sẽ dễ nhận ra”. Cũng có thể vì bọn cậu đang ở hồ Thiên, một nơi có ý nghĩ như là thánh địa để gột rửa. Cậu không biết. Chỉ thấy man mác, bỗng dưng lóe lên cái ý muốn dùng mũi kéo xoáy vào cổ họng Xu một phát, để cảm giác được có một cái gì đó, rất cuộc thuộc về mình, trong sự điều khiển của mình, ngay cái thời khắc này. Xu khều tay cậu, điểm đậm:

- Khéo xén đứt cái dái tai còn lại thì trông tôi như quái thai.

Ông già cũng nhờ cậu cạo phéng mớ tóc nửa xanh nửa vàng đi để ra đường người ta khỏi ngoái lại nhìn. Cái da đầu trắng hếu đó muốt mồ hôi, cũng lạ. Ông già dường như chuẩn bị chưa đủ cho chuyến quay trở lại. Ông nói sợ. Thây người. Mùi thối khét. Máu tanh từ những cái chân

xíu xiu của bọn ruồi. Bí Đỏ thì ngồi chồm hồm trên ghế lau mớ tóc mới gội, tóc tai càng trở nên ngồng nghênh còi cọc, một kiểu tóc ơ hờ như cắt phéng cho xong.

Lúc cùng nhau đi loanh quanh thị trấn gần như nằm ở vị trí ngang bằng đáy hồ Thiên, cậu nhận ra ngoại hình của bọn cậu đã không còn quá nổi bật nữa. Cả đám cũng giống như những người hành hương đang ken đặc trong thị trấn. Như những người bình thường, ý nghĩ đó làm cậu hơi buồn cười. Tụi ta trông-có-vẻ-bình-thường.

Những biển báo nguy hiểm nằm rải rác làm thị trấn trông như đang bị thương, phải dán bông băng cầm máu khắp người. Nhiều khách sạn cao tầng xây cheo leo tựa tắc kè hoa bám trên vách núi. Quanh hồ Thiên toàn đá với đá. Con đường mòn lên hồ cũng ngoắt ngoéo men theo vách núi dựng ngược, những hòn đá to bằng vài ba người ôm cứ lừng lờ ở trên đầu, chỉ có rễ cây hồ hững hờ chằng chịt lại với nhau. Đi qua cứ nghĩ chẳng biết đám rễ mỗi lúc nào.

- Ổn chân quá. Không biết là mình vừa giẫm lên xương cốt của ai.

Ông già nói rồi bỏ về trước. Càng về chiều người càng đông. Người ta chen chúc nhau đến đây, ken chặt đến nỗi người này vừa thở ra thì người kia hít ngay vào. Những khách sạn không còn phòng, người ta qua đêm bằng lều trại. Tối hôm qua cậu đã giành giật cái phòng cuối cùng cho cả bọn bằng thẻ nhà báo hết hạn, căn phòng đã có người đăng ký, họ chỉ vừa quay ra xe để mang hành lý vào. Thẻ không có giá trị nhưng chủ nhà trọ không còn hơi sức đâu mà nhìn cho kỹ.

Ngoài kia, người ta sẵn sàng ăn khoai cho đỡ đói. Họ bắt chấp cái lạnh vùng cao ngấm ngấu trong da thịt. Chỉ để ngụp lặn trong màu vàng của nước, tiêu tan hết ưu phiền. Họ tin rằng, hồ Thiên là một nơi giải thoát mọi nỗi đau. Nhìn người lúc nhúc, cậu không tưởng tượng được sao con người ta đau nhiều vậy.

Xu nhận ra vài thành viên của diễn đàn nhiếp ảnh mà anh ta tham gia điều hành. Họ không đứng với nhau lâu. Không ai quen cậu. Tú nhắn “Ngoái lại đi Ân”. Tin nhắn thứ hai đến sau ba phút, “chỉ một cơ hội nhỏ nhoi thôi cũng không thể cho Tú sao?”. Cậu nhớ mình đã cho Tú cơ hội khi hẹn nhau ở biển. Nếu Tú bay ra hôm đó, cậu sẽ tiếp tục nấu mình trong bóng tối, bắt chấp một hay đến mười đám cưới. Nhưng Tú để cậu một mình, cho cậu thấy cậu đang lặp lại cuộc đời của mẹ. Xúng xính khoác lên người những thứ gọi là tình yêu, những người gọi là người yêu, để lúc bất trắc không có ai ở bên mình. Lúc cần không có, lúc có lại chẳng cần.

Những tin nhắn rên rầm của Tú bắt đầu làm cậu tức. Như thể anh ta nằm dưới gốc sung há miệng chờ trái rụng. Bọn cậu chứng kiến nhiều mối tình tưởng như số phận dành cho nhau nhưng rồi chết ngòm bởi chuyện không đâu. Như một bữa có kẻ giận dỗi không thèm nhận điện thoại, không tin lại. Người kia không chịu tới để xác nhận có phải thực sự em (anh) muốn mọi thứ chấm dứt ở đây? Mà thật ra không cần nói gì, chỉ cần nhìn thấy mặt nhau, cảm xúc lại ào về, người ta có thể xóa bỏ mọi hiềm khích cũ. Tú đã kể chị gái của mình yêu một người làm việc ở đài

truyền hình Hà Bắc, cuộc tình cũng kết thúc lãnh nhách kiểu vậy. Cậu ngờ rằng họ không yêu nhau thật, nếu có họ đã chẳng sợ bỏ công. Hôm ấy cậu nhớ mình đã bảo, nếu là mình thì mình sẽ chạy tới tận mặt, hỏi cho rõ ràng. Gì lũng lơ cũng được, chỉ tình yêu là không.

Tú chưa thuộc hết cậu sao?

Bữa ăn chiều chỉ là mấy cái bánh mì cứng ngắt, nhai như dăm bào. Xu mua kem nhét vào, làm món bánh mì kem mà hồi nhỏ ai cũng từng mê mẩn. Không nhìn thấy trắng nhưng cảm thấy nó đang ở đâu đó sau rặng núi hắt lên chân trời một ánh sáng dịu nhẹ, càng lên cao càng dát mỏng.

Thị trấn chóng mặt với cái cách người ta ào đến rồi đi. Giờ thì họ dồn nhau lên núi. Hót hải. Hơi thở của người đằng sau có thể làm bỏng gáy của người trước. Cậu nán lại, tranh thủ tắm tấp. Chỉ lúc này thị trấn vắng và phòng tắm tập thể bên ngoài phòng trọ không còn đông người nhấp nhomm.

Cậu gần như là người lên núi cuối cùng.

Lúc ấy trăng đã thôi chơi trò núp ló. Rờ rờ không cùng.

Bí Đỏ thả anh trai từng năm từng năm xuống hồ khi nước bắt đầu ngả màu. Không phải vàng chói ánh kim mà dịu ngọt, thanh thoát. Vàng hoa. Gần như màu bò cạp nước tháng Tư. Hao hao điệp vàng tháng Sáu. Nhang nhác cúc đại đóa cuối Chạp, sao nhái mọc hoang. Vàng của tất cả mọi loại hoa vàng vào lúc sắp tàn. Mọi người ào xuống tắm tấp lặn ngụp bắt chắp nước lạnh buốt ruột. Bí Đỏ

khỏa tay lửa nước để anh trai mình trôi xa khỏi những gò đá ven bờ. Không có cái vẫy tay nào.

Khi cái hũ đựng tro cốt cũng chìm, tay Bí Đỏ vẫn còn buông thông thượt như cái cần câu không có dây câu.

Bí Đỏ ngồi rất lâu. Ông già ngó xuyên qua đám đông đang hú hét phát điên lên vì rừng tinh linh đang trút lá, dễ dàng nhận ra người bạn đồng hành đang ngồi lẻ. Trước giờ cô ta toàn sống nhờ cuộc đời người khác. Giờ sống cho mình, không biết phải bắt đầu từ đâu.

Cô cời ngón tay vẽ những bông hoa trên mặt sóng, không lên tiếng cả khi thấy bóng ông già và cậu nhập nhòa đằng sau. Ông già nói:

- Sương nhiều lắm. Đứng lên, về thôi.

Bốn mươi hai năm trước, ông già cũng bắt đầu cuộc sống của chính mình, cho chính mình, bằng việc đứng dậy, đi về nhà. Ông già kể. Về. Đơn giản vậy thôi. Nhưng cậu biết ông đã không về được đúng cái nơi mà ông ra đi, dù ông cũng đã tắm hồ Thiên đúng vào trăng đầy tháng Chín, năm nào.

Những trận đánh mà cậu đoán rằng rất đẫm máu ở hồ Thiên này, với ý nghĩa thanh toán một lần cho xong cho rồi, đã chưa từng rời khỏi ông già.

- Bọn ta mòn mỏi với binh lửa đến mức không còn sức để dẫn tù binh về. Bắn mệ chúng nó cho xong.

Ông già đang kể thì bỏ lửng, hình như biết mình lỡ lời. Cậu nhớ dì Út Nhỏ đã từng nhờ mình cắt cổ con vịt xiêm, cậu nhớ cái lưỡi dao cửa sần sật vào cổ họng nó, nhớ đôi

cánh nó giật bắn dưới chân mình, máu con vịt chảy theo lưỡi dao ròng rọc xuống cái đĩa đựng đã pha sẵn hành ngò. Khi cậu buông ra, con vịt xiêm vác cái cổ rọc máu ấy chạy lảo đảo quanh sân. Dì Út nói đàn ông con trai mà cắt cổ vịt không xong thì làm nên trò trống gì.

Cậu nghĩ thà vậy, chứ như Xu học cách bẻ cổ gà như bẻ lóng tay cho vui thì cũng ngại quá.

Xu trở lại sau bữa tiệc trăng nước tàn, người không ướt. Anh ta hỏi cậu có từng nghe nói đến núi Diều không, phía kia. Sách cổ viết cứ độ tháng Bảy đến tháng Chín là chim sẻ kéo thành bầy về núi, có đến hàng trăm bầy, dân gian bảo chúng về viếng phượng hoàng chết. Giờ thì không thấy nữa, chắc vì người ta bắt những con chim có nghĩa ấy đem vào quán nhậu nướng hết rồi. Cậu nhớ mình cũng đọc ở đâu đó chuyện đàn chim sẻ bay về dùng mỏ nhỏ cỏ trên mộ ông vua hiền lương thương dân như con. Giờ chim sẻ thà đi nhặt cơm thừa ở sàn nước còn hơn, vì kiếm đâu ra những ông vua kiểu vậy.

- Núi Puvan thì nằm giữa kia, chỗ có những mảng đá vôi lở lói ấy.

Xu từng đi đến đó theo mạn bên kia sườn núi, đường lầy và một chiếc cào cào của người bạn phượt rơi xuống vực, may mà người không sao. Cung đường đó dân phượt hay lui tới bởi những truyền thuyết về hoa sầu.

- Người ta nói nó sẽ gãy trong vòng hai mươi năm nữa. Hoa sầu cũng bị vùi theo nó. Sợ nước hồ Thiên tràn ra, ở đây cạn queo thì sông Di chắc cũng cạn theo thôi.

- Không gì có thể động tới nó đâu. – Cậu nói, giọng quả quyết.

Cậu cũng không ướn. Nếu có phép màu, cậu đâu phải ở đây. Đám đông thì tin rồi bệnh tật tiêu tán, xui xẻo tháo lui. Họ tin muện phiền trút sạch xuống đó rồi. Khi ra khỏi hồ Thiên, họ là những người hoàn toàn mới.

Chính quyền địa phương loan báo từ hồi phát quang hồ Thiên đã có mười hai người mất tích ở đáy hồ. Một kiểu siêu thoát khác. Nghe nói những cái xác đó thường biến mất không tăm tích, hẳn là có cái ngách nào đó giữ họ lại, hoặc những con cá khổng lồ làm nghi thức rửa tắng cho họ.

Ông già nói sáng mai sẽ về chuyển xe sớm nhất, hỏi Bí Đỏ có muốn theo không. Ba thằng đàn ông đều ngầm thống nhất với nhau rằng cần phải dúi Bí Đỏ tận tay người thân của cô ta. Một mình, chỉ cần gã láu cá nào đó chạm vào người, hót một lời véo von, Bí Đỏ sẽ mềm đi dưới bụng gã ở dọc đường.

Nhưng cô gái tên Bí Đỏ đã chìm cùng nắm tro vào cái hồ hình nửa mảnh trăng nằm lưng chừng giữa ba ngọn núi đá vôi kia. Sau một giấc ngủ ngắn như chưa được ngủ, mắt cay xé vì không đầy giấc, mãi Xu mới lay cô gái dậy được.

- Người ta là Phụng, cú kêu Bí Đỏ Bí Xanh nào vậy? Tôi đây có chân tôi tự biết đi, rủ rê mệt quá.

Cô cấm cản trước khi rúc đầu vào ba lô ngủ tiếp. Cậu nghĩ ngay anh trai cô chắc là tên Long, những thêu dệt

về cái tên luôn mời gọi ý nghĩ đi lang thang. Cậu biết có nhiều gia đình đặt tên con theo một chuỗi gắn kết: Tấn Công Vũ Bảo, Hoài Hận Thiên Thu, Thấm Nhuận Tư Tường... Những bậc cha mẹ khi đặt tên con theo chuỗi đó có hình dung được một ngày đám con mình cũng đánh nhau, cũng giành giật từng tấc đất, cũng kéo ra tòa vì một miếng ăn.

Ông già không giấu được luyến tiếc cô gái, bảo muốn đi chơi thêm, nhưng tối thứ bảy này có buổi mít tinh mừng quốc khánh, ông phải quân phục chỉnh chu kể câu chuyện bốc mùi lưu cữu của mình.

Bọn cậu quảy túi giúp ông già, cả ba đổ dốc chùn cả gối. Xu nói không cần phải cảm ơn đâu, tụi này đi vào rừng tinh linh, sẵn ngang qua bến xe. Ông già biết rừng ở phía khác nên vẫn rối rít, ui trời hai đứa bây trẻ mà tử tế. Ông già tìm được một cái ghế xúp đặt giữa lối đi trên một chuyến xe khách ken cứng những người mắt đỏ ngầu mệt mỏi. Bọn cậu không vẫy tay. Cậu ngoái nhìn chuyến xe bời rác tung lên để rời bến, hơi chênh chao nghĩ đến nửa đêm này nó sẽ về đến Sài Gòn, chỗ Tú.

Sài Gòn. Sáng nay ở đó Tú dậy, đánh răng rồi chờ vợ ra đường, họ có thể cùng ăn sáng trước khi đến cơ quan. Sáng nay ở đó Hậu, Bách, Cường *tiểu thơ* vẫn còn nằm ngáy ngật trong hơi men vì nhậu nhẹt khuya. Sáng nay mẹ cậu mặc quần lửng, giày thể thao, đá cầu ở công viên xong thì xoa tóc ngồi quán cà phê với một trong những người đàn ông của bà, cũng có thể là cha cậu.

Sáng nay cậu cùng một người không thể gọi là lạ, cũng

không thể nói đã quá biết nhau, đi xuyên qua những cánh rừng tinh linh đi tìm những khe suối nằm đâu đó giữa những vách đá. Hai thằng người bụi bặm và trông hơi tàn tạ. Xu đầu trần quần cộc áo chim cò. Cậu mặc quần Jeans bị hũ tro xén ống thấp ống cao, vai áo bị gai cào xước, ngón chân cái chực thò qua lỗ rách trên giày. Từ mừng hai tháng bảy tới giờ, cậu không ăn phở, mơ thấy Tú mười bảy lần, đi một ngàn hai trăm cây vừa đường bộ vừa sông.

Khi mặt trời biến hai cái bóng thành vũng tối dưới chân, bọn cậu đã tận mắt nhìn thấy một vài cái khe nhỏ nước chảy cùng một thứ rêu óng biếc. Hứng mãi nước mới đầy một vốc tay, cậu không thể hình dung có bao nhiêu dòng chảy re re như vậy để làm tràn đầy hồ Thiên, khiến nó không khô cạn dù bất cứ mùa nắng hạn nào. Cậu xòe những ngón tay chắn giữa khe, thấy nước ẩn nhẫn lách qua, nhỏ nhẩn và xanh xao như một hồn ma sầu muộn. Không thể tin được những nhánh nước rủ rủ này lại làm nên dòng chảy hàng ngàn dặm của sông Di.

- Ông nói đúng, kiểu này thì sông Di vẫn không suy suyển gì dù núi Puvan có gãy tận gốc.

Một ngọn núi gãy, báo hiệu chẳng có gì là vĩnh cửu. Sao cậu lại tin chỉ sông là chảy hoài, thì không giải thích được.

15.

Chiều ngang qua chỗ nhà trọ cũ, nhớ muốn chết. Ở đó đã từng ấm nóng thịt da mình”.

Ngoài nhẵn tin ra, Tú chẳng biết làm gì khác. Cậu chán chường quảng điện thoại qua một bên, lúi húi viết.

Nhá nhem trên giấy là câu chuyện về người đàn bà mỗi mòn đi tìm mãi lời giải cho câu hỏi tưởng như không khó, mình thích gì? Mà câu trả lời biết đâu tằm phào hết chỗ nói, thích được ngủ ngon. Người ta tranh đấu cả đời có khi vì một thứ tằm phào, ngớ ngẩn nào đó, đến nỗi kể ra bằng miệng thì miệng ngượng, viết bằng chữ thì chữ ngượng. Giống như chị bếp ở căng tin công ty vẫn bảo dành dụm

để lúc chết có tiền thuê đội kèn tây thổi cho vui. Giống như mẹ cậu cứ mong lúc qua đời được nằm trong chiếc quan tài bằng kính.

Truyện của mình lúc nào cũng lảng vảng bóng chị San, cậu thờ hắt. Cái này cũng vậy. Anh Bằng nói cứ viết đi, viết cho đã đời, cho hết cái ám ảnh đó rồi có chân trời khác mở ra. Cậu than không hiểu sao em cứ quanh quẩn với mấy thân phận đàn bà.

Ô kiếng vỡ, cuộc đời sẵn số vào phòng chị. Ngọc về khuya, hát xiêu xiêu “ai sẽ đưa em về, trời sắp đổ cơn mưa, sao em còn đứng mãi...”. Bài ca, như cái cách cậu ta đứng bên chiếc xe kéo kéo, sao mà lạc thời.

Thế giới bên ngoài cánh cửa lầu rày mị mị xa, bỗng ào tới bằng những thứ âm thanh xáo xác.

Không biết vì tin của Tú hay vì truyện đến đoạn đó, cậu bỗng nhớ khu nhà trọ của mình, nơi cậu đã làm hàng xóm của chị San gần một năm liền. Đi đâu cũng đem chìa khóa gửi chị. Hôm chị báo tin đi ngủ đây, chị không quên dặn đã đem chìa khóa gửi lại cho bà chủ, “hờ khi Ân về, chị vẫn còn ngủ...”.

San không nghe máy sau hôm ấy, cậu đã thử gọi lại nhưng vô vọng. Nghĩ chị làm sao mà ngủ lâu đến vậy?

Cậu không tin tấm kính vừa mới lắp lại có quyền năng chặn hết những tiếng động nhằng nhịt của khu nhà. Sao chị San có thể không nghe tiếng bật bếp gas càn cạch của người đàn bà bán cơm rang lúc năm giờ sáng, thằng nhỏ con chị mới ngủ bị gọi dậy, khóc tí tí ti. Tiếng những cánh

cửa phòng kèn kẹt. Những chiếc xe đẩy qua dãy hành lang, tiếng sên liếp khàn vì khô dầu nhớt lẫn trong chim sẻ cãi nhau sôi nổi trong lúc nhặt cơm thừa ở sàn nước chung. Tiếng Kẹo Kéo về khuya, vục đầu dưới vòi nước đang chảy, rồi cùng cô bồ kêu rên. Tiếng những người bán gánh đứng lau mồ hôi ở đầu dãy, kể nhau nghe vài giấc mơ, hỏi coi nên mua số mấy cho lô đề chiều nay.

Ở đó, chưa có khi nào sự ồn ào lắng xuống, chúng giằng xéo lên nhau. Thằng nhỏ con chị bán cơm rang kêu gào mắc đáí mắc đáí những lần bị xích ở ngoài cửa khi cha nó ghé qua sục vào giữa hai chân mẹ nó. Gã chủ trọ chửi vống những kẻ nợ quá hạn tiền nhà. Kẹo Kéo kiểm tra đàn âm thanh, hát thử những khúc bolero thất tình sầu thảm trước khi đẩy xe đi bán rong ở những quán nhậu. Người đàn ông lúc nào cũng ôm ngực ho khan. Cuối dãy là thằng học trò ra ngồi cửa trước đọc thành tiếng những bài sinh, địa khô cằn cổ nhai cho thuộc lòng.

Trong mớ âm thanh ấy, cậu nhớ, còn có tiếng bà già phòng số sáu hát uida uida.

Đó là lúc bà già bên cạnh được mang ra sân phơi, cùng với những chiếu gối nong nặc mùi nước tiểu.

- Cho đỡ mốc.

Một gã mặt trắng mắt trắng dã như mắt cá ươn, tự xưng là cháu gọi bà già bằng dì, ngán ngẩm nói trong lúc ẩm bó người khô quéo ấy quăng phịch trên chiếc ghế bành đặt ở sàn nước trước sân.

Người ta nói khu nhà trọ này của bà già, cho đến khi bà trở nên lẩn thẩn. Bà để trần xách dao ra giữa đường cái

làm cỏ, rửa rau bằng thuốc đỏ, bắt thần lẩn nướng trui. Trong đầu bà không có cái gọi là thời gian của ký ức hay tương lai, không có biên giới giữa sống và chết, không có cách biệt nào về không gian. Đỉnh cao của bà là đốt mẻ un muối bằng tiền giấy, người ta kể toàn giấy bạc năm trăm ngàn, cháy lem nhem trong lò, vì bà đốt cả xấp nên chúng không tài nào cháy rụi hết. Gã cháu tới tiếp quản.

- Nói cháu thì nghe vậy. Không biết có phải không.

Cơm Rang cắn trúng chí, nhắm nhắm. Chị ta cảm ghét gã cháu ra mặt. Bảo ác như giòi. Cả lúc người ta chết rồi mà vẫn còn rúc rĩa. Lần đầu tiên cậu nghe ví người ác như giòi.

Vài ba ngày gã mang thức ăn nấu sẵn tới, bà già chỉ việc hâm đi hâm lại. Có lần bà ngồi ăn cơm ngoài cửa, San thấy trong ổ cá kho quắt queo có vài con gián cũng bị ninh đến quắt queo. Chị buồn ối đến mức cứ nghĩ mình đã có thai.

Những ngày cậu mới dọn tới, bà già vẫn có thể lụi hụi tự giặt giũ trong cái thau nước đầy những mảng da khô nổi vầng. Bà chưa bị té gãy chân chưa được đổi đai như một cái gối vô tri. Đôi lần gặp nhau ở cửa bà hỏi “Bây ở trên về vậy chứ Bà Trưng Bà Triệu khỏe hông?”

Mới đầu cậu chỉ thừa dạ cho qua, rồi nhìn vào cái vẻ nghiêm túc của bà, cậu nói thì cũng bệnh già rề rề vậy, Bà Trưng cao huyết áp nhưng bà Triệu bắt đầu lảng tai rồi. Bà già lơ mơ:

- Lâu quá rồi không có gặp hai bà đó đi họp phụ nữ.

Có hôm cậu khoác ba lô đi, bà hỏi đi bằng voi hay xe tăng. Cậu bảo đi máy bay. Bà dặn vói theo:

- Đi máy bay thì kêu nó đáp ngay trước nhà mình luôn cho tiện.

Lúc ấy bà già chưa bị đem ra phơi nắng và chưa ca bài ca uida uida uida trong cổ họng những khi bị bỏ quên giữa nắng, bốc khói vì phơi đến trưa. Lúc ấy thì chỉ chị San ở nhà. Vài lần chị ẵm bà vào, cái thân hình gầy còm bị nắng sáng hun nóng như thổi than, những sợi tóc ít ỏi trên đầu cong quéo lại. Chị quét mắt qua vách nhà bẩn thỉu trong lúc bà già thều thào hỏi cô còn con gái ấy, cả Nguyễn Trãi và Lý Thường Kiệt đều đeo cô sát rạt, sau vì thất tình nên ông Kiệt mới bỏ vào cung làm thái giám.

Chị hỏi vậy ông Trãi đâu rồi?

- Phải lấy cô thì đâu có bị tru di ba họ. Nghĩ nửa hận nửa thương.

Môi bà già nẻ ra, bong vêu vao. Chị rót nước cho bà già, đẩy ca nhựa rêu bám nhờn nhớt.

- Căn phòng tuyệt nhiên không có gương nhưng chị soi đâu cũng thấy mình, em à.

Cậu đã nghĩ hôm nào bước vào xem thử coi có thấy mình không. Nhưng bà già không bị quên sau khi San nói với gã cháu “nhìn anh tôi thấy giống giống con người, sao không cố tử tế thêm tí nữa để thành người”.

Gã không trả lời, hôm sau báo sẽ lên giá phòng. Cậu cũng bị liên lụy vì cái tội chơi thân với chị. Hôm sau nữa gã đưa bó xương khô của bà già đi mất.

Cái ghế bành chuột khoét dành để phơi bà già thì nằm tro ở sân.

- Ngày nào nó cũng như hỏi chị ê cái bà kia, một ngày nào đó, ai sẽ mang bà ra phơi nắng cho đỡ mốc?

San nói. Cậu nhớ cái nụ cười méo mó của chị khi đó và nghĩ chị sợ phải dậy phải nhìn thấy những câu hỏi lửng lững ngang đầu.

Bà già đi khỏi, đôi lúc cậu như vẫn nghe cái âm thanh uida uida. Những cái vẩy vẫn lền vào phòng cậu, vẫn đập dềnh trong những cơn sóng bụi. Phòng San cũng vậy, những mảng da bong tróc ngẫu nhiên ngao đậu xuống ly nước lọc, phập phồng trên bàn phím, giữa trang sách đọc dở. Cậu tính nhẩm một bài toán trừ xem chị San bao nhiêu tuổi rồi.

- Ân nghi chị lột vỏ hả? Ủ, biết đâu...

Hai chữ biết đâu như trắng một lớp sương mù lên sự thật. Chị đã chớm già.

Chị tìm được con đường đi vào hang ổ của quên.

Cậu đặt cây viết vào giữa hai trang giấy chỉ chít chữ. Chỉ viết tay mới thấy những chữ bị xóa đề trông giống như xác chết. Nó làm cậu trở nên cẩn trọng với việc dùng chữ của mình. Xu hỏi viết gì mà lúi húi hoài vậy. Cậu cười, đang dẫn một người đi ngủ. Mấy trò chữ nghĩa tào lao thôi mà.

- Họ có bao giờ hỏi ông sao lại để họ sống khổ sở vậy không, những nhân vật của ông ấy? Xu thắc mắc.

Cậu ngạc nhiên vì câu hỏi đó. Hình dung một ngày nào đó có người đến và hỏi sao mi không để cuộc đời ta suôn sẻ mà phải bị đập vùi đến vậy? Chắc ông Nguyễn Du phải trốn gầm giường khi nhắc thấy bóng Thúy Kiều ngoài ngõ.

16.

Sổ ghi chép của cậu đã đầy kín chữ, và rốt cuộc, nó dày đặc những tính từ. Cậu nhận ra ruộng rẫy giọng điệu nữ tính là chối bỏ một thứ thuộc về bản chất của mình.

Mặt khác, cậu không biết diễn tả sao cho người đọc hình dung ra những vụn nắng vàng cốm nằm lịm trên thảm lá trong rừng tĩnh linh. Dăng đặc cả khu rừng hàng chục cây số vuông là thân và cành tĩnh linh xơ rơ. Và váy của cô bé dân tộc Đào thì đỏ như một ngọn lửa biết đi.

Cô công một bó củi sau lưng, điệu đưa trẻ con trước ngực.

Ở vùng cao nguyên Thượng Sơn rộng lớn, rất dễ nhận ra người Đào nhờ vết cháy ở giữa hai đầu chân mày. Họ quan niệm con người có con mắt thứ ba nằm sâu ở đó, chỉ cần vùi bằng lửa con mắt ấy sẽ hiện ra. Sau một tuần trăng kể từ lúc chào đời, trẻ con phải chịu đương đầu với que củi xoi cháy xèo lên trán. Họ tin rằng con mắt thứ ba sẽ khiến đứa trẻ khôn ngoan và dũng mãnh hơn.

Nhưng con mắt thứ ba của người Đào không cứu họ khỏi diệt vong. Họ đã từng có lãnh thổ riêng. Có cò riêng. Có ngôn ngữ riêng chữ viết riêng. Nằm giáp ranh với ba nước lớn nhiều tham vọng, người Đào chẳng những bị gây nhiều cuộc xâm lấn của họ mà còn mở rộng bờ cõi hơn.

Được giới nho sĩ hiến kế, từ những năm 950 sau công nguyên, người Hoa Bắc cầu thân với người Đào. Thương lái Hoa Bắc qua lại đất người Đào mua bất cứ gì nơi này có. Từ bụi cỏ sa lẹ cao chỉ bằng ngón tay cho đến những thân gỗ nghiêng giữa đại ngàn. Từ chiếc khăn sặc sỡ chút đầu cho đến cái gùi đựng củi. Đất đá. Vật dụng. Cây cỏ. Tất cả đều được mua với giá cao và người Đào với ba con mắt gần như không biết thương nhân Hoa Bắc mua để làm gì. Qua biên giới, những cây móng bò ấy, những bụi gai ấy, những vĩa đất khô cằn sẽ đi về đâu?

Cậu vẫn nghĩ người Hoa Bắc như cọp dữ, trong cú vờn giỡn trắng cũng ẩn chứa bản năng khát máu. Trong cái cười có tiếng giáo gươm khua.

Giờ thì người Đào bán đến nội tạng và trẻ con. Một tộc người lấy lòng trước đây chỉ còn vài ba cụm làng còm

nhom. Sự tàn rã lạng lẽ phủ lên cái mặt đất lờm khờm những hang hốc, trơ trụi không bóng cây, thưa vắng người. Trên những cái bia đặt ở đầu bản, người ta khắc chữ Hoa Bắc, thi thoảng lắm mới nhìn thấy bản ngữ với hình thù như những dấu chấm than xiên xiên vào nhau.

Cô bé Mí mà bọn cậu gặp trong rừng đang mang trong bụng đứa con thứ hai. Mí không có chồng, chỉ có vài đàn ông trong làng chạm vào cô với tư cách người gieo trồng. Đứa con đầu lòng vừa dứt sữa mẹ chừng tuần trước. Bảo đảm khi được mang đi cùng với mười ba đứa bé trong làng nó sẽ không khóc vì đói mẹ. Nó quen với sữa công nghiệp. Cậu nghe đặng hòng khi biết được đứa nhỏ đen đuôi đang mút tay mà cậu thử ẵm trên tay có giá hai mươi hai triệu bảy. Tiền đã được đặt cọc một nửa khi bé còn nằm trong bụng mẹ nó - một đứa con gái chưa qua mười lăm tuổi. Kỳ kinh đầu tiên của Mí được mọi người trong làng chúc tụng, từ giờ cô có thể sinh con và bán, giống như mẹ cô sinh con bán đến mức bà không nhớ đã đẻ bao nhiêu đứa. Mí là đứa cuối cùng được giữ lại, để nó có thể bán con nuôi bà. Mí, cũng như mẹ cô bé lắc đầu không biết người ta mang những đứa bé đi đâu làm gì với chúng.

Những đứa trẻ ngủ oặt trên tay những người ăn xin ngồi khắp Sài Gòn, có phải đã đến từ thượng nguồn sông Di? Những đứa trẻ bị đày đọa trong những công xưởng chui, có phải cũng mang dòng máu của người Đào?

Cậu thấy nhớ mẹ khi nhìn thấy mẹ Mí đang nằm vênh trên sàn nhà, điệu bộ vô ưu vô lo, bụng chảy sà xuống hông, một tay cụt đến khuỷu.

- Cắt bán hồi còn trẻ. Cái còn lại cũng đủ cho mình. Có phải làm lụng nữa đâu mà giữ cho đủ.

Bà ngoa ngoắt nói bằng cái chuỗi từ kida kida kida ướn ngoi trong nước bọt. Biết đâu rằng bà cũng bán, cậu thoáng nghĩ trong lúc Xu dịch lại bằng cái giọng hoảng hốt.

Xu chưa nghĩ ra tại sao mình hiểu được tiếng người Đào. Anh ta cố tìm một giải thích hợp lý, có thể anh từng đi phượt ở những nơi có người Đào sống, có thể anh ta từng quen một người bạn nào đó có gốc Đào, nhưng biết đâu chính Xu là một đứa bé tộc Đào đã bị bán đi?

Biết đâu bà già nằm kia là mẹ Xu, ý nghĩ đó bùng nhưng vẹo vọ trong đầu bọn cậu, quyết định ở lại thêm đến hôm sau.

Một đêm trắng. Bà mẹ Mí và con gái trước đó cãi nhau, Mí muốn soi con mắt thứ ba cho đứa bé nhưng bà mẹ cản, bảo làm thế là mất giá.

- Họ sẽ bớt tiền, mày lấy gì cho tao ăn?

Mí lẩm li không nói tới bà. Giữa vùng Thượng Sơn mà không nghe tiếng thú rừng táo tác trong đêm. Có lẽ chúng cũng đã bị săn bán. Căn nhà sàn bị gió lùa rên rỉ cả đêm, nó được ghép tạm bợ bằng những thứ vật liệu cũng hết sức tạm bợ. Mẹ Mí kể hồi nhỏ đã từng sống ở nhà *mượt*, dài miên man và chắc chắn, kỹ thuật mộc nhẵn nhụi và tinh tế đến mức lấy khăn gai chà xát lên mặt gỗ tuyệt không xước một tí nào. Cậu không cần hỏi ngôi nhà truyền thống ấy của người Đào giờ ở đâu.

Ở đây, mọi sự diệt vong đều rất dễ giải thích. Đã bán. Đã bán. Đã bán. Nghe nói rất nhiều cổ vật của tộc Đào giờ nằm trong bộ sưu tập của một doanh nhân buôn gỗ.

Đêm chỉ có tiếng Mí nằm vỗ mông con hát kida kida thảm thiết. Cô bé mười lăm mang gương mặt hai mươi tuổi, lặng lẽ ít nói, cả nhoeo cười cũng héo, gần như không ngủ. Cô biết một khúc ruột của mình sắp bị đưa đi.

- Ai bán đứa con đầu mà chẳng vậy. Tôi còn chạy theo họ đến ba quãng đời. Tới bây giờ tôi vẫn còn nghe tiếng khóc của thằng nhỏ.

Mẹ Mí kida kida.

- Nhưng đến đứa thứ hai thì hết khóc thương rồi...

Cậu nói với Xu chắc anh ta chẳng liên quan gì với người Đào đâu, không hề có con mắt thứ ba trên trán, mà bảy tháng tuổi thì làm gì nhớ được ngôn ngữ để bây giờ trỗi dậy bất ngờ. Mình vừa cứu anh ta khỏi một tình huống hiểm nghèo, cậu nghĩ. Xu cũng nói anh ta nhớ ra rồi, một tay sưu tầm ẩm chén cổ là người Đào, tay này hay đi phượt. Nghe giọng như là Xu cũng vừa mới nghĩ ra cái lý thiếu thuyết phục đó. Anh ta cứ mê mải đuổi theo câu hỏi mình đến từ đâu, nhưng lại không nhận lấy đáp án này. Bị bỏ rơi vẫn còn ngon lành hơn bị bán.

Sáng sau, bọn cậu đi từ rất sớm. Lúc ngang qua chỗ Mí ngủ Xu đã bị cột đầu vào cửa. Mí đập con bằng tóc của chính mình. Cả hai ngủ mê mê. Mũi cậu nồng như vừa ăn phải mù tạt, chẳng hăng đi dù không vấp phải cái gì.

Cô bé không chịu bán tóc hay bọn thương lái chưa hỏi mua?

Cột sóng trên điện thoại đẩy lên cũng là khi mấy tin nhắn xô vào, “Mình tuyệt vọng và sắp mất hết kiên nhẫn. Về đi, Tú sẽ quăng bỏ hết mọi thứ chạy tới với Ân. Chờ đến hết tuần này nữa thôi. Mời mòn rồi”. Hai tin kia một của trưởng phòng hành chánh công ty. “Sếp chết hồi 9 giờ 30 sáng qua, thứ hai. Sao gọi không được?”. Và tin của sếp, “Chắc không phải vì tôi mà Ánh biến mất đâu, đúng không?”. Cậu gọi về cho một người nào đó trong cái danh bạ điện thoại của mình, không rõ là ai, chỉ biết sau cái tên kia có chữ “..., cty”.

- Sao sếp chết?

- Tắt thở.

17.

Chúng ta đi đến nước này vì công ty không thể gánh gồng thêm trong tình cảnh bên bờ vực phá sản. Tôi trì hoãn mấy lần vì không muốn bỏ rơi ai.

Ông nói xong phần mở đầu nội dung của cuộc họp triển khai đề án cắt giảm nhân sự thì nhắm mắt lại. Tay khoanh trước ngực. Cầm chặt cúc áo. Mười hai trưởng phó các phòng ban lần lượt nói, như mọi khi, bao giờ tranh luận chán thì ông sẽ kết luận cuộc họp.

Cãi đến cuối chiều, khi gọi không được, tới lay thì mới hay ông kết luận rồi, khi này. Không muốn bỏ ai. Không muốn ai đó lại tuyệt tích. Nghe kể phải dùng rất nhiều

rượu và hơi lửa, người nhà mới gỡ cho đôi tay ông xuôi xuống.

Khi mang ông đi rồi có người sức nhớ hình như bà vợ không kêu ông theo, như người ta vẫn gọi dẫn hồn khi đi qua ngã tư, ngã bảy.

- Sợ quá, em không dám vào phòng họp một mình đâu.

Giọng Linh phập phồng trước khi cúp máy. Cũng chính Linh là người cậu đã gọi và cô tỉnh bơ nói tắt thở thì là chết thôi. Cô có lý do nhẹ nhõm vì nằm trong danh sách bị giảm biên chế, giờ sẽ hoãn lại với biến cố bất ngờ này.

Xu nói tôi tưởng sẽ còn đi với Ân ít lâu nữa khi cậu bảo ở Sài Gòn có chuyện, ông sắp chết. Anh ta nghĩ là cậu quay về ngay, nhắc cậu còn bàn chải đánh răng nằm trong ba lô anh ta, nhớ lấy.

Cậu cảm giác như mình bị mộng du khi kiểm tra lại hành lý. Thấy xơ rớ. Không chỉ vì cái chết của một người mà cậu chẳng biết nên xếp vào hàng bạn hay quan hệ công việc. Người lâu lâu hay hỏi, còn tiền xài không? Và đôi lúc cũng ngồi riêng với nhau chỉ để nói về một người đàn bà biến mất.

- Có phải tôi đã làm Ánh quá thất vọng?

Rất nhiều người sống trên đời cũng mang theo một hoặc nhiều câu hỏi mà không được trả lời. Cuộc sống là gì mà thê lương vậy? Cậu nhớ Tịnh đã viết câu hỏi đó trong thư điện tử. Chồng chị sống thực vật đã ba năm, thỉnh thoảng lại phải vào viện mắc những dây nhợ chẳng chịt vào người. Không ai biết anh sống như vậy đến chừng nào,

ngày mai hay vài ba năm nữa. Cậu viết lại, cái lúc khỏe mạnh ăn chơi sao không thấy ai đặt câu hỏi đó, và thấy mình quá lạnh lùng.

Việc không có chút chạnh lòng nào le lói cùng cái chết của sếp làm cậu bản thân. Mẹ qua đời có thể cậu không khóc. Đó cũng là một thứ tội lỗi. Cậu không biết có cố được không.

Một cái quần cộc của Xu lẫn trong mớ quần áo cậu. Hình như mình đã vợ lấy mớ đồ phơi ngoài sào lúc trời mưa. Thấy sút chỉ phía đùi trong, cậu đã nghĩ mình sẽ mua kim chỉ may lại, nên không trả ngay cho anh ta. Hồi còn ở nhà, đường chỉ cậu may còn thẳng hơn của mẹ. Chưa có thời gian khoe tài may vá.

Trong đầu day day mấy chữ phải về thôi phải về thôi. Tú cũng đã gửi tới hậu thư. Anh ta chỉ chờ hết tuần này là chấm hết. Có một ý nghĩ bỗng ngoi lên ở bán cầu não trái, sao Tú không vứt bỏ ngay từ khi nhận tin ấy. Đi khỏi đó và tìm thấy cậu trên một chặng nào đó của sông Di. Cậu không như chị Ánh, ít nhất có vài ba người trong công ty biết cậu ở đâu, nếu muốn.

- Soát lại coi còn quên gì không? Chia tay bất ngờ chắc cũng nhớ đây.

Xu nói, mắt nhìn lảng ra ngọn khói đốt rác ở bên đường. Người ta vẫn còn đang dọn dẹp tàn dư của du khách để lại hồ Thiên. Tiếng ồn và rác luôn là thứ đặc sản của người Việt.

Người đàn ông vừa qua đời kia, chắc là cũng đâu muốn

cậu về. Ông phó thác cho cậu đi tìm câu trả lời, mà đến chết ông vẫn chưa nhận được.

Chính cậu cũng thấy thán phục mình khi nghĩ ra điều đó, ngay ở thời khắc bước vào bến xe.

18.

Ngay cái lúc Xu khóa tay gã còn đồ để cậu ra đòn quyết định cuối cùng, một cú đập bồi vào hạ bộ gã, ở khoảnh khắc đó cậu nhận ra nỗi thất vọng của mình không hoàn toàn vì yêu, mà vì một người bạn chiến đấu đã bỏ cuộc. Tú đã buông xuôi.

Lúc đến đám cưới Chit và Pi, cậu từng bảo, rồi thì tụi mình sẽ được như họ, chỉ cần kiên nhẫn. Chit, để có thể trao nhẫn cho Pi trước hàng trăm quan khách, cậu ta đã đánh đổi cả máu. Hai lần tự sát để gây áp lực với gia đình, Chit ghi trên blog mình, “tự sát mà không chết là cả một nghệ thuật. Cuối cùng, người ta đã nhận ra, chúng tôi yêu

nhau. Một tình yêu không khác thường”. Tám mươi sáu lời nhắn trên blog Chit bảo hai đứa bệnh hoạn chúng mày sao không chết đi cho trái đất sạch sẽ. Bảy trăm mười chín người để lại lời chúc mừng. Nhiều người trong họ đã đến cái đám cưới đó dù chẳng nhận được thiệp mời. Đến để thêm dũng khí và hy vọng.

Tú cũng đến với cậu, nhưng anh ta bỏ cuộc. Thật ra Tú đã nhắn, “Tú ớn ỏi việc phải sống như con người khác. Ân giúp Tú nhận lại chính mình đi”. Những tin nhắn của anh ta càng ngày càng làm mất độ rung cảm trong cậu. Sau tối hậu thư có đến mấy chục tối hậu thư khác, nhưng cậu đã để trôi qua thời hạn cuối cùng. Giống như một người quyết đến thiên hà Andromède để được nhìn mặt trời bằng mắt thường, nhưng khi nhìn thẳng vào mặt trời anh ta chỉ thấy một thứ kém lộng lẫy, tắt hào quang và nó cũng giống như một vì sao trong hàng vạn vì sao khác.

Cậu không còn muốn nhìn mặt trời đã không còn chói lóa.

Cậu không quay về.

Không phải vì Xu nói sẽ thấy nhớ.

Cuộc đánh nhau làm người cậu đau nhừ nhấm. Những cú đâm đá vào mặt vào bụng. Chạy không được, vì tóc bị một thằng sún răng túm lấy. Đó là lúc cậu ước mình cũng trọc cha nó, cho đỡ khổ thân. Cũng may Xu vẫn lành nghề với những nắm đấm sở trường: giữa cổ. Tay trái. Lưỡi dao vung loạn trên tay còn lại. Cậu ngỡ rằng điệu múa khát máu của ánh thép mới làm bọn kia bỏ cuộc.

Phụng - cô Bí Đỏ của tám ngày trước đây rúc trong góc phòng vệ sinh, mặt tái nhợt.

Cô gái gặp nhiều vấn đề khi trở lại với cuộc đời của chính mình. Trục giác cùn lụt, không nhận biết được những-dấu-hiệu, Phụng hay gây rắc rối.

Khi bọn cậu ra sông Di coi nghi thức kỷ niệm ngày Vong nhân thì Phụng tự để mình lạc theo một gã khách du lịch gây còm. Gã đưa cô về phòng trọ, thứ mà Phụng bắt đầu quen thuộc, bắt đầu trở mặt khi gặp ánh mắt thò lỗ của những nhân viên lễ tân tò mò. Cong dưới gã xong, Phụng định mặc áo đi tìm bọn cậu thì mấy tên khác sấn vào. Một gã vật cô ra giường. Phụng cố hiểu chuyện gì đang xảy ra với mình, thấy chúng còn đến ba tên đang chờ đến lượt. May mà cô biết sợ. Vẫn tỏ ra hào hứng với cuộc chơi, vẫn dẻo dai, Phụng giả vờ vào phòng vệ sinh cố thủ trong đó, gọi điện cho Xu.

Cậu đang theo gót những người đàn bà đầu bịt khăn đen, tay bưng chậu nước có pha sẵn phẩm nhuộm lâm râm cầu khấn và rót nước trong chậu xuống, làm sông loang dài màu máu. Bỗng Xu hơi hãi nắm cổ áo cậu chạy tới cái nhà trọ mà Phụng bảo không biết là Bình Minh hay Hoàng Hôn nào đó, một từ nhắc đến mặt trời. Nhưng cả chợ chỉ có một nhà nghỉ tên Rạng Đông. Khi xông vào căn phòng, Xu cũng dính đòn vì bất ngờ. Bọn cậu không nghĩ là chúng đông vậy. Hai thằng choai choai nổi điên tiếc con mồi đã gần đến miệng nên lao tới.

Cậu nhận ra mình lâu lắm rồi không đánh nhau, đến nỗi không còn nhớ lần cuối cùng ấy như thế nào. Hoặc

cậu đã chưa từng dùng tới năm đấm. Lạ lùng, khi bị đau cậu cũng lỏng như như con thú, cũng dùng hết sức lực và sự nhẫn tâm để làm một thằng ôm dái lịm đi.

- Ông coi loẻo khoẻo mà cũng được lắm. – Xu khen, liếm láp cái mép tươm máu. Hành động ấy làm cậu nghĩ máu là thứ ngọt lịm, thơm tho.

Từ lúc ra khỏi Sài Gòn đến giờ mới thật sự phải đánh nhau. Mọi va chạm ở trên đường Xu đều lo liệu, hoặc bằng dáng vẻ hùng hổ, hoặc vì bọn cậu bàng quan, không nhúng mũi vào chuyện của thiên hạ. Chỉ đáng kể là vụ ở U Minh, chiếc xe khách mà bọn cậu ngồi bị hai tên côn đồ đập vỡ kính trước. Chúng tức giận vì nghĩ tài xế ngáng đường không cho chúng qua mặt, dù thực sự đường hẹp và anh ta tránh mãi cũng không xong. Một gã định kéo anh tài xế ra dấn thì cậu bảo thôi để tụi này đi mau, anh Ba Sang đang chờ bọn tôi, muộn nửa tiếng đồng hồ rồi. Bọn côn đồ hơi chùn xuống, găm gù rồi đi mất. Gọi tên thân mật của trưởng công an địa phương đôi khi có tác dụng. Mánh đó là của Duyên, có lần đã giúp cô khỏi bị bọn nhà xe cưỡng hiếp trên đèo vắng. Nhưng Duyên kể khi ở Đồng Văn, chính cô bị phó công an gõ cửa phòng nghỉ quấy rối cả đêm. Cửa sổ căn phòng lại cheo leo bên miệng vực.

Cậu chưa hỏi trưởng công an của Ngự Tường tên gì thì đã phải đánh nhau. Rốt cuộc, những nơi cậu đi qua cũng có cách nào đó làm nên sự nhớ.

Ở đất này có thể thấy rất nhiều dấu vết của những ông vua còn để lại. Những giếng Ngự những đền Phi, những miếu Công nương.

- Cũng có hãnh diện gì đâu mấy chú ơi, vua đi tới đâu dân đen bị dọa dầy đến đó.

Bà cụ coi đèn Phi bảo vậy. Đèn thờ một người vợ của vua bị chính chồng ra lệnh giết vì hay khóc nhớ nhà.

- Nước mắt ấy sao không dành để thương cảm cho cuộc bôn đào đội nắng nằm sương của ta?

Vua nghiêng từng chữ từng chữ trong hàng răng khít trước khi đầu người đàn bà rơi. Mảnh da cổ bầy nhầy vì lưỡi kiếm của đao phủ lâu ngày không được mài bén.

Công chúa chưa đầy sáu tuổi, nhớ mẹ khóc mãi, vua sai người dìu xuống sông Di. Dân lén lập miếu Công nương.

Người Ngự Tường ghét chữ Ngự vì nghĩ nó mang rủi đến. Quân nổi loạn ra lệnh đốt sạch làng Ô rô vì đã tiếp đãi vua một bữa cơm nghèo. Khi vua dẹp phản loạn xong quay lại ngôi, lại ra lệnh quét sạch hai làng Năn và Mực vì đã từ chối cứu mang ông những ngày chạy nạn.

Năm nào người dân hai bờ sông Di thuộc phủ Ngự Tường ngày trước cũng bị tang, đổ phẩm nhuộm ra sông tưởng nhớ những mùa oan khuất.

- Bộ hết chỗ chạy rồi sao mà mấy ông vua cứ hay chạy về đây.

Bà cụ thủ từ trách móc trống không, giọng nửa ghét nửa hờn. Bọn cậu vào đèn ngủ vì sợ bọn du đảng kia phục thù.

Phụng, dĩ nhiên là không biết nói lời xin lỗi.

Hôm bọn cậu vào đất của người Đào, Phụng dậy không thấy ai nhưng đã kịp khám phá ra một thứ mà cô chưa từng biết: khoái lạc.

Cuộc gặp gỡ với một tay họa sĩ của Sở văn hóa đã khiến Phụng phải thốt lên khi ngồi ăn cơm trưa sau khi gặp lại:

- Phải biết làm tình thích vậy tôi rút ống cho ông Long chết sớm hơn.

Phụng thêm vào từ điển của đời mình hai chữ mới. Cô quen với tay họa sĩ khi mò ra chợ. Anh ta đang chụp ảnh ở đó, chụp rồi về ngồi vẽ theo ảnh, cậu đoán vậy. Những họa sĩ kiểu ấy nhan nhản. Như cha cậu.

- Vẻ đẹp em làm tôi chết lịm.

Cái câu tán tỉnh sáo mòn ấy đã dẫn dắt cô gái nếm trải hoan lạc. Và lúc cậu phụ Mí thổi lửa nấu cơm trên cái bếp đẩy muối khói, Xu trông đứa trẻ, thì ở hồ Thiên, Phụng hỗn hển cởi cúc áo đầu tiên. Cái áo sơ mi không chít eo đó cô không bao giờ mặc nữa vì đứt mất hai cúc áo dưới cùng, bởi một sự sốt sắng quá đà của tay họa sĩ.

Anh ta đã về tỉnh bằng xe công vụ vào sáng hôm sau. Phụng đòi theo nhưng xe đã chật. Họ cũng là người của Sở văn hóa đi giám sát mùa lễ hội tự phát đầu tiên. Mùa sau họ sẽ biến lễ hội đó thành trò diễn.

Bọn cậu gặp lại Phụng đang ngồi nghe mấy tay tài xế ở bến xe véo von.

Cậu bảo về nhà đi. Phụng nói muốn chơi thêm. Ngoài này có biết bao chuyện hay. Cậu không biết cái phạm trù ngoài này và trong kia là gì, với cô. Nhưng có thể hiểu được cảm giác của một con chim bỗng dưng phát hiện ra bên ngoài chiếc lồng là một bầu trời không đáy.

- Đổ thêm tiền vô tài khoản thẻ cho con nhá. Đi chơi

chứ đâu. Chưa chán chưa về. Không cho thì tôi xin bọn đàn ông vậy.

Phụng đổi giọng ráo hoảnh rất nhanh. Cô chỉ gọi về nhà khi cận túi. Mặt cứ vênh lên trời. Cậu thấy vẻ mặt này vẫn không khác gì hôm đầu gặp, vẫn lạc và hoang. Cái chi tiết đưa em gái rút ống trợ thở để kết thúc mọi khổ sở, chịu đựng của mình và người anh song sinh hay được nhắc đi nhắc lại, những lúc cô say.

- Tôi là đứa giết người. Cô đâm ngực giữa những cơn nôn dữ dội.

Bọn cậu đã có nhiều cơ hội bỏ rơi Phụng lại, nhưng lúc thì cô đoán được nên bám sát, lúc thì cậu trù trù, rời khỏi bọn cậu thì cô sẽ chìm mất ở đâu, cũng phải có ai đó giúp cô học cách nhận biết người tốt và người xấu, cách tìm kiếm trong thiên hạ cái cảm giác an toàn...

Cậu mượn máy tính Xu, lên mạng tìm những bài khoa học thường thức về tránh thai, bảo Phụng đọc qua. Cô than buồn ói khi nhìn thấy hình vẽ tinh trùng giống như con nòng nọc.

- Đừng hòng tôi nuốt chúng nữa.

19.

Cậu gọi về cho mẹ, một cuộc gọi lướt về hiem hoi. Bỗng dưng cậu muốn khẳng định là mẹ vẫn ổn.

- Trời, mẹ khỏe re. Đàn ông không vật mẹ nổi thì có gì đáng sợ.

Mẹ cố tránh không nhắc đến tai nạn, thứ đã vài lượt quật mẹ suýt chết, bằng cái cười giòn. Mặt mẹ xuất hiện nhiều nếp nhăn khi cười hết cỡ kiểu vậy, nhưng nhìn vẫn trong vắt như trẻ con, chẳng thấy mắt mũi đâu, tí lại. Mẹ bảo định gọi cho cậu.

- Mẹ lấy lại nhà rồi. Hai cái con nhỏ đó cứ xà nẹo nhìn sôi gan.

Nhà cậu rộng chín mét, dài cũng chừng ấy. Ở cũng chẳng hết, mà nhà rộng lạnh lẽo lắm, lúc mấy cô học việc ra về mà đàn ông của mẹ thì chưa tới. Mẹ ngán ra cho thuê. Cậu ngồi quán sang, mặc quần True Religion, áo Calvin Klein... cũng nhờ vào khoản tiền cho thuê nhà đó. Lần trước cậu về đúng lúc hết hợp đồng cũ, có người tới hỏi. Họ mở cơ sở in lụa. Giờ mẹ bẻ hợp đồng vì họ lộ liễu quần nhau. Hai cô gái đã quá ba mươi. Mẹ nói thời thế gì mà kỳ, một người đàn bà hàng xóm của dì Út Lớn bỏ hai đứa con sinh đôi lại cho chồng để đi theo một phụ nữ khác.

- Phải theo trai thì không tức.

Mẹ nói, bộ điệu của giọng nói giống như mẹ mới là ông chồng cay đắng kia.

Đầu óc cậu lỏng ra, và bị lạc đầu đầu sau chi tiết mẹ đuổi cổ đám thuê nhà, lúc quay lại đã nghe mẹ nói đến mở vàng gửi ngân hàng, lúc này lãi suất rất cao.

- Thích gì Ân cứ mua sắm thoải mái, mẹ chi cho.

Cậu biết mẹ sẽ ổn khi không có mình, giờ thì chắc chắn hơn.

Cậu nín mẹ lại khi bà lệ làng bảo “thôi ghen”, chắc là có ông bồ nào nằm bên cạnh.

- Mẹ...

- Ủ, gì đó cứng?

- À mà thôi, chừng về con nói...

- Làm hồi hộp quá ta. Ê, định cưới vợ, đúng không? Có ai rồi hả?

Giọng mẹ khấp khởi. Cậu bản thần ngắt máy. Mua hai cái kẹo mút, gọi San lại nghe bản nhạc chờ, *“hãy nói về cuộc đời, khi ta không còn nữa, sẽ lấy được những gì về bên kia thế giới, ngoài trống vắng mà thôi...”*.

Lần nào gọi San cũng nghe khúc nhạc này. Tiếng người ca sĩ rền rền “Thụy bây giờ về đâu?” đã ngắt cuộc chờ đợi quá dài. Cậu vẫn không thích được nam danh ca này, mấy chục năm vẫn nhắm mắt hát một tông trầm ấm, rền rền.

San im lặng. Chín năm qua, chị vẫn không dậy. Lúc cậu làm tình với Tú lần đầu, cậu hơi tức mình, sao không thể yêu chị bằng cách này, lên đỉnh cùng nhau, một lần thôi cũng được.

Cậu bấm hoài ngồi xem lại những số điện thoại trong máy mình. 239 người. Thấy cả những người đã chết. Đôi lúc cậu gọi họ để nghe những tiếng tút dài, và tưởng tượng chúng đang chui xiên qua đất, nghĩ rằng chỉ một tẹo nữa thôi là đến nơi rồi. Chỉ thiếu chừng một lòng tay, cậu sẽ được kết nối, hỏi họ dạo này viết gì, có khỏe không, đi chơi những đâu. Nhưng cuộc gọi luôn luôn đứt gãy ở một khoảng lưng chừng nào đó. Một vài lần gọi chơi chơi cậu bỗng nghe tiếng người:

- A lô, nghe nè.

Cậu chờ ra như tượng.

- Ai đó? A lô! Đứa dịch vật nào mà gọi giờ người ta đang lu bu?

- Anh Bùi ơi, em đây. Ân đây mà.

- Lộn số rồi, ở đây là vừa cua chó không phải trại tâm thần.

Lúc đó cậu vẫn nhớ mình vừa đi dự giỗ đầu của Bùi, nhưng cái cảm giác mong gặp một phép màu mà cậu biết nó sẽ không bao giờ đến cũng thật lạ lùng. Như đang nhìn ngắm hình hài của sự tuyệt vọng. Như ngậm hết que kẹo của mình rồi, que của chị San vẫn nằm không.

Hôm nay là hai chín tháng chín, ngày chị San đi ngủ. Cậu vẫn nhớ khi từ Puvan về, phòng chị vẫn còn nồng nặc mùi hoa rữa. Chính cái mùi đó đã dẫn dắt người ta phá cửa xông vào. Chị ngủ say, lay không dậy. Màn hình máy tính để ở chế độ chờ những mê cung hun hút. Chỉ cần chạm tay vào đó, sẽ mở ra một tiểu thuyết viết đến trang 202 về một thằng nhỏ lạc thời tên Ngọc vật lộn đi tìm chính con người mình. Tiểu thuyết đó chị San để tặng cậu.

Nằm lên chỗ mà chị từng nằm, nghe lạnh. Dưới gối là mẫu kính có dính máu cậu, một tờ giấy bạc năm trăm đồng lẻ bị rách góc, trên ấy ghi một số điện thoại ơ hờ. Cậu vẫn thường hay gặp tờ giấy bạc bị người ta viết chữ lên. Hận thằng Đò. Mưa nhớ mưa xưa. Hương ở đâu, còn thiếu anh hai mươi ngàn chưa trả. Cậu biết tờ giấy bạc này cùng những con số kia cũng chẳng ý nghĩa gì, chắc là ít tiền sót lại khi chị dọn sạch một nửa cửa hàng hoa, một trong những việc trên bảng ghi nhớ dán trên vách “6 việc cần làm cho giấc ngủ”. Chị đã đánh dấu vào những mục: làm kín phòng, mua thật nhiều hoa, uống thuốc an thần, ăn no, tắm mát, đọc cuốn sách dễ chịu. Bên dưới chị thêm vào một dấu sao nguyệt ngoặc: gọi điện.

Cậu xem qua điện thoại mà người công an khu vực đang giữ và từng dùng nó gọi cậu để báo tin. Chị đã gọi cho bốn người khác, ngoài mình. Cậu hình dung chị bỗng thèm gọi cho ai đó để khoe hoa ngáp lút trong nhà, khoe chút nữa đây chị tìm lại được giấc ngủ đã đánh mất từ hai mươi bảy ngày trước.

Chắc chị chỉ nhận được những ừ hử dừng dưng, như chính cậu hôm đó cũng nói nhanh gọn để nghe tiếp câu chuyện về những động cát di chuyển theo mùa mà ông già du mục kể. Cậu chỉ nhận ra sự bất thường vào một lúc sau.

Đi ngủ. Người làm báo không coi đó là tin vắn trên trang văn hóa giải trí. Người viết văn không nghĩ là chi tiết đắt. Người bình thường thì họ ngủ hoài ngày chục tiếng đồng hồ. Ai thèm quan tâm?

Cuộc gọi cuối là đến “The, nhaminh”. Đó là người anh kế chị San, đã từng che đôn cho chị mỗi khi bị đánh. Người duy nhất còn liên lạc với Cơm Ngươi từ khi người cha chém dao vào gốc cột từ mặt con gái.

San kể lần đó chị làm mẫu cho bộ ảnh Cứu rồi. Huy Khánh, lúc ấy đang là người tình chị, nảy ra ý tưởng con người cũng có lúc phải nhờ đến thú vật cứu chuộc nỗi đau. Con người cũng có khi đánh mất quyền năng an ủi đồng loại.

Khánh chỉ cần chị khóa thân, nhàn tản nằm trên cái sàn đầy trấu ướt, những con vịt tò mò thám hiểm người chị bằng cái mỏ dài cũng ướt của chúng.

- Thích lắm. Rờn rờn buồn hiu vậy. Dịu dàng hơn cả lúc

Ân vượt sống lưng chị bằng mu bàn tay. Chị cười khi kể đến đó.

Bộ ảnh gây sốc. Người ta đã tổ chức cả bảy bảy cuộc họp để thẩm định nghệ thuật hay không nghệ thuật, tục tĩu hay không tục tĩu, bốc mùi hay không bốc mùi. Những ngày đó cái tên San PP và Huy Khánh xuất hiện trên mặt báo với tần suất mười lăm phút một lần. Báo chí sôi lên, họ vẫn nhớ chị từng đứng đường giả làm tượng để đám họa sĩ trét bã kẹo cao su trên người trong một cuộc trình diễn mang tên “trả giá”, con người phải nhận lại những gì họ thải loại ra.

Hai mươi tám bài báo viết về sự kiện đó, có một mảnh báo đội lốt giấy gói thuốc gò đã về đến nhà chị ở Lung Ngọc Hoàng đúng hai tháng sau. Cha chị nhận ra tấm hình trên báo là đứa con gái ương ngạnh của mình, dù con đàn bà trần truồng nằm trên đó có cái tên rất tây là San PP chứ không phải con Cơm Ngươi cứng đầu của ông.

- Từ giờ tao không còn đứa con gái đó nữa.

Vết chém ngọt vào cái cột nhà sau, chỗ ông buộc võng. Nghe nói cây dao phay cũng bị thương. Chị nghe nói vì lúc về chị không kịp nhìn rõ nó. Chị phải vừa chạy vừa ngoái lại coi cây dao ấy sắp rượt tới mình chưa. An tâm là khoảng cách với nó cũng khá xa, chị mới đứng lại kêu “chém thì cha lấy dao bén chém cho ngọt, dao mẻ của đau ai chịu thấu”.

Cả xóm quá quen cảnh rượt đuổi của cha con chị. Họ còn thuộc cách ông già dứ dứ dao (hay phảng, gậy, củi... bất cứ gì ông vợ lấy được), hét vống lên mày sống sao cho

xúng với má mày đi. Và chị quăng câu trả lời trước khi mất hút, “Sống cho mình còn không xong, hơi sức đâu con sống cho má?”

- Chị đâu có biết đó là lần cuối cùng chị nhìn thấy ông già.

San thở dài, hương kẹo dâu bằng lăng lảng trên vành tai cậu. Hồi ấy buổi trưa cậu hay sang phòng chị nấu ăn chung. Bạn viết thì chị lạnh lùng ngồi gõ bàn phím như cậu tàng hình, nhưng chị hay đau lưng nên cũng thường bỏ đi nằm. Những lúc ấy San vỗ nhẹ bàn tay lên giường bảo lên đây với chị. Cậu chỉ chờ có vậy, hớn hờ gối đầu lên bụng San, mân mê chỗ da thừa trên cùi chỏ người đàn bà đã qua tuổi bốn mươi. Nó mềm nhẽo, lạnh lạnh, vọc rất thích. Chạm tay vào đó cảm giác chiếc giường xây bằng bê tông dát gạch cũng mềm đi, êm ái. Lấy bụng San làm gối, vòng ngực chị chảy rã sang hai bên sườn, cậu có thể nghe ruột chị sôi, nhịp tim cùng với những quãng lặng.

Cả hai mút kẹo chèm chẹp. Que kẹo thò ra ngúc ngoắc bên khóe miệng, chị kể chuyện. Cậu bắt đầu nghĩ đến chuyện viết văn, chị nói chữ là thứ không tráo trở với mình. Vài lần cậu giang rộng tay, một tay chạm tóc và tay kia chạm gót chân chị, ngông cuồng nghĩ bộ dạng mình hơi giống cái ông treo trên cây thập giá trong nhà thờ. Sườn mình cũng có mấy cọng xương. Không phải bỗng dưng mà người ta nảy ra những ý nghĩ ngông cuồng, cậu ngờ là sức mạnh trong người mình là của chị San cho. Sức mạnh của một người đàn bà viết nổi tiếng thân nhiên lặn ngụp giữa những khen chê. Người đàn bà lội ngược dòng.

Thằng con trai hai mươi tuổi đó vừa rời khỏi mẹ, rơi tòm vào trường đại học. Nó coi rẻ bạn gái cùng trang lứa, thấy chúng sao mà kém cỏi, trẻ nít. Cả cái vẻ nũng nịu, ngây ngô cũng gây khó chịu.

Chị San thì trải đời, bạt mạng. Như mẹ cậu. Hoàn cảnh cũng hao hao giống nhau, chỉ khác mẹ cậu không có người anh trai nào ám vào ký ức.

Hồi còn ở nhà, chị ngủ chung với anh Sáu Thế trên một cái hồ chứa nước mưa. Mỗi lần mưa nghe nước chảy, chị nghĩ mình nằm trên một dòng sông. Chị nói với anh có khi thức dậy em trôi mất luôn. Anh cười trôi đâu thì cũng ra biển, sách nói vậy.

Hai anh em chị trông thành ngủ chung cho đến khi mặt anh nổi đầy mụn. Chị khờ khạo tưởng anh lảng mình là vì chúng, và vì giọng nói tự dưng quàng quạc như vẹt trống. Cứ thấy xa xôi dần. Anh ra thành phố học thì đứt đoạn.

Lần trốn gần nhất, anh đã tìm thấy cô em gái nằm dưới gầm giường, cạnh ổ chó. Con Vện cào đất thành một lỗ tròn bằng vành thúng, thả bầy con bò lổn nhón.

- Thấy con Vện ngồi liếm lông cho bầy con nó mà chị ước gì mình biến thành chó phứt cho rồi.

Anh chị nắm cổ chân em gái kéo ra, rón rén trốn ra vườn. Anh cắt tóc cho chị, mớ tóc mà vừa mới đây bị người cha túm lấy quần vào cột, tay kia tiện thể vục roi lên đôi chân xương xẩu. Chị đã giữ kiểu tóc ngắn nửa gáy đó cho đến tận bây giờ. Cậu đọc được một bài báo thiếu thiện chí bảo San PP đến tóc mà còn không thay đổi, hèn chi văn chương chẳng ra làm sao.

Những lần nghe chị kể về anh trai, cậu hơi nghệt thờ. Khó chịu như khi xem tấm ảnh chụp San lấp ló sau rèm khóc khi anh trai trao nhẫn cho cô dâu. Nước mắt khó giải thích. Nhưng cái cảm giác ghen tuông của mình cũng chẳng phải là vượt biên sao?

- Khi người ta giao ảnh, chị giấu biến tấm này. Mặc cười, hén? Chị không biết lúc đó nghĩ gì. Chắc là thấy bơ vơ.

Khi San trốn vào giấc ngủ, Sáu Thế đã không biết mà nắm cổ chân kéo lại. Hôm ấy anh trai chị tắt máy.

Xu từ bến sông lên, tay vẽ một vòng trong không khí, ra dấu sẽ vác máy ảnh đi quanh trước khi ra khơi. Cơ vai anh ta hằn thành lõm do máy nặng. Cậu từng cảm thử thấy người oằn đi, giống như cú hình dung đá ong nhẹ lắm, nghĩ đi Hà Nội thì bỏ vô ba lô vài viên mang về. Có biết nặng lặc lè đâu.

Xu định kết thúc chuyến du khảo này ở Túi. Đoạn sông Di rộng nhất và ly kỳ nhất: khi chảy đến thị trấn Mù Khời nó ôm cua qua một cái cù lao nhỏ và vòng trở lại thân nhiên cắt ngang chính mình. Thêm năm cây số nữa về phía Nam, lòng sông bỗng mở rộng dị thường. – Nó phình to suốt mười tám cây số trước khi lại gầy như từ Đồng Nàng xuôi đến đây.

Chiều qua Xu nói đi miết thì biết chừng nào mới hết con sông này, chơi thuyền ở Túi xong tôi về. Ân sẽ đi tiếp chớ? Cậu nói ra giữa Túi sẽ tỉnh. Chỗ đó xưa tới giờ người ta giải quyết những phân vân.

Trong đầu lặp lại cái câu biết bao giờ mới hết sông Di? Đi lâu với nhau sẽ nảy sinh một nguy cơ mới, đó là thói

quen. Mỗi sáng thức dậy đánh răng chung với Xu ở sàn nước, mỗi trưa ngồi ăn chung, mỗi tối cậu phúi bụi trên giường trong lúc Xu đi đập muỗi. Thói quen đó có giết chết cậu một lần nữa không, nếu Xu bỏ về???

Phụng ngồi xồm trên ghế như một đứa trẻ con, lấy bao cao su thổi bong bóng, bảo Xu đi đâu em theo đó. Cô đã không nói chuyện với cậu từ hôm ngủ trọ ở Hải Đường, khi kêu đau bụng và gọi cậu sang phòng. Cô hoàn toàn mù dấu-hiệu, không biết cậu thuộc loại người nào, nên cố dúi đôi hạt đậu đỏ nóng ran trên ngực mình vào môi vào khoang mũi cậu.

- Anh khinh tôi.

Phụng bảo vậy khi cậu lạnh lùng gỡ những ngón tay ghì chặt gáy cậu ra.

- Tôi không phải loại cô cần. Cậu nói và khi ra khỏi phòng thấy hơi tiếc vì đã không nói trắng phớ cho rồi. Những ẩn ý, nhiều khi quá sang trọng với cô gái, sau quãng dài cô nghĩ chung với người khác. Cô không ngốc, nhưng cái trí óc say ngủ quá lâu.

Hôm sau Phụng lại kêu đau bụng và gọi Xu vào.

Xu không về cho đến sáng.

Cậu mất ngủ.

Không phải vì Tú đã năm ngày không liên lạc.

Không phải vì tiếng động ở phòng bên.

Không phải vì Xu không nằm cạnh, để trần, da lên nước đen ngời, đôi lúc nhoẻn cười trong chiêm bao.

Cậu nghĩ là không phải.

20.

Cậu xem phim “Chín mươi phút rưỡi” hai lần, một lần từ đĩa lậu, sau đó Tú đi Tây Tạng về lại kéo nhau ra rạp, sau khi nghe cậu khoe phim lạ lắm.

Hai phi công, bốn tiếp viên cùng ba trăm mười sáu hành khách trong đó có năm tên không tặc đã vật vã trong hơn chín mươi phút ròng. Nghẹt thở. Và chiếc máy bay đâm vào núi tan tành bất chấp mọi nỗ lực mọi khao khát sống của phe thiện và ác. Khói bốc lên từ thịt da con người, dù tốt hay xấu, đều giống nhau. Là khói thôi. Kẻ ác không khét hơn. Ông đạo diễn có cái mặt hình tam giác, mày rậm dữ tợn, lim dim nói về ý đồ nghệ thuật trong bộ phim gây tranh cãi của mình.

Nhiều nhân vật trong đó đáng được sống. Em bé chín tuổi vừa trải qua ca phẫu thuật tim. Người đàn ông mới ra tù về với vợ. Cô gái lần đầu đến chỗ hẹn với người yêu. Khán giả đã chờ đợi một kết thúc có hậu, trên các trang mạng xã hội dày đặc những dòng nuôi tiếc. Họ đã chờ đợi một phép màu vào giờ cuối, tưởng như những bộ phim khác, anh hùng luôn có cách thoát khỏi côi chết trở về, khệnh khạng bước ra khỏi những đám cháy. Miệng kêu phim xạo bà cố mà ai nấy hể hả, hài lòng. Những siêu anh hùng luôn sống nhờ vào lòng thương của con người. Sống bất chấp phi lý. Sống cho thứ gọi là hy vọng.

Thỉnh thoảng cậu nhớ hình ảnh cái đụn khói dữ dội của chiếc máy bay cháy lên trời, lách qua những đám mây, duyên dáng uốn lượn như một dòng sông. Hoàn toàn không có cảm giác cháy khét ở cái cảnh kết phim. Chỉ thấy đẹp quá mong lung quá.

Tú chê cái phim này ác dễ sợ. Có thấy hay gì đâu. Cậu cãi nó hay vì đã làm cho những người xem như Tú tức mình.

Ác. Viết ác. Thỉnh thoảng cậu hay dùng cụm từ đó để miêu tả một cuốn sách mình vừa đọc. Anh cũng thuộc loại viết ác. Cậu nói vậy khi lần đầu tiên gặp anh Bằng trong một chuyến công tác ở Sài Gòn. Văn lạnh trơ, đọc sợ. Anh cười hiên queo nói người viết giỏi thì không được và không nên thương hại nhân vật của mình.

Ý nghĩ đó lần quần trong đầu cậu, khi nhìn theo Xu gác chông ống kính lên trời rảo bước khỏi dãy nhà lúp xúp bên kia cây cầu, Phụng leo đèo đằng sau. Một ngày nhiều

mây. Cậu phóng tầm mắt ra xa, thấy hàng triệu cánh vàng lấp lánh trên mặt nước. Mặt trời cố gắng giăng một lớp nắng mỏng và hơi úa, nhìn leo lét. Một thuyền nhỏ dong thuyền lại trước mặt cậu, hỏi ẽ anh trai muốn *quách* ra ngoài kia chơi không, ẻ lắm.

Cậu nhìn thấy một-dấu-hiệu.

Từ khi biết mình thuộc dạng người nào, cậu rất nhạy cảm với dấu hiệu. Cậu biết đám đông nào dè bủ mình, đám đông nào thông cảm để điều chỉnh cho đúng hành vi, ánh mắt, nhất là khi đi cùng với Tú. Khi nào tình cảm được quyền hiện lên mặt, khi nào giả bộ lạnh lùng, phớt tỉnh. Cậu đọc dấu hiệu giỏi đến mức trực giác được khá nhiều trường hợp người tốt, xấu.

Chiếc thuyền mà dân bản xứ gọi là *quách* này, cậu đã từng thấy nó. Mũi vỡ một mảnh ván, sườn hơi vẹo vì bị mất hai thanh cong. Thuyền có vẻ nặng nề vì gỗ xẻ từ cây dền dền qua nhiều mùa đã ngấm nước.

Cậu chỉ đứng nhìn thôi, nhưng biết bên dưới cái sạp thuyền mục rã kia có một cái lỗ hổng được thằng nhỏ bịt bằng một một thứ gì đó cực kỳ tạm bợ, có thể là cái áo mưa cuộn lại, một cái xơ dừa tơ tướp. Nước đang rịn rịn rĩ. Nếu không tát thì đến nửa ngày nước sẽ đầy đến tận mạn.

Cậu đã từng gặp nó, chiếc thuyền với những chi tiết giống hệt vậy ở bảo tàng sông nước miền Hạ. Người ta tìm thấy nó trong lớp đất đá cách Tú mười hai cây số. Ngày xưa Tú đã từng rộng gấp đôi bây giờ. Những nhà nghiên cứu từng đưa ra ý kiến đó mừng quỳnh khi vị trí chiếc

thuyền vùi sâu trong lòng đất liền. Trong nó còn có cổ quan tài bằng gỗ sồi, chôn giữa bùn hàng trăm năm vẫn còn thơm phức, những vật dụng được chôn chung với bộ xương phụ nữ mùn rã ấy đều còn một nửa.

Tám năm sau, ở di chỉ khảo cổ Bắc Hòa, cũng bên bờ sông Ly, cách Túi 1111 cây số, người ta tìm thấy một bộ cốt đàn ông, mọi vật dụng chôn theo cũng chỉ còn một nửa, rất khớp với những thứ lấy được từ di chỉ trước. Một vài nhà khảo cổ mơ mộng nói đã từng tồn tại một cách táng: người ta đặt áo quan lên con thuyền đã đục lỗ, thả trôi. Thuyền chìm ở đâu tức là táng ở đó. Nên người vùng này mới gọi thuyền là *quách*. Và đôi nam nữ xa nhau ngàn dặm kia thực hiện một nghi lễ thể nguyên bằng những vật dụng chẻ đôi. Minh thì nghi đó là một ca ly dị, khi đọc bài báo, cậu nghĩ rồi cuộc thì mình vẫn theo chủ nghĩa bi quan.

Cậu tới Bắc Hòa khi vừa ký hợp đồng lao động với thời báo Tuổi Xanh hôm trước, hôm sau cả tòa soạn bị lừa đi. Cậu gặp sông Di lần đầu. Hung hãn một cách ráo riết, cay nghiệt. Mặt sông là những xoáy nước đỏ ngầu cuộn xiết. Không có bờ. Hệ thống các con sông lớn ở miền Hạ chìm trong một trận lũ lụt được cho là lớn nhất trong một trăm năm trở lại. Như bị đẩy ra chiến trường, cậu nhai mì tôm sống thay cơm, trùm áo mưa đi suốt ngày cùng ca nô quân đội. Trên cái mặt nước mà cậu áng chừng mấy ngày trước là sân phơi, là chỗ trẻ con chạy chơi cậu chỉ còn thấy thò lên những ngọn cây đâm nước. Ở vài mái nhà sắp chìm lút, những cánh tay đen đúa thò khỏi mớ ngói vẩy vẩy.

Trên cái đệm cao su rách rã trôi qua có một em bé chừng hai tuổi nằm như ngủ, nước sấm sắp đến vành tai. Nửa dưới để truồng, da xanh ngắt. Cậu không khóc được khi ôm xác em nhỏ trên tay.

Căn lều mà cánh nhà báo chui vào qua đệm trên một ngọn đồi trọc, sáng ra thấy tờ nhện giăng đầy. Nhện chạy lữ. Nhìn đâu cũng thấy tờ nhện. Một con chó đồ quạu khi tờ nhện vướng vô mắt đã cắn càn vào bắp chân cậu. Duyên gọi từ bên sông Hậu, nói ở đây thực sự là cái biển rồi. Không biết nước còn dâng lên đến tận đâu nữa, chưa thấy dấu hiệu ngừng. Nếu đại hồng thủy luôn thì có khi Duyên với Ân phải chịu trách nhiệm gây dựng lại giống nòi. Duyên đùa. Giọng hơi buồn, cô bạn gái thích thăm cậu hồi đại học, thỉnh thoảng lại tuyệt vọng.

Đêm đầu tiên từ vùng rốn lữ về, cậu đã mơ, thấy mình nằm trong quan tài với những vật dụng bằng sứ chỉ còn một nửa. Tú ở bên ngoài gọi mãi nhưng cậu chỉ muốn ngủ thôi.

- Buồn ngủ lắm.
- Dậy đi, muốn gì Tú cũng chiều.
- Không, muốn ngủ thôi.

Vía cậu trả lời. Cái cảm giác những mảnh sắc nhọn của ẩm chén cửa tê mê trên sườn cậu. Nhận ra là không mặc gì. Nhận ra da thịt đang rã đi từng thớ một.

Sau đó thì biết mình mơ, lúc mở mắt thấy Tú đang chống tay vào đầu nhòm nhìn, nói Ân ngủ như chết vậy, Tú ngoáy thẳng nhỏ mà chẳng thấy nhúc nhích gì. Ngáy

pho pho. Nhưng nhìn như đứa trẻ, thích lắm. Rồi Tú vùi vào cậu, khuấy cho tan cái giấc mơ kia ra.

Khi Xu và Phụng quay lại, cậu không nói với họ những điều mình biết về chiếc thuyền vừa thuê được. Xu chê cũ quá, sợ không an toàn.

- Ở đây *quách* nhà chú tôi là xịn nhất rồi. Kiếm không ra chiếc khác ngon hơn đâu.

Thằng nhỏ cãi. Nó có cái đầu quá khổ cắm trên thân mình gây gò. Như gáo dừa úp vào que củi. Tôi tên Hùm. Hùm đầu bư, nó nhấn mạnh thêm, bằng một vẻ trịnh trọng, như thể hai chữ đầu bư mới khẳng định được vị thế của nó. Gãi cặp giò mồi thếch bùn đất, Hùm nấn ná ngồi lại, nhấn mạnh thêm:

- *Quách* này là ngon nhất ở đây.

Cậu mỉm cười nghĩ chắc thuyền nhà khác thùng nhiều lỗ, mục nát, bầy bá hơn trong lúc bùng nổ hủ tiếu húp sột soạt đến giọt cuối cùng. Khi hạ tô rỗng xuống khỏi tầm mắt, cậu thấy thằng Hùm hau háu nuốt nước miếng.

Cậu gọi cho nó một tô, nhưng thằng đầu bư uể oải lắc đầu, sáng ăn khoai rồi.

- Anh không trừ vào tiền muốn ghe đâu mà sợ.

- Vậy thì được, thằng nhỏ cười toe, răng đầy bọt vàng khè, mẻ cắc nào thì thím tôi đánh chết.

Nó kể ba lãnh mẹ đi Mỹ rồi nên ở nhờ chú thím. Chị bán hủ tiếu nói mày đừng có xạo, mẹ mày lấy chồng Tàu nên gọi mày lại. Mày làm gì có ba.

- Mẹ nó lội nước lũ mà có bầu. – Chị bán hủ tiếu day qua cậu, cười.

- Kệ tôi. – Thăng Hùm cụp mắt vào tô hủ tiếu, tiu nghỉu vì giấc mơ vừa bị cắt đuôi.

Mơ thôi mà. Nhưng lúc nhỏ thậm chí cậu không thèm mơ về một người cha. Cậu thấy mình đã đủ. Đi đâu mẹ cũng mang cậu theo, dù là học may hay phụ bán quán cơm vào buổi tối. Bạn mẹ toàn đàn bà, và họ yêu quý cậu, sẵn sàng thay phiên nhau chiều chuộng cả ngày. Vài người khi gặp lại cậu vẫn thường nhắc chỉ cần dúm vào tay thằng bé một cuộn chỉ thêu sắc sỡ nhiều màu đã đánh rơi, bỏ vào miệng viên kẹo, nó sẽ ngồi yên đến chừng nào mẹ muốn. Nó thích gỡ từng sợi chỉ ra, phân loại màu nào theo màu ấy. Diện toàn đồ trắng, nó mặc cả ngày vẫn không lấm lem chút nào. Một thằng công tử bột chính hiệu. Cậu chẳng thiếu gì, nhất là khi đi Út Lớn, Út Nhỏ... ghé qua, cho kẹo và đồ chơi, những món mà họ phải nhin ăn sáng để dành dụm mua cho cậu. Như đã mặc nhiên hiểu được điều gì đó từ trong bụng mẹ, cậu chưa bao giờ hỏi cha đâu, tại sao bạn bè có mà cậu không có. Mẹ tả về tuổi thơ thằng con cho cha cậu nghe, một cách vắn tắt cho bốn năm nó lững thững vào đời bằng mấy chữ: thằng nhỏ ốm ròm ít nhu cầu nghèo mơ ước, kể cả mơ ước một người cha.

Cậu ngờ là vì câu nói vô tình đó mà cha con cậu mãi mãi chẳng có cảm giác máu thịt với nhau.

- Ngon quá mạng.

Thằng nhỏ lấy ngón tay dơ quẹt vệt nước cuối cùng

trong tô hủ tiếu, mút mê đắm, khen. Khi nãy cậu cũng thấy ngon như chưa từng ăn tô hủ tiếu nào ngon đến vậy dù biết nổi súp kia chỉ ngọt vì ninh nhừ vài củ sắn, củ cải trắng... mà tuyệt không có khúc xương nào.

- Dân ở đây nghèo nên cũng nấu theo kiểu nhà nghèo.
- Chị chủ quán thú nhận, khen cậu sành ăn, chắc là cũng giỏi nấu nướng. Chỗ cậu ngồi nhìn thẳng vào nhà là bàn thờ treo một cái tranh kiếng vẽ cảnh làng quê tuyệt đẹp với cây cầu, con đò, dòng sông và những mái nhà ngói đỏ lò xò. Không có bóng người trong những bức tranh thờ kiểu vậy. Hối nhỏ cậu đã thắc mắc suốt, cảnh đẹp vậy sao không người? Chắc vì không người nên mới đẹp.

Dân ở Túi, cả trên bờ và dưới nước quanh năm sống bằng nghề hạ bạc. Thỉnh thoảng thì có dân du lịch tới chơi, tắm tấp, chèo xuống, chạy ghe ra những làng nổi nghiêng ngó để thấy mình thật cao sang, giàu có, hạnh phúc hơn đám người lưu xú kia. Dân trôi nổi thấy có khách đi chơi nên xiên cá nướng, bán theo chục. Những con cá cũng mòn mòi như trẻ con ở đây, càng ngày càng nhỏ dần. Có nhà nướng rắn nước, luộc khoai. Bọn nhỏ ngồi bán cứ mong ế ẩm để được ăn những món đã nguội lạnh dần theo mặt trời. Mùa mưa, khách du lịch thưa, lục bình trôi hoang hoang, trong tầm mắt nhìn chỉ thấy bông lục bình cắm cờ tím trên nước bạc. Những cú quăng chài làm loang lổ mặt trời dưới đáy.

Cậu nhìn nước, tự dưng nhớ tới ba chữ “rồi sao nữa?” bốn chồn của Ánh. Có thể chị cũng đã từng đến đây và ở

đâu đó trên những làng nổi lụp xụp ngoài đó. Có thể chị là người đàn bà quàng chài làm rung rinh mặt nước kia.

- Ở đây chị có biết người nào tên Ánh?

- Ánh vợ ai?

Sực nhớ ở đây tên riêng của phụ nữ cũng bị mai một.

- Tôi biết vài ba người tên Ánh. Một người ngong, vợ của Ba Tài nấu rượu, bị chồng say đánh đến sinh non, sau nửa điên nửa tỉnh. Một người là sui gia với bà chị tôi, cao lớn, tướng như đàn ông, ca vọng cổ ngọt dữ lắm. Cũng không phải, hả? Tôi biết mà, cậu từ thành phố tới, chắc người cậu quen cũng từ đó mà đi, thì bộ dạng phải sang chớ. À, tôi từng gặp cô Ánh nghe đâu là nhà báo. Hồi đó lủ lớn, cổ tới đây thì cả vùng này linh lảng nước. Dân ở đây như kiến bu lấy cái am trên gò Thốt Nốt. Đói lắm. Cô Ánh ghé qua cho mì gói, rồi ở lại với tụi này một tối, cứ bút rút nói vì cô mà nên nông nổi. Tôi nhớ có một thằng nhỏ mê cổ, cứ lẻo đẻo đi theo, nghe nói đeo đuổi mấy năm rồi. Thằng nhỏ đó người đầy vảy. Miệng rộng. Mắt ti hí. Nó bơi giỏi lắm, lặn lội trắng trời mà nó tỉnh bơ, còn có vẻ mừng. Nó cưng cô Ánh nên lặn bắt cá nướng cho cổ ăn, nhờ vậy cổ đỏ da thắm thệt hơn bọn này.

- Nhà thằng nhỏ ở đâu?

- Đâu biết. Lâu lâu thấy nó lai vãng qua đây. Tánh khí lăm li nên không có bạn. Nửa đêm đó dân trên gò ngủ hết, tôi ăn mì sống nên đau bụng, đi ngang qua giếng nước của am thì thấy thằng nhỏ quỳ dưới chân cô Ánh, nói hãy đi với tôi, lấy tôi, sinh con cho tôi, rồi chuyện này sẽ qua thôi.

Cổ vít cái đầu nó ghì vào ngực mình, không biết cổ cười hay khóc, mà vai cứ run. Định rình coi nữa nhưng bụng tôi sôi quá nên phải chạy lẹ.

- Rồi sao, chị?

- Trăng sao gì nữa. Hết chuyện rồi. Quay lại thì họ biến mất tiêu. Sáng ra không thấy hai người trên gò nữa. Nước bắt đầu rút. Tôi nghĩ thằng nhỏ có vảy chắc là con của Hà Bá. Được vợ nên tha tội này.

Phụng nghe chuyện, cười ha ha. Cô uống cạn cốc nước, lắc mãi những viên đá chưa tan hết, bộ điệu trẻ nải, bốn chồn. Mồ hôi dấp dính vài sợi tóc vào thái dương, Phụng có vẻ lử lả vì lợi bộ theo chân Xu.

Câu chuyện này vẫn không phải là câu trả lời cho ông sắp vừa qua đời của mình, cậu nghĩ.

Thằng nhỏ đầu bư gật gù nói nó cũng nghe người ta đồn đãi về con trai Hà Bá. Mẹ nó cắn bầu sau trận lụt, sinh nó ra vào một trận lụt khác. Rốn nó được cắt bằng miếng chai sành, vì gấp rải chạy lên gò không ai mang theo dao, kéo. Sinh giữa lụt năm Dần nên nó mới tên Hùm. Lẽ ra phải tên Lụt nhưng có một con nhỏ sinh trước nó vài giờ hót mất cái tên để nhớ đó.

- Biết đâu cũng cũng là con của Hà Bá. – Phụng chọc.

- Tui sẽ lòi cổ chị xuống nước đầu tiên.

Thằng nhỏ trả treo, mặt hơi quạu. Quăng hai con mắt trợn trắng qua phía cậu lần nữa, hỏi có chắc là mấy người muốn tự chạy ghe không? Cái nhìn ra vẻ đàn anh, vẻ một tay nghệ nhân nhìn bọn học việc. Xu chỉ cười. Cậu bảo anh

này lái ghe được, nhóc mày khỏi phải theo. Chắc không? Tui ngủ được không? Nó rón rén hỏi lại.

- Ừ, ngủ đi.

- Tôi có đổ thêm một thùng dầu. Ra ngoài đó hết dầu là khóc tiếng cóc trời cũng không cứu được. Chống sào ngược gió thì ăn thua gì.

Cậu hỏi Phụng một lần nữa có muốn đi không, cảm giác giọng mình hơi đuối đi, có lẽ vị thẩm phán tuyên án tử lần đầu tiên cũng run rẩy kiểu vậy. Cậu mong cô lắc đầu, “Ở ngoài đó không có gì đẹp đẽ, hay ho hết”.

- Càng không có đàn ông. – Cậu cố đùa.

- Sao lại không? - Mắt Phụng du đưa giữa hai dùi Xu. Coi như đã lựa chọn. Cô có thể ở lại ngủ một giấc để chờ, nhưng cô chọn cách khác.

21.

Chị San từng nói không biết mình muốn gì. Hồi nhỏ, mỗi lần chị tha thần ở bờ ao, nghe người lớn hét coi chừng té ao tức thì chị nhảy xuống. Chị cầm trên tay nắp xoong nắp ấm, miễn có ai lên tiếng đừng có quăng xuống sông ghen thì chúng bay vèo. Anh Hai nói cầm mày đựng tới sách vở học của tao, chị vẽ bậy vào. Chị Ba nói mày trai gái là nhừ đòn với tao, chị tòm tem ngay với một thằng học trò cùng lớp. Chị Năm nói thầy Tuấn là của tao, mày không được ỡng ẹo với ổng, hôm sau chị đến tận phòng thầy và hỗn hển cời áo. Ba chị bảo học cao để thi vào y khoa, chị bỏ học giữa chừng. Hồi chị nổi tiếng với tiểu thuyết đầu tay “Không có thời gian cho chờ đợi”, giới phóng viên hỏi

chị lý do nào chị viết văn. Chị cười vì ba tôi cấm. Họ tưởng chị đùa.

Già nửa đời, chị chỉ làm ngược lại ý muốn của người khác. Càng bị chỉ trích càng thấy khoái cảm: họ đang quan tâm mình. Kiểu nào thì không quan trọng.

Cho đến khi mất ngủ triền miên, chị mới nhận ra thứ mình thèm muốn.

Bác sĩ cuối cùng mà chị gặp là Quyền, một bạn học cũ.

- Ấn tượng nhất là thằng đó hay ngoáy mũi ngoáy ráy tai ra mắt - San cười - Quăng ấy chị đã yêu rồi. Hay trốn học và chỉ ngồi riêng với thằng nhỏ chị yêu. Không tham gia sinh hoạt tập thể, ghét tất cả thầy cô giáo vì họ hay dùng những câu từ cũ kỹ “các em không được...”, “các em phải...” (làm thế này, làm thế kia).

Quyền cũng không nhớ chị. Anh ta không biết chị là San PP tiếng tăm lừng lẫy, sách của Quyền loanh quanh chỉ sổ tay y học và tạp chí Đàn ông. Bệnh nhân tới phòng mạch Quyền ai như nấy, đều vợ vất vả thất thân, đều than đau đầu chóng mặt huyết áp cao mất ngủ.

- Bị sao? – Quyền đặt ống nghe lên ngực chị mắt ngó nhện buông lơ lửng xuống cây quạt trần. Anh ta không cài cúc, mồ hôi nhễ nhại miệng ngoắc ngoắc cây tăm đã bị cắn mất một nửa. Giờ nó mắt nhắm, chị nghĩ trong lúc miệng nói tôi mất ngủ quá trời. Tay bác sĩ hỏi ngay, “Sao lại mất ngủ?”

Cậu bật cười bảo ai oán quá. Nhớ có lần mình sốt và bảo với bác sĩ bị dị ứng paracetamol, thầy thuốc than vạ

chớ cậu uống được thuốc gì? Trời, ông là bác sĩ mà. Chị không biết cái toa thuốc loằng ngoằng như bản phối nhạc giao hưởng kia ghi những gì. Bác sĩ Quyên bảo nếu sức khỏe không quá suy sụp, cơ thể chị có vẻ điều chỉnh được với việc không ngủ, giống như vài ca ở Quảng Nam, Bình Thuận vẫn sống tốt dù họ mất ngủ mấy chục năm trời.

- Chị sống vậy cũng được, chớ sao?

Cậu cũng nghĩ vậy, nếu thấy trong người vẫn ổn thì không ngủ cũng chẳng sao, sẽ có nhiều thời gian viết hơn.

- Ân không hiểu – San thở hắt, có vẻ chán chường.

Hai mươi tuổi, cậu không biết thức một mình kinh khủng cỡ nào. Không biết thức có nghĩa là nhớ. Nhớ bơ vơ khi người anh trai bỏ lơ. Những người tình bạc bẽo. Nhớ lần đi nhận giải thưởng Tuổi xanh, lúc nửa đêm ngón tay chị bị bập máu vì con vật nào đó cắn. Lúc đó chị nghĩ là rần, cảm giác nọc độc đang hồ hởi chạy lên tim, cảm giác máu đang đen lại. Chị gọi Hựu, ông không nghe máy. Sáng sau ông rầy:

- Đã dặn đừng có gọi nửa đêm rồi, khủng long bạo chúa lại kiếm chuyện sùng sục suốt đêm vì nghe chuông réo.

- Em tưởng bị rắn độc cắn.

- Thì sao? Kêu anh để cắn lại nó à?

Ông vặc lại. Chị ngớ ra, tự hỏi sao mình không rút kinh nghiệm được chút nào từ những lần yêu trước.

Không ngủ thì chị biết trốn vào gì để tạm quên một lúc? Cú trôi ra khỏi lòng mẹ giữa máu. Và bà mẹ mà chị chỉ hôn hít qua tấm ảnh thờ.

- Chị vẫn thường tự hỏi, không biết hôm ấy má có nhờ người ta mang chị đến cho bà ôm lần cuối không.

Đó là cuộc bút phá đầu tiên. Một cuộc ly khai triệt để. Ra khỏi bụng mẹ. Vọt xuống cái chậu đựng băng gạc tã lót, đứt phụt dây rốn. Người ta lóng ngóng không biết nhặt đứa bé lên hay bịt lấy cửa mình bà mẹ máu đang tuôn như xối.

- Giống hệt người ta xả đập. Không làm sao chặn được.

Bà mẹ Ba kể lại. Chính tay bà đã nhặt chị lên, lúc ấy cũng lem luốc vì máu từ người má chị bắn đi thành tia thành vòi.

Bà mẹ nói không phải tại mào đầu nhỏ ời. Người duy nhất trong xóm nói câu đó. Chị thi thoảng chạy về để nghe bà nói:

- Không phải tại mào đầu.
- Nhắc lại thêm lần nữa đi, đi mà, bà Ba!
- Đã nói không phải tại mào.
- Lần nữa, lần nữa, bà Ba!

Mùng bảy tháng năm. Hôm ấy là sinh nhật chị. Cũng là ngày giỗ má.

Mười ba tuổi chị nói với Sáu Thế, em nghe rõ ràng má kêu con oiiiiiii, sau đó em vọt ra.

Anh không nói chị xạo vì mới đẻ mà nghe được cái khi cùi gì, nhưng anh nói biết đâu má kêu trời ời. Thế xác đau đốn mà.

Làm sao chị biết được, khi ấy chị mới cất tiếng khóc thôi.

Giờ cậu nhận ra nếu không ngủ thì chị biết trốn vào thứ gì đó để tạm quên?

Cậu gạch chân mấy chữ “*trốn vào thứ gì đó để quên*” trên bản thảo của mình. Những chi tiết trong truyện vẫn nhập nhèm giữa hư cấu và đời thực của chị San. Hơi ngạc nhiên vì trong giai đoạn trống trải, phân vân này, cậu lại để đầu óc chăm chú cho một số phận khác trên giấy. Có thể đó là vì chị, một trong những người đàn bà xem cậu là bạn, nhờ cậu cài áo lót, xin cậu một đứa con mà chẳng có chút ngưng ngừng nào. Chị bảo an tâm đi, nếu lãng quăng em làm nên lịch sử thì đó là con của riêng chị thôi. Là chị thụ thai vì ngủ quên ở đâu đó, hoặc lúc đi bơi, hoặc ướm chân vào những đôi giày ở cửa hàng giày dép hoặc do nghe một nhà thơ ẩm ương đọc bài thơ mới qua điện thoại.

Cậu không sợ làm cha của con chị. Nhưng cú cu chẳng ra làm sao. Chị ôm cậu, bảo em đừng nghĩ mình là quái vật. Em là một người bình thường kiểu của em. Nhớ đó. Mặc kệ người ta nói gì.

Nhưng chị không ở với cậu lâu hơn để truyền cho sức mạnh ngược dòng. Cậu thấy hơi bơ vơ khi thuyền lịch xịch đi.

- Ai cũng biết bơi mà.

Phụng trấn an khi Xu bước xuống và thấy chiếc thuyền oắt đi. Nó cũ quá. Căng thẳng làm mồ hôi đọng giọt trên cái nhân trung sâu mà sách tử vi chợ đen bảo ai có nó rất hiếu thảo. Anh ta đã cười “Tôi không kiểm chứng được vì tôi chẳng biết phải hiếu thảo với ai”. Xu không giấu được sự hồi hộp, cậu thấy linh cảm của anh ta cũng khá quá.

Mình cũng biết bơi, thì sao, ở đây là Túi.

Sách cổ viết rằng khoảng ba trăm năm trước ở đây vẫn duy trì một tục lệ: những người bị tình nghi là trộm cướp, những kẻ bị ngờ là gian dân, tư thông với giặc... đã bị đưa ra thả giữa rốn Túi, họ phải tự bơi vào. Những kẻ còn sống sót mặc nhiên vô tội. *Nam Việt chí* nói đã không có kẻ nào trong bọn nữ nhi vô tội, đơn giản là họ không đủ sức để bơi.

Số phận con người ta cũng có khi do mấy thứ bâng quơ ra định đoạt.

Cậu nghĩ mẹ, San hay Ánh không cần tới chỗ này. Họ có đủ sự quyết liệt cho thứ họ lựa chọn.

Máy nổ khắc ra thứ khối đen ngòm, cậu tưởng tượng một lá phổi nát. Thuyền đi qua làng nổi, trẻ con ngồi đàng trước nhà thò lỗ mắt nhìn, ruồi bầu lên khoe miệng cũng không thèm đuổi, im lìm như trong một màn trình diễn nghệ thuật sắp đặt đông người. Những đôi mắt nhiều lòng trắng, ít chớp, ánh nhìn mê sâu hệt nhau. Những đôi môi khô nẻ hệt nhau. Những cái bụng lép hệt nhau. Và cái cách chúng nhận lấy những tờ giấy bạc của cậu cho cũng thật lạ lùng, nửa hồ hững, nửa bâng quơ.

Trong một thoáng cậu ngờ rằng kẻ đáng thương hại hình như không phải là bọn nhỏ teo héo ấy. Bao nhiêu năm nay những người khách du lịch đến đây cứ tưởng chính mình mới có quyền thương hại. Biết đâu không phải.

Cư dân ở đây xiêu lạc từ khắp nơi về, ken thuyền làm nên những cái làng trôi nổi. Nước lên làng lên, nước rút, làng tụt xuống. Nửa năm ở bờ Tây, nửa năm tránh sóng

gió mạn Đông. Báo chí đếm được có đến chục cái không ở những cái làng giăng giăng gần bờ này. Không đất. Không tiền. Không chữ. Không biết đi về đâu. Không biết chôn ở đâu. Không thịt. Không điện. Không luật pháp...

Thuyền đi sang một cái làng nổi khác, tiền trong túi cậu hết veo. Cả đôi dép cao su mới mua cậu cũng lột cho. Xu đùa, dặn nên giữ lại cái quần đùi trên người. Ba lô cậu gửi lại ở quán hủ tiếu rồi, trong đó cũng không còn tiền, chỉ mấy bộ quần áo, bộ sưu tập cây cỏ độc, hai quyển sổ ghi chép. Kết thúc của cái truyện kia không biết đã hoàn hảo chưa.

Cậu bảo Xu quay mũi thuyền ra khơi. Gió bạt vào mũi thuyền lao đảo. Những cánh vàng giờ chuyển màu xám bạc, như bay mãi không lên được nên mệt lả đi. Mây chín thẫm trên đầu, như một thứ trái cây giập, bắt đầu bầm lại. Mưa càng tốt. Vài người buông chài khóa tay quyết liệt, chắc muốn ngăn bọn cậu lại, chỉ trở một đám mây ở trên trời. Họ ngửi thấy mùi giông gió lớn. Lẽ ra Xu đã thấy lời cảnh báo căm lạnh ấy nếu không mãi nhìn Phụng nhắm nghiền mắt nằm dài trên thuyền, vạt áo gió thổi tung lộ ra khoảng bụng trắng. Thuyền hướng ra giữa rốn Túi, nơi ngày xưa kết thúc những pháp phông, phân vân.

Khúc xạ ánh sáng làm một vệt trời ngả tím. Bối nói lần nào gặp cơn giông sấm rền đó cũng nghe người nhẹ bẫng, lâng lâng.

- Ê, Xu!

- Há?

- Có phải anh đã làm gì đó với Bối không?

Cậu nói gần như hét để át tiếng động cơ. Xu che tai nghe ngóng. Cậu lặp lại. Xu tắt máy.

- Ủ, đúng đó. Thì sao?

- Không, chỉ hỏi chơi cho biết vậy thôi. Cậu cười. Tự hỏi vì không còn đủ thời gian để hỏi lý do nào, hay mình quen bỏ lửng, không hăng hái đi đến tận cùng. Nghĩ, trên đời này có bao nhiêu câu hỏi máu thịt bày ra đó mà có được trả lời cho rốt ráo đâu. Thú mà người ta gọi là cuối cùng chưa chắc đã cuối cùng. Hơi sức đâu!

Bốn phía bờ đã thực sự mờ mịt, chỗ ấy giờ nhập nhòa vào đường chân trời hung ám. Cậu dùng ngón chân rút cái cuộn cao su bịt lỗ dò với ý nghĩ hai người kia chắc bực mình. Cậu không thấy có chút tội lỗi nào vì đã đưa họ ra đây và buộc họ chơi trò đó. Phụng bảo Xu chụp cho mấy ảnh chân dung cô ngồi chơi với trên mũi thuyền, xoa tóc.

Cậu chỉ hơi nấn ná không biết có nên nói Xu biết cậu tiếp tục đi là vì Xu, rằng bỏ lại một người bạn ở dọc đường là bất nhẫn. Và giờ cậu nấn chìm chiếc thuyền này. Mình cũng không ưa bị phản bội. Xu bơi giỏi, chắc sẽ có cách vào bờ, nếu không bị ai níu lấy. Vào đó anh ta sẽ sống với câu hỏi muôn thuở, sao ta không giữ lại được người đàn bà ta thích?

Cậu gọi về cho mẹ, định bụng sẽ nói con đang bình thường nhưng là bình thường theo cách của con. Con sẽ bơi cật lực, hết mình. Mọi việc khác phụ thuộc vào trời. Mẹ ơi. Nói chớp nhoáng và cắt máy ngay trước khi bị cuốn

vào chuyện nhà và những người đàn ông của mẹ. Cậu nghĩ chỉ cách ấy thì mẹ mới chịu tập trung nghĩ ngợi về câu chữ vừa nghe. Điện thoại di động tắt. Máy bàn báo bận, chắc mẹ cố tình gác hồng. Mỗi khi tuyệt tình với một người yêu, mẹ sẽ làm cách này, để khỏi bị xiêu lòng với những lời năn nỉ ỉ ôi. Có khi mẹ bỏ cả sim điện thoại. Nhắn tin cho cậu bằng một giọng lạ hoắc, mẹ bảo “Bà già mẫu giáo đây, nghe máy đi cưng”. Mẹ biết cậu ngại nhận điện thoại lạ.

Nhưng có thể sau hôm nay, cho dù mẹ nhắn thông báo trước, thì cậu cũng chẳng nghe. Mẹ lại sống với câu hỏi lớn, tất cả niềm hy vọng của mình đã bị thằng con đem tiêu xài hoang phí ở đâu?

Cậu lơ mơ dõi theo một bóng nước đang di chuyển lừ lừ theo phía tây, nghĩ nếu có thể bơi vào, cậu sẽ viết cái kết khác cho “Cuộc đi yên tĩnh”.

Mắt riu lại, chị còn kịp nhìn thấy số điện thoại trên tờ giấy bạc năm trăm đồng. Chữ số cuối cùng rời nét, không biết là số 5 hay 6. Chị cứ gọi.

- Trời đất ơi, tôi đây, tôi chờ cô lâu rồi.

- Nhưng tôi đang buồn ngủ lắm. Chị nói, có dòng nước đang trôi cùng làm lời chị tan loang.

- Ba năm nay tôi ngồi chờ ở chân cầu. Cô ở đâu sao lâu vậy?

Mình muốn cười cái giọng này, chị nghĩ.

- Tôi thì buồn ngủ muốn chết đây nè.

- Ở chân cầu, dưới hai cây điệp vàng có mấy sạp bán võng, thuốc gò, trầu cau. Tôi chờ cô. Nhớ đó.

- *Buồn ngủ quá trời. Mà cái truyện tôi viết cũng chưa đi đến đâu, thằng kia chưa biết về đâu đây. Tôi cứ hay tạo ra rồi bỏ phế.*

- *Tôi mặc áo lam, chân giày cỏ, đầu trần. À, cô nhìn thấy người nào cụt tay phải, là tôi đó. Cô nhớ tới ghen.*

Giữa tiếng người đàn ông lạ là âm thanh hai mẹ con voi đã sắp hết pin, cố sức ề ề đi qua khỏi khúc quanh ẹo sườn.

Cái quạt để bàn vẫn quay rù rù khỏa đều mùi hoa ngày càng dày đến tức ngực.

Cậu sức nhớ hình như mình quên gài chi tiết mô hình đồ chơi hai mẹ con voi lúp xúp chạy quanh trên đường ray đó là chị San mua vào một bữa đứng ngậy ra ở ngã Tư Hạnh Phước. Chị không biết mình phải đi đường nào để về nhà. Chị nhìn thấy con voi xanh cong cái đuôi để cho voi vàng ngoặc vào, hai mẹ con nó dắt dúi nhau đi mãi. Gã bán đồ chơi mặt mồm như sắp rụng ra khỏi cổ bảo chị ơi mua làm quà cho em bé ở nhà.

- Nhưng còn có cái trứng nào tin rằng con mẹ này sẽ nuôi nấng chúng tử tế nữa đâu.

Chị nói trong lúc lắp đường ray cho hai mẹ con voi lúc lúc. Cậu ngờ là chị khóc. Thèm con đến khóc.

22.

Chị bán hủ tiếu quả quyết trên chiếc *quách* bị chìm ngoài khơi Túi, chỉ có một cậu thanh niên. Duy nhất có một người ra khơi. Không tin thì hỏi thằng nhỏ Hùm. À quên, nó trốn rồi, sợ đòn nên bỏ trốn. Nhưng trong hai quyển ghi chép này nhắc đến mấy cái tên, chắc là họ cùng đi với anh ta chứ, một trong ba người mặc cảnh phục thắc mắc. Chị hủ tiếu nói đâu biết đâu, có thể cậu ta buồn quá nên tưởng tượng ra vài ba người nữa cùng đi với mình, cho vui thôi mà. Như những ngày mưa dầm bán ế, tôi hình dung có một thằng nhỏ từ xa tới ngồi ở quán tôi, ngồi nhìn mưa rơi, vẽ cơn mưa ra giấy. Tôi rủ này cậu, thầy kệ

trời đất, chị em mình vô giường nằm ngủ một giấc đã đời. Nhưng thằng nhỏ muốn ra khơi, nó nói biết đâu sẽ tìm thấy một thứ gì đó khiến nó thấy thôi hẳn đi.

Năm nào mà không có người ra đó và không quay lại. Mùa nào mà ngoài đó không có xác thuyền trôi. Người thì không thấy đâu. Tôi khó xử với mớ đồ họ gửi quá đi. Ai mà biết được họ chết chìm luôn hay bơi vào bờ và sống như một con người mới. Nên tôi cứ cất trong tủ chờ họ quay lại.

Còn cô, cũng gửi túi xách ở đây và ra khơi?

SÔNG

Nguyễn Ngọc Tư

Chịu trách nhiệm xuất bản: NGUYỄN MINH NHỰT

Chịu trách nhiệm nội dung: NGUYỄN THẾ TRUẬT

Biên tập: TRẦN NGỌC SINH

Bìa: DUY NGUYỄN

Sửa bản in: AN SAN

Trình bày: VẠN HẠNH

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

161B Lý Chính Thắng - Quận 3 - Thành phố Hồ Chí Minh
ĐT: 39316289 - 39316211 - 38465595 - 38465596 - 39350973

Fax: 84.8.8437450 - E-mail: nxbtre@hcm.vnn.vn

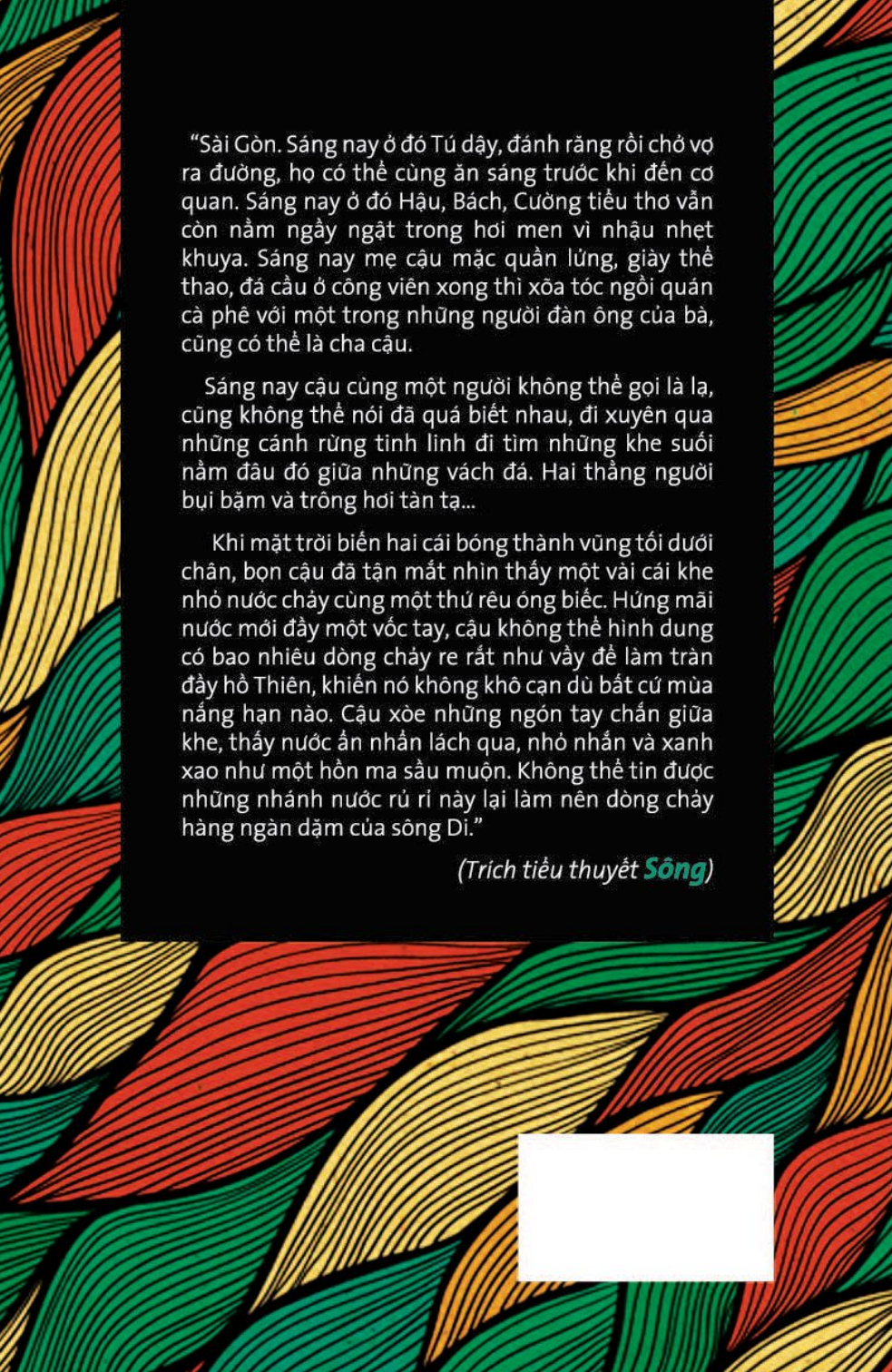
Website: <http://www.nxbtre.com.vn>

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN TRẺ TẠI HÀ NỘI

Số 21, dãy A11, khu Đầm Trấu, p. Bạch Đằng, q. Hai Bà Trưng, Hà Nội

ĐT: (04)37734544 - Fax: (04)35123395

E-mail: chinhanh@nxbtre.com.vn



“Sài Gòn. Sáng nay ở đó Tú dậy, đánh răng rồi chờ vợ ra đường, họ có thể cùng ăn sáng trước khi đến cơ quan. Sáng nay ở đó Hậu, Bách, Cường tiểu thư vẫn còn nằm ngầy ngật trong hơi men vì nhậu nhẹt khuya. Sáng nay mẹ cậu mặc quần lửng, giày thể thao, đá cầu ở công viên xong thì xoa tóc ngồi quán cà phê với một trong những người đàn ông của bà, cũng có thể là cha cậu.

Sáng nay cậu cùng một người không thể gọi là lạ, cũng không thể nói đã quá biết nhau, đi xuyên qua những cánh rừng tĩnh linh đi tìm những khe suối nằm đâu đó giữa những vách đá. Hai thằng người bụi bặm và trông hơi tàn tạ...

Khi mặt trời biến hai cái bóng thành vũng tối dưới chân, bọn cậu đã tận mắt nhìn thấy một vài cái khe nhỏ nước chảy cùng một thứ rêu óng biếc. Hứng mãi nước mới đầy một vốc tay, cậu không thể hình dung có bao nhiêu dòng chảy re rất như vậy để làm tràn đầy hồ Thiên, khiến nó không khô cạn dù bất cứ mùa nắng hạn nào. Cậu xòe những ngón tay chắn giữa khe, thấy nước ần ần lách qua, nhỏ nhần và xanh xao như một hồn ma sâu muồn. Không thể tin được những nhánh nước rủ rỉ này lại làm nên dòng chảy hàng ngàn dặm của sông Di.”

(Trích tiểu thuyết **Sông**)

